

Täysistunto

Tiistai 24.11.2015 klo 13.59—22.10

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 22.10.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (13.59—16.02 ja 19.58—22.10), puhemies Maria Lohela (16.02—17.45) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.45—19.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 24.11.2015 antanut hallituksen esitykset HE 127, 128/2015 vp.

3. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan vaali

Vaali VAA 34/2015 vp

Vaaleja

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan vaali. Pääjohtaja valitaan kuusivuotiskaudeksi 1.1.2016—31.12.2021.

Edustajille on jaettu ote tarkastusvaliokunnan pöytäkirjasta, joka sisältää pääjohtajan virkaa hakeneiden henkilöiden nimet sekä tarkastusvaliokunnan arvioinnin hakijoista. Virkaa hakeneiden hakemukset ovat olleet nähtävinä keskuskansliassa lainsäädäntöjohtajan huoneessa.

Vaali toimitetaan kuten puhemiehen vaali.

Vaali toimitetaan siis umpilipuin. Äänestyslipussa saa olla vain valittavan nimi niin selvästi ilmaistuna, ettei epäselvyyttä tarkoitettusta henkilöstä synny. Muunlainen äänestyslippu hylätään. Vaali toimitetaan yhtä urnaa käyttäen. Edustajat tuovat äänestyslippunsa urnaan nimenhuudon mukaisessa järjestyksessä ja niin taitettuina, ettei lipun sisältö ole näkyvissä.

Vaalitoimituksessa avustamaan pyydän seuraavat edustajat: Olavi Ala-Nissilä, Outi Mäkelä, Ritva Elomaa ja Antti Lindtman.

Vaalitoimitus alkoi.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Äänestyksen tulos luetaan.

Sihteeri luki:

Äänestyksessä ääniä sai Tytti Yli-Viikari 157 ääntä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kun äänestyksessä Maitrise Culture et Communication, Master in Politics and Administration, Master in Public Administration M.P.A. Tytti Yli-Viikari on saanut äänestyksessä siis kaikki annetut äänet, on hänet valittu Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan virkaan toimikaudeksi, joka alkaa 1.1.2016 ja päättyy 31.12.2021.

Eduskunta valitsi kuusivuotiskaudeksi 1.1.2016—31.12.2021 Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajaksi Maitrise Culture et Communication, Master in Politics and Administration, Master in Public Administration M.P.A. Tytti Yli-Viikarin.

4. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 6/2015 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään nopeatahtisena siten, että ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

14.34 **Timo Kalli kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkinen talous on ollut vuodesta 2009 lähtien selvästi alijäämäinen, ja alijäämä ylitti viime vuonna jo 3 prosentin viitearvon. Julkisen talouden alasektoreista vain työeläkelaitokset on ylijäämäinen. Samalla bruttokansantuote supistui jo kolmatta vuotta peräkkäin. Heikko talouskasvu on lisännyt työttömyyttä, ja etenkin pitkäaikaistyöttömien ja rakennetyöttömien määrä on kasvanut nopeasti. Samalla väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja, mikä heijastuu myös talouden kasvupotentiaaliin. Kansainvälinen talous sisältää sekin uhkakuvia, esimerkiksi voidaan mainita Kiinan talouden heikentynyt kasvu sekä geopoliittiset jännitteet Venäjällä ja Lähi-idässä, mutta myös pakolaisten voimakas kasvu heijastuu niin Suomen kuin monien muidenkin maiden talouksiin.

Valiokunta kiinnittää toisaalta huomiota siihen, että Suomen taloudesta on saatu viime aikoina myös myönteisiä signaaleja. Esimerkiksi telakkateollisuuden tilauskanta on kasvanut ja teollisuuden tilaukset ovat lisääntyneet. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

todettu, että Suomen teollisuudessa ja kansantaloudessa on jopa enemmän kasvupotentiaalia kuin selonteossa arvioidaan. Myönteiset muutokset ovat kuitenkin vähäisiä.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen talous kestävänsä kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus. Velkaantuminen suhteessa bruttokansantuotteeseen on tarkoitus taittaa vaalikauden loppuun mennessä, eikä lisävelkaa enää vuoden 21 jälkeen oteta. Hallituksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta nettomääräisesti noin 4 miljardilla eurolla vuoden 2019 tasossa, ja kestävyysvajeen arvioidaan alenevan näillä toimilla noin 3,5 prosenttiin. Samalla hallitus käynnistää muutosohjelman hallituskauden strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Näihin niin sanottuihin kärkihankkeisiin osoitetaan 1 miljardin euron rahoitus seuraavien kolmen vuoden aikana, minkä lisäksi liikenneväylien kunnossapitoon osoitetaan 600 miljoonan euron potti, joka jaksotetaan niin ikään kolmelle vuodelle.

Asiantuntijakuulemisessa on tuettu hallituksen finanssipoliittisia linjauksia ja pidetty niitä oikeansuuntaisina. Niitä on toisaalta myös arvosteltu, koska säästö- ja leikkauspäätösten on katsottu entisestään heikentävän talouden mahdollisuuksia. Valiokunta katsoo, että julkisen talouden tasapainottamiseksi on perusteltua tehdä lyhyellä aikavälillä menojen leikkauksia ja keskipitkällä aikavälillä sellaisia rakenteellisia uudistuksia, jotka kohottavat julkisen sektorin tuottavuutta ja hidastavat menojen kasvua. Valiokunta pitää myös perusteltuna, että talouden sopeuttamistoimet toteutetaan etupainoisesti, koska näköpiirissä ei ole merkittävää talouskasvua.

Valiokunta painottaa erityisesti myös sitä, että Suomen huoltosuhde heikkenee poikkeuksellisen voimakkaasti väestön ikääntymisen johdosta ja kasvattaa julkiseen talouteen kohdistuvia paineita. Lisäksi mahdollisuudet elvyttävään finanssipolitiikkaan ovat varsin rajalliset EU-säädöksistä johtuen. EU:n perussopimuksen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen ei saa ylittää 3 prosentin viitearvoa eikä julkisen talouden velka 60 prosentin rajaa. Valiokunta pitää talouden kasvun turvaamiseksi tärkeänä kohdentaa leikkaukset ja säästötoimet niin, että ne eivät heikennä liiaksi talouden kasvua ja taloudellista toimeliaisuutta vaan osaltaan tukevat ja edistävät sitä ja luovat aiempaa vahvempaa luottamusta talouden toipumiseen. Julkisen talouden leikkaukset hidastavat mahdollisesti talouden kasvua lyhyellä aikavälillä. Varsinainen tavoite on kuitenkin turvata julkisen talouden kestävyys pitkällä aikavälillä ja edetä rakenteellisissa uudistuksissa, jotka tuottavat pysyviä kustannussäästöjä.

Valiokunnan mielestä olisi hyödyllistä arvioida myös vaihtoehtoisia kehityskulkuja ja niiden vaikutusta julkiseen talouteen. Se toisi lisäarvoa talouspoliittiseen keskusteluun. Taloudesta ja talouspolitiikan linjasta tulee siis käydä entistä laajempaa keskustelua. Tähän antavat hyvän mahdollisuuden hallituksesta riippumattoman talouspolitiikan arviointineuvoston toiminnan käynnistyminen viime vuonna sekä viime vaalikaudella eduskunnan yhteydessä toimintansa aloittanut taloudellisia laskelmia laativa yksikkö.

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna Suomeen arvioidaan saapuvan noin 30 000–35 000 turvapaikanhakijaa, ja määrän ennakoidaan pysyvän korkeana, kunnes tilanteeseen saadaan toivottavasti yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja. Valiokunta pitää siksi perusteltuna, että hallitus selvittää EU-tasolla, voitaisiinko maahanmuutosta aiheutuneet kustannukset ottaa huomioon maakohtaisissa alijäämätarkasteluissa voimassa olevien talouspoliittisten säännösten perusteella. Yhden turvapaikan odotus vastaanottokeskuksessa maksaa 15 000 euroa vuodessa. Jos oleskelu vastaanoton piirissä venyy 30 000 hakijalla vuoden mittaiseksi, tämä merkitsee 450 miljoonan euron vuosittaisia kustannuksia. Valiokunta painot-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

taakin, että kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja myös inhimillisestä näkökulmasta turvapaikkapäätöksenteon tulee olla laadukasta ja sujuvaa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta tukee hallituksen veropoliittista linjausta, jonka tarkoituksena on vahvistaa kasvua, yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Suomen kokonaisveroaste on EU-maiden korkeimpia, joten on perusteltua, että sitä ei nosteta, koska se heikentäisi Suomen talouden kasvunäkymiä. Valiokunta tukee verotuksen painopisteen siirtoa työn ja yrittämisen verotuksesta erityisesti haittaveroihin. Kilpailukyvyyn parantamiseksi valiokunta korostaa niiden toimien tärkeyttä, joilla parannetaan yritysten pärjäämistä kansainvälisessä kilpailussa, sillä huono vientimenestys on heikon talouskehityksen keskeinen syy.

Valiokunta pitää perusteltuna, että koulutuksen ja tutkimuksen rakenteita uudistetaan ja myös päällekkäisyyksiä karsitaan. Koulutukseen ja tutkimukseen tehtävät leikkaukset uhkaavat valiokunnan mielestä heikentää kuitenkin niiden tasoa ja laadukkuutta. Valiokunta korostaa osaamisen merkitystä: Suomen hyvinvoinnin ja menestyksen kasvu on riippuvainen sivistyksestä, ammattitaidosta ja koulutuksesta. Siksi onkin huolehdittava siitä, etteivät muutokset murena koulutuksen laatua tai aiheuta syrjäytymistä pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Kuntataloutta koskevan tasapainotavoitteen mukaan kuntatalous saisi olla 2019 korkeintaan 0,5 prosenttia alijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus asettaa kuntatalouden sitovan euromääräisen menorajoitteen, jolla rajoitetaan valtion toimenpiteistä aiheutuvaa painetta kuntien toimintamenoihin. Hallitus on päättänyt, että sen toimenpiteiden nettovaikutus on vuonna 2019 vähintään 540 miljoonaa euroa kuntatalouden kokonaistoimintamenoja alentava verrattuna keväällä 2015 päätettyyn niin sanottuun tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan.

Arvoisa puhemies! Eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta, mutta eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy niihin toimiin, joita eduskunta viidessä eri lausumassa edellyttää. Valiokunnan mietintöön sisältyy myös oppositiopuolueiden ponsia ja vastalauseita, jotka myöhemmin varmaan tullaan tässä keskustelussa kuulemaan. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

14.43 Markku Rossi kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maamme talous on kokonaisuudessaan surkeassa kunnossa. Siksi Suomea on laitettava kuntoon. Työllisyys on saatava ylös ja velka alas. Nyt on tehtävä uudistuksia, joihin tässä maassa ei ole viime vuosina pystytty.

Julkisen talouden perustan korjaamista tukevat kaikki keskeiset toimijat, kuten esimerkiksi Valtiontalouden tarkastusvirasto, Suomen Pankki ja vaikkapa EU-komissio. Myös kansalaiset ymmärtävät uudistusten välttämättömyyden ja ovat valmiita hyväksymään hankalatkin päätökset, kunhan ne tehdään mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla. (Välihuutoja) Suomen suunnan muuttaminen edellyttää maamme kilpailukyvyyn parantamista. Tätä tosiasiaa ei pääse kukaan pakoon.

Työmarkkinoilla ollaan nyt poikkeuksellisen paljon vartijoina. Maltti olisi valttia. Suomessa ei ole varaa poliittiseen lakkosumaan, eikä myöskään yksittäisten työtaistelujen pidä antaa vaarantaa neuvotteluja kilpailukyvyyn ja sitä kautta työllisyyden parantamisesta. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Joudumme myös säästämään, koska muuten rahat eivät yksinkertaisesti riitä. Jokainen ymmärtää, mitä velka tarkoittaa omassa taloudessa. (Välihuutoja) Sillä tiellä tulee noutaja vastaan ennemmin tai myöhemmin. Keskusta katsoo, että päätökset Suomen tulevaisuudesta on kaikissa tilanteissa pidettävä omissa käsissämme. Vasemmis-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

toliiton entinen kansanedustaja Outi Ojala sanoi aikoinaan, että vahva valtiontalous on köyhän paras turva. (Välihuutoja) Ojala ymmärsi olennaisen. Nyt tuntuu siltä, että tämä ymmärrys on haihtunut savuna ilmaan molemmista vasemmistopuolueista. Suomalaiset kuitenkin tietävät, että pelkällä ei-linjalla ja vastakkainasettelua lietsomalla Suomeen ei saada lisää työpaikkoja eikä velkaa hallintaan. (Välihuutoja vasemmalta — Puhemies ko-puttaa)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Rossilla on nyt puheenvuoro, ja pyydän salin huomioimaan tämän tosiasian.

Kiitos, puhemies! Se on hyvä, että salissa säilyy järjestys. — Tärkeintä on, että säästöjen kokonaismäärästä pidetään kiinni. Tähän keskusta on sitoutunut. Jos ja kun valmistelun aikana löytyy parempia tai reilumpia tapoja toteuttaa yksittäisiä päätöksiä, totta kai niin kannattaa toimia.

Arvoisa puhemies! Taloudenkin kakku pitää ensin leipoa ennen kuin sitä voi jakaa. Suomeen saadaan lisää yrittäjyyttä ja työtä, kun nojaudumme luontaisiin vahvuuksiimme ja otamme koko maan voimavarat käyttöön. Biotalous on lupaavin ala, mutta se edellyttää myös huippuosaamista. Siksi myös koulutuksen uudistaminen on aivan välttämätöntä.

Hallitus laittaa Suomen uudistamiseen yhteensä miljardi euroa tulevina vuosina. Vaikka oppositio SDP etunenässä toista väittää, näissä rahoissa ei ole kyse budjettisäästöjen paikkaamisesta. Niillä viedään Suomi määrätietoisesti tulevaisuuteen ja uuteen kasvuun. 26 kärkihanketta ja reformit konkretisoivat hallituksen viittä painopistealuetta, jotka uudistavat Suomea. Tällä vahvalla muutosohjelmalla luodaan kilpailukykyä ja hyvinvointia, jotka ovat perusta tulevalle menestykselle. Miljardin euron panostus kärkihankkeisiin eli työllisyyteen ja kilpailukykyyn, osaamiseen ja koulutukseen, hyvinvointiin ja terveyteen, biotalouteen ja puhtaisiin ratkaisuihin sekä digitalisaatioon, kokeiluihin ja normien purkamiseen yhdessä lähemmäs miljardin euron korjausvelan vähentämisinvestointien kanssa laittavat Suomen talouden rattaita pyörimään.

Suomea on uudistettava. Asioita on kerta kaikkiaan tehtävä uudella tavalla. Kuopion yliopistollinen sairaala on tästä hyvä esimerkki. Jo yksistään sairaala-apteekin täydellisen automatisoinnin myötä KYSissä säästetään nyt selvää rahaa ja samalla on saatu aikaan entistä luotettavampi ja parempi menetelmä lääkehuoltoon. Tästä sosiaali- ja terveystalouden uudistuksessakin on loppujen lopuksi kyse: siitä, että voimme parantaa ihmisten palveluja ja laittaa myös perusterveydenhuollon kuntoon.

Arvoisa puhemies! Monessa kodissa ollaan huolestuneita siitä, miten Suomen ja meidän suomalaisten käy. Tilanne on poikkeuksellisen vakava, mutta kyllä tästäkin selvitään. Hallituksen ohjelma on toteutettava kokonaisuudessaan. Myöskään tänään käsiteltävänä olevasta julkisen talouden suunnitelmasta ei ole varaa lipsua. Iso kysymys kuuluu: olemmeko me yhteiskuntana oikeasti valmis uudistumaan, vai voiko neliraajajarrutus vielä jatkua? Me keskustassa olemme valinneet uudistusten tien.

14.49 Mika Niikko ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsissämme on vastuullinen julkisen talouden suunnitelma pitkästä aikaa. Hyvä niin. Työllisyyttä tuetaan, julkiset menot laitetaan kuriin ja moniin uudistuksiin ryhdytään. Kaiken tarkoituksena on saada julkinen talous tasapainoon.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Nykyinen maahanmuuttopolitiikka uhkaa kuitenkin mitätöidä valtiontalouden yleisen kulukurin. (Välihuutoja) Kustannukset, jotka nykyisen jatkaminen synnyttäisi, eivät sisälly vuosien kuluessa julkisen talouden suunnitelmaan. (Antti Lindtman: Mitä tekee perussuomalaiset?) 30 000 turvapaikanhakijaa yksistään tarkoittaa vähintään 450 miljoonan euron hintalappua ensi vuodelle. 450 miljoonaa euroa lisää lainaa.

Jos jatketaan nykylinjalla, tämä on vain kustannusten alkusoittoa. Myönteinen turvapaikkapäätös nostaa heti sosiaalituotteen täysimääräiseksi. Lisäksi perheen yhdistämiset moninkertaistavat nämä luvut. Tilastojen valossa tulijoista yli puolet voi olla työttömänä vielä kymmenenkin vuoden päästä. Se olisi turhauttava tilanne kaikille osapuolille.

Huolestuttavaa on, että asuntomarkkinoille, koulutukseen, sosiaali- ja terveyssektorille, työllistämiseen, turvallisuuteen ja oikeuslaitokseen kasaantuu pitkän tähtäimen kustannuksia, eikä niitä ole vielä edes arvioitu.

Arvoisa puhemies! "Tämä on Suomi, ja me teemme omat päätöksemme", on pääministerimme todennut osuvasti. Hallituksen ensisijainen tehtävä on etsiä päätöksissään Suomen ja suomalaisten etua. Suomen kansallinen etu olisi torjua turvallisten maiden läpi tulleiden turvapaikanhakijoiden maahantulo jo rajalla. Näin me lähettäisimme viestin tänne pyrkiville, ettei Suomi ole se luvattu maa, jonne pyritään ainoastaan paremman elintason toivossa. (Välihuutoja)

Kotouttamiseen toki kannattaa ohjata resursseja, mutta sekin tulee tehdä viisaasti. Edistämmekö maahanmuuttajien integroitumista ja rauhaa esimerkiksi rakentamalla suurmoskeijan yhdelle muslimien uskonhaaralle? (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Emme varmasti. Yrittäjäksi ryhtymistä sen sijaan kannattaa edistää. Paino työntekoon, ei sosiaalipalveluihin. Näin oppii parhaiten kieltä ja pääsee tšekiläisen yhteiskunnan kärryille.

Haaste, joka nyt kuuluu ratkaista, ei ole huoltosuhde vaan työllisyys. Juuri siihen pureudumme tällä suunnitelmalla.

Suomi on vientivetoinen talous. Työ lisääntyy ulkomaankaupasta. Ulkomaankauppa lisääntyy kustannuskilpailukyvästä. Paljon taloutemme tilasta kertoo se, että kauppataaseemme on ollut miinuksella jo vuodesta 2011 lähtien, siis koko edellisen hallituskauden ajan. Edelliset hallitukset ummistivat silmänsä talouden realiteeteilta ja jatkoivat nousukauden kulutusta, vaikka tulopuoli romahti. (Hälinää) Velaksi elämistä ei kuitenkaan voida jatkaa loputtomiin. Se olisi moraalisesti väärin, koska velat on joskus maksettava emmekä voi jättää lapsillemme perinnöksi pelkkää velkaa ja kurjuutta. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Suomen työllisyysaste on jäänyt auttamattomasti jälkeen muista pohjoismaista. Tätä selittää osaltaan jäsenyys euroalueessa ja liian vahva valuutta. Toinen merkittävä tekijä kuitenkin on liian raskas ja tehoton julkinen sektori, jonka osalta välttämättömiä uudistuksia lykättiin viime hallituksen aikana vuodesta toiseen. Istuva hallitus kuitenkin on tiedostanut tämän tarpeen, ja välttämättömiin uudistuksiin on ryhdytty. Esimerkiksi sote-uudistus etenee, ja hallitus tekee myös hartiavoimin työtä uusien työpaikkojen luomiseksi.

Kustannuskilpailukyky lisääntyy hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen toimilla. Suomalaisesta työstä on saatava kannattavaa, ja Suomessa toimiville yrityksille on luotava taloudellisesti kannustava ilmapiiri. Vain näin toimien yritykset voivat kasvaa, investoida ja luoda uusia työpaikkoja. Suuri vastuu on työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä, jotka voivat omalta osaltaan luoda edellytykset rakentavalle yhteistyölle, josta viime kädessä hyötyvät kaikki. Työllisyyden kasvu vähentää leikkauspaineita ja lisää maamme hyvinvointia.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä todeta sen, että perussuomalaiset haluavat kiittää kaikkia suomalaisia ymmärryksestä siitä, että valtiontalous on huonossa tilanteessa tällä hetkellä. Välttämättömiä uudistuksia on tehtävä, ja me teemme ne, jotta me säästämme lapsemme tulevaisuudessa niiltä (Puhemies koputtaa) leikkauksen aiheuttamilta haitoilta, jos me joudumme velaksi kasvattamaan nämä.

Arvoisa puhemies! Haluamme erityisesti turvata eläkeläisten ja kaikkien valtiolta tukeaa saavien tilanteen, ja siinä mielessä (Puhemies koputtaa) me kyllä pidämme huolen siitä, (Puhemies: No niin!) että tasapainoisesti tehdään myös nämä kipeät leikkaukset.

14.55 Elina Lepomäki kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä julkisen talouden suunnitelmaa tarkastellaan tilanteessa, jossa on hyvin vähän, jos ollenkaan, helppoja ratkaisuja. Olemme lähellä EU:n finanssipolitiikan sääntöjen rajoja ja joiltakin osin jo niiden väärällä puolella. Julkisyhteisöjen 3 prosentin alijäämäraja ollaan nipin napin alittamassa ensi vuonna. Julkisen velan määrä ei ole moniin EU-maihin verrattuna vielä katastrofaalinen, mutta velkaantumismuutos on hälyttävä.

Suomen talous on eri mittareilla tarkastellen EU-maiden heikoimmassa suorituskykyssä. Euroopassa velkakriisiin ajautuneiden maiden taustalla on ollut samanlainen talouskehitys kuin mitä olemme nyt viime vuosina todistaneet Suomessa: pitkään jatkunut vaihtotaseen alijäämä sekä talouden ulkoinen velkaantuminen, jolla on rahoitettu julkista kulutusta ja alhaisen tuottavuuden investointeja. Tuleville vuosille povataan varovaista käännettä parempaan mutta näissä on viime vuosina totuttu pettymään. Miljardien alijäämän on annettu kertyä niin sanottujen kasvun hauraiden itujen suojelemiseksi, mutta idulle se kasvu onkin jäänyt. Koska ongelmamme ovat rakenteellisia, ei maailmantalouden vetoapua voi tukeutua.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmassa arvio verotulojen kehityksestä tulevan nelivuotiskauden aikana on kaikkien verolajien osalta positiivinen. Verotuottojen kasvu riippuu siitä, miten erityisesti työllisyys kehittyy. Se vaatii hallitusohjelman linjausten tinkimätöntä toteuttamista ja uudistusten läpivientiä.

Taloukasvu ei käynnisty yksittäisillä prosentin kymmenyksen kokoluokkaa olevilla finanssipoliittisilla kikoilla. Se vaatii järeitä uudistuksia julkisten palveluiden järjestämiseen sekä työmarkkinoiden pelisääntöihin. Kokoomuksen eduskuntaryhmä peräänkuuluttaa näissä asioissa kirkasta tulosvastuuta, tulosvastuuta työmarkkinaosapuolilta, ja jos tuloksia ei pian tule, niin sitten hallitukselta. Kello käy.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tekemien simulaatioiden mukaan hallituksen strategiatoimenpiteet hillitsevät lähivuosina palkkainflaatiota. Sillä on myönteinen vaikutus kustannuskilpailukykyyn, mikä voi johtaa vientisektorin elpymiseen ja kansantuotteen kasvuun. Mahdollisuus realisoituu vain, jos kaikki toimet toteutetaan vähintään siinä kunnianhimon tasossa, josta on sovittu. Urakka on raju, ja sen läpivieminen vaatii teräksistä selkärankaa. Tämän nelivuotisen projektin toteuttamisessa mitataan, ketkä ovat kykeneviä pelastamaan Suomen.

Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen nostaminen on ainoa tapa saada julkisten palveluiden rahoitus kestäväälle pohjalle. Se vaatii yksikkötyökustannusten nopeaa alentamista. Se vaatii paikallisen sopimisen merkittävää lisäämistä. Elinkeinotoiminnan rajoituksia pitää purkaa. Kattavaa norminpurkulinjaa pitää edistää konservatiivisen virkakunnan ja saavutettuja etujaan vaativien intressiryhmien vastustuksesta huolimatta. Esimerkiksi esitys lii-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

keaikalain kumoamisesta on linjakas ratkaisu, jota kokoomuksen eduskuntaryhmä on jo pitkään vaatinut. Sovitusta on pidettävä kiinni. (Välihuutoja vasemmalta)

Hallitusohjelman veropolitiikan linja on yksi talouspolitiikan uskottavuuden kulmakivistä. Näin on myös säästöjen kohdalla. Julkiset menot ovat talouden suorituskykyyn nähden kestävämmällä pohjalla. Sopeutukset on toteutettava, jotta hyvinvointivaltioon on tulevaisuudessa varaa. Kuntien tehtävien karsimiselle on laskettu miljardin osuus. Viime kaudella nähtiin, että on vaikeaa saada tätä edistäviä esityksiä sektoriministeriöistä. On syytä ottaa näistä kokemuksista oppia ja edistää asiaa selkeällä poliittisella johtajuudella. (Eero Heinäluoma: Nimenomaan!)

Arvoisa puhemies! Näistä hieman ikävistä tunnelmista haluan lopuksi nostaa katsetta muutaman vuoden päähän, kun keskeiset uudistukset on saatu toteutettua tai vähintään onnistuneesti liikkeelle. Silloin tätä keskustelua toivottavasti käydään jo huojentuneissa tunnelmissa. Kasvun edellytykset ovat kunnossa, ja pahin on takanapäin.

15.00 Eero Heinäluoma sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys julkisen talouden suunnitelmaksi antaa hyvän kuvan hallituksen talouspolitiikan suuresta linjasta. Hallitus on määritellyt enimmäismenot vaalikaudelle ja tehnyt päätöksen huomattavista menoleikkauksista. Tulopuolesta hallitus on vähemmän kiinnostunut. Hallituksen talouslinja, ikävä kyllä, laiminlyö kasvun ja työllisyyden. (Välihuutoja — Eduskunnasta: Päinvastoin!) Se on saanut osakseen paljon arvostelua niin kotimaasta kuin ulkomailtakin.

Siteeraan erään merkittävän, asiaa hyvin tuntevan talouspolitiikan toimijan käsitystä: "On onnetonta, jos hyvinvointimenojen rahoituksen aukko yritetään kattaa vain julkisessa keskustelussa kiilusilmäisestäkin väijytyillä säästölistoilla. Silloin finanssipolitiikka muodostuu tällä vuosikymmenellä joka vuosi niin kireäksi, että kasvu tyrehtyy." Joka vuosi niin kireäksi, että kasvu tyrehtyy. Se on kovasti sanottu. Tuntuuko tutulta? Kyllä. Näin nimittäin sanoi nykyinen valtiovarainministeri Alexander Stubb ennen eduskuntavaaleja maaliskuussa 2015 ollessaan vielä pääministeri. (Välihuutoja) Kuitenkin hallituksen kehyspäättös on juuri yksipuolista leikkauslistojen toimeenpanoa. Ikään kuin velkaantumisen vähentyisi tuijottamalla vain menosaraketta. Sosialidemokraatit uskovat, että pääministeri Stubb oli talousajattelussa enemmän oikeassa kuin valtiovarainministeri Stubb.

Samalla kannalla näyttää olevan myös asiantuntijoiden enemmistö. Tuskin koskaan on asiantuntijoilta kuultu niin paljon arvostelua hallituksen kehyslinjauksista kuin tämän syksyn aikana. Viimeksi kriitikoiden joukkoon liittyi Kansainvälinen valuuttarahasto IMF. Sitä ei juurikaan ole tunnettu radikaaleista vasemmistolaisista mielipiteistä. IMF kritisoi koulutukseen tehtyjä säästöjä ja varoitti leikkaamasta aktiivisen työvoimapolitiikan määrärahoja.

Sama viesti oli valiokunnan kuulemilla asiantuntijoilla. Yliopistoon ja koulutukseen liittyvät säästöt kaivavat maata tulevaisuuden menestykseltä. Helsingin yliopisto käy parhailaan yt-neuvotteluja 1 200 hengen vähentämisestä. Sama tahti on meille kaikille tärkeissä maakuntien yliopistoissa. Helsingin yliopiston rehtori Jukka Kola vetosi eilen kannanotosaan, että eduskunta vielä harkitsisi näitä yliopistoihin kohdistuvia leikkauksia. (Eduskunnasta: Näin teki!)

Arvoisa puhemies! Todelliset taloutta, työllisyyttä ja kasvua tukevat toimet loistavat poissaolollaan tästä kehyslinjauksesta. Tämä on tämän paperin suurin heikkous. Hallituksen niin sanotut kärkihankkeet eivät riitä kääntämään toimeentuloisuuden suuntaa. Nämäkin

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

hankkeet ovat saaneet osakseen erittäin paljon epäilyä. Luottoluokittaja Standard & Poor's lausui syyskuussa: "Emme usko paketin lisäävän kasvua merkittävästi keskipitkällä aikavälillä. Uskomme, että hallituksen suunnittelema laajempi julkisen talouden supistaminen jättää nämä aloitteet varjoonsa."

Surullista on, että kehyslinjaukset kääntävät selkänsä maailmalle. Suomen kehitysyhteistyön voimavarojen puolittaminen tulee näkymään läsnäolossamme maailmalla. On selvää, että olemme tällä alueella leikkaamassa juuri niitä voimavaroja, joita tarvittaisiin pakolaiskriisin lievittämiseen ja estämiseen. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Säästöjä tarvitaan, mutta terve talous tasapainotetaan kasvulla, säästöjen ja lisätulojen yhdistelmällä. Sosialidemokraatit ovat tänään julkistaneet hallituksen linjalle vaihtoehtoisen esityksensä, joka tähtää kasvun vauhdittamiseen ja työllisyyden tukemiseen, (Eduskunnasta: Se on hyvä vaihtoehto!) juuri siihen, mistä useimmat puolueet ennen vaaleja puhuivat ratkaisuna ongelmiin.

Uudistuksia tarvitaan. Haluamme, että 6 miljardin summaa, joka nyt menee passiiviseen työttömyyden hoitoon, muutetaan aktiiviseksi työllistämisen tukemiseksi. Haluamme työttömyysturvan uudistuksen. Siksi puheenjohtaja Rinne on esittänyt, että työttömyysturvaa voisi käyttää työllisyyssetelinä auttamaan paluuta työelämään. Emme usko halpatyön Suomeen, vaan osaamisen Suomeen. Asiantuntijoiden tavoin haluamme peruuttaa yliopistoihin, tutkimukseen ja koulutukseen liittyvät leikkaukset. Samoin haluamme, ettei työttömiä jätetä oman onnensa nojaan. Haluamme verouudistuksen, jossa työn tekemisestä palkitaan ja verotuksen painopistettä siirretään aliverotettuun alueeseen maassamme: finanssimarkkinoihin. Tuemme investointien liikkeellelähtöä niin liikenteessä, asuntorakentamisessa kuin homekoulujen, (Puhemies koputtaa) päiväkotien ja kirjastojen korjauksissa. Tässä on vaihtoehtoa kasvun ja työn Suomelle.

15.06 Touko Aalto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen säästö- ja leikkauspäätökset heikentävät talouskasvua ja ruokkivat kurjistumisen noidankehää. Tätä mieltä olivat myös valtiovarainvaliokunnan kuulemat talousprofessorit. Vihreä eduskuntaryhmä yhtyy tähän näkemykseen. Huoli valtion velkaantumistahdistasta on yhteinen, mutta hallituksen linja uhkaa vain lisätä julkista alijäämää ja velkaantumistasetta. Lisäksi hallituksen leikkauslinja kohdentuu voimakkaasti pienituloisiin, syventää eriarvoisuutta ja kasvattaa sitä kautta tuloeroja. Hallituksen taloustörttöilyn maksajiksi joutuvat niin eläkeläiset, opiskelijat kuin lapsiperheetkin. Tulerojen kasvaminen on OECD:n tuoreen raportin mukaan hidastanut talouskasvua myös Suomessa.

Arvoisa herra puhemies! Esitämme asiantuntijoiden tapaan vakavan huolestuksen koulutusleikkausten haitallisista vaikutuksista ihmisten yhdenvertaisuuteen ja talouden kasvupotentiaaliin. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun taloustieteen professori Matti Pohjola toteaa asiasta osuvasti valtiovarainvaliokunnalle tekemässään lausunnossa: "Heikko hintakilpailukyky ei ole Suomen ongelmista suurin. Tuottavuuskasvun pysähtymisenä ilmenevä kasvukilpailukyvyn romahdus on vakavin ongelma. Julkisen talouden suunnitelman taustaoletuksena on, että tämä ongelma ratkeaa itsestään, vaikka koulutus-, tutkimus- ja kehitysinvestoinneista leikataan." Hallitus esittää siis itse itseään ruokkivaa lamaa ja estää koulutusleikkauksilla tulevaisuuden kasvun. Vihreät esittää kahden vaalikauden mittaista talouden tasapainotusohjelmaa, jossa pääpaino laitetaan työllisyyteen ja tulevaisuuden pärjäämistä vahvistaviin uudistuksiin. Tämä on niin julkisen talouden kuin tavallisten suomalaistenkin etu.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Arvoisa herra puhemies! Myös valtionvarainministeri Alexander Stubb on myöntänyt tässä salissa 3. päivä marraskuuta, että hallituksen talouspolitiikkaan liittyy vaara negatiivisesta kierteestä. Valtiovarainministeri Stubb on useaan otteeseen myös aivan oikein myöntänyt, että käsillämme on sekä suhdanne- että rakennepoliittinen kriisi. Sen lisäksi, että valtiovarainministeri tunnistaa negatiivisen kierteen vaaran sekä tahtoo toteuttaa myös vihreiden kannattamia rakenteellisia uudistuksia, hänen ja koko hallituksen olisi hyvä tunnistaa vielä se kuuluisa kolmas pointti. Suhdannevaihteluja kärjistävä ja liian kiristävä finanssipolitiikka vie pohjan tulevaisuuden kasvulta. Kun talouskasvun edellytyksiltä vedetään matto alta, eivät tulevaisuudessa odotettavat rakenneuudistusten tuottavuushyödyt riitä oikaisemaan Suomen taloutta kestäväälle pohjalle. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvamisesta johtuvaa inhimillistä laskua maksetaan vielä pitkään. Toisin sanoen, uutta kasvua ja työllisyyttä tukevalla finanssipolitiikalla tulee luoda silta siihen hetkeen, kun rakenteelliset uudistukset alkavat vaikuttaa. Tästä samasta asiasta huomauttaa myös professori Sixten Korkman niin ikään valtiovarainvaliokunnalle toimittamassaan lausunnossa: "Valtion velkaantuneisuuden taittaminen on tavoitteena epätarkoituksenmukainen, koska se on hyvin suhdanneherkkä ja omiaan johtamaan kovin myötäsykliseen finanssipolitiikkaan." Ja juuri tämä suhdanteita jyrkentävä paastopolitiikka johtaa Korkmanin esittämään toiseen suureen huolenaiheeseen: "Työllisyysaste on alentunut ja liian matala, työttömyysaste korkea ja etenkin pitkäaikaistyöttömyys pian uusissa ennätysluvuissa. Eikä JTS näytä kasvun ja työllisyyden osalta sisältävän merkittäviä uusia eväitä." Toivon, että hallitus ottaa vakavasti professori Korkmanin ja vihreiden varoituksen. Talouden tasapainottamisen tavoitetta uhkaa ennen kaikkea alati kasvava työttömyys. Työttömyyden lisääntyminen ja pitkittyminen ovat omiaan vähentämään talouden kasvupotentiaalia.

Arvoisa herra puhemies! Esitän lopuksi, että eduskunta hyväksyy vastalauseen numero 2 mukaisen esityksen.

15.11 Kari Uotila vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko mahdollista, että samaan aikaan suomalaiset yritykset ovat kilpailukykyisiä ja kilpailukyvyttömiä? (Eduskunnasta: Osa on, osa ei!) Kyllä on, jos kilpailukyvyystä kertoo hyvä tuloskunto ja osingonmaksukyky. Ensi kevääälle ennustetaan 2000-luvun suurimpia osinkojuhlia. Samaan aikaan hallitus rummuttaa yritystemme kilpailukyvyyn olevan kuralla. Valiokunta ja asiantuntijat näkevätkin taloustilanteessa hallitusta enemmän myönteisiä merkkejä. Teollisuuden tilaukset ovat lisääntyneet, pörssiyhtiöiden kannattavuus parantunut ja myös yhteisöveron tuottoarviot kasvaneet. (Maria Tolppanen: Pörssiyhtiö Wärtsilä sanoi justinsa irti!)

Surkean kilpailukyvyyn ohella hallitus pelottelee kansalaisia julkisen velan suuruudella. Hallitus ei kerro, että mikäli bruttovelan sijasta tarkastelisimme nettovelkaa ja ottaisimme huomioon julkisen sektorin finanssivarallisuuden, jota meillä on erityisesti eläkerahastoissa, olisi tilanne hyvä. Talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja, professori Roope Uusitalo muistuttikin, että nettovelalla mitaten Suomi on maailman seitsemänneksi vähiten velkaantunut maa. Edellämme ovat öljyvaltiot Norja, Yhdistyneet arabiemiraatit, Qatar, Libya, Saudi-Arabia ja Oman. Vaikka hallitus ei tuo tätä velkakestävyyskannalta paremmin kuvaavaa nettovelka-asemaa esiin, niin asiantuntijoiden mukaan muun muassa luottoluokituslaitokset ottavat sen jo huomioon.

Arvoisa puhemies! On selvää, että julkista talouttamme on tasapainotettava. Kysymys on aikataulusta, keinoista sekä niiden ideologisista tavoitteista. On pakko kysyä, synkisteleekö porvarihallitus tarkoituksellisesti kuvaa taloudestamme, kilpailukyvyystämme ja ve-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

lastamme vahvistaakseen kriisitietoisuutta ja saadakseen ymmärrystä leikkauspolitiikalleen, palkansaajien kurittamiselle pakkolaeilla ja julkisen sektorin alasajolle. Tarkoituksellinen synkistely on vahingollista, sillä kysymys on myös henkisestä lamasta, ja synkkyyttä meillä on muutoinkin liikaa. Työttömät odottavat turhaan työpaikkoja ja pelkäävät työttömyysturvan leikkauksia. Työssä olevat pelkäävät työpaikkansa menetystä ja työehtojen heikennyksiä pakkolaeilla. Sen sijaan osakkeenomistajat odottavat iloisina kevään osinkojuhlia. (Eero Heinäluoma: Näin on!)

Arvoisa hallitus! Joku tässä mättää, kun tulevana keväänä on samaan aikaan vuosituhanen korkein työttömyys ja vuosituhanen suurimmat osingonjaot. Vasemmiston mielestä Suomea ei nosteta lamasta leikkaamalla lapsilta, opiskelijoilta, palkansaajilta, työttömiltä ja eläkeläisiltä. Valiokunnan kuulemat taloustieteilijät ovat pitkälti samaa mieltä. Ostovoiman ja kotimarkkinoiden leikkaaminen tukahduttaa kasvua ja työllisyyttä. Samalla murenee velkakestävyys pidemmällä aikavälillä.

Romuttamassa ollaan myös tulevaisuuden tärkeimpiä kilpailukytekijöitä, koulutusta ja tutkimusta. On käsittämätöntä, että hallitus ampuu itse Suomen tärkeimpään tukijalkaan, osaamis pääomaamme.

Arvoisa puhemies! Tästä Suomen tukijalkaan ampumisesta otan esimerkin vain kilometrin päässä sijaitsevasta Helsingin yliopistosta. Porvarihallitus on leikkaamassa vuoden 2020 vuositasolla yliopistolta lähes 100 miljoonaa euroa. Summa on lähes Åbo Akademin koko vuoden budjetti tai kaksi kertaa Lapin yliopiston vuosibudjetti. Yliopisto onkin joutunut ilmoittamaan 1 200:aa ihmistä koskevista yt-neuvotteluista. Haloo hallitus! Tämöiselläkö tiede- ja koulutuspolitiikalla Suomi nostetaan lamasta? Vasemmistoliiton mielestä digitalisaation ja innovaatioiden edistämiseen on satsattava. Mitä tekee hallitus? Hölmöläisten peitonpaikkaamista. Ensin se leikkaa digitalisaation ja innovaatioiden tärkeimmän edistäjän Tekesin avustuksesta jättisumman ja sitten palauttaa murusia kärkihankerahoituksella.

Arvoisa puhemies! Suomi ei uudistu nojaamalla vanhaan ja leikkaamalla. Erityisesti työllisyyden määrätietoinen parantaminen, demokraattiseen aluehallintoon perustuvat sote-palvelut sekä harmaan talouden torjunta ja vuokra-asuntotuotannon tehostaminen ovat mitä suurimmassa määrin julkiseen talouteemme vaikuttavia tekijöitä. Vasemmisto haluaa vaihtaa hallituksen työttömyyttä lisäävän ja talouskasvua tukahduttavan leikkauspolitiikan työllisyyttä parantavaan, talouskasvun käynnistävään ja kestävyysvajeen pidemmällä aikavälillä paremmin ratkaisevaan vaihtoehtoon.

Lopuksi teen vastalauseeseen 3 sisältyvät lausumaehdotukset.

15.16 Joakim Strand r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade herr talman! Det är viktigt att regeringen i sin plan för de offentliga finanserna 2016—2019 utgår från en ärlig och realistisk lägesbeskrivning. Anpassningsåtgärder på cirka 4 miljarder kan beskrivas som ett svettigt projekt, men svenska riksdagsgruppen delar uppfattningen om att det krävs åtgärder i den storleksklassen för att få den finländska offentliga ekonomin på fötter. För att få en bättre kurs för ekonomin gäller det att ha vision och förmåga att välja rätt åtgärdsarsenal.

Låt mig inleda med att än en gång lyfta fram kärnan: vår ekonomi är mest av allt beroende av exporten. Export, hög förädlingsgrad och arbetskraft som lever på ett högt kunnande möjliggör vår framgång. I synnerhet företag som exporterar till växande marknader är livsviktiga för ett litet land som Finland.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Arvoisa puhemies! Hieman lukuja taustaksi: vuonna 2013 Suomessa oli 588 suurta yri-
tystä, kun taas mikroyrityksiä oli 260 000. Uusia työpaikkoja syntyy nopeammin pieniin
yrityksiin, mutta kaikkia yrityksiä tietenkin tarvitaan, ja lisäksi tarvitaan uusia yrityksiä,
uusia innovaatioita ja uutta kasvua. Vientimme kannalta erityisesti keskisuurten yritystem-
me on päästävä maailmalle.

Julkiset tutkimus-, kehitys- ja infrapanostukset tulisi kohdentaa alueille, joilla teollinen
jalostusaste on korkea ja joilla myös yritykset itse ovat valmiita panostamaan markkinaeh-
toisesti tutkimukseen ja kehitykseen. Tätä vasten on huolestuttavaa, että elinkeino- ja in-
novaatiopolitiikan määrärahat vähenevät noin 200 miljoonaa euroa kehyskaudella. Sa-
moin hallitus leikkaa voimakkaasti Tekesin valtuuksia.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä pitää tätä vääränä politiikkana. Vaihtoehtobudjetissam-
me, jonka esittelemme tässä salissa huomenna, palautamme resursseja Tekesille ja vaa-
dimme samalla yliopistojen määrärahojen korottamista kohtuulliselle tasolle. Yliopistot
tarvitsevat resursseja pystyäkseen hoitamaan pitkäjänteisesti perustehtävänsä. Sen sijaan
voimme vähentää määrärahoja, joita hallitus haluaa osoittaa tilapäisiin kärkihankkeisiin.

Juuri nyt nimittäin tarvitaan pitkäjänteistä strategista ajattelua ja ymmärrystä siitä, että
kaikilla poliittisilla päätöksillä on suora kytkentä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
eli uusien resurssien ja työpaikkojen luomiseen. Jos haluamme luoda ympäristön, jossa
nuoret haluavat tulevaisuudessa asua ja jossa yritykset voivat kehittyä, emme voi käsitellä
sairaanhoitoa, koulutusta, liikennettä ja muita asioita jonkinlaisessa vanhanaikaisessa tyh-
jiössä. Jos julkista infrastruktuuria, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluita, tie-
toisesti heikennetään alueella, missä on vahva vientiteollisuus, heikennämme samalla ni-
menomaan viennin edellytyksiä. Ilman vientiä emme pysty ylläpitämään minkäänlaisia
palveluja tulevaisuudessa.

Meidän on myös avattava lisää mahdollisuuksia työperäiselle maahanmuutolle poista-
malla ulkomaista työvoimaa koskeva tarveharkinta. Muun muassa monet startup-yritykset
kokevat tämän normin vaikeuttavan arkipäivää. Hallituksen tulee myös tehdä voitavansa,
jotta turvapaikanhakijat voisivat päästä nopeammin työelämään.

Värderade talman! För att ramperioden inte ska präglas av svåra arbetsmarknadskonflik-
ter behövs ett samhällsfördrag. Regeringen har eftersträvat ett sådant, utan att hittills lyck-
as. Min bedömning är att hela samhället skulle vinna på ett sådant, särskilt som regeringen
lovat dra tillbaka sina högst impopulära, så kallade tvångslagar, om ett fördrag nås. Vi hop-
pas att arbetsmarknadsparterna kommer till ett samhällsfördrag som reformerar arbetsli-
vet. Vi behöver ett system som i högre grad bygger på lokala avtal. I vårt samhälle ska ar-
betstagaren fortfarande ha en stark position, men genom lokala avtal förs besluten närmare
dem som berörs, vilket kan förbättra andan och motivationen på arbetsplatsen.

Svenska riksdagsgruppen välkomnar regeringens beslut att lindra beskattningen av låg-
och medelinkomsttagare genom en kännbar höjning av arbetsinkomstskatt. Vi anser att
beskattningen av lönearbete borde komma nedåt i Finland, eftersom finansministeriets
jämförelser entydigt visar att vi fortfarande hör till den absoluta Europatoppen när det gäl-
ler totalskattegrad. I vår skuggbudget föreslår vi en inkomstskattesänkning på 1 procenten-
het i de tre lägsta skatteklasserna och en halv procentenhet i den högsta. Samtidigt vill vi
genom en skatteväxling höja mervärdesskatten med 0,5 procentenhet och därmed stabi-
lisera inflödet i statskassan.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tuleva neljän vuoden kausi ei ole ruusuilla tanssimista. Meidän on kuitenkin pyrittävä kiinnittämään huomiomme myönteisiin asioihin ja mahdollisuuksiin. Ensimmäisinä lähtevät lahjakkaat nuoret ja potentiaaliset investoijat, jos tunnelmat ovat negatiiviset.

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että eduskunta selonteon johdosta hyväksyy vastalauseen 4 mukaisen kannanoton. — Kiitos, tack.

15.21 Antero Laukkanen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnä antaa hallitukselle, pääministeri Sipilälle kiitoksia siitä, että hyvin mielestäni herkillä korvalla olette kuunnelleet näitä kaikuja salissa ja eläkeleikkauksista on luovuttu, sunnuntai-korvauksien leikkauksia on muutettu ja vielä tämä lisääika työmarkkinaosapuolille, jotta löydetään rakentava ratkaisu Suomen nousuun. Kristillisdemokraatit arvostavat tätä.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä jakaa hallituksen tavoitteet velkaantumiskehityksen pysäyttämiseksi ja julkisen talouden tervehdyttämiseksi. Samalla haluamme luoda toivoa paremmasta. Talousnäköymät tulevina vuosina eivät kuitenkaan ole kovin rohkaisevia. Haasteet kansainvälisen talouden puolella ovat yhä olemassa ja monin paikoin pahenemassa. Kiinan talousongelmat heijastuvat myös länsimaihin, ja eurokriisin perimmäiset syyt ovat yhä ratkaisematta. Syyrian kriisi ja siitä aiheutuva pakolaiskriisi näkyvät myös taloudessa.

Tarvitsemme tehokkaita toimia, joilla katkaistaan negatiivinen kierre ja luodaan uusia edellytyksiä kasvuille. Korostamme tässä yhteydessä sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja sen estämistä, että pienituloisimpiin kohdistuvat säästötoimet lisäävät yhteiskunnan menoja pitkällä aikavälillä. Haluamme muuttaa sellaisia hallituksen säästöesityksiä, jotka lisäävät sosiaalista eriarvoisuutta. Muuttaisimme säästöjen painotuksia ja korjaisimme erityisesti koulutukseen, tutkimukseen, työttömyyden hoitoon sekä perusturvaan tehtyjä heikennyksiä sekä pienituloisiin ja perheisiin kohdistuvia leikkauksia. Säästöesityksemme kohdistuisivat sen sijaan valtionhallinnon päällekkäisyyksien purkuun ja ict-toimintojen järjeistämiseen. Verotuksen painopiste on meillä haittaverojen nostamisessa sellaisilla aloilla, jotka ohjaavat kansanterveyttä terveempään suuntaan ja vähentävät sosiaali- ja terveysmenoja.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokratian ytimessä on ajatus sosiaalisesta markkinataloudesta. Hallituksen esityksessä julkisen talouden suunnitelmaksi löytyy niukasti niitä elementtejä, joiden varaan rakennetaan kestävä yhteiskunta. Sosiaaliseen markkinatalouteen kuuluvat vapaa yrittäjä, markkinaehtoisuus, kasvun tukeminen, mutta myös taloudellisesta toimeliaisuudesta syntyvää hyvää jaetaan oikeudenmukaisesti, ja tätä haluamme korostaa. Siksi muutosesityksemme lisäävät yritystoimintaa ja työllisyyttä, mutta huolehdimme myös kaikista pienituloisista. (Eero Heinäluoma: Hyvä!)

Yksi hallituksen tärkeimmistä tehtävistä tällä kaudella on työllisyyden parantaminen. Hallituksen ajama kilpailukyyn parantaminen on hyvä tavoite. Kilpailukykyä ei voi kuitenkaan parantaa ylhäältä sanelemalla. Tarvitaan laajaa yhteistyötä ja siitä syntyvää yhteisymmärrystä, mikäli haluamme löytää todellisia ja kestäviä ratkaisuja. Kattava yhteiskuntasopimus, johon kaikki osapuolet voivat sitoutua, on tavoittelemisen arvoinen. Hallituksen tulee ottaa myös oppositiopuolueet mukaan tähän työhön. Ilman yhteistä näkemystä ei saada aikaan pitkälle kantavia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Kilpailukyyn parantaminen ei auta riittävän nopeasti akuuttiin työttömyystilanteeseemme. Työttömyyden kasvaessa ja pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyessä on hallitus päättänyt leikata työllisyys- ja yrityspolitiikan määrärahoja. Pienet panostukset

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

yksityisten työnvälityspalveluiden lisäämiseen eivät riitä kattamaan sitä aukkoa, mikä syntyy, kun julkisista työvoima- ja yrityspalveluista vähennetään resursseja. Sen sijaan tulee tukea aktiivisia toimia, joilla madalletaan kynnystä itsensä työllistämiseen yritystoiminnan kautta tai mahdollistetaan palkkatuen turvin työelämään pääsy. Esitämme myös rakenteellista uudistusta ansiopäivärahaan, joka mahdollistaisi sadalta viimeiseltä ansiosidonaiselta päivältä maksettavan päivärahan käyttämisen palkkatukeen ja starttirahaan.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ajaa inhimillisesti kestävää politiikkaa. (Puhemies koputtaa) Talouskasvun aikaansaaminen ja julkisen talouden tasapainottaminen ovat tärkeitä tavoitteita. Näitä hyviä tavoitteita hakiessa tulee aina pitää mielessä (Puhemies koputtaa) päätösten vaikutukset ihmisten elämään ja arkeen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt puheenvuoron valtiovarainministerille, 5 minuuttia, ja sen jälkeen, mikäli tarvetta ilmaantuu, käynnistämme debatin.

15.27 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin nostaa esille kaksi asiaa: meidän tilanteemme ja talouspoliittisen linjamme. Mutta ennen sitä, jos sallitte, esittäisin salille kuusi kysymystä. Ja jos puhemies sallii, niin mielellään ottaisin pienet huutovastaukset.

Ensimmäinen kysymys on: onko Suomi tänä päivänä kilpailukykyinen maa? (Vasemmalta: Ei!)

Toinen kysymys on: onko Suomella tällä hetkellä vetovoimainen vientiteollisuus? (Vasemmalta: Ei!)

Kolmas kysymys: onko Suomella tarpeeksi kasvua? (Vasemmalta: Ei!)

Neljäs kysymys: onko Suomessa tarpeeksi työpaikkoja? (Vasemmalta: Ei!)

Viides kysymys: onko Suomessa tarpeeksi verotuloja? (Vasemmalta: Ei!)

Ja kuudes kysymys: onko Suomessa tarpeeksi hyvinvointia? (Vasemmalta: Ei!)

Olin havaitsevinani, että... (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tällainen vuorovaikutteisuus voi olla jossakin toisessa tilanteessa hyväksi, mutta tällaiseen keskusteluun se sopii vain kerran. Nyt on ministerin puheenvuoron jatkuttava.

Kiitos, herra puhemies! — Jos ja kun vastaus näihin kaikkiin kysymyksiin oli "ei", olemme siis herttaisen yksimielisiä siitä, että Suomen hyvinvointitaso ei tällä hetkellä ole tarpeeksi korkea. Sen takia meidän jokaisen pitää miettiä, millä tavalla sitä voidaan kohentaa. Ja tämä keskustelu, joka meillä tänään tässä on ollut, on osoitus siitä, että olemme tilanteesta samaa mieltä mutta niistä tavoista, joilla tilanne korjataan, osittain eri mieltä.

Eli tilanne hallituksen näkökulmasta on seuraava. Meillä on heikko kasvunäkymä: 0 prosenttia tänä vuonna, oletusarvo ensi vuodelle 1,3 prosenttia. Meillä on heikko vientijohtuen siitä, että meillä on huono kilpailukyky ja huono kysyntä. Meillä on huono teollisuustuotannon taso, joka on neljännes kymmenen vuoden takaisesta. Meillä on huono työllisyyskehitys. Meillä on aleneva verokertymä. Meillä on nousevat työttömyysmenot. Meillä on ikääntyvä väestö ja sitä kautta myös nousevat terveys- ja hoitomenot.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Jos me katsomme julkista taloutta kokonaisuudessaan — eilen oli mahdollisuus Brysselissä olla keskustelemassa eri jäsenmaiden talousarvioista — Suomihan siis noudattaa tällä hetkellä laajasti kahta kriteeriä: 60 prosentin velka-astetta ja 3 prosentin budjettialijäämää. Eli vuodelle 16 meidän velkataso nousee 64,5 prosenttiin, ja ensi vuonna taasen meidän budjettialijäämä on 2,7 prosenttia, jolloin me vältämme liiallisen alijäämän menettelyn.

Ongelma meillä tietysti on se, että meidän velka kasvaa suhteessa kasvuun liian nopeasti, ja ne kuusi kokonaisuutta, jotka nostin esille ja jotka myös ehkä edustaja Aalto nosti esille negatiivisena kehänä, pitää saada positiiviseksi kehäksi. Eli meidän viestimme hallituksen puolelta on se, että me emme saa taloutta liikkeelle lisäsäästöillä, me emme saa sitä veronkorotuksilla emmekä saa sitä elvyttämällä, ja meidän on kaikkien myönnettävä, että kyseessä on nyt rakenneongelma, ei suhteellinen suhdanneongelma.

Mikä on sitten hallituksen talouspoliittinen linja? Se muodostuu neljästä kokonaisuudesta:

Ensimmäinen on maltillinen ja määrätietoinen sopeutus — maltillinen ja määrätietoinen sopeutus. Minkä takia? Koska me emme voi enää lisätä velkataakkaamme sitä vauhtia kuin sitä on viimeisen 7—8 vuoden aikana lisätty.

Toinen talouspoliittinen linja on veropoliittinen, ja siinä itse asiassa uskon, että olemme pitkälti samoilla linjoilla. Eli pyrimme tekemään sellaisia veropoliittisia esityksiä, jotka vahvistavat kasvua ja työllisyyttä. Toki verojen kohdentamisesta voidaan olla eri mieltä, mutta tavoitteena on esimerkiksi se, että tämän hallituskauden aikana kokonaisveroaste ei kiristy ja työllisyyttä ei enää tätä kovempaa veroteta.

Kolmas talouspoliittinen linja on rakenneuudistukset. Minä uskon, että tässä me jokainen ymmärrämme, että nämä täytyy tehdä. Kilpailukyky, työllisyys, sote, kuntien tehtävät, normit, työmarkkinoiden joustot, paikallinen sopiminen ja ansiosidonnainen työttömyys-turva ovat osa tätä laajaa kehikkoa.

Ja neljäs osa meidän talouspoliittista linjaamme ovat kärkihankkeet, joista ei ole hirveämmin keskusteltu, mutta ne ovat ne, jotka myös pyrkivät omalla tavallaan antamaan pienen kasvun sysäyksen.

Viimeiset kaksi huomiota, arvoisa puhemies. Ensimmäinen on se, että täällä viitattiin paljon kansainvälisiin instituutioihin: IMF:ään ja komissioon. Uskallan väittää, että suurin osa näiden instituutioiden analyysistä on linjassa hallituksen talouspoliittisen linjan kanssa. Ja viimeinen huomio: ei tämä talous lähde tästä heti nousuun, mutta toivonkipinä pitää pistää liikkeelle, ja toivottavasti saamme talouden nousuun kolmen vuoden sisällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

15.33 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen linjan suuri heikkous on se, että se ei tartu kasvun eikä työllisyyden asioihin vaan se tarttuu näihin leikkauksiin ja tuijottaa silmänsä kipeiksi näitä. Ja tässä voi vain yhtyä tämän politiikan suurimman kriitikon, eli pääministeri Stubbin, toteamukseen vaaleja ennen. Nyt te olette pakastamassa tämän Suomen talouden, myös kilpailukyvyn, paitsi tämän vuoden myös ensi vuoden osalta. En kannata näitä teidän pakkolakejanne, mutta nekin te olette suunnitelleet voimaan vuonna 2017. Te ette todellisuudessa ole tekemässä tässä ja nyt mitään työllisyyden hyväksi, ja silloin tämä kehä menee edelleen alaspäin ja ollaan jälleen uusien leikkausvaateiden edessä. Hallituksen pitäisi nyt tarkistaa linjaansa ja uskoa si-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

tä, mitä asiantuntijat sekä Suomessa että ulkomailla suosittavat: pitää panostaa kasvuun ja työpaikkoihin.

15.34 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä tilannekuva valtiovarainministerin hyvistä kysymyksistä ja vastauksen tulkinnasta huolimatta on kyllä hyvin kateissa, ja niin se oli kyllä silloin viime vaalikaudellakin, kun sosialidemokraatit olivat myös hallituksessa. Ilmeisesti se neliraajajarrutus toimi silloinkin, ja jos en ihan väärin muista, niin SDP:n vaaliohjelmassa kyllä oli 3 miljardin euron sopeutukset heti vaalikauden alkuun, ja oliko siellä 1 miljardi veronkorotuksia, mahdollisesti vielä lisää.

Arvoisa puhemies! Itse asiassa Suomen taloudessa nämä samat lainalaisuudet kiertävät kehää. Voi olla, että hallitus- ja oppositiotahoilta nähdään ne vähän eri lailla, mutta, edustaja Uotila, teidän ryhmäpuheenvuorossanne todettu ajatus, että hallitus ikään kuin leimaa ja maalaa huonompaa kuvaa Suomesta, ei pidä paikkaansa. Meillä on 450 000 työtöntä, eikö se riitä? (Paavo Arhinmäki: Lisää tulee tällä politiikalla!)

15.35 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoman maininta siitä, että hallitus ei ole tehnyt mitään työllisyyden hyväksi: ihmettelen kovasti tätä kommenttia siltäkin näkökannalta, että eikö tässä juuri ole kovasti käyty neuvotteluja siitä, että täällä ei isoja lakkoja ala sen johdosta, että hallitus pyrkii luomaan uusia väyliä työpaikkojen syntymiseksi.

Me kaikki täällä salissa ymmärrämme sen, että jos me emme saa luotua lisää työpaikkoja ja parannettua Suomen kilpailukykyä, niin me emme sen enempää leikkauksilla kuin muillakaan, lisäbudjeteilla, saa tätä taloutta kuntoon. Meidän täytyy löytää yhteinen sävel siitä, miten me saamme niitä uusia työpaikkoja syntymään. (Jukka Gustafsson: Mitä hallitus on tehnyt?) — Hallituksella on hyviä kärkihankkeita, ja haluankin nostaa siitä yhden esimerkin. Esimerkiksi, jos me tiedämme, että robotiikka tulee tulevaisuudessa viemään työpaikkoja myös Kiinasta takaisin Eurooppaan, niin meidän tulisi täällä panostaa yhteisymmärryksessä siihen, että me teemme kaikki panokset... (Hälinää) — Saanko minä puhua nyt? (Eduskunnasta: Ole hyvä!) — Eli me teemme kaikki panokset siihen, että Suomeen saadaan syntymään työpaikkoja, niitä työpaikkoja, mitkä ovat aikaisemman hallituksen aikana menneet maasta pois Kiinaan, jotta ne palaisivat tänne. Näitä toimia me haluamme nyt edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Aalto. (Hälinää) — Pyydän sen verran hiljaisuutta, että kulloinkin puheenvuoron saanut saa sanotuksi sen niin, että kaikki kuulevat.

15.36 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskiewicz, sekä hallituksen kireä että vihreiden maltillisempi finanssipolitiikka johtavat lyhyellä aikajänteellä sekä budjettialijäämän että velkaantumisen lisääntymiseen. Toisin kuin hallituksen linja, vihreiden vaihtoehto tarjoaa kuitenkin ulospääsyn talouden negatiivisesta kierteestä.

Mitä tulee näihin hallituksen kärkihankkeisiin, vihreät katsoo, että kärkihankkeilla on paljon myönteisiä vaikutuksia. Niiden merkitys jää kuitenkin kertaluontoiseksi ja vähäiseksi tehtyjen säästöpäätösten rinnalla. Vihreiden näkemysten mukaan kärkihankkeiden

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

tulisi tukea esitettyä enemmän sekä uuden että työllistävän elinkeinopolitiikan syntymistä ja talousjärjestelmän muuntumista ympäristön kannalta kestävämmäksi.

Valtiovarainministeri Alexander Stubb, kysyn vielä sitä, (Puhemies koputtaa) miten aiotte rahoittaa nuo kärkihankkeet: valtion omaisuutta realisoimalla ja... (Puhemies koputtaa)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt olisi edustaja Uotilan vuoro.

15.37 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallinen kilpailukyky tulee vain tuottavuuden nousun kautta, ja tuottavuuden mittaamisessa on kaksi puolta: tuotos ja panos. Hallitus tuijottaa koko ajan siihen panokseen, yksikkötyökustannuksiin, palkkojen alentamiseen. On paljon tärkeämpää — kaikki asiantuntijat ovat sitä mieltä, että meidän tulevaisuutemme kannalta on kaikista tärkeintä — että sen tuotoksen arvo lisääntyy. Meillä on laadukkaampia, enemmän lisäarvoa sisältäviä tuotteita, joita viemme maailmalle, ja siinä on keskeistä johdonmukainen, pitkäjänteinen koulutus-, osaa- mis- ja tutkimuspolitiikka. Tähän tukijalkaan te ammutte leikkaamalla niin Tekesiltä, yli- opistoilta kuin koulutuksen muiltakin tasoilta. Tämä on se kaikista synkin näköala, ja sillä ei Suomen velkakestävyys pitemmällä aikavälillä kerta kaikkiaan ratkea. (Markku Rossi: Tarvitaankin nopeita ratkaisuja!)

15.38 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä Suomen ta- louden tilannetta katsotaan vähän pidemmällä perspektiivillä, niin 2008 alkaneen taantu- man jälkeen on semmoinen 7—8 miljardia joka vuosi otettu lisää velkaa. Meidän valtion- velkamme on tuplaantunut. Ja nyt täällä opposition viesti on se, että pitäisi ottaa vielä lisää, jotta ikään kuin elvytettäisiin. Me olemme tähän asti elvyttäneet noin 50 miljardilla jo, ja tämä suunta ei ole kääntynyt. Samaan aikaan meiltä on hävinnyt 100 000 teollista työpaik- kaa. Millään muulla tätä asiaa ei käännetä kuin sillä, että suomalaisen työn kilpailukyky paranee. Nyt on ensimmäisen kerran se tosissaan tajuttu. Ensimmäisen kerran yritetään sel- laisia ratkaisuja tehdä, joissa ne yksikkötyökustannukset saadaan kilpailukykyiselle tasol- le ja lisää työtä Suomeen ja työpaikkojen virta kääntymään. Se on kaiken a ja o. Muuten tämä on ihan pelkkää pyörittelyä näillä lukemilla.

15.39 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että Arto Satonen käytti tämän puheenvuoron. Ensinnäkin jos otetaan tämä velkaantuminen, niin kun täällä puoli vuotta hallitus on taivastellut sitä, että nyt Suomi velkaantuu liikaa, että velka jää lapsille maksettavaksi, niin olin todella yllättynyt, kun luin budjettikirjan ja huo- masin, että siellähän hallitus ensi vuonna ottaa enemmän velkaa kuin tänä vuonna. (Va- semmalta: Enemmän velkaa!) SDP on sitä mieltä, että velkaantuminen pitää saada loppu- maan, ja sen takia meidän vaihtoehtobudjetissamme otetaan yli 300 miljoonaa euroa vä- hemmän velkaa kuin hallitus otti. (Välihuutoja vasemmalta) SDP:n vaihtoehto lähtee siitä, että otetaan vähemmän velkaa.

Arvoisa puhemies! Siinä, minkä takia hallituksen politiikka ajaa karille, on kyse juuri siitä, mistä pääministeri Stubb varoitti nykyistä valtiovarainministeri Stubbia ennen vaale- ja. Te vain kiilusilmäisesti keskitytte näihin leikkauksiin — jos saan lainata Stubbin sano- ja. Te laiminlyötte kasvun, ei yhtään toimenpidettä tänä vuonna, (Puhemies koputtaa) ei yhtään toimenpidettä ensi vuonna.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

15.40 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella SDP on julkaissut tämän vaihtoehto-ohjelman, jota pitää tarkastella. Tämä vaikuttaa kyllä kabinetinäpertelyltä. Täällä käydään Suomen Pankin, Sitran ja Finnfundin kupilla hakemassa kertakäyttöisiä tuloja ja niin edelleen. Todellakin, osoittakaa minulle sellainen maa maailmassa, joka tässä tilanteessa velkaa lisäämällä, julkisia menoja kasvattamalla nousee. Ei sellaista ole. Kreikka on esimerkki siitä velkaelvytyksestä, (Välihuutoja vasemmalta) mitä siitä seuraa, eikä se saa enää rahaa mistään maailmalta. Tämäkin pitää ottaa huomioon.

Eli mitä me tarvitsemme, arvoisa puhemies: Suomalaisella tuotannolla ja työllä pitää olla kilpailukykyä maailmalla ja Suomessa. Siitä tässä on kysymys.

15.41 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ala-Nissilä jatkaa tätä hienoa puhetta velkaantumisen vaaroista ja antaa sen kuvan, että hän ikään kuin olisi vähentämässä velkaantumista. Mutta, arvoisa edustaja, tämä teidän ensi vuoden budjettiesityksenne on synkeä. Se on synkeä, koska ette te ole suinkaan vähentämässä velanottoa suhteessa tähän vuoteen. Te kuvittelette, että velanotto vähenee, kun te aina mainitsette sanan "velka" ja sanotte, että se on vaarallista. Arvoisa edustaja, te otatte ensi vuonna puoli miljardia enemmän velkaa kuin edellinen hallitus tänä vuonna — puoli miljardia. Ja miksi te olette tässä? Te olette juuri sen takia, että te leikkaatte työllisyydestä ettekä tee siellä yhtikäs mitään. Päinvastoin te vaarannatte meidän tulevan pohjan leikkaamalla yliopistoilta ja koulutuksesta ja laittamalla professorit kilometritehtaalle. Tämä on teidän linjanne, (Puhemies koputtaa) mitä kaikki asiantuntijat ovat varoittaneet meitä tekemästä.

15.42 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monesti eduskuntakeskusteluja arvostellaan teatteriksi. Kun kuuntelin edustaja Satosen puheenvuoroa, niin sehän oli suoraan Ryhmäteatterin lavalta Eduskunta III -näytelmästä. Te olette, edustaja Satonen, jo vuosia väittänyt, että Suomi on kymmenillä miljardeilla elvyttänyt, mutta sehän ei pidä paikkaansa. Meillä on korkea työttömyys ja meillä on automaattivakauttajat, eli silloin kun työttömyys kasvaa, joudumme maksamaan työttömyyskorvauksia ja saamme vähemmän verotuloja. Ja nyt kysymys on siitä, että ainoa kestävä tapa pysäyttää velkaantuminen, saada työllisyys paranemaan ja talous kasvamaan on panostaminen työllisyyteen. (Välihuutoja oikealta) Silloin ei riitä se, että valtiovarainministeri Stubb sanoo puheenvuorossaan "toivottavasti saamme talouden kasvuun", vaan (Puhemies koputtaa) silloin tarvitaan konkreettisia toimia. Esimerkiksi pakkolaki-paketti: valtiovarainministeriö itse arvioi, (Puhemies koputtaa) että seuraavien kolmen vuoden aikana se heikentää taloutta ja heikentää työllisyyttä. Tämä ei ole kyllä ainakaan kasvun politiikkaa.

15.43 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma, täytyy nyt palata jälleen tähän leikkaamiseen ja velkaantumiseen. Ensin mainitsitte, että me emme velkaa saa kuriin ja otamme lisää velkaa — ja se on totta. Oliko se 5,4 miljardia ensi vuonna lisää, ja sekin on vasta alustava arvio. Emme tiedä, miten tämä talous kehittyy. Sitten samanaikaisesti te moititte sitä, että leikataan yliopistoilta ja leikataan koulutuksesta ja sieltä sun täältä. Mutta te varmasti ymmärrätte sen, että tässä tilanteessa me joudumme ottamaan velkaa. Me emme halua, että tämä hyvinvointiyhteiskunta murenee, mutta me joudumme ottamaan tulevaisuudessa sitä vähemmän kuin aikaisempi hallitus teki, koska aikaisemman hallituksen aikanahan meidän kauppatase oli negatiivinen koko hallituskauden ajan, ja nytten me pyrimme saamaan tätä kauppatasetta positiiviseksi ja me jou-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

dumme sen takia tekemään niitä rakenteellisia uudistuksia, mitä te sosialidemokraatit ette saaneet aikaiseksi viime hallituskauden aikana. Ja mitä tulee tähän edustaja Lindtmanin 300 miljoonaa euroa vähempään velanottoon, niin ei sillä valtiontaloutta paranneta eikä pelasteta.

15.44 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielelläni käyn vaikka edustaja Satosen kanssa kahvilla ja käydään keskustelua hieman taloustieteestä. Nimenomaan vaikka käydään läpi, mitä tarkoittavat elvyttäminen ja automaattiset vakauttajat. Kuten edustaja Arhinmäki tuossa aikaisemmin totesi, nimenomaan työttömyydestä johtuvat kustannukset lisäävät velan ottamisen tarvetta, mutta se on aivan eri asia kuin lisäelvyttäminen velan kautta. Ne ovat kaksi eri asiaa. Suosittelen myös professori Sixten Korkmanin lausunnon uudelleen kuuntelemista: "Valtion velkaantuneisuuden taittaminen on tavoitteena epätarkoituksenmukainen, koska se on hyvin suhdanneherkkä ja omiaan johtamaan kovin myötäsykliseen finanssipolitiikkaan." Hallituksen leikkauslinja johtaa siihen, että velan määrä lisääntyy vain ja ainoastaan. Pitäisi saada se negatiivinen kierre katkaistua, jotta saamme uutta kasvua.

15.45 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämän keskustelun ehkä suurin anti on se, että voimme todeta, että vihreät menevät vasemmistoliitosta vasemmalta ohi. Kun katsoo vaihtoehtobudjettia, niin siellä lisätään menoja puolen miljardin edestä ja veroja nostetaan 300 miljoonan edestä. Puhutaan toki hyvää koulutuksesta mutta sen tuomasta osaamisesta ei anneta nauttia, koska käytännössä nostamalla ylimpiä ansiotuloveroasteita ja lisäämällä kolmas pykälä pääomatuloverotukseen Suomessa ei kerta kaikkiaan tulevaisuudessa kannata sen puoleen teettää kuin tehdäkään korkean osaamisen työtä — mielestäni äärimmäisen huolestuttavaa.

Edustaja Heinäluomalle: Kun kutsuite IMF:ää apuun koulutuslinjauksissa, hyvä on, eikä kukaan kuunnella sitten myöskin IMF:n opit siitä, kuinka työmarkkinoita tulee joustavoittaa, (Ben Zyskowitz: Heinäluoma noukkii rusinat pullasta! — Puhemies koputtaa) palkanmuodostus tuoda paikalliselle tasolle ja kuinka työttömyysturvan luokkajako tulee purkaa?

15.46 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman! Talouskasvun kannalta on koko maamme etu, että eri seutujamme kehitetään niiden omista vahvuuksista lähtien. (Eero Heinäluoma: Oikein!) Jos esimerkiksi Vaasassa sijaitsevan Pohjois-Euroopan johtavan energia- ja cleantech-keskittymän veturit, jotka tuovat maahan miljardeja euroja, työllistävät kymmeniätuhansia omassa ekosysteemissään, päättävät lähteä Vaasasta ja Helsingistä, on seuraava osoite Kiina, Intia tai Brasilia, ei mikään muu Suomen kaupunki. Hallitusohjelmassa mainitaankin aivan oikein, että osaaminen on koottava kansainvälisesti kilpailukykyisiksi keskittymiksi. Olisi mielenkiintoista kuulla, mitkä ovat hallituksen konkreettiset askelmerkit tässä talouskasvun kannalta äärimmäisen tärkeässä asiassa.

15.47 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näihin edellisiin puheenvuoroihin viitaten yhteisvaluutta on mahdollistanut sen, että me olemme voineet kuoria kermaa päältä. Julkinen sektori on velkaantunut. Ellei tehdä näitä hallituksen esittämiä leikkauksia, me emme pääse tähän 3 prosentin tavoitteeseen. Siitä seuraa se, että Suomi joutuu holhoukseen, komission holhoukseen. Sen tähden tarvitaan vähintään tämän mittaluokan sopeuttamistoimet. Tähän on tultu. Kolme vuotta meillä on negatiivinen kehitys, ja

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

tämä kehitys pitää saada toisenlaiseksi. Sen tähden tarvitaan tämänkaltaisia kärkihankkeita, joilla voidaan työllisyyttä ja kasvua parantaa.

Mutta ilman muuta me olemme laiminlyöneet rakenteelliset toimet ja uskoneet, että sitä velkaa voi saada ja korko on hyvin halpa. (Puhemies koputtaa) Tämä on harhakuva.

15.48 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä se vain niin on, että se, mitä me tarvitsemme, on työtä tässä ja nyt. (Eero Heinäluoma: Kyllä!) Ne uudistukset, mitä toden totta, edustaja Niikko, SDP ei saanut aikaan viime kaudella, ne uudistukset, mitä perussuomalaiset nyt kokoomuslaisella linjalla tukevat, ovat: Leikataan työmiesten ja työnaisten palkkoja väen vängällä 5 prosenttia, leikataan työttömyysturvaa, leikataan kaikkein heikoimpien sosiaalietuuksia, leikataan tätä kautta ostovoimaa, eriarvoistetaan eläkkeensaajien verotusta. Mitä vielä? Leikataan koulutuksesta.

Puhemies! Olen ollut pitkään valtiovarainvaliokunnan jäsen. Koskaan en ole kuullut niin kriittistä asiantuntijajoukkoa vallitsevaa talouspolitiikkaa kohtaa kuin nyt kuulin. Kaikki talouden asiantuntijat olivat kriittisiä, varoittivat tästä. Nyt toivoisinkin, että valtiovarainministeri Stubb voisi kommentoida entisen pääministeri Stubbin näkemystä siitä, kannattavatko nämä (Puhemies koputtaa) kiiluvasilmäiset säästöt vai eivät.

15.49 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Haluaisin kysyä valtiovarainministeri Stubbilta seuraavia asioita. On joitakin ristiriitoja, jotka eivät ihan ilman selitystä avaudu. Hallitus ennustaa talouskasvuksi ensi vuodelle 1,4 prosenttia, vaikka samaan aikaan ostovoimaa leikataan hyvin merkittävästi. Toiseksi hallitus uskoo, että työttömyysaste saadaan pienenemään jo ensi vuonna. Samaan aikaan kuitenkin leikataan voimakkaasti työllisyysmäärärahoja, starttirahoja, oppisopimuskoulutusrahoja ja niin edelleen. Kysyn, miten nämä yhtälöt voivat toimia. Itselleni ei meinaa millään avautua tämä, miten kaikki kasvu ja työllisyys voi parantua ja Suomi nousee, jos leikataan ne elementit pois, joilla se nousu ja kasvu voisi tapahtua. Tähän toivoisin vakavaa vastausta. — Kiitos.

15.50 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoin tuossa ryhmäpuheenvuorossa, että jokin mättää. Nyt eletään vuotta 2015, ja ensi vuosi on 2016. Ennusteiden mukaan ensi keväänä jaetaan tämän vuosituhannen suurimmat osingot, ja ennusteiden mukaan ensi keväänä meillä on, ikävä kyllä, tämän vuosituhannen korkein työttömyys. Me tiedämme sen, että yritykset jakavat mieluummin osinkoja osakkeenomistajille kuin näkevät tulevaisuuden hämäränä, eivät näe investointikohteita, eivät luota tulevaisuuteen, mutta kyllä tässä on hallituksella paljon tehtävissä. Miksi tällainen ilmapiiri maassa vallitsee? (Maria Tolppanen: Te olette tehneet sen!) Jaetaan osakkeenomistajille vuosituhannen suurimmat osingot, ei motivoida heitä investoimaan, työllistämään, tutkimukseen ja tuotekehitykseen satsaamaan. Jokin tässä mättää. Toivoisin, että arvoisa valtiovarainministeri (Puhemies koputtaa) kommentoisi tätä: mättääkö jokin?

15.51 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En puutu tähän näin, mutta niin kuin täällä todettiin, sosialidemokraatit eivät viime kaudella saaneet työttömyyttä ratkaistua, päinvastoin. Työttömyys kasvoi. (Paavo Arhinmäki: Sama jatkuu, kun on perussuomalainen työministeri!) Perussuomalaiset eivät ole pystyneet tällä hallituskaudella työttömyyttä ratkaisemaan, työttömyys on kasvanut. Toinen yhteinen asia meillä lie-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

nee se, että me tiedämme, että tässä maassa on liikaa työttömiä. Me tiedämme senkin, että me tarvitsemme innovaatioita ja me tarvitsemme tuottavaa työtä.

Se räksytys, mikä tällä hetkellä tässä salissa on, ei auta sitä puolta miljoonaa työtöntä tässä maassa eikä auta niitä ihmisiä, jotka ovat kovassa vauhdissa kohti köyhyysrajan alapuolta. Nyt pitäisi ryhtyä tekemään yhteistyötä. Nyt pitäisi tehdä yhteistyötä, kaivaa ne voimat tästä maasta, jotka pystyvät yhteistyöhön ja pystyvät katsomaan näitä asioita ihan ilman nokitteluja. (Puhemies koputtaa) Meidän on päästävä samaan pöytään. Meidän pitää (Puhemies koputtaa) pystyä hakemaan yhteistyötä.

15.52 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hämmästytti äsken, kun sekä ministeri Stubb että edustaja Lepomäki viittasivat IMF:ään äskeisissä puheissaan. Viime viikollahan tuli IMF:n maaraportti Suomesta, ja IMF pitää suurena riskinä, että leikkauksista koituu ennakoitua enemmän haittaa talouskasvulle, ja kehottaa löysentämään menoleikkausten vauhtia. Itse asiassa IMF on suhteellisen samoilla linjoilla hyvin monen talousasiantuntijan kanssa, niin että kehotan tutustumaan näihin.

Te puhutte paljon vastuullisesta talouspolitiikasta. Vastuullista talouspolitiikkaa ei ole se, että leikataan älyttömän paljon, leikataan vääristä paikoista, leikataan meidän tulevaisuudestamme. Edustaja Tolppanen viittasi siihen, että tarvitaan innovointia. Kyllä tarvitaan. Ja hallitus tekee väärä toimia, esimerkiksi veropolitiikassaan hallintarekisterit sun muut. Eli nyt pitää tehdä aidosti vastuullista talouspolitiikkaa.

15.53 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tuo edustaja Tolppanen lähti pois. Hän puhui, että oppositio räksyttää täällä. Täällä on nyt nostettu esille nämä koulutus- ja tutkimusleikkaukset. Viikko sitten 350 eri yliopistojen tutkijaa ja professoria tarttui näihin hävyttömiin leikkauksiin koulutuksesta ja tutkimuksesta. Ei se ollut mitään räksytystä vaan aitoa huolta siitä, että Pohjoismaissa lisätään koulutukseen ja tutkimukseen määrärahoja, Saksassa, kaikissa niissä maissa, joiden kanssa me kilpailemme markkinoilla ja osaamisessa. Nämä säästöt merkitsevät sitä, että 3 300 työntekijää te laitatte kävelemään yliopistoista. Minä voin todeta sen, että Helsingin yliopistolta edellinen hallitus leikkasi 13 miljoonaa euroa. (Puhemies koputtaa) Tämä porvarihallitus leikkaa 100 miljoonaa. (Krista Kiuru: Niin, kyllä on eroa!) — No, on eroa.

15.54 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisten viesti on selvä: tehkää päätöksiä, sillä tämä velkaantumismvauhti ei voi jatkua. Hallituksella on erittäin hyvä kokonaisuus: maltillinen menojen sopeuttaminen, kannustava veropolitiikka, jossa ei kokonaisveroaste nouse, ja rakenteelliset uudistukset, joilla voidaan Suomea uudistaa, sekä kärkihankkeet. Opposition heikkous on siinä, että teiltä puuttuu tämä iso kokonaisuus, joka voisi lisätä luottamusta suomalaisten keskuudessa ja Suomen talouden asiantuntijoiden keskuudessa. Te annatte myös täysin väärän kuvan, että valtiovarainvaliokunnassa kaikki asiantuntijat olisivat toista mieltä. Tämä on täysin valheellinen väite. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Esimerkiksi Suomen Pankki tukee voimakkaalla tavalla hallituksen linjausta.

Sitten, puhemies, tämä SDP:n veropolitiikan linja. Te paljastitte nyt yksityiskohdan, että kuntalaisten palveluitten kustannuksella te olette tekemässä veropolitiikkaa. (Eero Heinäluoma: Ei olla!) Ette esitä mitään kompensatiota siihen, että kuntien verotulopohja romahtaa.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

15.55 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Täällä on taloustieteen vedoten esitetty, että pitäisi harjoittaa ekspansiivisempaa keynesiläistä talouspolitiikkaa. Minäkin tiedän siitä jotain, koska olin 90-luvulla tuomassa keynesiläistä kritiikkiä Suomeen.

Nyt tällaista talouspolitiikkaa rajoittaa ensisijaisesti kaksi tekijää. Toinen on tarve, aivan välttämätön tarve, tähän meidän suhteellisen kustannustason sopeuttamiseen, ja aina kun sellaiseen pyritään, on pakko harjoittaa kohtuullisen kireää finanssipolitiikkaa, muuten se ei onnistu. Toinen rajoittava tekijä on se rakenteellinen vaje ja kestävyysvaje eli joka vuosi ikääntymisen vuoksi heikkenevä julkisen talouden tila, ja tällaisella ikääntymisen näköalalla ei voida enää ajatella samalla tavalla kuin aikaisempina vuosikymmeninä, että kasvu kyllä itsestään hoitaa sen velan, joka syntyy tällaisen elvytyksen vuoksi. Sen takia tieteellisesti perustelluin (Puhemies koputtaa) talouspolitiikka on tässä vaiheessa lievästi kiristävä finanssipolitiikka, (Puhemies koputtaa) rakenneuudistuksilla... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.57 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuntuu todellakin olevan hallituksen piirissä vaikeuksia uskoa opposition ihan aiheellisia varoituksia näitten leikkausten haitallisuudesta, ja kun teidän on vaikea uskoa meitä, niin uskokaa edes niitä asiantuntijoita, jotka tuolla meidän valiokunnassamme ovat meidän kaikkien edessä käyneet. (Eduskunnasta: Akateemiset professorit!) Esimerkiksi Sixten Korkman sanoi näin: "Koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvat leikkaukset ovat hankalia, sillä Suomi ei uudistu pelkästään vanhan varassa ja kustannuksia karsimalla." Korkman jatkaa: "Investoinnit lasten turvallisuuteen ja oppimiseen ovat erityisen korkeatuottoisia. Näitä pitäisi suojella." Kyllä nyt haluaisin kysyä valtiovarainministeriltä: Oletteko te arvioineet näiden leikkausten pitkäaikaisia vaikutuksia esimerkiksi perheisiin, ylisukupolvisia vaikutuksia? Asiantuntijat sanovat, etteivät löydä tällaisia arviointeja mistään. Ettekö te pelkää, että ihmiset väsyvät näiden leikkausten alle (Puhemies koputtaa) ja lasku sen kuin kasvaa?

15.58 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnassa on tapa kuulla monenlaisia asiantuntijoita. Oppositio esitti sinne paljon asiantuntijoita kuultavaksi. (Välihuuto vasemmalta) — Valtiovarainvaliokunnan linjaus ei kuitenkaan tapahdu huutoäänestyksellä eikä sillä perusteella, kuinka monta ääntä on milläkin perusteella mihinkin asiaan esitetty, vaan linja kulkee sen talouden mukaan, mikä katsotaan oikeaksi.

Herra puhemies! Jos Suomessa olisi tilapäinen suhdannekehitys nyt, niin varmaan kannattaisi lisätä velanottoakin ja panostaa sitä kautta investointeihin. (Eero Heinäluoma: Niinhän te juuri teette!) Mutta me olemme nyt jo 7 vuotta olleet tässä tilanteessa. Me joudumme tekemään rakenteellisia uudistuksia. Kun täällä puhuttiin niistä tuotteista, eivät ne käy maailmalle kaupaksi, jos niitä ei pystytä myymään joko edullisemmin tai vaikkapa parempana. Tekesin ja muiden vastaavien panostukset toteutuvat huomattavasti paljon myöhemmin. Me tarvitsemme nyt juuri helpotusta, jotta me saisimme edes osan niistä 450 000 ihmisestä (Puhemies koputtaa) töihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Arhinmäki, ja sen jälkeen ministerillä 3 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

15.59 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuvat nyt meidän aika monen hallituspuolueen kansanedustajan puheenvuoroissa sekaisin rakenteelliset uudistukset ja leikkaukset. Eivät leikkaukset ole rakenteellisia uudistuksia, vaan ne nimenomaan vievät pohjaa siltä, että voimme parantaa työllisyyttä, ne vievät pohjaa siltä, että voimme pitkällä tähtäimellä luoda kasvua. (Markku Rossi: Mutta säästää on pakko!)

Arvoisa puhemies! Tässä on vähätelty asiantuntijoiden näkemyksiä. Mutta kyllä mieluummin asiantuntijanäkemyksiin perustaisin talouspolitiikan linjan kuin esimerkiksi siihen, että otetaan viestejä vastaan vain Eteläranta kypistä, jossa ajatellaan vain oman lompakon paksuutta. (Markku Rossi: Tai vaikka oppositiolta!) Kysyisinkin valtiovarainministeri Stubbilta: Valtiovarainministeriö on pyrkinyt salaamaan oman vero-osastonsa hallintarekisteriin kohdistuvan kritiikin. Valtiovarainministeriö on itse sanonut, että pakkolait heikentävät työllisyyttä ja heikentävät talouskasvua, ja kun asiantuntijakuulemisissa valtavirran taloustieteilijät ja professorit (Puhemies koputtaa) ovat kritisoineet tätä talouspolitiikan linjaa, niin kertokaa nyt vastauksessanne, ketkä ne talouspolitiikan asiantuntijat ovat, jotka tätä teidän linjaanne pitävät hyvänä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päästetään tähän väliin vielä edustaja Lindtman, ja sitten ministeri.

16.00 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset puhemiehelle, koska on pakko oikaista edustaja Rantakankaan väärä väite. SDP ei rahoita kieltämättä aika isoa ostovoimaparannusta — suhteessa hallituksen vaihtoehtoon — eläkeläisille ja palkansaajille suinkaan kuntapalveluilla. SDP:n vaihtoehdossa kuntatalous on tasapainoisempi kuin hallituksen vaihtoehto. (Eduskunnasta: Lievästi plussalla!) — Lievästi plussalla.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä on otettu esiin tärkeä asia, nimittäin koulutus. Kun täällä hallitus on näitä leikkauksia puolustellut pitkin vuotta, niin tässä kuussa saatiin merkittävä uusi lisätieto. Nimittäin, ministeri Stubb, te pyysitte anteeksi tekemiänne koulutusleikkauksia. Sinänsä ihan oikeansuuntaista, jos katsoo, kuinka isot leikkaukset teette. Mutta, arvoisa ministeri, sen sijaan, että te pyydätte vain anteeksi, ettekö ajattele, että nyt kun olette anteeksi pyytänyt, teidän pitäisi myös tehdä asialle jotain? (Jukka Gustafsson: Tehokas katuminen!) Aiotteko tehdä asialle jotain? (Eduskunnasta: Pelkät sanat eivät riitä!)

16.01 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa herra puhemies! Yritän kiteyttää minusta hyvän ja kirjavan keskustelun oikeastaan kuuteen vastaukseen, joihinka hallitus pyrkii talouspolitiikassaan.

Ensimmäinen liittyy kilpailukykyyn ja kilpailukyvyyn edistämiseen. Siinähan meillä on kaksi kokonaisuutta, eli 5 prosenttia yksikkötyökustannusten kilpailukyvyyn parantaminen ja 5 prosenttia palkkamaltilta, jota toivomme työmarkkinajärjestöiltä. Se on se ensimmäinen askel.

Toinen liittyy vientiin, ja tässä meillä voi olla ehkä vähän erilainen näkemys. Siis vienti ei lähde vetämään, ellei Suomessa tuoteta sellaisia palveluita ja tuotteita, jotka myyvät tuolla maailmalla. Entinen valtiovarainministerihän puhui paljon vientivetoisesta kasvusta, ja se on se, mitä haetaan, ja sillehän me emme oikeastaan ikään kuin julkisella sektorilla tai poliittisina päättäjinä hirveästi voi, vaan siihen tarvitaan enemmän nimenomaan yksityistä sektoria.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Kolmas on kasvu. Mitä me pystymme hallituksen puolella tekemään? Numero 1 on tietysti ne kärkihankkeet, joihinkaan me panostamme, mutta numero 2 on luoda Suomeen sellainen ilmapiiri, että tänne kannattaa investoida, ja siinä oikeastaan meillä on yksi meidän suurimmista gäpeistämme tällä hetkellä.

Numero 4: työllisyys. Mitä me voimme tehdä siinä? Oikeastaan kaksi asiaa: Yksi on edistää paikallista sopimista. Me uskomme, että se on avain Suomen työllisyystilanteen parantamiseen. Ja toinen on tietysti purkaa niitä kannustinloukkuja, joita meidän työmarkkinoilla tällä hetkellä on.

Numero 5: verot. Mitä voimme tehdä? Me voimme tuoda alas työllisyyden verottamista eli tavalla tai toisella edistää kaikkia niitä toimia, jotka lisäävät ahkeruutta, ja voimme myös auttaa sellaisia toimia, jotka edistävät meidän yritysten tuottavuutta.

Sitten numero 6, ja tämä on se pääkysymys: Jos nämä kaikki toteutuvat, siis kilpailukyky, vienti, kasvu, työ ja verotus, silloin me voimme ylläpitää suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, joka tarkoittaa koulutusta, joka tarkoittaa meidän eläkejärjestelmää, joka tarkoittaa tasa-arvoisia mahdollisuuksia ja opiskelua. Ja tässä me tulemme tuohon viimeiseen kysymykseen, jonka edustaja Lindtman esitti. Tosiasia on se, että jos me emme saa näitä viittä ensimmäistä toimimaan, silloin valitettavasti tämä maa jatkaa leikkausten tiellä ja me tulemme käymään tätä pingisottelua tästä ikuisuuteen. Jos nämä viisi ensimmäistä eivät toimi, suomalainen hyvinvointiyhteiskunta rapautuu, ja toivon, että kukaan ei sitä halua.

16.04 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi ei pääse eteenpäin vain pysähtymällä keskittymään kielteisiin asioihin, vaan meidän on syytä keskittyä kansakuntana ja päättäjinä myönteisiin mahdollisuuksiin ja tehdä kaikki voitavamme positiivisen käänteen aikaansaamiseksi.

Ministeri sanoi, että vienti ei vedä, ellei Suomessa tuoteta tuotteita, jotka menevät kauppan. On siis myös investoitava enemmän pk-yritysten kansainvälistymiseen. Viime vuosien aikana TEMin budjettivaroista kasvava osa on kanavoitu Team Finlandin toimintaan. Vaikka toiminta sinänsä on hyvää, se ei yksistään vastaa siihen, mitä kasvuhakuiset pk-yritykset tarvitsevat vienninedistämishankkeissaan. Meidän pitäisi nyt miettiä, miten me parhaiten turvaamme suomalaisen yritystoiminnan edellytykset ja markkinoille pääsyn. Kysyn valtiovarainministeriltä: aiotteko te turvata pk-yritysten vienninedistämistoimet muillakin keinoilla kuin Team Finlandin kautta?

16.05 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää toistaa uudelleen: tämä nykyinen hallitus ottaa ensi vuodeksi enemmän velkaa kuin se edellinen hallitus tänä vuodeksi. Tämä on toistettava, sillä nyt kuuluu koko ajan sieltä minusta katsoen vasemmalta laidalta tämmöistä vastaväitettä. (Ben Zyskowicz: Hyvä, leikataan lisää!)

Me olemme todellakin tukeneet ja tehneet edellisellä kaudella uudistuksia (Eduskunnasta: Ja leikkauksia!) niin verotuksella kuin sopeutuksilla mutta myöskin rakenteellisia uudistuksia, ja nyt rakenteelliset uudistukset ovat erilaiset. Me olemme olleet tekemässä monia rakenteellisia uudistuksia, mutta lähtökohta on se, että ne tehdään oikeudenmukaisesti. Niitä tehdään oikeudenmukaisesti niin päivähoitoon, vanhuspalveluihin, soteen, moneen muuhunkin asiaan — ei niin, että jätetään kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset jotenkin vähemmälle, oman onnensa nojaan.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Vielä toistan täällä esitetyn kysymyksen: mitenkä leikkaamalla saadaan lisää työpaikkoja? Myöskään minulle se ei ole selvinnyt, sillä sitä on (Puhemies koputtaa) yritetty edellisten hallitusten aikana ja lisää työpaikkoja näin ei ole saatu.

16.06 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä siteerattiin pääministeri Stubbin puhetta siitä, että pelkillä säästöillä tästä ei selvitä. Miksipä ei sitä siteeraamaan, se on erittäin hyvä sitaatti ja kelpaa tänäkin päivänä. Hallitus ei kuvittelekaan, että pelkillä säästöillä tästä selvitään. Sen takia hallitus on tekemässä uudistuksia, esimerkiksi eläkeuudistus ollaan tehty, sote-uudistusta ollaan edistämässä, normien purkua ollaan edistämässä ja ennen kaikkea yritetään tehdä kasvua tukevia uudistuksia. Siinä aivan keskeistä on paikallinen sopiminen, joka on hyvin päiväkohtainen asia, ja vielä päiväkohtaisempi asia on se, että pystyttäisiin edistämään suomalaisten yritysten kustannuskilpailukykyä. Vetoan taas kerran järjestöihin, että näistä asioista pystyttäisiin sopimaan. Mutta kyllä vetää mielen surulliseksi, kun SAK:n puheenjohtaja sanoo tv-uutisissa, että nytten Postin osalta on niin periaatekysymykset käsillä, että lakkoon pitää mennä. Toivoin, että Suomen pelastaminen olisi sellainen periaatekysymys.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin hallituksella on kaikki avaimet ratkaista tämä tilanne. Pääministeri Sipilä on omistajaohjausministeri. Jos Zyskowicz on huolissaan tästä tilanteesta, kehotan kääntymään pääministerin puoleen.

Mutta, arvoisa edustaja Zyskowicz, kun te luettelitte näitä keinoja, joilla hallitus teidän mielestänne yrittää kasvua saada aikaiseksi, niin yksi piirre leimaa niitä kaikkia keinoja: niistä yksikään ei tule voimaan tänä vuonna, yhden yhtä niistä ei tule voimaan ensi vuonna — aikaisintaan, jos te saatte nämä pakkopalkanalennukset voimaan, 2017 alusta, ja silloinkin on kyseenalaista. Meidän vaihtoehtomme tarjoaa työtä tässä ja nyt. Ei meillä ole aikaa odottaa ja antaa työttömyyden kasvaa.

Arvoisa puhemies! Ministeri Stubb, te pyydätte anteeksi mutta ette tee mitään — miltä kuvittelette, että se näistä yliopistonopettajista ja opiskelijoista tuntuu? Jos te käytte viemässä sen karkin ja pyydätte anteeksi, niin kai oletus on se, että te teettekin asialle jotain. Mitä aiotte tehdä, jos kerran olette (Puhemies koputtaa) pahoillanne siitä, mitä olette tekemässä?

16.09 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoitteet, jotka tähtäävät suomalaisen työn kilpailukyyn vahvistamiseen ja sitä kautta viennin edistämiseen, uusien työpaikkojen syntymiseen Suomeen, toteutuvat hyvin, jos työmarkkinajärjestöt pystyvät sopimaan riittävästä uudistuksista. Tämähän on hallituksen ensisijainen tavoite. Eihän tavoite ole se, että tuodaan niin sanottuja pakkolakeja eduskuntaan. Tavoite on se, että työmarkkinajärjestöt pystyvät sopimaan. Jos nyt pystytään sopimaan näistä asioista, jotka ovat siellä pöydissä, niin jo se varmuus, joka syntyisi siitä, mikä on palkkakehitys vuonna 2017 ja -näköymä vuodelle 2018, toisi sellaista vakautta ja ennustettavuutta, jolla olisi myönteinen merkitys. Nämä pakkolait eivät sitä tuo, ja hallitus ei niihin pyri.

Mitä sitten tulee tähän anteeksipyyntöön, niin voin sanoa, että totta kai meidän mielestämme nämä leikkaukset, esimerkiksi koulutusleikkaukset, ovat hyvin ikäviä, ja varmasti hallitus harkitsee niiden perumista, kun te lyötte pöytään niitä vaihtoehtoisia säästöjä.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

16.10 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän edelleen hämmästyttävänä sitä, kuinka hallitus vähättelee tätä suhdannepoliittista tilannetta ja niitä suhdannepoliittisia ongelmia, mitä Suomella kyllä on. Hallitus sanoo nyt tavoittelevansa kasvua rakenteellisilla uudistuksilla, mutta hallituksen edustajat ja valtiovarainministeri eivät vastaa siihen, miksi te niiden lisäksi olette valinneet jatkaa kireän finanssipolitiikan linjalta etupainotteisesti toteutetuilla isoilla leikkauksilla julkisiin menoihin.

Suomen tämänhetkinen tilanne on minun mielestäni paras osoitus siitä, kuinka tämä kireä finanssipolitiikka on ollut tehotonta niin velkaantumisen kuin työttömyyden vähentämisen näkökulmasta, minkä lisäksi se hallituksen edustajien omienkin puheenvuorojen mukaan tulee olemaan haitallista kasvulle ja tulee siten myöskin lisäämään työttömyyttä. Miksi tämä on oikea finanssipoliittinen linja tässä suhdannetilanteessa?

16.11 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalaiset monasti sanovat, että kyllä te siellä eduskunnan istuntosalissa olette kaikista asioista eri mieltä, ja tämä tämänpäiväinen keskustelu hyvin sen osoittaa. Ainut, mistä olemme yhtä mieltä, on se, että meillä on liikaa työttömiä, noin 450 000 työtöntä, ja vaarana on, mikäli tämä meno jatkuu, että tämä työttömien määrä lisääntyy. Siksi tarvitaan muutoksia. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Mitä ne ovat?) — Hallitus on esittänyt kärkihankkeita juuri sellaisille toimialoille, joilla on kasvumahdollisuuksia Suomessa. Me olemme menettäneet käyttötavarateollisuuden menneinä vuosikymmeninä, ja sitä ei oikeastaan voida laittaa minkään puolueen syyksi, vaan se on globaali ongelma. Sen lisäksi, että me korjaamme kärkihankkeiden kautta tilannetta, myöskin yritysten rahoitusta tulee kehittää ja siksi kohdentaa sitä nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, koska sinne on mahdollisuus luoda uusia työpaikkoja.

16.12 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä synkeä on tulevaisuus ja synkeä niillä, jotka olettavat, että tänä päivänä me jaksaisimme miettiä lasten ja nuorten tulevaisuutta. 15 vuoden kuluttua, uusimman tiedon mukaan, koulutustaso tulee Suomessa pysähtymään. Sen nousu on ollut meille olennainen tekijä siihen, että myöskin tulevaisuutta on. Eli kyllä tosiasia on vain se, että koulutustason nousu ja teknologian kehitys ovat taanneet meille kilpailukyvyn. Nyt pää on tulossa vetävän käteen, koska nämä erittäin massiiviset koulutusleikkaukset tulevat johtamaan siihen, että tämä kuvio entisestäänkin vaikeutuu. Jos koulutustason lasku ja siihen yhdistetty rakenteellinen muutos, jossa maistereiksi ei enää kouluteta osaa nuorista ollenkaan, ovat niitä säästötoimia — ja lisäksi massiiviset epäoikeudenmukaiset leikkaukset sosiaalisesti kohdennettuina, ostovoiman heikentyminen ja työttömyyden kasvu — ne johtavat siihen, että ostovoima entisestään kurjistuu ja entisestään (Puhemies koputtaa) tulee lisää työttömiä. Ja tämä johtaa erittäin huonoon ja synkeään tulevaisuuteen.

16.13 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Edustaja Al-Nissilä kysyi tässä aikaisemmin, mistä löytyvät esimerkit niistä maista, jotka elvyttämällä olisivat tässä tilanteessa lähteneet nousuun. Niitä itse asiassa kyllä löytyy. Sen sijaan ei löydy niitä, jotka tässä tilanteessa lähtevät leikkaamaan koulutuksesta ja tutkimuksesta ja sillä saavat laivan vaihtamaan kurssia — ellei kurssi alaspäin ole se muutos, joka halutaan.

Mutta se ei tässä nyt itse asiassa ollut se pointti: Ministeri Stubb puhui viennistä, yksityissektorista, yrityksistä ja siitä, miten hyvät vientituotteet ovat tärkeitä. Siinä valossa on

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

äärimmäisen hämmentävää, että nyt leikataan pohjasta ja hallitus, ilmeisesti äärettömän hyvän itsetunnon vallassa, ajattelee pystyvänsä valitsemaan siitä ne kultajyvät, joille sitten jaetaan niitä vähiä varoja, mitä on. Tämä on markkinataloudessa hyvinkin erikoinen strategia, ja ihmettelen, että keskusta ja kokoomus ovat ajatelleet sen olevan se tie uuteen nousuun.

16.14 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kyllähän täytyy tähän keskusteluun todeta se, että opposition tilannekuva on valitettavasti hukassa. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä)

Meillä on hyvä mietintö tehty julkisen talouden suunnitelmasta, missä otetaan huomioon talouden tila, hallituksen finanssipoliittinen linja, julkisen talouden tasapaino, valtiontalouden sopeutuksen kohdentumiset sekä vaikutukset, maahanmuuton osalta myös, valtiontaloudelliset vastuut sekä kuntatalous. Täytyy ottaa nyt huomioon se, että tästä talouden tilasta tämä yhteinen tilannekuva meidän pitäisi saada. Meillä on vuodesta 2009 ollut talous alijäämäinen, talouskasvu on hidasta, se on hidasta myöskin pitkällä aikavälillä, työttömyys, ennen kaikkea pitkäaikaistyöttömyys, on kasvanut.

Hallituksen finanssipoliittinen linja on kuitenkin sellainen, mikä vie meidät kestäväen kasvun tielle, kohenevan työllisyyden tielle. Me sopeutamme julkista taloutta, ja muun muassa nämä tieliikennepanostukset, joita on tulossa 600 miljoonaa, ovat hyvä eväs siihen.

16.15 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa, jos aloitetaan hallituksen talouslinjauksista, niin hallitus on aika kujalla, kun puhutaan esimerkiksi siitä, että halutaan saada vientiä, mutta sitten leikataan koulutuksesta, tutkimuksesta eli meidän tulevaisuudesta. (Eero Heinäluoma: Ja lasketaan autoveroa!)

Edustaja Zyskowicz sanoi, että tuokaa vaihtoehtoja, niin sitten pohditaan koulutusleikkauksia vielä kerran. Tässä on aika moni puolue tuonut vaihtoehtoja, ja olisi muuten mahdollista, jos hallitus voisi näitä kerrankin ottaa todesta ja lopettaa sen hokemisen, että vaihtoehtoja ei ole. Kuten sanottu, jos halutaan nostaa vientiä, niin innovaatiot, tutkimustoiminta ja koulutus ovat kaiken a ja o.

16.16 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Touko Aalto lupasi antaa minulle ilmaista kansantalouspoliittista koulutusta, ja otan sen mielelläni vastaan. Yleensä olen kyllä ollut toisella puolen tiskiä, koska olen ammatiltani kansantaloustieteen opettaja, mutta hyvä, että tällaista toimintaa on tulossa.

Sitten täällä edustaja Heinäluoma mainitsi luvun puoli miljardia, ja se kyllä myöskin osui erittäin kohdalleen, koska nimenomaan tämä puoli miljardia on juuri tyhjän päällä siinä teidän vaihtoehtobudjetissanne, josta huomenna puhutaan. Ne ovat niitä kertaluontoisia rahastoja, joista te otatte rahaa pois ja jaatte menemään.

Minä toivoisin — kun puhuttiin näistä asiantuntijoista, kun Suomen Pankin linjaukset ovat aika pitkälle sen linjan takana, minkä hallitus on valinnut — että kun Suomen Pankki järjestää näitä illanviettoja myöskin opposition edustajille, niin varatkaa oikein pitkä aika ja käykää perusteellisesti nämä asiat lävitse, koska teillä on kyllä aikamoinen tukiopetuksen tarve.

16.17 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyys on koko ajan kasvanut, ja siksi työllisyyden hoitamisen pitäisi olla ykkösasia, mutta

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

hallituksen toimet tulevat monien asiantuntijoiden mukaan lisäämään edelleen työttömyyttä. Kärkihankkeet eivät tätä välitöntä tilannetta kyllä auta, etenkin kun samalla työllisyysmäärärahoja vähennetään kovalla kädellä.

Myös nuorisotyöttömyys on kasvussa. Meillä on lähes 45 000 alle 25-vuotiaasta työtöntä nuorta, ja nyt hallitus aikoo vähentää myös nuorten työllisyyteen ja syrjäytymisen ehkäisyyn suunnattuja määrärahoja. Pidemmällä tähtäyksellä tämä tulee yhteiskunnalle todella kalliiksi, sillä syrjäytymisen ehkäisyyn panostettu euro tuottaa itsensä monin verroin takaisin. Me tiedämme, että yksi syrjäytynyt nuori maksaa elämänsä aikana reilusti yli miljoona euroa, ja nyt kyllä näyttää siltä, ettei hallitus ole lainkaan laskenut niitä vaihtoehtokustannuksia, joita nuorten kasvava työttömyys ja syrjäytyminen tulee yhteiskunnalle maksamaan.

16.18 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Demarien linjasta jää kyllä nyt vähän ristiriitainen kuva. Toisaalta perätään lyhyen tähtäimen vaikuttavuutta, mutta toisaalta tarjotaan sen tilalle tempputyöllistämistä, työllisyysmäärärahoja, (Välihuutoja vasemmalta) työllistämistukia yleisestikin, jotka eivät auta kuin lyhyellä aikavälillä, ja nekin rahoitetaan velalla. Toisaalta perätään tuottavuuden nostamisen perään — sitä ei toki voi kuin kiitellä — mutta kuten tiedämme, täältä julkiselta sektorilta käsin me emme voi tuottavuutta nostaa kuin lisäämällä panostuksia osaamiseen, ja pitkällä aikavälillä ne auttavat, jos auttavat.

Erityisesti ihmettelen sitä, että teillä ei tunnuta huomaavan tätä rakenteellisen uudistuksen tarvetta työmarkkinoilla. Puhutaan kovasti siitä, kuinka osaaminen ratkaisee ja hyvät tuotteet ratkaisevat, mutta markkinoilla on kyllä näin, että jos juuston hintaa laskee, sen kysyntä nousee. Ei ole mitään eroa työmarkkinoiden (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) osalta siinä: jos työn kokonaiskustannusta (Puhemies koputtaa) saadaan alaspäin ja lähemmäs tuottavuutta, sen menekki lisääntyy.

16.20 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ehkä erikoisinta, mitä olen kuullut pitkään aikaan, että työtön ihminen on edustaja Lepomäen mielestä juustoa. (Ben Zyskowicz: Mikä tulkinta!) — No, näinhän hän tässä juuri sanoi.

Sanoisin lisäksi edustajille Satonen ja moni muu, että on melkoisen röyhkeää se, että jos hallituksenne ottaa 570 miljoonaa lisävelkaa, niin te kehtaatte moittia oppositiota siitä, että se tahtoo vähentää velkaa 330 miljoonaa. Jos te ette usko siihen, mikä on meidän vaihtoehtobudjettimme, jossa kolme tärkeätä elementtiä täyttyy yhtä aikaa — kasvun ja työllisyyden panostukset, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja vastuullinen valtiontalous, jotka kaikki puuttuvat teidän julkisen talouden suunnitelmastanne, jotka kaikki puuttuvat teidän budjettikirjastanne — hyväksyn sen, mutta pientä nöyryyttä, ehkä retoriikkaa, voisi tässä tapauksessa toivoa, kun te kuitenkin velkaannutatte Suomea jatkuvasti lisää.

16.21 Tiina Elovaara ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Presidentti Niinistöä lainaten nuorempana edustajana totean, että me maksamme joko teidän velkanne tai teidän eläkkeenne, mutta emme molempia. Velkaantuminen täytyy pysäyttää, ja hallitus on ymmärtänyt tämän.

16.21 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä SDP:n velanottamisasia onkin oikeastaan aika mielenkiintoinen. Te kerroitte, että otatte vähem-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

män velkaa. Sinänsä hyvä tavoite, mutta kuinka te rahoitatte tämän? Te otatte kunnilta pois, koska ette tee kunnallisverotuksessa kunnille tulevaa hyvitystä, 150 miljoonaa euroa, harmaaseen talouteen 20 miljoonaa ja ajattelette, että heti kymmenkertaisena siitä tulee 200 miljoonaa. Tekin lähdette ryöstämään Suomen Pankin, 60 miljoonaa lähtee sieltä, 350 miljoonaa Sitran pajasta, niin edelleen. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Nämä luvut todellakin ovat senkaltaisia, että voidaan sanoa, että näillä eletään, mutta tämä on sitä todellista peiton jatkamista. Leikataan toisesta päästä ja sitten siirretään toiseen paikkaan, mutta meidän kansantaloutemme ei parane yhtään, vientikykyämme ei parane yhtään eikä Suomen tilanne ole parantunut yhtään.

16.22 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon asiantuntijalausunnoista. Toivoisin, että jos hallitus ei asiantuntijoiden mielipiteitä kuuntele eikä halua niitä noudattaa, niin ottaisitte edes järjen käyttöön, koska työttömyys on suurin yhteiskunnallinen myrkky. Tänä päivänä työttömyys kasvaa, nuorisotyöttömyys kasvaa, ja työttömyys on se, mikä jakaa kansan kaikkein pahimmin kahtia. Investoinnit, koulutukset, investoinnit rakentamiseen, peruskorjaamiseen. Nopeasti voitaisiin saada koko maahan työpaikkoja, jos hallitus käyttäisi vaikka 10 prosentin porkkanarahaa. 100 miljoonalla eurolla voisimme saada miljardin edestä hankkeita ja työllistettyä ihmisiä. Nämä koituisivat pikkukoululaisten turvallisina kouluympäristöinä, sairaaloita ja vanhainkoteja voitaisiin peruskorjata, tehdä sitä yleistä hyvää koko maahan. Tämän luulisi kelpaavan niin keskustalle, kokoomukselle kuin perussuomalaisillekin. Miksi ette tee tätä? Työttömyys ei ole asia, jota voi siirtää tuonemmaksi, (Puhemies koputtaa) panna plakkariin, vaan siihen täytyy tarttua tässä ja nyt.

16.23 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Haatainen tuossa juuri siteerasi hyvin, että jos ei oteta asiantuntijaa, niin otetaan edes järki käyttöön. Minä itse pidän kaikkia asiantuntijalausuntoja järkevinä. Hallitus on ottanutkin niistä oman osuutensa ja kiinnittää huomiota yrittäjyyteen, koska pk-sektori on todistettavasti ollut viimeisen viiden vuoden aikana merkittävin työllistäjäsektori. Hallitus panostaa työllistämiseen ja nimenomaan pienyrittäjiin. Uskon, että tämä on se oikea linja, millä Suomeen luodaan uusia työpaikkoja ja saadaan tavoiteltua tätä alijäämää, mikä tässä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajankin puheenvuorossa tuli esille, että tämä 3 prosentin alijäämä on se kynnyskysymys, mitä tässä lähdetään nyt tavoittelemaan, ja siksi panostukset pienyrittäjyyteen ja pk-sektoriin ovat tärkeitä asioita.

16.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu sille, että hallitus on ottanut tavoitteekseen 5+5 ja niin edelleen ja ajattelee, että voi hypätä yhdellä loikalla 15 metriä — tuntematta, ymmärtämättä, että se on täysin mahdotonta.

Nyt pitäisi ehdottomasti vasemmistoliiton linjan mukaan hypätä ensimmäisellä loikalla jo 7 metriä ja pidemmällä aikataavoitteella saavuttaa se 5+5+5, koska se on juuri sitä, mitä tarvitaan nyt: elvyttämistä, niin kuin vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetissa on. Kaikki talouden asiantuntijat näin sanovat. Kuunnelkaa järjen ääntä. Ja nyt toivon, että keskustassa kaivate sen teiltä nyt hukassa olevan maalaisjärjen esiin.

16.25 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän pitää muistaa, missä maailmassa me elämme. Tämä on jatkuvaa globaalia rakennemuutosta. Me

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

elämme Saksan vetämässä yhteisvaluutassa. Digitalisaatio ja robotiikka myöskin syövät työpaikkoja, niin kuin näemme tänä päivänä. Olosuhteet ovat paljon vaativammat. Me tarvitsemme välttämättä työllisyyttä ja yrittäjyyttä suosivia rakenteellisia uudistuksia. (Eero Heinäluoma: Ja koulutusta!)

Tämä SDP:n vaihtoehtobudjetti jää valitettavasti kabinettinäpertelyksi. Se peittää sen tosiasian, että SDP ei ole valmis tekemään sellaisia rakenteellisia uudistuksia, joilla suomalaista työtä ja työllisyyttä parannetaan. Se on todella valitettavaa. Hallituksen kärkihankkeet, paikallinen sopiminen, esimerkiksi työttömyysturvan aktivoiminen, ovat juuri sellaisia rakenteellisia uudistuksia, joita tämä maa tarvitsee.

16.26 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvästikin niin, että edustaja Ala-Nissilä ei ole ehtinyt tutustua kunnolla tähän valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan puheenvuoroon, edustaja Kallin työhön valtiovarainvaliokunnassa, kun siellä peräänkuulutettiin, että on tarve vaihtoehtoiseen keskusteluun (Olavi Ala-Nissilä: Kyllä, kyllä!) ja tarve erilaisiin pohdintoihin. Mutta huomaa, että edustaja Ala-Nissilä on kauhuissaan, kun jollain on joitain muita ehdotuksia kuin mitä tämä Sipilän hallitus valtiovarainministeri Stubbin tuella on tehnyt.

Palaan kuitenkin siihen olennaiseen, että tässä ja nyt te ette itse ole tekemässä mitään, paitsi että te leikkaatte työllisyysmäärärahoja, paitsi että te leikkaatte työttömyysturvaa. Varsinaisesti itse ette ole tekemässä mitään. Teidän lääkkeenne on tämä, että otetaan 500 euroa postimiehen ja postinaisen kuukausipalkasta pois, ja sitten teidän asiantuntijanne täällä sanovat, että kyllä rupeaa juustoa menemään kaupaksi ja posti kulkee, kun otetaan 500 euroa pois. Kyllä kirjeitä tulee lisää, kun 500 euroa on pois.

16.27 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitää nyt muistuttaa: meidän keskustelemme julkisen talouden suunnitelmasta, joka tähtää sinne vuoteen 19. Totta kai pitää olla selkeä näkemys siitä, millä lisävelkaantuminen seuraavien vuosien aikana saadaan pysähtymään. Velathan maksaa ainoastaan työntekijä ja yrittäjä. Verotuloilla hoidetaan nimenomaan tämä lisävelkaantuminen, ja sen tähden meidän pitää käydä tätä vaihtoehtoista keskustelua, millä talouspoliittisella linjalla se lisävelkaantuminen voidaan pysäyttää.

Ongelmahan on se, että meillä ei ole pystytty tekemään sellaisia rakenteellisia uudistuksia, joilla työn tekeminen olisi kannattavampaa, ja että syntyisi sellaisia tuotteita, joita pystytään viemään ulos, ja samalla pystyttäisiin tekemään Suomessa enemmän sellaisia tuotteita, ettei tarvitse tuoda ulkoa. Tässä meidän pitää löytää ne keinot, joilla palkkaa ei tarvitse alentaa mutta löydetään työn tuottavuutta ja joilla niitä sivukuluja ja muita rasitteita voidaan vähentää. (Eero Heinäluoma: Oikein!)

16.28 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kaudella sosialidemokraattiset valtiovarainministerit eivät saaneet mitään muuta aikaiseksi kuin 25 miljardia lisää velkaa meidän maksettavaksemme. (Välihuutoja) — 25 miljardia, 6—7 miljardia vuodessa. — Tämän vuoden budjettiin te varasitte työllisyysmäärärahoja puolen vuoden tarvetta vastaavasti. Totta kai, kun tekee puolen vuoden budjetin, niin sitten budjetin velkamäärän kasvu on hitaampaa. Eli teiltä on täysin pohja tässä pois. Mitä te sitten saitte viime kaudella aikaiseksi: ministeri Urpilainen esitteli yhteisöverouudistuksen alentamisen 24,5:stä 20 prosenttiin, ja se näkyy nyt osinkoina. Eli te olette syyllinen siihen,

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

mistä edustaja Uotila ihan oikein sanoi, jos se syyllisyydeksi katsotaan. Eli kyllä teillä teot ovat nyt kovin kaukana siitä, mitä ovat tämän päivän puheet. (Puhemies koputtaa)

16.29 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Myllykoski toi esiin vaihtoehtobudjetin, ja siinä esitetään 300 miljoonaa euroa lisää kehitysapuun ja alvin alentamista 2 prosentilla, lisää lainaa valtiolle 1,5 miljardia. Demarit esittävät puolestaan ensi vuodelle 740 miljoonaa euroa lisää veroja. Tässä on semmoinen harha, että kuvitellaan, että hyvinvointi automaattisesti lisääntyy verotusta kiristämällä ja lainaa lisäämällä. Tiettyyn rajaan asti näin voi olla. Jos suhdannekuoppa on lyhytaikainen, niin sen yli voidaan ehkä loikata velkaelvyttämällä, mutta nyt sitä on tehty jo vuodesta 2008 lähtien, ja tulokset eivät enää puhu puolestaan.

Tässä ihan riittävästi. — Kiitos.

16.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että edustaja Kiuru nyt todella perehtyisi tähän meidän vaihtoehtoomme. Hän huomaisi, kun hän siihen todella perehtyisi, että se, mitä hän tässä sanoi, ei pidä paikkaansa.

Arvoisa puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Kallin toteamus, että ei pitäisi palkkoja leikata — niin kuin hän totesi — on uutinen. Kysyn, ministeri Stubb, oletteko samaa mieltä, oletteko valmis luopumaan 5 prosentin palkanalennustavoitteesta.

Ja kun vastaatte siihen, niin voisitteko te nyt samalla vastata kysymykseen tästä koulutuksesta? Tänäpäin OECD on varoittanut Suomea siitä. Kuten edustaja Kiuru täällä totesi, Suomen osaamistaso pysähtyy. Ja te pyydätte anteeksi, mutta ette tee mitään. Yhtään vastausta näihin, osaamistason laskuun, koulutusleikkauksiin, ei ole täältä salin oikealta laidalta tullut, ei kokoomukselta, ei keskustalta, ei perussuomalaisilta. Ministeri Stubb, voisitteko te nyt vastata? Pyydätte anteeksi mutta aiotteko te tehdä jotain tälle asialle? (Puhemies koputtaa) OECD on meitä nyt varoittanut.

16.32 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelen, valtiovarainministeri Alexander Stubb: Täällä juuri äsken Ben Zyskowicz sanoi, että jos oppositio pystyy esittämään vaihtoehdon näille koulutusleikkauksille, se otetaan ilomielin vastaan ja koulutuksen leikkaukset perutaan. Toisto on opintojen äiti. Vihreät ovat koko syksyn esittäneet yhden suhde yhteen -vaihtoehtoja näille leikkauksille. Ensi vuoden osalta jo vain ja ainoastaan se kilometrikorvausten ylikompensaatiosuus ja työmatkakuluvähennyksen pienin tasoleikkaus riittävät kompensoimaan kaikki ensi vuoden koulutusleikkaukset. Oletteko te, arvoisa valtiovarainministeri Stubb, valmis ottamaan tämän vihreiden korvaavan vaihtoehtoesityksen nimiinne?

16.32 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Pauli Kiurulle: Aivan oikein totesitte, että tämä meidän vaihtoehtobudjettimme ehdotus arvonlisäveron määräaikaisesta 2 prosenttiyksikön alentamisesta ikävä kyllä tuo aukkoa 1,5 miljardia meidän verotuloihin. Mutta muistakaa se mitalin toinen puoli: maistuisiko kenties teille ja maistuisiko myös valtiovarainministeri Stubbille arvioitu 0,8 prosentin kasvu kansantalouteen ensi vuoden aikana? Elikkä komission 0,7 prosentin lisäksi 0,8 prosenttia, yhteensä 1,5 prosenttia. Siinä valossa se veromenetys muuttuukin aivan toisenlaiseksi.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

16.33 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on, että Suomeen syntyisi vielä yhteiskuntasopimus, ja hallituksella on ollut erittäin pitkämielinen asenne siihen. Kerta toisensa jälkeen työmarkkinajärjestöihin on vedottu, että tällainen sopimus syntyisi, ja se nyt saattaa olla lähellä. Jos tämä syntyy, niin sen hän johtaa varmasti vielä parempaan tulokseen kuin nämä niin sanotut pakkolait, joihin hallitus joutuu turvautumaan, jos se ei synny. Sen takia minä vetoan SDP:n avainhenkilöihin: Teillä on valtavan hyvät kontaktit ay-liikkeeseen ja luottamus. Käyttäkää niitä nyt Suomen edun nimissä, meidän koko Suomen ja suomalaisten edun nimissä. Teidän kannatuksenne tulee takuuvarmasti nousemaan entisestään, kun te osoitate sen, että te kannatte isänmaasta huolta ettekä puoluepolitiikasta. Tehkää sitä kulisseyksissä, tehkää sitä julkisuudessa ja varmistakaa, että pääministeri Sipilän hallituksen yhteiskuntasopimus toteutuu, koska sillä voidaan palauttaa Suomen kilpailukykyä, saada aikaan uusia työpaikkoja ja lisää verotuloja ja säilyttää tämän hyvinvointiyhteiskunnan perustaa.

16.34 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tämä isänmaan etu on meillä kaikilla tavoitteena, me näemme vain sen vähän eri tavalla, miten se isänmaan etu saavutetaan. Sosialidemokraattien näkemyksen mukaan talous saadaan kuntoon sillä, että me lisäämme kasvua ja työllisyyttä. Se on ainut tapa, (Maria Tolppanen: Miten te teette sen?) millä me saamme tämän talouden kuntoon.

Täällä kysyttiin näistä lyhyen aikavälin työllistämistä. Rakentaminen on yksi asia, mikä pitää saada liikkeelle. Asunorahastossa on noin 600 miljoonan euron mahdollisuus laittaa pyöriä liikkeelle, ja tämä on käytettävä täysimääräisesti hyväksi. Koulutus on toinen asia. Tässä ja nyt tulee koko ajan lisää kuluja, jos tällä linjalla jatketaan. Olin juuri Itä-Suomen OAJ:n kanssa keskustelemassa. He pelkäävät paluuta 70-luvulle. Sitäkö me tahdomme? Siitä on tosi vaikea päästä takaisin 2020-luvulle. Nämä ovat niitä kustannuksia, joita synnytetään nyt, ja näitä kustannuksia ei saa tulla, jotta kykenemme sitten viemään tämän talouden ja (Puhemies koputtaa) työllisyyden kasvun ja sitä kautta hyvinvoinnin eteenpäin.

16.35 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tuossa paljon totta oli, mitä edustaja Myller sanoi, mutta mistä syystä tämä maa on ajettu semmoiseen tilanteeseen, että muun muassa eilen pörssi-yhtiö Wärtsilä antoi 98 ihmiselle lähtöpässit Vaasasta, koko maasta vähän toiselle sadalle ihmiselle? Miksi? Sen takia, että työt on viety halvemmän työvoiman maihin. Kuka antoi luvan? Kuka antaa luvan, että meille voidaan tuoda ulkomaalaista työvoimaa esimerkiksi Virossa rakennustyömaille? Me voimme pykätä täällä pystyyn mitä tahansa, mutta me palkkamme ihmiset Virossa tänne tekemään, koska he ovat halvempaa työvoimaa kuin meidän oma työvoimamme. (Paavo Arhinmäen välihuuto) Se ei tarkoita sitä, että meidän työvoiman palkkaa lasketaan, vaan se tarkoittaa sitä, että meillä on oikeus ja meillä on velvollisuus asettaa meidän omat ihmisemme etusijalle silloin, kun työpaikkoja jaetaan. Te olette tehneet siinä virheitä, me emme halua tehdä siinä enää virheitä.

16.36 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppanen, paras tapa tässä on harmaan talouden vastainen toiminta, että tänne ketään ei tuoda polkemaan palkkoja, jätetä sosiaaliturvamaksuja ja veroja maksamatta. EU:ssa emme voi estää esimerkiksi virolaisia tulemasta tänne, ja jos heille maksetaan työehtosopimusten

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

mukaiset palkat, maksetaan sosiaalimaksut ja verot, niin eihän meillä mitään sitä vastaan ole.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa nyt on oleellista se, että kun puhutaan, että Suomen velkaantumisen pitää taittaa, kaikki ovat siitä samaa mieltä, ja ainoa keino, jolla se taitetaan, on se, että me saamme työllisyyden paranemaan ja että meillä talous lähtee kasvuun. No, mitä tekee hallitus? Leikkaa koulutuksesta, mikä heikentää meidän tulevaisuuden mahdollisuuksia; leikkaa ostovoimasta, eläkeläisiltä, työttömiltä, opiskelijoilta, mikä vie erityisesti pienyritysten työpaikkoja; ajaa pakkolakeja, joilla leikataan lomarahoja, sairausajan palkkaa, mikä heikentää ostovoimaa ja vie kulutusta. (Puhemies koputtaa) Mitkä ovat ne keinot, joilla saadaan niitä työpaikkoja ja kasvua aikaan? Niitä te ette ole kertoneet.

16.38 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio kritisoi hallitusta kovasti siitä, että eihän talous nouse pelkästään leikkaamalla, mutta toisaalta joka ainoan kerran, kun hallitus on esitellyt rakenteellisia uudistuksia, oppositio on vastustanut ihan yhtä julmalla ja tiukalla vastustuksella silloinkin. Eli en oikeastaan usko, että oppositiolle kelpaavat mitkään hallituksen lääkkeet. Erityisesti ihmettelen sitä, että kun oppositio kovasti vetoaa erilaisiin talousviisaisiin oman talouspolitiikkansa tukena, niin he tuntuvat ensinnäkin valitsevat sellaiset taloustieteilijät, jotka tukevat heidän omaa käsitystään, ja senkin jälkeen siteeraavat heitä kovin puolinaisesti. Erityisesti on siteerattu Sixten Korkmania, joka kuitenkin sanoo esimerkiksi seuraavalla tavalla: "Meillä voisi olla korkeatasoisempi ja vähemmän kustannusraskas korkeakoulujärjestelmä, jos sitä voitaisiin ennakkoluulottomasti uudistaa" — kuten hallitus tekee. Lisäksi vielä: "Rakenneuudistusten onnistuminen on Korkmanin mielestä ratkaisevaa Suomen talouden saamiseksi kestävälle kasvu-uralle. Suomen vaisut talousnäkymät ja vuosittain kohoavat väestön ikääntymisestä johtuvat menot (Puhemies koputtaa) ovat luomassa itseään ruokkivaa velkakierrettä, joka ei oikene (Puhemies: Aika on jo täynnä!) ilman tuntuvia menoleikkauksia." Näin... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.39 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän totuus on, että koskaan valtiovarainvaliokunnassa lähihistoriassa, ainakaan kun minä siellä olen ollut, en ole kuullut niin kriittistä ekonomistijoukkoa arvioimassa tämän hallituksen talouspolitiikkaa. Se oli niin kriittinen, että me jouduimme poikkeuksellisesti jopa äänestämään valiokunnassa siitä, olivatko asiantuntijat kriittisiä vai eivät, koska valiokunnan mietinnösähän on lause, jossa vähän viitataan, että eihän tässä nyt kritiikkiä ollutkaan, mutta me emme voineet kerta kaikkiaan oppositiossa ottaa tätä kantaa omiin nimiimme. Siksi äänestimme siitä, olivatko asiantuntijat kriittisiä. Tämä on tavatonta, en ollut tällaiseen aikaisemmin törmännyt.

Mutta, arvoisa puhemies, kun puhutaan tästä kriittisyydestä, niin sehän tulee juuri siitä, että kun hallitus uskoo, että sillä, että leikataan tulevaisuudessa palkkoja, ratkaistaan työpaikat tässä ja nyt, niin tämä yhtälö on mahdoton ja oikeastaan, voisinko sanoa, pätkähullu. Tätähän nimenomaan nyt kaikki asiantuntijat kritisoivat.

Mitä tulee tähän, mitä minä ihmettelen, tämä on kokoomuksen linja, hyvä, mutta miksi esimerkiksi perussuomalaiset tuntuvat riemuitsevan siitä, että palkkoja alennetaan? (Puhemies koputtaa) Toimi Kankaanniemi äsken sanoi, että hän riemuitsi siitä, että pienipalkkaiset... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

16.40 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on moneen otteeseen puhuttu valiokunnan kuulemista asiantuntijoista. No, hyvään tapaanhan kuuluu, että oppositiolla on mahdollisuus esittää valiokuntaan kuultavaksi — jos esimerkiksi teidän esittämänne asiantuntijat muodostivat kokonaismassasta 80 prosenttia, niin välttämättä siitä nyt ei kannata tehdä yhteenvetoa ja suorittaa sitä kuvaa. (Eero Heinäluoma: Ei se ole totta! — Pia Viitanen: Ei se pidä paikkansa!)

Olen moneen kertaan peräänkuuluttanut sitä, että minusta on oikein, että käydään talouspoliittista keskustelua, esitetään erilaisia vaihtoehtoja. Nyt sitä käydään. Valitettavasti yhdyin siihen näkemykseen, mitä edustaja Rossi totesi, että velkaantumisen vaihtoehto ei voi olla se, että ryöstetään Suomen Pankki, otetaan Sitran tase käyttöön, (Eero Heinäluoma: Taseet töihin!) tehdään pankkivero, pistetään voimalaitoksille vero. Ei tämä voi olla velkaantumisen vaihtoehto. Se on vain yksi elvytysruike.

16.41 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on ottanut linjaksi eriarvoisuuden lisäämisen, kaikkein pienituloisimpien, sairaiden, lapsiperheiden, opiskelijoiden ja eläkkeensaajien kurittamisen. Hallitus myös leikkaa työllisyysmäärärahoja, työntekijöitten hyvinvointia, ja työelämän epävarmuutta lisätään. Hallitus myös leikkaa rajusti osaamistamme, jonka avulla pieni kansakuntamme on noussut maailmankartalle.

Arvoisa valtiovarainministeri, hallituksen linjaus on ollut se, kuten itsekin olette todenneet, että leikkaamalla parannetaan työllisyyttä. Tämä on aiheuttanut kuitenkin sen, että hallitus on kääntänyt työllisyyden kehityksen negatiiviseen kierteseen. Antakaa minulle nyt, kun en oikein ymmärrä, rautalankaversio siitä, miksi te ette panosta työllisyyteen juuri nyt vaan te odotatte niiden viiden eri sektorin paranemista ja odotatte tulevaisuuteen, vuoteen 2017, jos sen jälkeen vaikka tapahtuisi (Puhemies koputtaa) jotakin, ja jos ei tapahdu, niin sitten leikataan uudestaan.

16.42 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua nyt vähän naurattaa tuommoinen, että täällä sanotaan, että me olemme valinneet linjaksi lapsiperheiden ja muiden ihmisten nöyryyttämisen. Minä en ainakaan hallitusohjelmasta löydä tällaista kirjausta, niin että ei nyt lisätä sinne sellaista kuitenkaan.

Sitten minä olisin halunnut keskustella harmaasta taloudesta. Siitä tuotiin täällä esimerkiksi, että se on hyvä asia, ja hallitushan kuunteli tässä valiokuntia, muun muassa työvaliokuntaa, jossa minä olen, ja se palautettiin, koska se tuottaa meille verovaroja. Se oli hyvä asia.

Sitten tästä koulutuksesta täällä puhuttiin, puhuttiin siitä, että OECD on todennut, että koulutustaso pysähtyy. Meillä on erittäin hyvä koulutustaso, ja monesti mietitään sitä, mitä nuortenkin kanssa puhutaan. He jopa kokevat, että pitäisikö kaikilla olla maisterintutkinto, jotta voi tehdä jotain alempiasteista koulutusta edellyttävää työtä. Itse muistan, että kun nuorena menin töihin, niin pystyi hyvinkin helposti ottamaan erilaisia töitä vastaan. Nykyisin meillä on kaikenlaisia erilaisia ajokortteja ja muita edellytyksiä. En tarkoita sitä, että ihmisten ei tarvitsisi osata sitä työtä, mitä he tekevät, mutta ei se pelkästään, kuinka (Puhemies koputtaa) monta paperia sinulla on, tarkoita sitä, että olet... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

16.43 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tärkein tehtävämme taloutemme kuntoon saamiseksi on saada yritysten rattaat pyörimään ja suomalaisten työllisyys paremmaksi. Tästä olemme varmaankin tänään tässä salissa yksimielisiä, keinot tuntuvat olevan hallituksella ja oppositiolla vain vähän erilaisia.

On erittäin hyvä, että SDP on nyt huolissaan suuresta työttömyydestä. Miten oli viime kaudella? Viime eduskuntakaudella jatkuvasti kasvoi kuitenkin se työttömyys.

Suomessa tarvitaan rakenteellisia uudistuksia ja kilpailukyvyyn parantamista, jotta vienti saadaan vetämään. Jos työvoimalla ei ole sitä aitoa kysyntää, niin siihen eivät varmaan auta minkäänlaiset työvoimapolitiikat — siihen todellakin tarvitaan niitä työpaikkoja. Hallituksen kärkihankkeiden kautta on todellakin mahdollista saada myöskin parannettua työllisyyttä. (Eero Heinäluoma: Kertokaa se luottoluokittajille!)

16.44 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Ministeri Stubb oli huolissaan Suomen vientiteollisuudesta ja sen menestymisestä. Minä tulen paikkakunnalta, missä tuotetaan tällä hetkellä maailman suurinta sellutehdasta Indonesiaan, maailman suurinta biokattilaa, biovoimalaitosta Etelä-Koreaan. Siellä investoidaan metsäteollisuuteen, siellä innovoidaan led-valoilla lääketieteelle tiettyjä toimenpiteitä, millä pystytään desinfiomaan näitä sairaalabakteereita pois. Kaikki se, mitä siellä on tehty, johtaa siitä, että Suomessa on ollut hyvä koulutus ja hyvä tuotekehittely. Nyt hallitus on ottamassa tuotekehittelystä ja koulutuksesta pois rahat — onko tämän tarkoitus sitten, että lähdetään suomalaista teollisuutta ajamaan tällä tavalla alaspäin, kun näitä rahoja ei sinne saada?

16.46 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! SDP:n Lindtman ja Kiljunen moittivat voimakkaasti hallituksen työpaikkojen luomisen toimintalinjaa. (Välihuutoja) Kysynkin nytten, montako uutta työpaikkaa sosialidemokraatit loivat viime hallituskaudella. Ei tarvitse vastata, me tiedämme kaikki tämän vastauksen, (Välihuutoja) mutta miettikää itse sitä.

Socialidemokraatit kaikki puheenvuoroissaan moittivat myös koulutusleikkauksia, vaikka edellisellä kaudella teidän salkkunne toimesta koulutusta leikattiin 1,7 miljardia euroa. Me tiedämme itsekkin, että tässä taloustilanteessa me olemme samassa tilanteessa kuin viime kaudella ja yksinkertaisia vastauksia tähän ei ole.

Kolmanneksi, sosialidemokraattien neljä entistä ministeriä, jotka ovat puheenvuoroja täällä voimakkaasti pitäneet, leikkasivat useita miljardeja euroja viime hallituskaudella muun muassa kuntien valtionosuuksista, koulutuksesta, perheitten hyvinvoinnista ja niin edespäin. Me tiedämme kaikki, että tilanne on vähän sama kuin viime kautena. Me emme nopeasti saa kelkkaa käännettyä, mutta meillä on tahtotila ja meillä on keinot, millä me tuomme työpaikkoja ja luomme niitä. Odottakaa hetken aikaa, niin näette varmasti tuloksiakin.

16.47 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelein tuota Mika Niikon puhetta, (Kari Uotila: Viisaita sanoja!) niin kuulostaa siltä, että ikään kuin perussuomalaiset eivät olisi hallituksessa alkuunkaan, ikään kuin heillä ei olisi tässä maassa valtaa ollenkaan. Siis yhtään puheenvuoroa täällä ei ole kuultu siitä, mitä aiotaan tehdä näille asioille, joita täällä on kauhisteltu.

Ja mitä tulee niihin leikkauksiin, jotka te äsken, edustaja Niikko, luettelitte, kaikkia niitä te vastustitte viime kaudella. Kaikkia niitä te vastustitte viime kaudella, niin koulutukseen,

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

kuntien valtionosuuksiin kuin muihin. Arvoisa puhemies, nyt kuulija ajattelee, että te korjaatte ne, mutta mikä on totuus? Te ette korjaa niistä yhtään, yhtään leikkausta te ette palauta. Sen sijaan te teette koulutukseen 3 miljardin säästöt lisäksi, sen lisäksi te leikkaatte työllisyysmäärärahoista ennennäkemättömästi suhteessa työllisyystilanteeseen. Mitä te siellä hallituksessa teette? Onko niin, että kun hallitus on tehnyt näiden päätösten perumisia, niin perussuomalaisilla ei ole valtaa hallituksessa ollenkaan? Tuntuu siltä, että välillä oppositiollakin on enemmän valtaa, kun katsotaan, miten olette päätöksiä peruneet, juuri niitä, jotka oppositio on ottanut esiin. Onko teillä siellä valtaa ollenkaan?

Puhemies Maria Lohela: Myönnän vielä puheenvuorot edustajille Zyskowicz, Rossi ja Heinäluoma, ja sitten siirrymme puhujalistaan.

16.48 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä yhdyn edustaja Myllerin näkemykseen siitä, että kaikki täällä ajattelemme isänmaan parasta. Meillä on eri lääkkeitä ja näkemykset siitä, mitä pitäisi tehdä.

Minä todella toivon, että tämä sama ajattelu on myös tuolla etujärjestökentällä, vaikka ymmärrän, että etujärjestöt jo luonteensa ja historiansa ja tarkoituksensa puolesta ovat ajamassa nimenomaan jonkun tietyn kapean eturyhmän etua. Kyllä minä hämmästelen, että tässä maassa lakkoillaan ja lakkoilu laajenee tilanteessa, jossa me tarvitsemme kaikkea muuta kuin lakkoilua.

Mitä tulee opposition säästöihin, niin äsken kuulimme, että koulutuksesta leikataan 3 miljardia, sitten täällä on jo ammuttu alas kaikki muutkin säästöt, kehitysyhteistyöstä, sosiaaliturvasta, päivähoidosta, työllisyysrahoista ja muusta. Sitten täällä edustaja Yanar ja edustaja Touko Aalto tarjoavat virkamiesten kilometrikorvauksia, että näillä nämä kaikki säästöt kuulemma kompensoidaan. Ei todellakaan kompensoida. Sanoin, että jos tuotte todella vakavia uusia miljardiluokan säästöjä näiden tilalle, niin niitä varmasti ollaan valmiita harkitsemaan.

16.49 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämäkin keskustelu on osoittanut sen, että hallituksella on selkeä linja, oppositio pyrkii sitä horjuttamaan, mutta ei se kyllä näillä eväillä onnistu. (Välihuutoja vasemmalta) Hallitus panostaa tällä hetkellä ennennäkemättömällä tavalla ensi vuoden budjetin kautta hyvin konkreettisiin asioihin, kärkihankkeisiin — siellä tulevat infrahankkeet esimerkiksi. Edustaja Lindtman, siinä ei ole mitään nauramista, kun suomalaisille saadaan työtä aikaan. Sitä me tänne todellakin tulemme tarvitsemaan. (Välihuutoja) Me puramme byrokratiaa — se on eräs konkreettinen asia. Olemme vieneet eteenpäin sote-uudistuksen — joka muuten joltakin toiselta hallitukselta jäi jälkeen — ja maakuntaitsehallintoa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen sisäinen yhteistyö perussuomalaisten ja kokoomuksen kanssa sujuu hyvin, ja kun valtiovarainministerikin on ruvennut niin kauniisti puhumaan maakuntaitsehallinnosta, niin sydän oikein sykkää. (Vasemmalta: Kyllä tuntuu rakkaus säkenöivän!)

16.50 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin siis, näinhän se on, kyllä rehellisyyden nimissä kokoomuksen jo ennen vaaleja esittämää kovaa leikkauslinjaa nyt tukevat sitten sekä keskusta että perussuomalaiset — ovat vaihtaneet nämä omat ennen vaaleja olleet puheensa kokoomuksen puheisiin. Henki tuntuu olevan

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

taas hyvä, kun tämä yksi karikko, jossa hetken aikaa oli omiakin tavoitteita esillä, on ohitettu.

Mutta huolihan tässä lähtee siitä, että nämä työllisyysasiat te olette kaikki ulkoistaneet nyt muille. Itse te teette vain työttömyysturvaleikkauksia — se on teidän iso asianne — ja työllisyysmäärärahaleikkauksia.

Sitten meidän suuri huolestamme, johon vielä kukaan ei ole tullut ministeri Stubbilta vastaus, on, oletteko te valmiit harkitsemaan näitä koulutuksen, yliopistojen ja tutkimuksen leikkauksia uudelleen.

Kun täällä sanottiin, että opposition puheet eivät vaikuta, niin ovathan ne nyt syksyn aikana vaikuttaneet, kun lähes kymmenkunta asiaa hallitus on peruuttanut. Elän toivossa, että nyt tämä koulutusmäärärahojen leikkaus (Puhemies: Aika!) kohtuullistettaisiin.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Stubb, 2 minuuttia.

16.51 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt en oikein ymmärtänyt edustaja Heinäluoman puheenvuoroa. Hän jotenkin puhui itsensä pussiin, koska hänhän aloitti toteamalla, että entinen pääministeri kiilustamaisesti vastusti leikkausta, ja nyt hän lopettaa toteamalla, että kokoomus on se leikkaava puolue ja perussuomalaiset ja keskusta tukevat. Kumpaa te nyt tarkoittatte tässä? Tämä ei ihan teidän puheenvuorossanne nyt oikein auennut.

Yhtä kaikki, tällä hallituksella, arvoisa puhemies, on kolme tavoitetta ylitse muiden: Yksi on valtiontalouden sopeuttaminen siten, että velkaantuminen taittuu vuoteen 2019 mennessä ja velaksi eläminen loppuu 2021, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että me joudumme valtiontaloutta sopeuttamaan noin 4 miljardin euron edestä tämän hallituskauden aikana, ja siihen tämä keskustelu on pitkälti myös kytkeytynyt. Toinen tavoite ylitse muiden meillä on työllisyystilanteen parantaminen: työllisyysaste 72 prosenttiin ja 110 000 uutta työpaikkaa. Kolmas on suuret rakenteelliset uudistukset, joista sosiaali- ja terveyspalvelut ovat yksi. Ja kun nahkurin orsilla tavataan jonain päivänä, niin se on varmasti vuonna 2019. Eli silloin ne toimet, joita tämä hallitus tekee, pyritään saamaan maaliin ja todentamaan tässä kokonaisuudessa.

Tässä on ollut paljon puhetta koulutusleikkauksista. Kyllä jaan tämän huolen kaikkien kanssa, ja kyllä, olemme julkisesti myös pyytäneet niitä anteeksi. Tosiasia kuitenkin on se, että jos me emme saa Suomen taloutta kuntoon eli valtiontaloutta sopeutettua, työllisyystilannetta parannettua tai näitä rakenteellisia uudistuksia tehtyä, niin silloin valitettavasti tämä leikkausten kierre jatkuu. Me toivomme, että vuonna 2019 olemme uuden tilanteen edessä ja Suomi voi paljon paremmin. Ja toivon, että oppositio toivoo myös samaa.

Puhemies Maria Lohela: Lista.

16.54 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä kiihkeätä keskustelua aikaansaanut julkisen talouden suunnitelma on valmisteltu siitä ymmärrettävästä lähtökohdasta, että Suomen talouden tilanne on poikkeuksellisen vakava — toivottavasti tämä lähtökohta ja tilannekuva on meillä kuitenkin yhteinen.

Julkisen talouden velka on viime vuosina kasvanut poikkeuksellisen nopeasti ja on selvästi alijäämäinen, ja varmasti kaikki ymmärtävät myös sen, että kukaan ei leikkaa ihan huvikseen, mutta on ymmärrettävä elää kuitenkin tilanteen mukaan.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tästä päivän keskustelun kiihkeydestä huolimatta minä uskon kyllä siihen, että koko sali varmasti sitoutuu kuitenkin siihen, että yhdessä Suomea kuntoon laitetaan, mutta keinot ovat hyvinkin erilaiset. Tämä lienee alkusoittoa sille huomisellemme keskustelulle, jossa todella käydään opposition vaihtoehtoja läpi. (Olavi Ala-Nissilä: Ylihuomenna!)

Mutta tavoitteista hallituksen on kuitenkin pidettävä kiinni. Suomea uudistetaan, työllisyyttä kohennetaan, velkaantumista taitetaan ja työllisyyttä parannetaan nimenomaan kilpailukykyä kohentamalla. On tunnustettava se, että esimerkiksi nuo perinteiset työllistämiskeinot eivät juurikaan toimi. Tarvitaan vahvaa julkista taloutta, jotta palveluita ja sosiaaliturvaa voidaan edelleen turvata.

Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikan linjalle ovat sekä Valtiontalouden tarkastusvirasto että EU-komissio antaneet myöskin tukensa. Sitä ei voida noin vain ohittaa. Vaikuttaa myös siltä, että kansalaisten enemmistö kaikesta huolimatta tukee myöskin hallituksen linjaa. Kasvun eväät lähtevät työllistävästä yrittäjyydestä, ja siihen on panostettava.

Toki jo tänään ollaan kuultu joitakin vaihtoehtoja. SDP:n vaihtoehto näyttäisi olevan, päinvastoin kuin väitetään, se, että se velkaannuttaisi kuitenkin enemmän, toisin kuin SDP itse on tänään väittänyt. Esittäte esimerkiksi, että lisäämällä 20 miljoonaa euroa harmaan talouden torjuntaan se toisi lisää verotuloja 200 miljoonaa euroa. Olisi mielenkiintoista tietää, mistä tuo summa on tullut. Nimittäin Valtiontalouden tarkastusvirasto on todennut tuoreissa arvioissaan harmaan talouden torjuntaohjelmasta näin: "Kun torjuntaohjelmaan sisällytetyistä hankkeista ei ole tehty vaikutusten arviointia, torjuntaohjelman vaikuttavuutta ei voida todentaa."

Sen sijaan SDP:ltä voitaisiin kysyä: missä ovat ne 2 miljardin euron säästöt, joita vielä eduskuntavaaliohjelmassanne ajoitte, ja missä ovat 1 miljardin euron veronkorotukset myöskin? Linjakkuutta saa ihan etsimällä etsiä. (Riitta Myllerin välihuuto)

Arvoisa puhemies! Nämä globaalit paineet ovat tietysti muuttaneet toimintaympäristöä tämänkin kesän aikana aika radikaalisti. Sisäisen turvallisuuden osalta esimerkiksi tiukkeneva talouskehys aiheuttaa monenlaisia sopeutumishaasteita. Tässä ajassa ei liioiteltua vaatia sitä, että esimerkiksi — yhtenä esimerkkinä — suojelupoliisin toimintamäärärahojen alenemaa pitää seurata aivan erityisellä huolella. Sen toimialaan kuuluvilla yhteiskunnan turvallisuuden kannalta erityisillä sektoreilla on tapahtunut nopeasti — ja tapahtuu edelleen ainakin näkyvässä tulevassa lähitulevaisuudessa — merkittäviäkin muutoksia.

Vielä vähän aikaa sitten Pariisin tapahtumista ja sen tyypisistä tapahtumista ei tiedetty mitään, mutta arvioimme jo silloin olevan mahdollista, että eri ilmentymät kehittyvät entistä väkivaltaisempaan suuntaan. Nyt me tiedämme varmasti, että tällaisiin tapahtumiin pitää pystyä varautumaan entistä valppaammin myös Suomessa. Terrorismin torjunnan toimintaympäristö vaatii aiempaa selvästi enemmän työtä ja myöskin talouden resursseja, siitä emme pääse mihinkään. Meidän pitää myös pystyä arvioimaan, vaikuttaako poikkeuksellisesti kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä kehysten tasapainoon. Tämä muuttunut toimintaympäristö meidän myöskin täytyy ottaa huomioon, kuten myöskin se, että julkista taloutta pitää katsoa kokonaisuutena, ja sysäämällä palvelujen rahoitusvastuuta vain julkisesta kukkarosta toiseen eli valtiolta kunnille ei julkista taloutta millään tavalla paranneta.

Puhemies Maria Lohela: Myönnän vielä puheenvuorot edustajille Kankaanniemi ja Rydman. Sen jälkeen tämän asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan myöhemmin tänä iltana ja siinä välissä käsitellään päiväjärjestyksen muita asioita.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

16.59 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma ja hallituksen julkisen talouden suunnitelma sisältävät yhtäläisen ohjelman tälle vaalikaudelle vuoteen 2019 asti. Hallitusohjelma ja tämä suunnitelma sisältävät kolmiloikan. Tiedämme, että kolmiloikalla pääsee maailmanmestari noin 18 metrin pituisen matkan, kun taas pituushypyssä maailmanennätys on vajaa 9 metriä. Nyt tarvitaan todella kolmiloikkaa, koska ongelmat ovat suuret. Huonokuntoisempi hyppää varmasti kolmiloikkaa 15 metriä, 3 x 5 metriä, ja pituutta ehkä 5 metriä.

Nyt tilanne on se, että hallituksen kolmiloikka merkitsee sitä, että sopeutetaan julkisia menoja. Se on ensimmäinen loikka ja otetaan ensi vuoden alusta lähtien.

Toinen loikka on työelämän uudistaminen, johon sisältyy muun muassa palkkamallit ja sisältävä tulosopimus, joka ei toki ole hallituksen käsissä mutta joka on tavoitteena. Sitten on työelämän uudistuspaketti, joka ei ole tänä päivänä mikään pakkolakipaketti, koska työmarkkinaosapuolilla on täysi vapaus tehdä sopimus näistä rakenteellisista uudistuksista työelämään. Perussuomalaiset toivovat, että työmarkkinoilla kannetaan vastuu ja tämä sopimus tehdään, jolloin ei tarvita todellakaan mitään pakkolakeja.

Kolmas loikka hallituksella on isot rakenneuudistukset, joita esimerkiksi edellinen hallitus ei saanut aikaan käytännössä yhtään. Siihenhän sisältyy eläkeuudistus, sote-uudistus, kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkaminen, valtionhallinnon mittavat uudistukset ja niin edelleen.

Nämä kaikki kolme loikkaa tarvitaan. On havaittavissa, että erityisesti sosialidemokraateille näiden loikkien ottaminen on täysin mahdotonta. He haluavat ottaa vain yhden loikan, tuon rakenneuudistusten loikan. Tosin he vielä taannoin vastustivat jopa eläkeuudistuksen toteuttamista mutta nyt ovat kääntäneet takkinsa, ja se on nyt toteutettu ja hyväksytty. Sote-uudistuksessa heillä on vielä kovasti etsinnässä linja. Toivottavasti sekin löytyy tästä hallituksen hyvän pohjan mukaisesti.

Hallituksen julkisen talouden suunnitelma on kokonaisuus ja hyvin vastuullinen kokonaisuus, jolla aivan varmasti Suomen talouden huolestuttava, vakava kehitys saadaan kääntymään tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Se on meille kaikille todella tärkeää. Sen jälkeen kun olemme saaneet talouden kasvuun, työllisyys paranee ja pystymme myös kasvavilla verotuloilla palauttamaan ne leikkaukset, joihin nyt joudutaan etupainotteisesti menemään. Tämä on ainoa tie, jolla päästään tästä kurjasta tilanteesta eteenpäin. Viime kaudella näitä ei todellakaan saatu aikaan. Nyt niitä tehdään. Nämä sopeutustoimet, jotka ensi vuoden alusta astuvat voimaan, ovat kipeitä. Sen me myönnämme. Kaikkia emme haluaisi tehdä, mutta ne ovat välttämättömiä. Vaihtoehdot ovat vähissä.

Hallituksella on lisäksi kärkihankkeita, joilla panostetaan todella mittavasti ensimmäisen kerran Suomen historiassa sellaisiin uusiin aloihin, joilla on tulevaisuus. Lisäksi hallitus panostaa väylänpitoon, tiestöön, ratoihin enemmän kuin on tehty ehkä vuosisataan. Ehkä sata vuotta sitten rautateitä ja maanteitä rakennettiin enemmän kuin nyt, mutta tällä kaudella tullaan näkemään valtavat uudistukset ja kehittäminen, ja muun muassa korjausvelan purkaminen on todella vastuullista.

Asiantuntijat valtiovarainvaliokunnassa todellakin kritisoivat tätä finanssipoliittista linjaa jossain määrin, mutta esimerkiksi Suomen Pankin asiantuntija Kilponen sanoi, että tämä on juuri oikea linja. Nämä asiantuntijat, jotka arvostelivat, katsoivat vain tätä finanssipoliittista lyhytnäköisesti, eivät puhuneet työelämän uudistamisesta, eivät puhuneet rakenneuudistuksista käytännössä yhtään mitään, ja niin kuin mietinnössäkkin todetaan, finanssipoliittinen linja sai heiltä arvostelua. On selvää, että kun leikataan, niin alussa se te-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

kee hyvin kipeää ja kasvattaa velkaa ja aiheuttaa taloudellista ahdinkoa, mutta (Puhemies: Aika!) pitemmällä aikavälillä tämä hallituksen kokonaispaketti on juuri sitä politiikkaa, mitä Suomi nyt tarvitsee.

17.05 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomi pääsi 90-luvun laman jälkeen yllättävänkin nopeasti kiinni vauhdikkaaseen talouskasvuun. Tästä on kiittäminen kahta tekijää: Ensinnäkin aikansa ennakkoluulottomia ja rohkeita yrityksiä, jotka uskalsivat tarttua uudenlaisen mobiiliteknologian suomiin mahdollisuuksiin. Toisaalta taas aikansa poliitikkoja, joilla oli uskallusta asettaa isänmaan etu lyhyen tähtäimen poliittisten irtopisteiden edelle ja tehdä tarvittaessa epäsuosittujakin päätöksiä, joilla saatiin kuralle päässyt julkinen talous tasapainoon.

Ehdimme kuitenkin valitettavan nopeasti tottua poikkeuksellisen nopean talouskasvun aikaan. Vuosituhannen taitteen pitkäaikaista valtiovarainministeriä Sauli Niinistöä kritisoitiin velanmaksuinnosta, kun tämä laati ylijäämäisiä budjetteja ja lyhensi laman aikana kertynyttä velkavuorta. Vuoden 2007 vaaleihin mennessä oli jo muodostunut poliittinen käsite valtiontalouden jakovarasta, jonka suuruudesta ja kohdentamisesta poliitikot taittoivat peistä. Jakovarapuheidon onttoisuus kävi ilmeiseksi viimeistään loppuvuonna 2008 puhjennut finanssikriisiin myötä. Kriisi paljasti paitsi kuplan, johon ennätyksellisen nopea kasvu oli perustunut, myös monta muuta maailmantalouden heikkoa lenkkiä, mukaan lukien yhteisvaluutta euron valuviat. Suomen kohdalla samoihin aikoihin osui myös Nokian suistuminen pois oman alansa johtavan yrityksen paikalta, mikä teki Suomeen kohdistuneista taloudellisista iskuista entistäkin kivuliaammat. Silti Suomessa kesti vuosia ennen kuin talouden realiteetit alettiin tosissaan tunnustaa. Vitkuttelu on tullut meille kalliiksi. Se on johtanut valtionvelan kaksinkertaistumiseen ja julkisen velan bkt-suhteen nousuun kestämättömälle tasolle. Viime vuonna EU:n entisen mallioppilaan Suomen julkisen talouden alijäämä ylitti EU:n perussopimuksen 3 prosentin viitearvon, ja samainen viitearvo ylittyi kuluvanakin vuonna.

Arvoisa puhemies! Tämä on Suomen ensimmäinen finanssikriisin 2008 jälkeen vallassa ollut hallitus, joka ottaa talouden suunnan kääntämisen tosissaan. Se tarkoittaa tietysti mitattavaa joukkoa sellaisia julkisen talouden sopeutustoimia, jotka eivät ole eivätkä voi olla kovin suosittuja. Sellaista menoleikkausta tai indeksijäädytystä ei olekaan, joka ei johonkin edunsaajaryhmään kohdistuisi ja tuntuisi pahalta. Silti on parempi tehdä kuin jättää tekemättä. Helpommalla olisimme selvinneet, jos olisimme vieneet tarvittavat uudistukset läpi jo ajoissa tai viimeistäänkin talouskriisin puhjettua, kuten esimerkiksi Viro ja Iso-Britannia tekivät. Nyt julkisen talouden tauteja joudutaan hoitamaan ankarammalla kuurilla kuin mitä olisi tarvittu silloin, kun nuo taudit olivat vasta aluillaan. Vastaavasti on kuitenkin niin, että tänä päivänä tehdyt sopeutustoimet ovat vähemmän kivuliaita kuin olisivat ne toimenpiteet, jotka olisivat tulevaisuudessa edessä, jos emme vielä tänäkään päivänä ottaisi lusikkaa kauniiseen käteemme. Kreikka on varoittava esimerkki kansantaloudesta, joka ajoi itsensä konkurssiin ennen tarvittavaa korjausliikettä. Suomelle ei saa käydä samoin. Jos emme saa julkista taloutta tasapainoon ja velkaantumista kuriin, rahoitamme nykyisen hyvinvointimme tulevien sukupolvien työllä. Se ei ole oikein.

Samaan aikaan kun laitamme julkista taloutta kuntoon, tarvitaan myös riittäviä kannusteita tulevaisuuden talouskasvulle. Tulevaisuuden kasvu ei tule perustumaan perinteiseen elinkeinorakenteeseen eikä totuttuihin toimintatapoihin. Suomen pitää tulla jälleen kiinnostavaksi toimintaympäristöksi rohkeille innovaattoreille, menestyksennälkäisille yrityks-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

sille, kansainvälisille sijoittajille ja työteliäille ihmisille. Tässäkin suhteessa hallituksen painopisteet ovat aivan oikeat. Sen edustama työlinja on juuri sitä, mitä Suomi tarvitsee. Suomi selviää näistäkin ajoista, kuten se selvisi 90-luvun lamastakin, mutta se edellyttää myös samaa päättäväisyyttä tehdä rohkeita uudistuksia kuin kaksi vuosikymmentä sitten. Ja sitä rohkeutta ja vastuunkantoa tarvitaan myös työmarkkinajärjestöiltä.

Puhemies Maria Lohela: Tämän asian käsittely keskeytetään. Siirrymme käsittelemään 6. asiaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Siirrymme takaisin 4. asiakohtaan. Ensimmäisenä puhujalistalla on edustaja Marin, olkaa hyvä.

18.51 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! Kuten olemme useaan kertaan tänään täällä kuulleet, Suomen keskeiset ongelmat taloudessa ovat, ettei taloutemme kasva ja työllisyytemme on liian heikolla tasolla. Tämän seurauksena myös julkisen talouden alijäämä ja velka ovat kasvaneet. Tästä meillä on yhteinen huoli.

Taloutemme ehdottomasti suurin ongelma on siis se, ettei talouskasvua ole, mutta vähintäänkin yhtä suuri ongelma on poliittinen haluttomuus tai ymmärtämättömyys luoda kasvua ja työllisyyttä. Tämä poliittisen tahdon puute näkyy selvästi valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019.

Hallituksen talouspoliittinen linja on selvästi kiristävä ja leikkaava, vaikka nyt tarvittaisiin politiikkaa, joka saa taloutemme jälleen kasvu-uralle, politiikkaa, joka synnyttää lisää työpaikkoja tavallisille ihmisille. Esimerkiksi IMF varoittaa Suomea juuri julkaisemassaan raportissa etupainotteisten ja väärin kohdennettujen leikkausten haitallisista vaikutuksista talouskasvuun ja työllisyyteen. Tähän raporttiin on täällä tänään useaan kertaan viitattukin. Samaa viestiä olemme kuulleet useilta arvostetuilta taloustieteilijöiltä niin täältä kotimaasta kuin kansainvälisiltä areenoilta. Toivottavasti hallituspuolueen edustajilla on ollut korvat auki ja kykyä kuunnella, kun tätä keskustelua on käyty.

Hallituksen politiikkaan liittyy todella suuri riski siitä, että kiristävä talouspolitiikka, kovat ja väärin kohdennetut leikkaukset esimerkiksi koulutukseen, osaamiseen ja tulevaisuuteen johtavat päinvastaiseen lopputulokseen kuin mitä hallitus tavoittelee eli työttömyyden ja velkaantumisen kasvuun. Olemme monessa asiassa saaneet huomata, ettei hallitus ole tehnyt kunnollista etukäteisarviointia tekemiensä päätösten seurauksista ja vaikutuksista, ja tämän vuoksi olemmekin nähneet kerta toisensa jälkeen, että hallitus on perunut aiemmin tekemiään päätöksiä.

Kärsimme Suomessa ja koko Euroopassa heikosta suhdannetilanteesta ja kysyntä- ja investointilamasta. Ihmisillä ei ole ostovoimaa, työttömyys kasvaa, eikä investointeja tehdä riittävästi.

No, mitä meidän sitten pitäisi tehdä? Ensinnäkin nyt tarvitaan politiikkaa, joka tukee ihmisten ostovoimaa ja kotimaista kysyntää. Kaavaillut leikkaukset ja säästöt niin tulonsiirtoihin kuin julkisiin palveluihin aiheuttavat merkittäviä kielteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja talouskasvuun. Sen lisäksi, että leikkaukset ovat myrkkyä kasvulle, ne ovat myös epäoikeudenmukaisesti kohdennettuja. Hallitus ajaa politiikallaan heikompiosaiset, perusturvan varassa elävät, pienituloiset eläkeläiset, lapsiperheet ja työttömät sekä sairaat ihmi-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

set hyvin vaikeaan asemaan. Sen sijaan vahvat ja varakkaat päästetään kuin koira veräjästä näistä talloista, koska hallitus ei ole valmis ottamaan verotusta osaksi julkisen talouden tasapainottamistoimenpiteitään riittävästi.

Tarvitsemme myös investointeja, jotka auttavat meitä lyhyellä aikavälillä aikaansaamaan kasvua ja työllisyyttä ja pitkällä aikavälillä vahvistavat elinkeinorakennettamme ja kilpailukykyämme. Tällaisia investointeja on lueteltavissa ainakin kolmenlaisia.

Ensinnäkin tarvitsemme infrainvestointeja, esimerkiksi teiden ja ratojen peruskorjauksia. Näitä hallitus esittää myös budjetissaan ja tässä julkisen talouden suunnitelmassa, ja hyvä näin. Tarvitsemme kuitenkin myös uusia hankkeita, jotka vastaavat tulevaisuuden kasvun tarpeisiin, esimerkiksi merkittäviä hankkeita isoille kaupunkiseuduille, jotta kaupunkiseudut voivat ottaa vastaan väestönkasvua myös kestäväällä tasolla, eli tarvitsemme muun muassa asuntotuotantoa ja panostuksia julkiseen liikenteeseen. Meillä on myös hometouluja ja päiväkouluja korjattavana, meidän pitää pitää huolta ihmisten terveydestä, ja meidän pitää pitää huolta siitä, että nämä rakennukset tulevat korjattua. Eli infrainvestoinnit ovat selkeä yksi osa näitä investointipaketteja, mikä pitäisi saada.

Tarvitsemme myös investointeja osaamiseen ja koulutukseen. Sen sijaan hallitus on leikkaamassa koulutuksesta ja osaamisesta todella rajusti, ja tämä on iso virhe, sillä laadukas varhaiskasvatus, koulutus ja tutkimus ovat avainasemassa niin kansainvälisen kilpailukykyämme näkökulmasta kuin ihmisten hyvinvoinninkin näkökulmasta. Nämä tulevaisuusleikkaukset, mitä hallitus tekee esimerkiksi koulutuksen puolelle, ovat myrkyä myös talouskasvulle. Esimerkiksi Ruotsissa panostetaan osaamiseen ja koulutukseen lähes saman verran kuin mitä Suomessa hallitus aikoo siitä säästää.

Tämän lisäksi tarvitsemme myös uudenlaisia investointeja uusiutuvaan energiatuotantoon ja teknologiaan. Vaikka me täällä tietenkin puhumme paljon taloudesta ja puhumme tästä akuutista tilanteesta, missä olemme, meillä on myös isompi kriisi, ja se on ilmasto- ja ympäristökriisi. Meidän pitää pyrkiä myös tähän vastaamaan. Ja tähän voidaan vastata sillä tavalla, että se luo talouskasvua, se luo edellytyksiä talouskasvulle ja se luo edellytyksiä meidän kilpailukyvyillemme pitkässä aikajaksossa. Eli jos me panostamme nyt uusiutuvaan energiantuotantoon, energiateknologioihin, teemme ikään kuin tällaisen energiaremontin, niin se auttaa meitä niin lyhyellä aikavälillä kuin sitten erityisesti pitkällä aikavälillä.

Tarvitsemme myös kolmanneksi näitä rakenteellisia uudistuksia, joilla vastataan väestön ikääntymiseen ja tämän seurauksena tapahtuvaan palvelutarpeen kasvuun. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus voi olla yksi tällainen merkittävä rakenteellinen uudistus, jolla pystymme todellakin hillitsemään kustannusten kasvua, vastaamaan ihmisten kasvaviin palvelutarpeisiin, lisäämään hyvinvointia, jos uudistus toteutetaan oikealla tavalla, niin että kuunnellaan kuntia, kuunnellaan asiantuntijoita, kuunnellaan ihmisiä ja on aitoa halua tehdä siitä uudistuksesta hyvä, sellainen uudistus, että se ei turhaan lisää hallintoa vaan purkaa sitä ja parantaa samalla palveluita ja pääsyä palveluihin. Tämä uudistus on vielä merkittävältä osiltaan kesken, siinä on paljon avoimia kysymyksiä, huomattavasti enemmän kysymyksiä kuin mitä meillä vielä toistaiseksi on vastauksia, mutta haluan uskoa siihen, että on yhteistä tahtoa tehdä tästä uudistuksesta hyvä, koska se on ihan oikeasti merkittävä ja pitkälle kantava.

SDP on tänään julkaissut vaihtoehtobudjettinsa, joka on rohkea, reilu ja myös realistinen, ja me tarjoamme hallituksen politiikalle selkeän ja uskottavan vaihtoehdon. Toivon, että hallituspuolueiden edustajat ovat täällä salissa huomenna läsnä, kun käsittelemme op-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

position vaihtoehtoja. Ja tämän jälkeen toivottavasti emme enää niin paljon täältä salista sitten kuule näitä hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroja, joissa peräänkuulutetaan vaihtoehtoja, vaan toivottavasti olette huomenna mahdollisimman runsain mitoin täällä paikalla, niin että oikeasti voimme käydä keskustelua, avointa, rehellistä keskustelua näistä vaihtoehtoista, ja sitten pääsemme ehkä eteenpäin sellaisesta debatoinnista, että onko niitä vaihtoehtoja esitetty vai ei.

18.58 Ozan Yanar vihr: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme jälleen yhtä asiakirjaa, jossa maalataan Suomen lähitulevaisuutta. Vaikka kyse on taloudesta ja monimutkaisista käsitteistä, on hyvä muistaa, että kysymys on ihan jokaisesta meistä. Kysymys on tavallisten suomalaisten arjesta. Talousasioissa on ihan liian helppoa hautautua kirjainyhdistelmiin, kaavojen ja loputtomien tähtitieteellisten lukujen maailmaan. On helppo unohtaa, että miljoonien, miljardien ja prosenttien takana on tavallisia ihmisiä: saadaanko töitä, hankitaanko lapsia, ostetaanko asunto, perustetaanko yritys. Tällaiset kysymykset ovat niitä, joita tavallinen ihminen taloudestaan miettii. Näiden kysymysten vastaukset ovat esillä tämänkin suunnitelman rivien välissä.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016—2019 on jälleen yksi paikka, missä hallitus vahvistaa leikkauslinjansa. Hallitus ei usko tulevaisuuteen. Se uskoo siihen, että huomien on tätä päivää pahempi, ja siksi se tekee tästä päivästä vielä pahemman.

Sopivasti viime viikolla tuli ulos IMF:n maaraportti Suomesta. IMF:llä on hyvin pitkälti samanlaisia huolia Suomen taloudesta kuin minulla tämän julkisen talouden suunnitelman kanssa. IMF pitää lupaavana sitä, että rakenteita korjataan, mutta IMF pitää kuitenkin suurena riskinä, että leikkauksista koituu ennakoitua enemmän haittaa talouskasvulle, ja kehottaa löysentämään menoleikkausten vauhtia. IMF on aika samoilla linjoilla kuin useat julkisen talouden suunnitelmasta lausunnon antaneet asiantuntijat: nykyinen hallitus leikkaa liikaa liian äkkiä. Sen sijaan, että antaisimme talouden lähteä kasvuun ja sitten vasta alkaisimme tehdä tarpeellisia menovähennyksiä, hallitus leikkaa niin äkäisesti, että kasvua ei tule. Suomen talouden kannalta ratkaisevaa on, miten paljon talouskasvu vähenee, kun julkinen talous leikkaa euron. Jos euron leikkaamalla katoaa euro kasvua, ei siitä leikkauksesta ole iloa edes valtion alijäämän vähentymisen kannalta. Hallitus tekee päinvastaista politiikkaa eli myötäsyyklisiä finanssipolitiikkaa. On olemassa todellinen riski, että aliarvioimme merkittävästi leikkauspolitiikan vaikutuksia kasvuun. Tämä on uhkapeliä suomalaisten talouden ja eurojen kustannuksella, ja meitä uhkaa ajautuminen loputtomien leikkausten kierteeseen.

Arvoisa puhemies! Meidän pitää varmistaa, että ihmiset saavat töitä. Meidän pitää varmistaa, että perheet voivat halutessaan hankkia lapsia. Meidän pitää varmistaa, että tänään on varaa investointiin, joka kannattaa huomenna. Meidän pitää varmistaa, että yrittäminen palkitaan. Ikävä kyllä hallitus ei näitä varmistuksia ole tehnyt. Julkisen talouden suunnitelmaa kritisoineita asiantuntijoita ei ole kuultu riittävästi. Varmistukset puuttuvat, julkinen talous ei ole riittävän varmalla pohjalla.

Arvoisa puhemies! Nyt olisi oikea aika sijoittaa Suomen tulevaisuuteen. Nyt olisi oikea aika vahvistaa suomalaista tutkimusta. Nyt olisi oikea aika vihertää taloutta. Leikkauspolitiikan suurin ongelma on se, että osaavat ihmiset eivät pääse kehittämään itseään. Kun huippuosaaja on töiden sijaan kotisohvalla, on se vain traagista kaikkien kannalta. Ikävä

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

kyllä hallituksen politiikka ajaa nyt ihmisiä kotisohville töiden sijaan. Suomi ansaitsisi parempaa.

Tähän loppuun kannatan edustaja Aallon tekemää esitystä vastalauseesta 2. — Kiitoksia.

19.03 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kuten me olemme tässä tänään monissa puheenvuoroissa kuulleet, hallitus sanoo tavoittelevansa talouspolitiikalla työllisyyttä ja kasvua. Tässä tavoitteessa hallitus ei kuitenkaan tule onnistumaan. Syy on se, että hallitus on valinnut kiristävän finanssipolitiikan tien, joka niin työllisyyden alijäämän kuin velkaantumisenkin vähentämisen näkökulmasta on ollut toimimatonta. Siitä on esimerkkejä niin Suomesta kuin muistakin Euroopan maista.

Täällä salissa on tänään käyty aika värikästäkin keskustelua siitä, minkälaista politiikkaa mikäkin puolue on tehnyt hallituksessa ollessaan, ja siitä, miten tämän hallituksen talouspolitiikka eroaa edellisen hallituksen vastaavasta. Totuus on kuitenkin se, että tämä hallitus jatkaa edellisen hallituksen finanssipoliittista linjaa eli jatkaa kiristävän finanssipolitiikan tiellä. Suurin muutos tämän hallituksen finanssipoliittisessa linjassa suhteessa edelliseen on se, että sopeutus toteutetaan lähtökohtaisesti ja melkein puhtaasti menoleikkauksilla. Näitä menoleikkauksia myöskin ajoitetaan niin, että niitä toteutetaan etupainotteisesti. Tämä hallitus toisin kuin edellinen ei myöskään ole esittänyt tai asettanut mitään tavoitteita tuloerojen kaventamisesta tai tasa-arvon edistämisestä, jotka myös ohjaisivat tätä talouspolitiikkaa velkaantumisen taittamisen lisäksi.

Suurin riski tässä hallituksen talouspolitiikassa on se, että nämä hallituksen päättämät mittavat, etupainotteiset leikkaukset tulevat johtamaan tämänhetkisen taantuman pitkittymiseen entuudestaan, kun niitä nyt lähdetään toteuttamaan ennen kuin tämän maan talous kunnolla on toipunut. Kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajakin omassa puheenvuorossaan totesi, hallituksen toimenpiteet tulevat olemaan haitallisia kasvulle ja sitä kautta myös työllisyydelle lyhyellä aikavälillä.

Mitä tulee pitkän aikavälin kehitykseen, tarkoittavat ennen kaikkea mittavat leikkaukset koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, että hallitus myös vie pohjan kasvun edellytyksiltä ja työllisyyden parantamisen edellytyksiltä pitkällä aikavälillä. Suomen elinkeinorakennetta ja vientisektoria ei vaivaa meidän palkkatasomme vaan se, että korkean tuottavuuden työpaikat ovat vähentyneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Ainoa keino ratkaista tämä ongelma on panostaa nimenomaan tutkimukseen ja tuotekehitykseen, joiden kautta me pystymme lisäämään työn tuottavuutta entuudestaan meidän vientisektoriimme.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla haluan kannattaa edustaja Uotilan tekemää ehdotusta.

19.06 Anders Adlercreutz r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Osaamista ei kasvateta opiskelemalla vähemmän, nuorisotyöttömyyttä ei lasketa viemällä nuorten parissa työskenteleviltä resurssit, ja voittajien valikointi ei onnistu paremmin Smolnasta käsin kuin markkinoiden toimesta. Vaikutusvaltaamme maailmalla ei kasvateta kutsumalla avustustyöntekijät kotiin ja maahanmuuttoon ei vaikuteta ongelmien synty lähteellä, kuten hallitus haluaa, jos synty lähteillä työskentelevien resurssit puolitetaan.

Arvoisa puhemies! RKP ymmärtää tämän, ja soisin hallituksen sen ymmärtävän myös, kuten myös sen, että eläkeläisiä kannattaa ajatella myös ennen kannatuslukujen julkistusta.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Det här vet SFP och vi delar gärna med oss av den kunskapen.

Värderade talman! Jag understöder ledamot Strands förslag att riksdagen godkänner reservation nummer 4 till planen för de offentliga finanserna.

19.08 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Viime viikolla vietettiin lapsen oikeuksien päivää. Kansallisena teemana oli lapsiperheiden köyhyys. Teema on ajankohtainen, sillä kun katsoo hallituksen julkisen talouden suunnitelmaa tuleville vuosille, niin säästöjen kohteena näyttävät olevan jo ennestään köyhyydessä elävät lapsiperheet.

Yli 100 000 Suomessa asuvaa lasta elää pienituloisissa kotitalouksissa. Köyhyys on suurinta yksinhuoltajaperheissä ja monilapsisissa perheissä. OECD:n tutkimukset osoittavat, että Suomessa lapsiperheiden köyhyys on kasvanut vuosien 1990 ja 2008 välillä, kun se samaan aikaan on vähentynyt useissa kehittyneissä valtioissa. Myös köyhyysrajan alapuolella elävien työssä käyvien määrä lisääntyy. Työssä käyviä köyhiä on Suomessa arviolta yli puoli miljoonaa. Kasvu johtuu pätkä- ja vuokratöiden yleistymisestä. Perheillä, joissa on työttömyyttä tai eletään yhden pienituloisen, esimerkiksi hoitoalalla työskentelevän, mahdollisesti vain pätkätoita saavan aikuisen tuloilla, ei ole mahdollisuutta säästää, vaan kaikki tulot menevät kulutukseen. On kohtuutonta ajaa vanhemmat tilanteeseen, jossa he joutuvat viranomaisen arvioitaviksi kuukausittain toimeentulotukea hakiessaan. Lapsiperheiden köyhyyttä ei tule vähätellä, sillä köyhyys vaikuttaa kielteisesti lapsen hyvinvointiin ja kehitykseen. Köyhyys aiheuttaa ulkopuolisuuden kokemuksia ja häpeää sekä lisää mielen-terveysongelmia. Köyhyydessä elävät lapset ja nuoret kokevat eniten osattomuutta ja yhteiskunnan ulkoreunoille joutumista.

Vaikuttaa sille, että hallitus ei piittaa lapsiköyhyydestä vaan suuntaa monet etuusleikkaukset ja maksukorotukset suoraan pienituloisten perheiden arkeen, vaikka juuri heille ne jokaiset lisäeurot ovat tärkeitä. Viime hallituskaudella Antti Rinteen vaatimuksesta lapsilisäleikkaukset kompensoitiin pienituloisille verotuksen lapsivähennyksellä. Nyt hallitus aikoo lakkauttaa lapsilisän indeksisidonnaisuuden eikä esitä mitään korvaavaa järjestelmää vuonna 2018 poistuvalla lapsivähennyksellä. Hallitus siis kohdistaa leikkauksiaan lapsiperheisiin monelta suunnalta. Esimerkiksi vanhempainrahan ja lomakarttuman leikkaukset, päivähoitomaksujen ja pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotus, lasten subjektiivisen päivähoidon rajoittaminen, päivähoidon ryhmäkokojen nostaminen, esiopetuksen hoidon muuttaminen kerhotoiminnaksi, lapsilisän indeksisidonnaisuuden poistaminen, yleisen asumistuen heikennys, työllisyystoimenpiteiden heikennykset ja suunnitellut heikennykset työehtoihin sekä asumiskustannusten nousu vaikuttavat monin tavoin lapsiperheiden arkeen ja lisäävät lasten välistä eriarvoisuutta. Lapsen päivähoito-oikeuden täysin tuomittava rajaaminen vanhempien työttömyyden vuoksi ajaa monet perheet hyvin ahtaalle. Työttömien lapsilla ei tule olemaan jatkossa oikeutta saada päiväkodissa edes lämmintä ruokaa. Tämä on aivan järkyttävä arvovalinta hallitukselta. Työttömyys on jo itsessään erittäin suuri vaikeus perheessä. Nyt hallitus rankaisee perheen työttömyydestä myös lasta. Eivätkö hallituspuolueet ymmärrä, että kun lapsiperheistä pidetään huolta, niin kansakuntamme pärjää tulevaisuudessakin?

Hallituksen talouspolitiikan iso virhe on, ettei siinä panosteta työllisyyden edistämiseen tässä ja nyt. Työllisyys ja uudet työpaikat vähentävät parhaiten lapsiperheiden köyhyyttä ja ovat kasvun ja kilpailukyvyn edellytys, ja nämä toimet hallitus täysin laiminlyö. Hallitus ei tarjoa mitään välittömiä keinoja työllisyyden pikaiseksi parantamiseksi. Sen sijaan hallitus uskoo, että vastaus tähän on vuonna 2017 voimaan tulevat palkkoja leikkaavat pakkolait.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Näin ollen hallitus pysäyttää Suomen kasvun eväät koko ensi vuodelle. Ja mikä vakavinta, hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edellinen hallitus ja jakaa tuon velkarahan omille etupiireilleen. Mielestäni valtion tulisi olla kuin Robin Hood, laittaa maksajiksi ne, joilla on varaa. Näin SDP tekisi.

19.13 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Työ- ja elinkeinojaosto on syksyn mittaan kuullut lukuisia asiantuntijoita, jotka ovat tuoneet esille arvokkaita näkökohtia TEMin hallinnonalan ongelmista ja kehittämishaasteista. Näitä tuodaan tarkemmin esille talousarvioesityksestä annettavan mietinnön yhteydessä. Otan esille kuitenkin kolme tärkeää asiakokonaisuutta, nimittäin Suomen viennin Venäjälle, toiseksi työllisyysmäärärahojen riittävyyden ja leikkaamisen sekä kolmanneksi jo täällä debatissa paljon esillä olleen kotouttamisen.

Suomen vienti Venäjälle on huolestuttavassa vaiheessa. Venäjän osuus Suomen tavara-viennistä on enää 5,9 prosenttia, ja tämän vuoden aikana Venäjä on pudonnut viidenneksi suurimmaksi vientimaaksi. Vienti laski tammi—elokuussa 32 prosenttia. Lähes kaikkien tavararyhmien vienti on laskenut merkittävästi. Vaikka pakotteiden vuoksi elintarvikkeiden vienti on romahtanut, pakotteet eivät olleet yksin ja keskeinen syy viennin voimakkaalle laskulle. Suomen tulisi toimia pakotteiden ulkopuolisilla aloilla aktiivisesti ja varautua suunnitelmallisesti pakotteiden päättymisen aikaan, jolloin vienti näiltä osin voisi käynnistyä nopeasti ja tuloksellisesti. Tärkeää on, että Venäjällä toimivat ja Venäjän markkinoille haluavat yritykset saavat nopeasti ja helposti sellaista apua, jota ne kulloinkin tarvitsevat, ja koko ajan tulisi etsiä aktiivisesti uusia vientimahdollisuuksia. Asiantuntijat näkevät muun muassa verkkokaupassa ja Venäjän tuonninkorvausohjelmaan liittyvässä teknologiassa uusia mahdollisuuksia. Samoin Venäjän lähialueilla nähdään uutta potentiaalia. Venäjä-kiinnostus viennissä on kohtuullisen laimeaa tässä eduskunnassa.

Toiseksi oli työllisyysmäärärahojen riittävyys ja leikkaukset. Työttömyys kasvaa voimakkaasti, eikä hidastumisen merkkejä ole olemassa. Erityistä huolta on kannettava nuorten ja pitkäaikaistyöttömien tilanteesta. Molempien osalta kehitys on erityisen huolestuttavaa — tänäänhän olemme viimeksi saaneet entistä huonommat työllisyysluvut. Vuonna 14 Suomessa käytettiin 5 500 miljoonaa euroa työttömyydestä koituviin passiivimenoihin, työttömyysturva, työttömyyden perusteella maksettu asumistuki ja toimeentulotuki esimerkkeinä. Sen sijaan työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan aktivointiin käytettiin noin 550 miljoonaa euroa eli vain kymmenesosa passiivisesta.

Täällä oli merkittävästi jo debatissa kotouttamisesta puhe. Kyseessä on tärkeä asia, niin kuin saatoimme kuulla. Uusi tilanne korostaa tarvetta kotouttamisjärjestelmän pikaiseen kokonaistarkasteluun ja uusien tuloksellisten toimintatapojen käyttöönottoon. Keskeinen ongelma on turvapaikanhakijoiden pitkään jatkuva toimeettomuus, ja kehittämistoimia tulisi kohdentaa tämän ongelman ratkaisemiseen. Jos maahanmuuttajien osaamisen ja vahvuuksien kartoittamisessa ja niiden hyödyntämisessä on kehittämistarpeita, tärkeätä olisi ohjata oleskeluluvat saaneet mahdollisimman nopeasti sellaisille paikkakunnille, joilla on nopea pääsy kotouttamiskoulutukseen, mahdollisuus saada asunto sekä löytää osaamista vastaavaa työtä. Kunnilla on monet haasteet näin ottaa tulijat vastaan liittyen ennen muuta asumisen järjestämiseen ja kunnan palvelurakenteen kestävyys- ja toimivuuteen. Valtion ja kuntien yhteistyön kehittäminen on välttämätöntä, jotta muutto on hallittua ja kotouttaminen suunniteltua. Samoin yhteistyötä yritysten, työmarkkinajärjestöjen ja kolmannen sektorin alla tulee kehittää. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

19.19 Susanna Huovinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käyty jo pitkä keskustelu, ja haluan vain nostaa lyhyesti tuosta valiokuntavaiheesta muutaman huomion, jotka eivät ole ehkä vielä tässä keskustelussa niin paljon nousseet esille.

Aiemmin täällä debatissa keskusteltiin asiantuntijoiden roolista ylipäätään tuolla valiokuntakuulemisissa, ja on tietenkin totta, että asiantuntijat esittivät kukin erilaisia näkökulmia, ja varmasti sieltä löytyy kaikille täällä olijoille joitakin perusteluja omille näkökulmille. Mutta kyllä tosiasia on se, että esimerkiksi tuo professorien kuuleminen oli kyllä hyvin huolestuneisuutta huokuva. Eli kyllä siellä huolta on siitä, millä tavoin nyt huolehditaan siitä, että myös kasvun näkymää on tulevaisuudessa luvassa, jotta nämä leikkaukset eivät kohdistu samoihin ihmisiin liiaksi ja jotta ei sitten synny sitä tilannetta, että olemmekin näivettymisen kierteessä, jossa ihmisten jaksaminen ja työhyvinvointi, suorastaan työkyky, ovat koetuksella näiden monien, monelta suunnalta tulevien leikkausten osalta.

Haluan myös todeta sen, että en saanut vastausta kysymykseen siitä, miten näiden leikkausten pitkäaikaisia vaikutuksia on seurattu ja arvioitu. Toivoisin, että hallitus tähän kiinnittäisi jatkossa paljon nykyistä enemmän huomiota.

Lopuksi, rouva puhemies, haluan ryhmäpuheenvuorossamme esitetyin näkökulmin ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi vastalauseen 1 mukaisen kannanoton.

19.21 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme valtioneuvoston selonteon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019. Alkuun muutamia poimintoja valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä talouden kokonaiskuva koskien.

Ensinnäkin Suomen talous on poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa. Julkinen talous on ollut vuodesta 2009 lähtien alijäämäinen. Bruttokansantuote on tämän vuoden lopussa yli 5 prosenttia pienempi kuin ennen kansainvälisen finanssikriisin alkua vuonna 2008. Talouskasvun arvioidaan jatkuvan Suomessa hitaana myös tulevina vuosina. Työttömyys on kasvanut, ja väestön ikääntyminen kasvattaa edelleen julkisia menoja.

Pakolaisten määrän voimakas kasvu vaikuttaa myös Suomen talouteen ja nimenomaan lisäkustannuksina ainakin lyhyellä aikavälillä. Paineita kohdistuu erityisesti sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonaloille. Vaikutuksia tulee vääjäämättä myös asuntomarkkinoille.

Vuoden 2016 talousarvioesityksen täydennyksessä maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun seurauksena määrärahoihin ehdotetaan lisäystä 452 miljoonaa euroa verrattuna talousarvioesitykseen. Valtiovarainvaliokunta toteaa julkisen talouden suunnitelmaa koskevassa mietinnössään, että Suomen huoltosuhde heikkenee poikkeuksellisen voimakkaasti väestön ikääntymisen johdosta kasvattaen talouteen kohdistuvia paineita. Maahanmuutosta on tilanteeseen apua vain, jos kotouttaminen onnistuu ja muuttajat löytävät paikkansa työmarkkinoilta ja suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kehitysapuun kohdistuneita leikkauksia on arvosteltu voimakkaasti. Esimerkiksi Vasemmistoliitto esittää varjobudjetissaan kehitysyhteistyöhön 300 miljoonan euron lisäpanostusta, joka siis kompensoisi tehtävää leikkausta. Muistutan kuitenkin, että kasvaneet panostuksemme maahanmuuton hoitoon — eli tämä äsken mainittu 450 miljoonaa euroa, ja Finnfundin pääomittamiseen ensi vuonna on tarkoitus panostaa lisää noin 130 miljoonaa euroa — kokonaisuudessaan mielestäni osoittavat sitä suomalaista vastuunkantoa ja kansainvälistä solidaarisuutta, mitä meidän pitääkin tuntea. Olisi väärin kiinnittää liikaa huomiota vain yhteen osa-alueeseen, esimerkiksi tässä tapauksessa kehitysavun leikkaukseen.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tänään on keskusteltu eläkeläisasioista, työttömistä, ja sitten meillä on näitä ulkomaan-asioita. Valitettavasti voimavarat eivät riitä aivan kaikkeen.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä muistutetaan aiheellisesti, että tällä vaalikaudella laaditaan hallitusohjelman linjauksen mukaisesti riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista ja vaikutuksista yhteiskunnassamme. Painotan tässä, että nimenomaan riippumaton selvitys, jolloin saadaan sitä taustatietoa, jota hallitusohjelmassakin on toivottu, eli tiedolla johtaminen mahdollistuu. Tähän asti maahanmuuttoon liittyvät hyvät puolet, huonot puolet, mahdollisuudet ja uhat ovat olleet liian pirstaleisina esimerkiksi talousarvioesityksessä, ja kokonaiskuvan saaminen on erittäin vaikeata.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies: Rakenteellisten uudistusten ja leikkausten tavoitteena on nostaa Suomen talous kasvuun ja sitä kautta parantaa työllisyyttä sekä turvata julkisten palvelujen rahoitus ja jatkuvuus. Tulokset eivät kaikilta osin tule heti. On oltava rohkeutta tehdä päätöksiä, jotka vaikuttavat useamman vuoden viiveellä.

19.26 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Hallituksen talouspoliittinen linja on tullut hyvin selväksi, vaikka viime aikoina päätöksenteko on ollut sekavaa ja varsin poukkoilevaa. Hallitus on lähtenyt pistämään taloutta kuntoon tiukalla leikkauspolitiikalla, johon ei kuulu päätösten vaikutusten arviointi etukäteen juuri missään kohtaa. Tämä on hyvin erikoinen etenemistapa, jonka myötä on jo nyt nähty paljon korvaavia päätöksiä. Muun muassa harmaaseen talouteen löytyi panoksia lopulta opposition paineen alla. Lääkekorvausten leikkaustasoa loivennettiin. Nuorisotakuuleikkaus ei ole niin suuri kuin hallitus aluksi kaavaili. Veronkiertäjien armahduslaista luovuttiin. Osa pakkolaeista ja sanelustakin sai onnistuneen lopputuloksen, koska hallitus perääntyi ylityö- ja sunnuntaillisien leikkaamisesta. Eläkeläiset saavat edelleen pitää oman asumistukijärjestelmänsä, hyvä näin.

Tässä vain osa siitä vatuloinnista, jota joku vielä kutsuu jopa johdonmukaiseksi, osaa-vaksi ja päätöksiä aikaansaavaksi tavaksi tehdä töitä Suomen ja suomalaisten eteen. Hallitus pelaa aika kovilla panoksilla ja uhkaa saada kyllä mielestäni enemmän vahinkoa kuin hyvää aikaan. Yleisesti voisi ihmetellä sitä, että tämä yhdessä sopiminen ja konsensus tuntuu olevan hallituspuolueiden kansanedustajille lähestulkoon myrkky.

Täytyy todeta, että liikennepolitiikassa kiteytyy hallituksen talouspoliittinen iso kuva varsin selkeästi. Väyläverkoston kehittäminen uhkaa pysähtyä vuosiksi juuri nyt, kun tarvittaisiin panostusta uusiin infrahankkeisiin, joiden avulla voidaan nopeasti luoda uusia työpaikkoja. Hallitus on viemässä meitä täsmälleen toisenlaiseen suuntaan.

Hallitus on myös hylkäämässä pitkät perinteet parlamentaarisesta valmistelusta — esimerkiksi Yleisradiota koskeva päätöksenteko. Ylen asemaan, tehtäviin ja rahoitukseen aiottu muutokset tulee palauttaa parlamentaariseen valmisteluun aidosti, siis huom. aidosti, ei niin, että opposition paineesta aikaistettiin työryhmän alullepano tammikuun alusta marraskuulle ja työryhmän kädet on sidottu JTS:n linjaan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen talouspolitiikassa on kaksi kohtalokasta heikkoutta yli muiden.

Ensinnäkään sitä ei voi kutsua parhaalla tahdollakaan oikeudenmukaiseksi. Vaikeina aikoina tulisi korostaa sitä, että niukkuutta jaettaisiin tasaisesti, että otettaisiin niiltä, joilla on, mistä ottaa, ja että kaikkien pärjäämisestä pidettäisiin aidosti huolta. Suunnitellut leikkaukset ja säästötoimenpiteet niin tulonsiirtoihin kuin julkisiin palveluihinkin aiheuttavat

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

merkittäviä negatiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja talouskasvuun niiden iskiessä kotimaiseen kysyntään ja kotitalouksien ostovoimaan.

Toinen valitettava heikkous hallituksen talouspolitiikassa on, että panostukset kasvuun ja työllisyyteen puuttuvat miltei kokonaan, ja mielestäni tämä on suht vakava tilanne tässä tilanteessa. Kuten kaikki me tiedämme tässä salissa — tai ainakin pitäisi tietää — Suomen kasvu ja työllisyystilanne ovat varsin heikot, ja tilanteen kääntäminen vaatisi hallitukselta kyllä välittömiä ja kunnianhimoisempia toimenpiteitä. Tämä passiivinen linja, jota on myös työllisyyspolitiikassa nähtävissä, pahentaa rakennetyöttömyyttä ja työttömien aktivoimis- ja koulutustoimia kaiken kaikkiaan. Toimettomuus heikentää osaltaan tulevaa kasvua ja kilpailukykyä, josta meidän pitäisi olla kaikkien huolissamme ja jonka eteen tulisi tehdä kovasti paljon töitä.

Arvoisa puhemies! Paljon painoarvoa hallitus on laittanut myös rakenteellisille uudistuksille. Niille asetetut aikataulu- ja säästötavoitteet vaikuttavat vain täysin epärealistisilta. Rakenteiden uudistuksessa näyttää unohtuvan palveluja käyttävä ihminen ja palvelujen laatu. Sote-uudistuksen lähtökohdaksi tulee ottaa, että ihmiset pääsevät oikeaan aikaan ja pompottelematta palveluiden piiriin. Uudistuksessa tulee ottaa kokonaisvastuu ihmisestä. Hyvinvointierojen kaventumisen ja yhdenvertaisuuden toteutumisen pitää olla punainen lanka hallituksesta riippumatta.

19.31 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ajattelin aloittaa puheeni valoisammalla asialla, ja useillakin, enkä negatiivisuudella enkä moittimisella.

Jos ajattelen omaa maakuntaani, Saloon on tulossa aluetukea — siellähän Nokian, Microsoftin jälkeinen tilanne on ollut vaikea, nyt näyttää hieman positiivisemmalta — ja myös telakkatilanne Turun satamassa näyttää vähän paremmalta, on tulossa laivatilauksia, Vakka-Suomi on nouseva alue sikäli, että Mersuja tehdään liukkaasti ja myös tämä kuuluisa soijatehdas käynnistyy uudestaan. Positiivisia asioita. Samanlaisia myös löytyy Suomesta, ja yritetään luoda nyt uskoa suomalaisiin, että kyllä tästä selvitään.

Suomi on suurten taloudellisten haasteiden edessä silti. Suomen vakava tilanne on pakkottanut hallituksen suunnittelemaan merkittäviä ja valitettaviakin säästöjä julkisiin palveluihin. Keskeinen piirre käsillä olevassa julkisen talouden suunnitelmassa on se, että hallitus pyrkii toteuttamaan säästökuuria siten, ettei hyvinvointipalveluiden ja ydintoimintojen toteuttaminen ja kehittäminen esty. Hyvinvointivaltion kehittäminen ja uudistaminen on seuraavien neljän vuoden aikana keskeistä, sillä asiat on niukentuvien varojen vuoksi tehtävä fiksummin ja tehokkaammin. Hallitus onkin sitoutunut uudistuksiin hyvinvointivaltion säilyttämiseksi myös tuleville sukupolville.

Maahanmuuton raju lisääntyminen kasvattaa menoja, mikä tekee jo vaikeasta tilanteesta entistä haastavamman. Käytettävissä olevia varoja tulee olemaan entistä vähemmän. Maahanmuuton kustannusten hillitsemisessä olisi keskeistä, että maahanmuuttajat työllistyisivät mahdollisimman nopeasti Suomeen tultuaan. Eräs hyvä keino työllistämiseen olisi talkootyön tai osaamiseen perustuvan palkkatyön tarjoaminen turvapaikkapäätöstä odottaville. Kun puhutaan onnistuneesta kotouttamisesta, kielen oppiminen on kärkiasioita.

Vuoteen 2019 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle on suunniteltu 400 miljoonan euron määrärahaileikkauksia. Suurimpia leikkauskohteita ovat perusopetuksen ryhmäkoon pienentämiseen suunnattuihin ja muihin avustuksiin tehtävät vähennykset. Merkittäviä säästöjä tehdään myös korkeakoulutuksen piirissä. Julkisen talouden suunnitelmassa esitetyt säästöt kohdistuvat siis kaikkialle koulutukseen, aina varhaiskasvatukses-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

ta korkeakoulutukseen. Säästöt vaikuttavat raskailta, etenkin kun edellinen hallitus kohdensi mittavia säästöjä osaamispääomaamme. On hyvä pitää mielessä, että hallitus on suunnitellut säästöjen rinnalle merkittäviä uudistamistoimenpiteitä, jotka tulevat siirtämään suomalaisen koulutuksen ja osaamiskulttuurin kestäväälle ja kilpailukykyiselle pohjalle. Vuosina 2016—2018 osoitetaan yhteensä 300 miljoonaa euroa osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeisiin, kuten uusien digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyön vahvistamiseen. Erityisen merkittävää on se, että kärkihankkeilla voidaan toteuttaa juuri niitä kehittämistoimia, joita hallinnonala tarvitsee taloudellisen tilanteen heikentyessä. Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeet tulevat myös hallitusohjelman muita strategisia tavoitteita, kuten työllisyyttä ja kilpailukyvyn kasvua. Näillä toimenpiteillä varmistetaan suomalaisen osaamisen ja laadukkaan koulutuksen säilyminen myös tulevaisuudessa.

Hallitus on myös ottanut kansanterveyden edistämisen asiakseen. Liikunnan lisäämiseksi kouluissa hallitus on sisällyttänyt kärkihankkeisiinsa Liikkuva koulu -hankkeen laajentamisen valtakunnalliseksi. Kärkihankkeelle on varattu yhteensä 21 miljoonaa euroa. Hanke on merkittävä, sillä vain viidesosa koululaisista täyttää liikuntasuosituksen, joka on vähintään tunti päivässä. Lisäksi nuorena aloitettu liikunta vaikuttaa positiivisesti terveyteen aikuisiällä ja tulee ennaltaehkäisemään diabeteksen ja liikuntaelinsairauksien määrää. Kärkihankkeeseen tulee maksamaan itsensä moninkertaisena takaisin.

Arvoisa puhemies! Nuorten ja lasten lisäksi myös vanhuksien asemaan on kiinnitettävä huomiota. Eläkeläisten kohdalla lisätulojen mahdollisuus on minimaalinen. Siksi olen erityisen iloinen siitä, että eläkeläisten asumistuen leikkaus peruutettiin ja myös lääkekorvauksen tiukentamiseen tulee huojennuksia.

Ja, arvoisa puhemies, vielä lopuksi: Hallitus pyrkii pitämään kynsin hampain kiinni tästä perinteestä, että Suomen vauraus ja taloudellinen menestys on aina perustunut tehokkuuteen ja laadukkaisiin tuotteisiin ja keksintöihin. Mutta siihen tarvitaan meidän kaikkien voimakasta panosta ja yhteistyötä. Ihan oikeasti. Ja täytyy muistaa, että oikeudenmukaisuutta ei myöskään saa unohtaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä oli kaksi vastauspuheenvuoropyyntöä, ja he olivat edustaja Jarva ja edustaja Heinäluoma. Tässä järjestyksessä. Olkaa hyvä, edustaja Jarva, ja sitten näiden kahden henkilön jälkeen mennään taas puhujalistaan.

19.36 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! Tuossa aikaisemmin tuli erityisesti SDP:n edustajien puheenvuoroissa huolta näistä perheitten tilanteista, siitä, miten heidän toimeentuloonsa vaikuttavat nämä säästötoimenpiteet ja muutkin toimenpiteet, joita hallituksen esityksessä on. Muistuttaisin kuitenkin, että viime kaudella leikattiin lapsilisää ihan konkreettisesti ja nyt on kysymys jäädytyksestä.

Mutta sitten niihin itse asioihin, että mitä myös olemme tekemässä lapsiperheille. Olette varmasti lukeneet sen, että kotipalveluihin tullaan panostamaan, ja se, mikä parhaiten auttaa lapsiperheitä, on juuri se, että työllisyyttä pystytään parantamaan. Ja miten työllisyyttä parannetaan? Siten, että työpaikkoja syntyy lisää. Ja ketkä niitä tekevät? Pk-yrittäjät lähinnä, viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja heidän roolinsa tulee olemaan erittäin vahva jatkossakin, kun kuulemme näitä uutisia koko ajan suurten työnantajien osalta. Tämä hallitus haluaa panostaa siihen, että nimenomaan pk-yrittäjillä on parempi mahdollisuus työ-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

listää ihmisiä. Yhdessä sopien voidaan näitä työpaikkoja luoda ympäri maata, ja näitä on merkittävästi eri aloilla, missä tätä työtä voidaan tehdä.

Mutta se, mikä on keskeistä, on se, että esimerkiksi nyt hallitus esitti, että jatkossa esimerkiksi yrittäjien työttömyysturva tulee lähemmäksi palkansaaajien työttömyysturvaa. Tämä on merkittävä este ollut siinä, että ihmiset eivät ole uskaltaneet työllistää itseään Suomessa. Näitä esteitä meidän pitää purkaa.

19.38 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa oli tärkeä ja hyvin myönteinen puheenvuoro. On ihan oikein, että kaiken kurjuuden keskellä täytyy sitten nähdä myös näitä kohtia, joissa pärjäämme ja joissa tulee tulosta. Onhan meillä paljon ylpeyden aihetta. Huomasin tänään, että oliko se The Economist -lehti vai mikä, joka oli käynyt lävitse naisten asemaa työelämässä ja vertaillut eri maita ja nostanut Suomen maailman ykköseksi naisten asemassa työelämässä. Tällaisia tunnustuksiakin tarvitaan.

Mutta sitten tullaan tähän mainintaan, jonka edustaja Elomaa teki, että tämä hallitus on perunut eläkeläisten asumistuen leikkauksen. On syytä nyt todeta, että tämän päivän tiedon pohjaltahan näyttää siltä, että ei sitä olekaan kokonaan peruttu vaan on tehty uusi leikkaus, joka kohdistuu näihin hyväksyttäviin asumismenoihin, eli tämmöinen piiloleikkaus, joka nyt, viimeisten tietojen mukaan, näyttäisi siltä, että tulee vaalikauden aikana leikkaamaan noin 10 miljoonaa euroa eläkeläisten toimeentulosta. Toivon, että ollaan tarkkana, kun täällä kerrotaan, mitä hallitus on päättänyt.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten puhujalistaan.

19.39 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tänään on käsittelyssä erittäin tärkeä linjalinta siitä, minkälaista politiikkaa neljä vuotta tulemme tekemään. Siitä syystä heti alkuun totean, arvoisa puhemies, että edustaja Huovinen teki täällä ehdotuksen, jota kannatan. Hän esitteli vastalauseitamme, ja tässä vastalauseen ykkösmuodossa on kiteytetty sosialidemokraattinen toimintalinja täksi nelivuotiskaudeksi. Tätä, arvoisa puhemies, kannatan.

No niin, käydään ensinnäkin joillakin sanoilla tilannetta läpi. On syytä todeta alkuun, että tämä hallituksen valitsema talous- ja veropoliittinen linja on väärä. Yksinkertaisuudessaan me tulemme olemaan tilanteessa, jossa hallitus pakastaa talouskasvumme ja kilpailukykyämme koko ensi vuodelle, ja tästä syystä tosiasiallisesti tulemme olemaan kurjistuvassa kehässä.

Tämä vuoden 2008 talouskriisi on tuonut talouteemme aikalaisen tsunamin, jonka kanssa olemme joutuneet taistelemaan. Heikon viennin ja tuotannon kasvu ja julkisen talouden velkaantuminen eivät tule korjaantumaan näillä liikkeillä, joita hallitus esittää. On toki syytä tunnustaa, että velkaantumisen ja sen tasosta pitää olla huolissaan. Mutta nämä hallituksen esittämät lääkkeet ja tavoitteet eivät kohtaa. Siksi on tärkeää huomata, että tämä hallitus tulee velkaantumaan enemmän kuin tänä vuonna eli enemmän kuin edeltävä hallitus esitti ja sen lisäksi velkaantumiskierre vain pahenee.

Lisäksi on syytä huomioida, että hallituksen leikkaukset ja nämä palkanalennukset pakopaketin muodossa tulevat heikentämään tulokehitystä seuraavina vuosina eri ammattiryhmiltä ja erityisesti kaikkein köyhimmiltä, heikompiosaisilta, työttömiltä ja perusturvan varassa olevilta, jolloin lisää painetta tulee siihen, että kotimarkkinoilta katoaa ostovoimaa ja sitä kautta työllisyys entisestäänkin heikkenee.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Arvoisa puhemies! Joitakin yksityiskohtia.

Ensinnäkin se linjaus, että hallitus aikoinaan naulasi kiinni sen, että kokonaisveroaste ei tule nousemaan, johtaa siihen, että entistä vaikeampia leikkauksia on jatkossa tulossa. Julkisen talouden tasapainottaminen sosiaalisesti epäoikeudenmukaisella tavalla on varsin kova hinta maksettavaksi tulevalta sukupolvelta, koska he tulevat näistä tämän ajan vääristä ratkaisuksista maksamaan hyvin paljon.

Vuoden 87 ikäpolvi, joka eli sitä edeltävän laman aikaa, on maksanut esimerkiksi omalla terveydellään hyvin paljon siitä, että ne väärät valinnat siinä, miten sosiaaliturvasta ja perheiden arjesta säästettiin, ovat maksaneet yksittäisten nuorten kohdalla paljon. Tästä syystä samoja virheitä ei tulisi toistaa. Samaan aikaan viime lama opetti sen, että tuotekehitykseen ja tieteeseen panostaminen on tärkeää. On vaara, että hallitus näillä sopeutustoimillaan vaarantaa kasvun ja kilpailukyvyn tavalla, joka sitten tosiasiassa entisestään kurjistaa Suomen taloutta.

Tältä osin nämä sopeutustoimet, jotka ovat siis epäoikeudenmukaisesti valittuja mutta myöskin sellaisia toimia, jotka kohdistuvat Suomen elinvoimaisuuteen, kasvuun ja kilpailukykyyn, johtavat entisestään siihen, että tämä talouspolitiikan iso linja tulee olemaan väärä, koska ostovoima entisestään supistuu.

Arvoisa puhemies! On syytä muutama sana sanoa myöskin työllisyyslinjasta. Tämä hallituksen työllisyyslinjahan on vastuuton. Tässä ajassa on mahdotonta ajatella, että me jättäisimme yksittäiset ihmiset, jotka ovat joutuneet työttömiksi, täysin heitteille. Eihän tässä ole mahdollisuuksia ajatella, että yksittäisen ihmisen vika olisi se, että talouskasvua ei ole. Minusta on käsittämätöntä, että palkka- ja yritystukia ei haluttu loppuvuonna nostaa tasolle, jota tarvitaan.

Esimerkiksi Satakunta on alueena sellainen, joka kesäkuun jälkeen ei ole päässyt käyttämään työllisyysmäärärahoja, mikä tarkoittaa sitä, että entisestään ihmisten henkilökohmainen tilanne on kurjistunut. Tämä on tietenkin sääli myös siinä mielessä, että koulutus on meille ollut tärkeä ja oppisopimuskoulutukseen ei ole päässyt — eli isoja, hankalia arvovalintoja, ja tällä työllisyyden linjalla ei tulla pitkälle pötkimään.

Arvoisa puhemies! Sitten joitakin sanoja vielä ensinnäkin elvyttävien toimien puutteesta. Kyllä minusta on aika naurettavaa se, että täällä valtiovarainministeri Stubb kertoo, että meillä ei ole mitään suhdanneongelmaa. Minä ihmettelen tätä puhetta siksi, että ei voi ajatella niin, että elvyttäviä toimia ei siltä osin tarvita.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä totean lopuksi, että kyllä yhteiskuntaa pitää rakentaen, ei repien, kehittää. Siltä osin tämä pakkolakipaketti ja esitys, joka on tulossa eduskunnan käsittelyyn, on minusta huonoa makua osoittava. Jos me haluamme yhdessä rakentaa yhteiskuntaa, (Puhemies koputtaa) pitää antaa aito mahdollisuus osapuolille yhdessä sopia. (Eduskunnasta: Näin on annettu!)

19.45 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Jarvalle, vaikka hän ei ole täällä paikalla enää, haluan kuitenkin todeta, että lapsiperheiden kotipalvelusta päätti kyllä edellinen eduskunta, ei suinkaan tämä hallitus.

Arvoisa puhemies! Suomen taloustilanne on vakava: bruttokansantuote on supistunut, työttömyys kasvaa, ja työttömyysjaksot ovat pitkittyneet. Työpaikkojen synnyn tukemisen ohella on välttämätöntä huolehtia työttömäksi joutuneista ihmisistä, heidän osaamisestaan ja työkyvystään. Hallituksen toimenpiteiden johdosta nuorisotyöttömyys ja pitkäaikais-työttömyys tulevat edelleen kasvamaan. Vaikka hallitus panostaa kärkihankkeessaan työl-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

lisyyteen ja kilpailukykyyn, samalla nämä panostukset kumoutuvat työvoimapolitiikkaan kohdistuvien vielä suurempien säästöjen vuoksi.

Nuorisotyöttömyys on kasvussa. Työttöminä työnhakijoina työ- ja elinkeinotoimistoissa on lähes 45 000 alle 25-vuotiasta työtöntä. Heidän määränsä on yli 2 000 suurempi kuin vuosi sitten. Nuorisotyöttömyys on tähän saakka ollut Suomessa moniin Euroopan maihin verrattuna lyhytkestoista. Nuoria pitkäaikaistyöttömiä on ollut täällä vähiten Euroopassa. Nuorisotakuun tarkoitus on ollut vahvistaa työllistymistä ja ehkäistä syrjäytymistä kolmen pilarin avulla, joita ovat etsivä nuorisotyö, koulutus ja työttömille nuorille suunnatut tehostetut palvelut. Jos nuorisotakuuta arvioidaan kokonaisuutena huomioiden kaikki nämä kolme osatekijää, se on onnistunut hyvin.

Nyt hallitus aikoo kovalla kädellä vähentää nuorten työllisyyteen ja syrjäytymisen ehkäisyyn suunnattuja määrärahoja. Pidemmällä tähtäyksellä tämä voi tulla yhteiskunnalle kalliiksi, sillä syrjäytymisen ehkäisyyn panostettu euro tuottaa itsensä monin verroin takaisin. Yksi syrjäytynyt nuorihan maksaa yhteiskunnalle eri arvioiden mukaan reilusti yli miljoona euroa. Nuorisotakuun toimenpiteet ovat onnistuneet ennaltaehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Esimerkiksi peruskoulun jälkeen jatkokoulutukseen sijoittuvien osuus on suurempi kuin koskaan. Samoin etsivä nuorisotyö on tavoittanut vuosittain 20 000 niin sanottua kadonnutta nuorta, joista yli 15 000 on tarvinnut pidempää ohjausta.

Nuorisotakuun alasajo uhkaa synnyttää syrjäytyneiden sukupolven. Työttömien nuorten 28 miljoonan euron uraohjauksen, uravalmennuksen, maahanmuuttajanuorten työvoimapolitiittisten toimien, työnhakukoulutuksen, Sanssi-kortin, työhönvalmennuksen, ammatillisen työvoimakoulutuksen, yrittäjäkoulutuksen ja muiden toimenpiteiden erillisrahoituksen hallitus lopettaa kokonaan, (Eero Heinäluoma: Se on tempputyöllistämistä!) vaikka toimet ovat toimineet ammatillisen koulutuksen suorittaneiden kohdalla erinomaisesti. Esimerkiksi useampi työntäjä on minulle soittanut ja ihmetellyt, miksi ihmeessä Sanssi-kortti lopetetaan. Juuri kun yrittäjät ovat oppineet hyödyntämään sitä, määrärahojen sanotaankin loppuneen. (Eero Heinäluoma: Kuuliko kokoomus?)

Myös pitkäaikaistyöttömien tilanne on huono, ja siksi tarvitsemme aktiivista työvoimapolitiikkaa, vaikka sillä voidaan vain rajallisesti vaikuttaa työttömyyteen. Sillä voidaan kuitenkin pitää yllä ihmisten työkykyä, katkaista syrjäytymiskierteitä ja näin ehkäistä työttömyyden venymistä ja muuttumista rakenteelliseksi työttömyydeksi. Jos pitkäaikaistyöttömyys pitkittyy, se on huono asia ihmiselle itselleen, hänen läheisilleen ja myös yhteiskunnalle. Pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmiseen. Terveydelliset ongelmat lisääntyvät ja sosiaaliset suhteet kärsivät. Yhteiskunnan kannalta verotulot ja työpanos jäävät saamatta, ja samalla yhteiskunnan tuen ja palvelujen tarve kasvaa. Myös työkyky ja työelämätaidot heikkenevät nopeasti. Kaikki siis häviävät, ja siksi kaikkein tärkeintä on estää pitkäaikaistyöttömyyden syntyminen.

Viime hallituskaudella ministeri Ihalaisen käynnistämässä pitkäaikaistyöttömien työllistämisen kuntakokeilussa tavoitteena on ollut löytää ja auttaa pitkäaikaistyöttömiä kokonaisvaltaisesti, niin että olisi mahdollista löytää uudenlainen elämän suunta. Aina ei ole mahdollista työllistyä vapaille työmarkkinoille, mutta silloin tavoitteena voi olla esimerkiksi työllistyminen välityömarkkinoille tai kenties tie omaan elämänhallintaan tai osalliseksi tuleminen yhteiskunnan toiminnoista jollain muulla mielekkäällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä meillä on myös lähellä eläkeikää olevia pitkäaikaistyöttömiä, jotka olisi järkevää päästää säällisesti eläkkeelle. Se olisi heidän itsensä kannalta hyvä ja kunniallinen vaihtoehto, mutta samalla se vapauttaisi kuntien ja työvoimahallin-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

non resursseja. Tämänhetkisessä työllisyystilanteessa heillä ei ole edes toiveita työpaikasta, sillä nämä ihmiset ovat eläkejärjestelmän näkökulmasta työkykyisiä mutta työelämän näkökulmasta työkyvyttömiä. Heidän tilanteeseensa pitäisi saada pikaisesti ratkaisu.

19.50 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb kertoi täällä ilta-päivällä, että hallitus on pyytännyt julkisesti anteeksi koulutusleikkauksia. Kävin tänään tapaamassa Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan OAJ:n edustajia. En usko, että tämä anteek-sipyyntö heitä lämmitti. He kertoivat, että jos kaikki koulutukseen tehtävät leikkaukset to-teutuvat, mitä nyt on esitetty, me menemme 40 vuotta taaksepäin Suomessa. Tämä on erit-täin kovaa puhetta. Samalla he myöskin kertoivat, että useissa kunnissa kuntatasolla on tehty toisenlaisia päätöksiä, koska siellä ymmärretään, että ei ole mahdollista, että Suomes-sa todella näin kovia leikkauksia tehdään koulutukseen. Monessa kunnassa on esimerkiksi kompensoitu luokkakokojen suurentamista eli siellä on annettu omaa rahaa, jotta luokka-kokoja on voitu pitää kohtuullisina.

Myös, niin kuin hyvin tiedetään, subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista on sit-ten muutettu kunnallisilla päätöksillä, ja tämä kyllä liittyy hyvin paljon myöskin siihen asiaan, että ymmärretään se, että se, mitä näissä asioissa nyt säästetään, maksetaan huomattavasti kovempina kuluina tulevaisuudessa.

Siellä myös kovasti ihmeteltiin sitä, kun nyt sitten sanotaan, että on tehtävä fiksummin ilman rahaa, mutta ei tiedetä, mitä se fiksumpi ja uusi tekeminen on. Koulutuksesta, niin kuin työvoimapolitiikasta, niin kuin monesta muusta asiasta, viedään ensin rahat ja sitten sanotaan, että mutta hei, me teemme tämän paremmin tulevaisuudessa — mutta ei sanota, miten. (Eero Heinäluoma: Hyvä havainto!)

19.52 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2016—2019 on rakennettu poikkeuksellisen vaativissa oloissa. Miten Suomi voisi paran-taa kilpailukykyään tarvittavat 10—15 prosenttia? Sisäisen devalvaation tie on vaikea tie, mutta ainoa mahdollinen, kun omaa rahapolitiikkaa ei enää ole. Työmarkkinaosapuolilla ei toistaiseksi ole ollut halua realiteettien huomioon ottamiseen.

Nykyinen yksikkötyökustannusten liian korkea taso suhteessa keskeisiin kilpailijoihin on perua vuosien 2007—2009 tuottavuuden nousua suuremmasta ansiotason noususta. Olisi kilpailijamaiden aliarviointia, jos emme tekisi yksikkötyökustannusten alentamiseksi määrätietoisia ja nopeita toimia. Noin 5,5 miljoonan ihmisen kotimarkkinat eivät nosta kansantalouttamme kasvuun, vaikka kuinka elvyttäisimme velaksi. Ainoa mahdollisuus on vientikysynnän lisääminen. Markkinoita on helppo menettää, mutta vaikea vallata takai-sin. Tavoite on selvä: yksikkötyökustannukset on saatava laskelmaan.

Toinen keskeinen linjaus on julkisen sektorin menojen vähentäminen. Tällä pyritään li-säämään henkilöresurssien käytön tuottavuutta ja estämään jo nyt korkean kokonaisve-roasteen nousua yhä korkeammaksi.

Paljon toivoa voi aiheellisesti asettaa paikallisen sopimisen lisäämiseen. Nyt se on mah-dollista vain järjestäytyneiden työmarkkinaosapuolten kesken työehtosopimusten sallimis-sa rajoissa. Jatkossa paikallisen sopimisen mahdollisuutta olisi hyvä laajentaa lainsäädän-nöllä koskemaan myös järjestäytymättömiä työnantajia. Käytännössä paikallinen sopimi-nen koskisi lähinnä yrityksiä eikä siis juurikaan toimi julkisella sektorilla.

Selvää on, että yksikkötyökustannusten alentaminen ja julkistalouden laihduttaminen eivät sellaisenaan tuo talouskasvua. Ne ovat kilpailukykyä parantavia, valmistelevia toi-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

mia, jotka tulevat kukoistukseensa vasta siinä vaiheessa, kun kysyntä globaaleilla markkinoilla kasvaa niin, että Suomenkin kustannustasolla tuotetut palvelut ja tavarat alkavat käydä kaupaksi.

Arvoisa puhemies! Euroalueella on euron kriisin johdosta jatkunut vuosien ajan ennennäkemätön korkoelvytys, kun korkotaso on ollut varovaisestikin arvioiden 3—4 prosenttiyksikköä alle normaalitason. Euroopan keskuspankki EKP on luvannut jatkaa setelirahoituksen luonteista runsastettua rahan tarjontaa ensi vuoden syyskuuhun asti. Joulukuussa selvinnee, lisätäänkö tätä entisestään ja pidennetäänkö sen kestoja ja tehdäänkö vielä uusia muotoja tähän rahoitukseen. EKP:n rahapolitiikassa on jo vuosia jatkunut niin sanottujen epätavanomaisten rahapoliittisten toimien kasvutrendi.

Euroalueen yhteisvastuun rahoittaminen kohtaa vähitellen kasvavaa vastustusta. Keskeiset jäsenvaltiot Saksa ja Ranska ovat tämän vuoksi ottaneet esille EU-veron säätämisen. Tällä keinolla voitaisiin hoitaa nyt sopimukseen perustuva euroalueen yhteisvastuu yhteisestä budjetista. Asiasta on tarkoitus keskustella joulukuun huippukokouksessa. Ehdotus ei tässä vaiheessa saavuttane juurikaan kannatusta. Suomenkin verotuloista menisi tämän kehityksen myötä lopulta puolet EU:n kassaan ja vain paikallisverot jäisivät jäljelle.

Ratkaisua euron ongelmiin ei ole näköpiirissä. Ei ole näet myöskään todennäköistä, että eurosta luovuttaisiin yhteisellä päätöksellä sen aiheuttamien suurten hyvinvointitappioiden vuoksi. Näin ollen vastedeskin kitkutellaan eteenpäin nykypohjalta.

19.57 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on kertonut täällä, että leikkaukset eivät nosta Suomen taloutta uuteen kasvuun. Mutta mikä sitten nostaa? Siihen pitäisi löytyä vastaus julkisen talouden suunnitelmasta. Mutta ei löydy. Tämähän johtuu tietysti siitä, että hallituksen varsinainen suuri juoni on edelleen vielä alkutekijöissään. Eli kuten mietinnössä todetaan: "Selonteossa viitataan kilpailukyvyyn parantamista koskeviin toimiin, joita koskeva valtioneuvoston tiedonanto annettiin eduskunnalle. Tiedonantoon sisältyviä toimia ei kuitenkaan ole otettu huomioon julkisen talouden suunnitelmassa, ja niitä koskevat neuvottelut ovat muutoinkin vielä kesken." Eli tämä keskustelu on täällä niin kuin Putte Possun nimipäivät ilman Putte Possua.

Tärkeintähän on tietää, estääkö hallituksen riitainen ja ristiriitainen toiminta kansantalouden kannalta elintärkeät pidättävän tulosopimuksen syntymisen ja yhteistyössä sovitavat kasvun toimet vai ei. Siis koko pitkän käsittelyn ajan meillä oli valiokuntahuoneessa virtahepo, jota kukaan ei ollut näkevinään. Se valiokuntahuoneen virtahepo oli tämä pakolakiapaketti, jonka varaan hallitus on ripustanut uhkarohkeasti koko Suomen talouden tulevaisuuden. (Eero Heinäluoma: Tuosta puhemieskin on jo kateellinen!) Se on vastuuton linja, koska sopimisella ja yhteistyöllä on saatu aikaan merkittävää etua kansantaloudelle. Hallitus repii rikki Suomen merkittävintä kilpailuetua, luottamuksen yhteiskuntaa. Julkisen talouden suunnitelma siis perustuu täysin näköalattomasti — lainaus edelliseltä pääministeriltä, nykyiseltä valtiovarainministeriltä — "kiilusilmäisesti vaalittuihin leikkausliiketoimiin".

Mutta leikkaukset eivät ole siis valitettava seuraus talouden ankeasta tilanteesta, vaan leikkaukset ovat tavoite ja tarkoitus. Julkisia palveluita halutaan heikentää ja niiden rahoitus rapauttaa. (Timo Heinonen: Höpö höpö!) Perustelen tämän kovan väitteen seuraavassa. — Edustaja Heinonen tietää jo ennen kuin olen kertonut perustelut, että perustelut ovat vääriä. Tämä on tietenkin hänelle suotava.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Se on vastuutonta siksi, että hallitus luo tietoisesti alijäämää, kun se jättää verot keräämättä. Jos tämä pakkolaki paketti tulisi perustuslaillisesta kyseenalaisuudestaan huolimatta voimaan, palkkojen pienentämisestä aiheutuva veronmenetys olisi 900 miljoonaa euroa. Sen hallitus suunnittelee kompensoivansa veronalennuksilla, jälleen miljardin menetys veroina. Ja päälle päätteeksi yrityksille luvattu sotu-maksujen alennus veisi taas 800 miljoonaa. Siis lähes 3 miljardin euron reikä verotuloihin joka vuosi. Julkisilta palveluilta vietään kohtuullinen rahoituspohja, tarkoituksella rikotaan alijäämärajoitteet, ja ainoa ratkaisu yllättäen: leikkaus, leikkaus, leikkaus. Tämä on tietoista ja tahallista politiikkaa.

Se on vastuuton linja myös siksi, että leikkausten sijaan tai edes ohella hallitus voisi myös kerätä kohtuullisesti veroja myös niiltä tahoilta, jotka se on halunnut vapauttaa näistä kuuluisista talkoista. Kansainvälisesti verraten Suomessa verotetaan työtä ja kulutusta kireämmin kuin muualla Euroopassa mutta omistamista selvästi keveämmin. Tilastokeskuksen Olli Savelan laskelmien mukaan Suomi voisi verottaa omistamista 5,5 miljardia enemmän, jolloin päästäisiin EU-maiden keskiarvoon. Ei kireämmäksi tai keveämmäksi vaan vasta keskiarvoon. Muualla Euroopassa on ymmärretty, että työtä ja tuotantoa ei kannata verottaa niin kireästi kuin Suomessa mutta liikkumatonta pääomaa kannattaa laittaa liikkeelle. Mutta hallitus ei ideologisista syistä puutu omistamisen verotukseen juuri lainkaan. Suurituloiset eivät osallistu näihin talouden tasapainottamistalkoisiin.

Suomen verotus voitaisiin siis viedä edes yhden askeleen verran kohti eurooppalaista verorakennetta. Kun tämä ei käy, se on vain osoitus hallituksen näköalattomuudesta. Se, että ei keksitä muuta tapaa edes näennäisesti tasapainottaa taloutta kuin leikkaukset lapsilta, eläkeläisiltä, sairastavilta ja kaikkein heikoimmilta, ei ole mikään pakko vaan pelkkä arvovalinta. Kyse on tärkeysjärjestyksestä, kyse on tahdosta, kyse on arvovalinnoista.

Oppositiolta on vaadittu koko syksyn ajan vaihtoehtoja. Huomenna esitämme oman vaihtoehtobudjettimme. Sille asetettiin kolme tavoitetta, jotka täytyy toteuttaa yhtä aikaa. Sen täytyy ensinnäkin panostaa kunnolla ja aidosti kasvuun, investointeihin ja työllisyyteen, toisin kuin hallituksen esitys. Toisekseen sen pitää olla sosiaalisesti oikeudenmukainen, toisin kuin hallituksen esitys. Ja kolmanneksi sen pitää olla valtiontaloudellisesti vastuullinen, toisin kuin hallituksen esitys. Kasvuun panostukset, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja vastuullinen valtion varojen hoito — ne on mahdollista toteuttaa yhtä aikaa. Koska olemme huolissamme siitä, mihin Suomi on joutumassa, tarjoamme oman vaihtoehtomme vapaasti hallituksen käyttöön ja julkisen talouden suunnitelman uudelleenkirjoittamiseksi ja uudelleenajattelemiseksi.

20.03 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Julkisen talouden suunnitelma on kaaria luettavaa monille pienituloisille, lapsiperheille, opiskelijoille ja eläkkeensaajille. Hallitus lupaa määrätietoisesti lisätä köyhyyttä ja eriarvoisuutta Suomessa. Se leikkaa kaikin heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä, niiltä, joiden toimeentulo on vahvasti sidoksissa yhteiskunnan tukeen. Hallituksen talouspolitiikka ajaa Suomea syvemmälle taantumaa. Mitä tahansa leikkauksia perustellaan toistuvasti sillä, että velkaantumisen on vähennyttävä ja mitään vaihtoehtoja ei ole. Hallitus on kuitenkin jo itse omilla teoillaan osoittanut, että vaihtoehtoja löytyy, jos niitä vain haluaa.

Valitettavasti hallituksen toiminta on kuitenkin myös hyvin poukkoilevaa ja sekavaa. Tämän päivän tilanteen ja esityksen perusteella hallitus myös toteuttaa harhauttavaa politiikkaa. Esimerkiksi tänään hallitus ilmoitti peruvansa eläkkeensaajien asumistuen leikka-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

ukset. Hetki sen jälkeen oppositio, elikkä tässä tilanteessa Eero Heinäluoma, huomasi Twitteristä, ettei näin tapahtunutkaan, vaan eläkkeensaajien asumistukea leikataan vuositasolla noin 10 miljoonaa euroa. Ei voi olla, että hallitus harhauttaa näin eduskuntaa. Tämäntyypinen toiminta ei ole millään tavalla perusteltua. Tämän lisäksi moni sellainen oppositio kritisoima päätös, joita hallituspuolueet vielä hetki sitten pitivät välttämättöminä ja puolustivat täällä salissa kiivaasti, onkin jo vedetty takaisin. Silti yhä edelleen hallitus on toimillaan vähentämässä kotimaista kysyntää ilman, että se olisi tekemässä merkittäviä toimia työllisyyden parantamiseksi. Tämä resepti on tuhoisa niin ihmisten hyvinvoinnin kuin talouskasvunkin kannalta.

Pitkällä aikavälillä erityisen haitallisia ovat koulutukseen kohdistuvat leikkaukset. Perusopetuksen ryhmäkokoja kasvatetaan ja ammatilliselta koulutukselta viedään rahoitusta ilman, että annettaisiin vastineeksi välineitä itse rakenteiden uudistamiseen. Erityisen vahingollista on korkeakoulutuksen ja tutkimuksen heikentäminen. Yliopistojen reaktiot kertovat siitä, että nyt on menty niin pitkälle, ettei rahoituksen vähentämistä korvata pelkkää toimintaa tehostamalla. Esimerkiksi Helsingin yliopisto ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto käynnistivät yt-neuvottelut jo aikaisemmin. Kaksi viikkoa sitten seuraan liittyi myös maamme yrittäjähenkisyyden ja yritysyhteistyön airut eli Aalto-yliopisto, joka saattaa vähentää peräti 350 työntekijää. Näinkö hallitus luo kasvua?

Opintotuella on ollut merkittävä rooli siinä, että Suomessa on ollut mahdollista opiskella päätoimisesti ja hankkia korkeakoulutus vanhempien sosioekonomiseen asemaan katso-matta. Nyt opintotukeen vastikään saatu indeksisidonnaisuus poistetaan, ja kaavailuissa on paljon laajempiakin rajoituksia. Hallitus pakottaa opiskelijat turvautumaan lainaan, jota täytyy opintorahan reaaliarvon laskiessa ja asumiskustannusten kasvaessa ottaa yhä enemmän. Tämä valinta on puhtaasti ideologinen. Hallitukselle korkeakoulutuksen kuuluu nähtävästi olla varakkaiden perheiden nuorison etuoikeus.

Hallitus aiheuttaa pitkän aikavälin taloudellisia ja inhimillisiä tappioita myös ajamalla alas tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen, kun se muuttaa lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen riippuvaiseksi vanhempien elämäntilanteesta. Käytännössä hallitus luo uusia väyliä huono-osaisuuden periytymiselle ja eriarvoisuuden kasvulle. Ongelmaa syventää se, että osa-aikaisen varhaiskasvatuksen yleistyminen tulee johtamaan rajuun ryhmäkokojen kasvuun. Paremmin toimeentulevat voivat sen sijaan jatkossakin ostaa lapselleen kokopäiväisen hoidon yksityisestä päiväkodista. Näin lapset eriytetään jo pienestä pitäen hyvä- ja huono-osaisiin.

Arvoisa puhemies! Pienituloiset, eläkeläiset ja pitkäaikaissairaat eivät myöskään pääse helpolla. Kun lääkekustannukset ja matkakorvaukset tulevat kasvamaan, pienituloisten ja eläkeläisten toimeentulo tulee heikkenemään. Hallitus leikkaa myös eläkkeensaajien asumistukea, kuten äsken on jo todettu, sekä leikkaa myös lääkekorvauksia.

Erityisen lyhytnäköistä on sosiaali- ja terveydenhuollon palvelumaksujen korottaminen jopa yli neljänneksellä. Suomessa on jo nyt Pohjoismaiden korkeimmat palvelumaksut. Samalla kun hallitus väittää pyrkivänsä terveyserojen kaventamiseen, se tekee päätöksiä, joilla köyhempien ja sairaampien hoitopaikkaa vaikeutetaan entisestään. Porvarihallituksen ohjelmana on kautta linjan se, että Suomea jaetaan yhä voimakkaammin hyvä- ja huono-osaisiin. Linja näyttää yhä enemmän ideologiselta pohjoismaisen hyvinvointivaltion purkamiselta. Ihmisten omavastuuta lisätään ja hoivavastuuta siirretään perheille ja omaisille.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

20.09 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Suomen julkisen talouden tila on äärimmäisen vaikea ja vakava. Julkisen velan ja bruttokansantuotteen suhde on ylittämässä kriittisen 60 prosentin rajan, eikä velkaantuminen taitu lähitulevaisuudessa ilman merkittäviä, kieltämättä osin kipeitäkin toimenpiteitä. EU:n perussopimuksen mukainen julkisen alijäämän 3 prosentin viitearvo on ylittynyt jo viime vuonna. Ellei eläkerahastojen tuottoja huomioitaisi, olisi tilanne vielä tätäkin synkempi. Pitkän tähtäimen kestävyysvajeen voidaan perustellusti arvioida olevan jopa 10 miljardin euron suuruusluokkaa, joten jotain on väistämättä tehtävä. Veronkorotusten tie on kuljettu loppuun, koska ylenmääräisen korkea veroaste heikentää yleistä taloudellista toimeliaisuutta. Tämä näkyy nykyään valitettavan vaikeana työttömyytenä, joka kohtaa hyvin monia ammattiryhmiä.

Säästöjä julkisista menoista siis tarvitaan, mutta on selvää, että pelkkien mekaanisten leikkausten lisäksi kaivataan myös rakenteisiin puuttuvia toimenpiteitä. Näihin haasteisiin hallitus vastaa julkisen talouden suunnitelmassa esitetyillä toimilla. Myös julkisen talouden suunnitelman mukainen veropolitiikka tähtää kasvun, yrittäjyyden ja työllisyyden vahvistamiseen. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi ansiotuloverotuksen keventäminen erityisesti pieni- ja keskituloisten osalta, yrittäjävähennys ja perintöverotuksen keventäminen. Myös normienpurkutalkoot tähtäävät samaan maaliin.

Arvoisa puhemies! Sitten muutama sana koulutuksesta. Korkeatasoinen koulutus ja tutkimus muodostavat Suomen talouden ja tulevaisuuden hyvinvoinnin selkärangan. Sivistys ja koulutus ovat tehneet meistä hyvinvoivan maan, jonka osaamista on ihailtu ympäri maailmaa. Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on todettu, innovaatioiden merkitys korostuu jatkossa entisestään. Laadukas koulutusjärjestelmä on siten entistäkin tärkeämpi, nostaahan se myös suomalaisten vientituotteiden laatua ja siten kysyntää ulkomailla.

Valitettavasti tässä erittäin haastavassa taloustilanteessa ei koulutussektoriin voi välttyä leikkauksilta. Julkisen talouden kuntoon laittaminen vaikuttaa korkeakoulujen sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeiden rahoitukseen. Niukat resurssit on käytettävä aiempaa kustannustehokkaammin. Ratkaisevaa onkin tutkimus- ja oppilaitosten kyky tarttua toimeen ja ottaa rohkeita kehitysaskelia. Käyttäjä- ja markkinalähtöisyys ovat yhä tärkeämpiä kohdennettaessa tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitusta. Erityisesti on panostettava kasvaviin pk-yrityksiin ja niiden kansainvälistymiseen. Samalla tutkimusyhteisöjä on kannustettava tulosten kaupallistamiseen. Kansainväliset vaikuttavuusarvioinnit tehostaisivat edelleen rahoituksen kohdentamista. Näihin toimiin hallitus myös tähtää.

Arvoisa puhemies! Tampereella kaavailtu yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä kehittävä Tampere 3 -hanke on esimerkki uudistuksesta, jolla korkeakoulutusta voitaisiin kehittää vastaamaan nykyistä joustavammin ja paremmin työelämän tarpeita. Toteutuessaan hanke syventäisi tamperelaisten korkeakoulujen välistä hallinnollista ja opetuksellista yhteistoimintaa sekä lisäisi kontakteja elinkeinoelämän kanssa. Myös muissa yliopistokaupungeissa tiivistetään yhteistyötä. Itä-Suomen yliopistossa on hyödynnetty kampusten välistä synergiaa. Digitalisaation aikakaudella fyysinen etäisyys ei muodostu ylittämättömäksi ongelmaksi. Erilaiset tietojärjestelmähankkeet luovat muillakin hallinnonaloilla uusia mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen ja järjeistämiseen. Ne ovat välttämättömiä, jotta Suomen talous saadaan jälleen jaloilleen.

20.14 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma on todellakin perusasiakirja ja tulee rytmittämään hallituksen toimintaa koko vaalikaudelle. Tämän asiakirjan talouspolitiikan linjasta on jo aikaisemmin puhuttu aika perusteellisesti, ja

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

useissa puheenvuoroissa on osoitettu sen talouspolitiikan peruslinja vääräksi, koska se ei vastaa tähän kasvuun ja työllisyyden haasteeseen vaan keskittyy leikkauspolitiikkaan. Otan kuitenkin toisen näkökulman esille, ja se liittyy itse tähän kehysten rakenteeseen ja siihen, mitä menoja kehukseen laitetaan ja mitä sinne ei laiteta. Näitä voi sanoa yksityiskohdiksi, mutta näillä kahdella asialla, jotka otan esille, on kuitenkin myös iso merkitys.

Ensimmäinen asia on, että hallitus on tehnyt päätöksen siirtää tähän kehukseen Yleisradion rahoituksen ja Yleisradion menot. Se on erittäin merkittävä periaatteellinen linjaus, koska se tarkoittaa sitä, että luovutaan aikaisemmista eduskunnan yksimielisistä kannanotoista, että Yleisradion menot ovat kehysten ulkopuolella, jotta turvataan Yleisradion mahdollisuus toimia riippumattomana tiedonvälittäjänä. Tämä päätös, jonka hallitus on yksipuolisesti tehnyt vastoin 70 vuoden Yleisradio-päätösten valmistelun historiaa, ilman eduskunnan myötävaikutusta, on joka suhteessa huono. Siitä on puhuttu aivan liian vähän, ja sen takia katson aiheelliseksi ottaa sen myös tässä yleisistunnossa esille. Tämä päätös vaarantaa Yleisradion riippumattomuutta ja luotettavuutta hallituksesta irrallaan olevana, mahdollisimman objektiivisena tiedonvälittäjänä.

Valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä kävi ilmi, että päätös on tehty poliittisin perustein, poiketen siis aikaisemmista eduskunnan, eduskuntaryhmien ja puolueiden kannanotoista, poiketen myös niistä linjauksista, joita tehtiin viime vaalikaudella yleisradiolakia uudistettaessa. Silloinhan ministeri Kiurun johdolla saavutettiin eduskunnassa yksimielisyys yleisradiolain uudistamisesta parlamentaarisisessa käsittelyssä ennen hallituksen esityksen antamista. Tuolloin kaikki eduskuntaryhmät olivat tässä työssä avoimella pohjalla mukana ilman, että hallituspuolueet yksipuolisesti päättävät asioita. Nyt siis hallitus on tehnyt päätöksen siirtää Yleisradio hallituksen peukalon alle kehysmenoihin. Samaan aikaan on huomionarvoista, että hallitus säilyttää kehysten ulkopuolisina rahastoina Maatilatalouden kehittämisrahaston ja Asuntorahaston. Kysymys siis ei ole siitä, että hallitus olisi tehnyt yleislinjauksen, että kaikki ulkopuoliset rahastot tuodaan kehukseen, vaan hallitus on tehnyt poliittisen linjauksen Yleisradion sisällyttämisestä kehukseen, ja tämä poliittinen linjaus kävi ilmi erittäin hyvin myös valtiovarainvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa. Asiantuntijakertomuksesta kävi ilmi, että tälle ratkaisulle ei ole muuta perustetta kuin poliittinen ratkaisu käsitellä esimerkiksi Maatilatalouden kehittämisrahastoa ja Yleisradiota eri tavalla. Kysymys on ongelmallinen, koska tämän jälkeenhän tulemme näkemään, jos tämä päätös nyt hyväksytään ja siitä tulee yleinen käytäntö, ilmiön, jossa Yleisradion menoja kulloinkin hallitus ryhtyy käsittelemään vähän sen mukaan, että onko kivoja uutisia vai vähemmän kivoja. Vanhastaan olen huomannut, että kaikki, jotka kulloinkin ovat hallituksessa, kokevat, että uutiset ovat vähemmän kivoja, koska yleensä hallitusvallalla on taipumus ajatella, että pitäisi kertoa niitä hallituksen tiedotteita, joskaan ei sitä tämänpäiväistä sosi-aali- ja terveysministeriön tiedotetta asumistuen uusista piiloleikkauksista, vaan muita tiedotteita, ilman mitään erityisiä kommentteja.

Tämä on kyseenalainen, huonolla tavalla aikaisemmasta historiasta poikkeava ja ansaitsee tulla käsiteltyä. Olisi tietysti toivottavaa, että tämä keskustelu voitaisiin käydä päivänvalossa, mutta väistämättä iltaan jää tämänkin asian pohdinta. (Pia Viitanen: Siitä piti äänestää, että menee vähän vähemmän aikaa!) Samaan aikaan hallitus on opposition sinnikkään työn tuloksena antanut periksi siinä, että tähän Yleisradio-asoiden jatkohoittoon tulee kuitenkin parlamentaarinen valmistelu. Mutta ihmeellistä ja kummallista on, että hallitus vie tältä parlamentaariselta työryhmältä, jonka työn edustaja Satonen on aloittanut, etukäteen päätösvaltaa pois sillä, että hallitus on tämän kehyspäätöksen toteuttanut.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tämän lisäksi on tarve kiinnittää kehyksessä huomio toiseen seikkaan, ja teen sen lyhyesti, ehkä hivenen ylittäen, jos puhemies sallii, tätä 5 minuutin määräaikaa, joka on siis suositus. Kehysmenoissa pitäisi pohtia myös sitä, miten investointimenot ja kulutusluonteiset menot käsitellään kehysten yhteydessä. Pidän perusteltuna, että olisi tarve kehittää kehysmenettelyä niin, että investointimenoja käsiteltäisiin selvästi eri tavalla kuin näitä juoksevia kulutusmenoja, rahoja, joita käytetään jokapäiväiseen elämiseen. Tämä olisi ansainnut tulla myös valtiovarainvaliokunnan mietinnössä käsitellyksi.

20.20 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse pidän varsin myönteisenä sitä, että tämä hallitus on Yle-asiaakin käsitellyt avarakatseisesti ja ennen muuta niin, että nyt yhä useampi pienituloisen vapautetaan Yle-verosta. Se on minun mielestäni tärkeä asia. Monet tulevat tällä hetkellä kovin pienellä toimeen, ja Yle-verosta luopuminen heidän osaltaan on minun mielestäni erittäin myönteinen asia. Ja pidän myös myönteisenä sitä, kun oikeastaan kaikesta muustakin säästetään, että tuo Yle-verolaskulappu on entistä pienempi myös kaikille suomalaisille. Eli samaan aikaan kun säästämme koulutuksesta, säästämme päivähoidosta, säästämme kaikista eri sektoreista ja kaikilta ihmisiltä, niin on ihan oikein, että myös Yle on näissä talkoissa mukana, ja voimme tuon Yle-veron jäädytyksen ihan hyvällä omallatunnolla tehdä tässä vaikeassa taloustilanteessa.

20.21 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta on todella hämmäntävää, että edustaja Heinonen täällä suhtautuu noin kevyesti siihen periaatteen, mistä edustaja Heinäluoma äsken puhui. On vuosikausien perinne, (Timo Heinonen: Minä puhuin indeksistä!) että Yleä koskevat asiat tehdään parlamentaarisesti. Yle on kansan radio, eduskunnan radio, ja sen ei pidä olla hallituksen peukalon alla. Vuosikymmeniä on haluttu tätä perinnettä kunnioittaa, ja on tökeröä — anteeksi tämä sana — hallitukselta, että se pyrkii nyt tekemään Yleisradiota koskevia päätöksiä ilman eduskuntaa. Tämä Yle-rahaston siirtäminen kehykseen on yksi sellainen, se on niin mittavan luokan asia, että sitä ei mitenkään voisi höyhenenkevyesti tehdä hallituksen päätöksellä. Valitettavasti näin on tapahtumassa, ja minä olen siitä pöyristynyt. Olen ollut pitkään Ylen hallintoneuvostossa aikoinaan ja tiedän nämä periaatteet ja haluaisin niitä kunnioitettavan.

Ja kun puhutte tästä Yle-verosta, on varsin hyvä, että pienituloisia siitä helpotetaan, mutta miten olisi sitten, (Puhemies koputtaa) jos olisi siellä yläpäässä joku solidaarisuusvero kaikkein parastuloisimmille ihmisille? Mitä sanotte tähän?

20.22 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän kehyskysymykseen voisi tietysti ottaa vertailuun esimerkiksi presidentin kanslian menot, jotka ovat myös kehyksessä, ja ne ovat myös sellaisia menoja, joihin hallitus ei varmaankaan puutu eikä lähde niitä rustaamaan eikä justeeraamaan. Näin on myös kerrottu, että Yleisradion menot kuuluvat tähän samaan luokkaan, eli ne ovat kehyksessä, mutta niitä ei lähdetä peukaloimaan. Ja on täysin itsestään selvää, että Yleisradio on eduskunnan radio, se ei ole hallituksen radio ja se ei koskaan tule olemaan sitä. Se on täysin selvä parlamentaarinen periaate. Ja sen vuoksi on erittäin hyvä, että nyt on hallitus nimittänyt tämän parlamentaarisen työryhmän, joka tutkii sitä Ylen tehtävää. Nyt on tärkeää, että se työ, joka jäi kesken silloin, kun ministeri Kiuru vei ponnekkaasti läpi tämän rahoituskysymyksen, tämä tehtäväkysymys, Ylen tehtävien määrittely, (Puhemies koputtaa) käydään läpi ja että se tehdään parlamentaarisesti, (Puhemies koputtaa) koska Yleisradio on eduskunnan radio.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, ja nyt myönnän vielä vastauspuheenvuoron edustaja Kiurulle ja sen jälkeen tämän debatin aiheuttaneelle Eero Heinäluomalle.

20.23 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että edustaja Heinäluoma otti tämän asian esille, kun me olemme paljon puhuneet siitä, miten yhteiskuntaa kehitetään ja miten politiikkaa tehdään, että meidän ei pitäisi tehdä sitä repien vaan yhdessä sopien. Nyt ihmettelen sitä ihmeellistä halua, että miksi te rikotte niitä pitkiä perinteitä siitä, että me olemme voineet todistaa, että Suomessa aidosti tällainen julkinen palvelu tiedonvälityksen alalla on eduskunnan käsissä. Nyt on käsittämätön juttu, että hallitus haluaa sen tietoisesti siirtää omiin käsiinsä. Tänään me otamme kantaa julkisen talouden selontekoon ja sitä kautta siihen, onko se hyväksyttävää, että eduskunnan radion rahoitus meneekin hallituksen päätöksellä koko julkisen talouden suunnitelmassa eli näissä kehyksissä osaksi budjetointia, ei siis muita menobudjetoiteja, mutta tämän budjettiraamin sisään. Ja tästä syystä on posketonta väittää, että tämä ei ole teiltä tietoinen valinta. Jos tämä ei edes säästä mitään, (Puhemies koputtaa) miksi tämä tehdään, kun Makera ja Aarkin jäävät ulos?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Heinäluoma.

20.24 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin mitä tulee tähän maksutasoon, niin olen hyvin iloinen, että kokoomus on nyt tullut kannattamaan sitä, että pienituloisten osalta tämä maksu voisi olla vähäisempi, tai jopa niin, että tämä raja on sen verran ylempänä, ettei se koske ollenkaan. Tästäkin käytiin iso vääntö silloin kun Yle-lakia uudistettiin, ja silloinen ministeri Kiuru, nykyinen edustaja Kiuru muistaa, että kokoomus silloin vastusti tätä, että tämä raja laitettaisiin siihen, mihin se nyt on tulossa. Silloin te vastustitte — hyvä, että se kelpaa nyt.

Mutta todellinen syyhän teillä on, että te haluatte ajaa Yleisradion rahoitusta alas, jotta ei tulisi mitään ikäviä uutisia tämänkään hallituksen toiminnasta ja olisi mahdollisimman vähän kriittistä... (Timo Heinosen välihuuto) — No, siltä se näyttää! (Timo Heinonen: Höpö höpö!) Ja olen hyvin huolestunut, kun edustaja Jokinen sanoo, että tämä kehyspäättös ei mitenkään tarkoita, että hallitus ryhtyisi järjestelemään tätä Yleisradion rahoitusta, koska te olette juuri tehneet tämän. Te ensin teitte päätöksen, että tämä pannaan kehykseen hallituksessa, ja samalla ryhdytte leikkaamaan Yleisradion rahoja täysin poiketen siitä perinteestä, joka 40-luvulta lähtien on ollut, (Puhemies koputtaa) että Yleisradio on eduskunnan radio.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme listaan.

20.26 Peter Östman kd: Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta osoittaa, että hallituksella on oikeanlainen tilannekuva maamme vakavasta taloudellisesta tilasta. Kristillisdemokraatit kannattaa hallituksen tavoitteita velkaantumisen taittamiseksi suhteessa bruttokansantuotteeseen vaalikauden loppuun mennessä ja sitä, ettei lisävelkaa otettaisi enää vuoden 2021 jälkeen. Pidämme tärkeänä myös

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

tavoitetta, jonka mukaan kokonaisveroastetta ei nosteta. Hallituksen kaikki keinot eivät kuitenkaan kaikilta osin tue hallituksen itselleen asettamia tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämät mittavat leikkaukset kehitysyhteistyöhön ovat mielestämme kohtuuttomia mutta iskevät pahimmin kansalaisjärjestöjen työhön. Satojatu-hansia, jopa miljoonia maailman kaikkein köyhimpiä ihmisiä auttavat järjestöt joutuvat irtisanomaan jopa puolet työntekijöistään. Hankkeita joudutaan jättämään äkisti kesken, ja jo tehty työ uhkaa valua hukkaan. Järjestöjen tekemä kehitysyhteistyö on kevyesti hallin-noitua, tehokasta, ja siksi rahoituksen painopistettä tulee siirtää juuri näihin hankkeisiin. Kehitysyhteistyön kautta voidaan vähentää myös oman maamme kansalaisiin kohdistuvia uhkia, kuten terrorismiuhkaa, huume- ja ihmiskauppaa, pandemioita sekä pakolaistulvaa. Kehitysyhteistyöhön esitetty leikkaukset romuttavat turvapaikanhakijoiden auttamisen lähtömaissa. Tämä ei ole järkevää.

Arvoisa puhemies! Kaikista haasteista huolimatta Suomessa on valtavasti potentiaalia kehittymiseen ja uusiin aluevaltauksiin elinkeinoelämässä. Meidän on syytä keskittyä kan-sakuntana ja päättäjinä näihin myönteisiin mahdollisuuksiin ja työskennellä kaikella tar-mollamme positiivisen käänteen aikaansaamiseksi. Me emme saa tehtyä kauppvoja emme-kä voita Suomeen uutta liiketoimintaa kertomalla, miten huonoja me olemme. On keski-tyttävä vahvuksiimme. Maassamme on maailman korkeatasoisinta koulutusta. Meillä on tuhansia it-insinöörejä vapaina uusiin tehtäviin, eikä heidän tietotaitonsa ole kadonnut mi-hinkään.

Meillä päättäjillä ja elinkeinoelämällä on oltava rohkeutta katsoa tulevaisuuteen ja kyky visioida, mitä me haluamme. Kaikki mahdollisuudet eteenpäin menemiselle ja onnistumi-selle ovat olemassa. Se, mikä on mennyt pieleen, ei saa sitoa meitä, vaan siitä on otettava opiksi. Hallituksen olisi siksi jatkettava ponnisteluja kilpailukyvyn parantamiseksi. Kilpai-lukykyloikkatavoitetta olisi syytä nostaa 20 prosenttiin. Tarpeetonta byrokratiaa, joka hei-kentää mahdollisuuksia investointeihin ja työllistämiseen, tulee vähentää nopeasti.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä on investointien edistäminen. On investoitava enem-män pk-yritysten kansainvälistymiseen. Kilpailukykyisiä tuotteita ja osaamista löytyy, joilla Suomen elinkeinoelämä ja vienti saadaan nousuun, kun me vain haluamme. Meidän on vain kyettävä määrätietoisesti päättämään ja työskentelemään uuden suunnan toteutu-miseksi, ja maan hallituksella on tässä hankkeessa tärkeä rooli.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kristillisdemokraatit peräänkuuluttaa välittömiä toimia, joilla parannetaan pienyritysten toimintamahdollisuuksia ja kannustetaan yrittäjyyteen. Hallitusohjelmassa on mainittu 5 prosentin yrittäjävähennys, mutta sitä ei ole hallituksen ensi vuoden talousarvioesityksessä. Pienet yritykset luovat tarvittavat työpaikat tilantees-sa, jossa julkinen sektori ja suuret yritykset karsivat henkilöstöään. Pidemmällä tähtäimel-lä panostus yrittäjyyteen palautuu yhteiskunnalle lisääntyvillä verotuloilla ja pienemmillä kustannuksilla työttömyyden hoidossa.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella teen vastalause 5:n mukaisen kannanotto-ehdotuksen.

20.31 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Heti ensiksi kannatan edustaja Östma-nin tekemää vastalause 5:tä kokonaisuudessaan.

Arvoisa puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta on merkittävä linjapaperi, ja sen takia se tulee nimenomaan lukea huolellisella tarkkuudel-la. Valitettavasti siinä useimmiten toistuvia sanoja ovat "leikkaa", "supistaa", "vähentää",

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

mutta kovin vähän se kertoo niistä toimista, jotka todella edistäisivät esimerkiksi työllisyyttä, joka on nyt kaikista keskeisin tavoite.

Arvoisa puhemies! Nämä linjaukset kertovat myös siitä vaikeudesta ja siitä tilanteesta, jossa koko yhteiskuntamme tällä hetkellä on — eikä ainoastaan Suomi vaan koko euro-alue. Sen tähden kun pääministeri Sipilä on koko oman kautensa ikään kuin keskeisimmäksi tavoitteeksi laittanut tämän yhteiskuntasopimuksen syntymisen, niin se olisi varmaan se asia, joka pitkällä tähtäyksellä johtaisi sellaiseen tulokseen, joka yhdessä voisi tuottaa uudenlaista tekemistä, joten oppositionkin on hyvä muistaa se, että nyt ei oikeastaan ole kysymys siitä, kuka meistä tässä kisassa menestyy, vaan siitä, menestymmekö me yhdessä tässä Suomen rakentamisessa.

20.33 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olemme tänään käsittelemässä julkisen talouden suunnitelmaa, ja hyvä, että tällainen suunnitelma on. Haluan kyllä kiittää hallituspuolueita, niin perussuomalaisia, keskustaa kuin omaa kokoomustakin, siitä, että tällaisessa vaikeassa taloustilanteessa vastuunkantoa löytyy ja halua lähteä laittamaan tämän maan taloutta kuntoon.

Meillä on takana jo kahdeksan varsin laihaa vuotta, taantuma-, jopa lamavuotta osittain, ja velkaantuminen jatkuu edelleen. Me tulemme ylittämään 100 miljardin valtionvelkajapyykin, ja näitä toimia nyt tarvitaan. Meidän pitää uskaltaa viedä myös vaikeita ja kipeitä asioita maaliin, sillä vain näillä toimilla, joita hallitusohjelmassa nyt on sovittu, pystymme taistamaan tuon velkaantumisen. Mutta pitää myös muistaa, että ne vaikutukset tulevat näkymään vasta pienellä viiveellä ja tuo taite tapahtuu vasta, toivottavasti, viimeistään tämän vaalikauden loppupuolella.

Me toimimme tässä siis kolmella sektorilla. Verotus on tietenkin tärkeänä, ja siinä tärkeimpänä on se, että laitetaan työ kaiken edelle eli kaikki veropäätökset katsotaan työn näkökulmasta. Liikkumavara verotuksessa on toki pieni, ja sen takia nämä kevennykset nyt on kohdistettu rohkeasti sinne, missä niitä eniten tarvitaan ja missä uskomme, että niillä työtä ja työllisyyttä vahvistetaan. Pieni- ja keskituloisten verotus ensi vuonna tulee kevenemään, ja vastaavasti taas tällaisena aikana hivenen enempi otetaan niiltä, jotka ovat hyvin toimeen tulevia, ja tämä on sosiaalisestikin oikeudenmukaista. Myös pieni korotus tulee takuueläkkeeseen, se on tärkeä näille, jotka pienimmällä toimeen tulevat. Tässä äsken käytiin mielenkiintoinen keskustelu Yle-verosta, ja hieman jäi sellainen tunne, että sosiaalidemokraateista Yle-veron indeksijäädytystä ainakin piilossa vastustettiin, mutta ei uskallettu sitä sentään ihan suoraan sanoa, sillä se on monelle ihmiselle iso juttu, kun Ylen lasku ei ensi vuonna kasva ja tämä hallitus myös vapauttaa yhä useamman pienituloisen Yle-verosta.

Rakenneuudistuksia verotuksen jälkeen pitää myös tehdä. Sote on isoin, josta ratkaisu on tällä hallituskaudella nyt saatu aikaan, ja sillä, kun siinä onnistutaan, pystytään hillitsemään menokasvua noin 3 miljardilla. Maakunta- ja aluehallintoa kehitetään, ja tässä pitää olla myös mielestäni rohkea niin, että elyjen, avien tehtäviä, valtionhallinnon muita tehtäviä rohkeasti siirretään sitten tähän uuteen, että pääsemme siihen, että himmeleiden määrä vähenee ja pystytään luomaan yksi tehokas maakuntahallinto. Ei maakunnissa ole ainaakaan minulle mitään pahaa, ja olen ihan tyytyväinen tähän syntyneeseen ratkaisuun. Myös kuntien tehtäviä vähennetään, ja myös niiden tehtävien osalta, joista voidaan luopua, ja sitten niiden, mitä voidaan esimerkiksi maakuntahallinnolle siirtää, kannattaa rohkeasti edetä.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Sitten tulevat säästöt, ja kyllä tilanne on se, että valitettavasti kaikkialta nyt joudutaan säästämään. Mutta arvovalintoja pitää myös tehdä ja kuunnella tarkalla korvalla, ja niin toimittiin eläkeläisten asumistukiasiassakin ja luovuttiin siitä sen takia, että osoitettiin, että se synnyttää Suomeen merkittävän määrän uusia erittäin pienellä summalla toimeen tulevia taikka henkilöitä, jotka eivät enää meinaa tulla millään toimeen, ja siitä hallitus suoraskäisesti luopui, ja kiitos siitä perussuomalaisille, keskustalle ja kokoomukselle.

Ehkä vaikeimmat tässä kokonaisuudessa ovat koulutussäästöt, joissa itse olisin toiminut hieman toisenlaisella tavalla, mutta hallitusohjelma ja julkisen talouden suunnitelma hallitukselta ovat iso kompromissi, ja sen kanssa nyt etenemme.

Kärkihankepuolelta suunnataan kuitenkin onneksi rahaa myös peruskoulun uudistamiseen, digitalisaatioon, Liikkuvan koulun tekemiseen valtakunnalliseksi, biotalouteen ja moneen muuhun ja tällä nimenomaan pystytään tukemaan uudistuksia, joita nyt tehdään.

Arvoisa puhemies! Toivon, että myös vielä käydään yksi keskustelu keliakiakorvauksesta, ja siihen voisi vaikkapa eduskunta valtiovarainvaliokunnassa vielä kertaalleen pysähtyä ja pohtia sitä. Se on kuitenkin sellainen asia, missä itse asiassa ruoka on lääke, ja tämä ratkaisu, joka nyt on syntynyt, on siinä mielessä ainakin ongelmallinen.

Arvoisa puhemies! Nyt tarvitaan vastuunkantoa, että valtiontalous saadaan tasapainoon ja sitä kautta lisää työtä ja työllisyyttä ja sitä kautta lisää verotuloja ja sitä kautta turvattua hyvät peruspalvelut.

20.38 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Minusta poliitikkojen tehtävä on tuoda esille erilaisia poliittisia vaihtoehtoja, joiden avulla päätökset tehdään. Nyt hallitus omassa talouspolitiikassaan ei ole onnistunut vaan pauhaa pelkkää vaihtoehdottomuuttaan. Hallitus väittää, että leikkauksia on pakko tehdä. Kuitenkin moni talousasiantuntija kyseenalaistaa vahvasti sen, saadaanko hallituksen esittämällä leikkauspolitiikalla Suomi nousuun. Siksi leikkauspolitiikalle on aina oltava vaihtoehtoja. Vasemmistoliitto on tarjonnut näitä vaihtoehtobudjetissaan.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteossa ollaan huolissaan pitkäaikais- ja rakenetyöttömien määrän nopeasta kasvusta mutta ei tarjota kunnon eväitä ongelman ratkaisuun. Pakkolait eivät ratkaise tätä ongelmaa, päinvastoin. Työntekijöistä ei tehdä tehokkaampia työelämän epävarmuutta lisäämällä vaan reiluilla työehdoilla, hyvällä koulutuksella ja hyvällä johtamisella. Monessa kohtaa on tullut selväksi, että työelämän joustojen lisäämisellä hallitus tarkoittaa tosiasiassa työelämän huonontamista.

Nyt Suomea ei saada nousuun kasvattamalla joukkoa, joka ei tule palkallaan toimeen. Tilastokeskuksen mukaan erityisesti naisten työttömyys on nousussa. Miesten työttömyysaste oli syyskuussa 8,3 ja naisten 8,6 prosenttia. Työttömiä naisia oli 12 000 enemmän ja työttömiä miehiä 4 000 vähemmän verrattuna edellisen vuoden syyskuuhun.

Tilannetta hankaloittaa entisestään se, että hallituksen politiikan linja on täysin sukupuolisokea. Leikkauspolitiikka hankaloittaa erityisesti naisten työllistymistä, kun esimerkiksi varhaiskasvatuksesta leikataan. Hallituksen leikkuri käy myös ahkerasti naisvaltaisten työpaikkojen kimppuun. Ihmettelenkin, miksi naisten työllistäminen ei kiinnosta hallitusta.

Lisäksi riittämättömät valtion työllisyysmäärärahat hankaloittavat pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa. Työllisyysmäärärahojen leikkaaminen tarkoittaa sosiaalimenojen kasvua ja syrjäytymisen lisääntymistä. Tämä tulee pitkällä aikavälillä kalliiksi.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tässä salissa on paljon myös meitä kuntapoliitikkoja. Moni varmaan jakaa huoleni siitä, minkälaista syvenevää ahdinkoa meillä kunnissa on edessämme hallituksen heikon työllisyyspolitiikan takia. Työllistämistä vaikeuttavat lisäksi hallituksen mittavat leikkaukset koulutuksesta.

Välillä tuntuu, että tätä maata ei enää kohta voi tunnistaa tasa-arvoon pyrkiväksi maaksi vaan luokkayhteiskunnaksi, jossa sosiaalinen nousu on pysähtynyt, missä koulutus ja sen puute periytyvät sukupolvelta toiselle. Maa on jakautumassa hälyttävää tahtia niihin, joilla menee hyvin, ja niihin, joilla ongelmat syvenevät ja pitkittyvät ja siirtyvät myös seuraavalle sukupolvelle. Valitettavasti hallituksen talouspolitiikka vain syventää tätä kahtiajakoa. — Kiitos.

20.42 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Meillä on suuri julkinen sektori Suomessa, ja velkaannumme kiihtyvällä vauhdilla. Samalla meillä on käsissämme kaksi suurta haastetta: teollisuuden ja työelämän rakennemuutos sekä väestön ikääntyminen. Julkisen talouden tasapainottaminen kaikkine esitettyine toimenpiteineen tarkoittaa ennen kaikkea suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan uudelleenmäärittämistä ja siis kansalaisten hyvinvoinnin turvaamista. Meidän velvollisuutemme on kääntää kaikki kivet, etsiä ja löytää ne keinot, joilla saamme turvattua suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan.

Hyvä puhemies! Pidämmekö me yllä korttitaloa, joka kaatuu minä hetkenä hyvänsä? Annammeko me kaiken sortua vai teemmekö päätöksiä, jotka näyttävät Suomelle uuden suunnan? Sille Suomelle, jossa kaikilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet menestyä elämässään, jossa on yhteinen turvaverkko niitä tilanteita varten, kun perusteet oman elämän hallinnalle jostain syystä murtuvat. Tällä hetkellä tämä turvaverkko on jo hajoamassa. Se on rakennettu toisessa ajassa ja toisenlaisiin tarpeisiin. Elämä on mennyt eteenpäin. Suomi on mennyt eteenpäin, ja tarvitsemme uusia ratkaisuja uudennaisiin tilanteisiin. Kun hyvinvointiyhteiskuntamme rakennettiin, ei ollut ongelmia siitä, vetääkö vienti. Suomalainen teollisuus kehittyi ja kukoisti, työsuhteet kestivät eliniän, työtä riitti ja myös työntekijöitä. Suomella oli poikkeukselliset edellytykset kehittyä aivan poikkeukselliseksi yhteiskunnaksi.

Arvoisa puhemies! Meidän on pidettävä kiinni tästä poikkeuksellisesta yhteiskunnasta, jota tullaan muualta maailmasta ihailemaan ja ihmettelemään. Meidän on kuitenkin huomioitava, että aika on muuttunut ja myös meidän pitää muuttua. Me emme voi vastustaa pätkätöitä, vaan meidän on keksittävä, miten hyötyisimme niistä parhaiten. Me emme voi pitää kiinni pitkästä työttömyysturvasta, vaan on keksittävä keinoja, miten saisimme ihmiset takaisin töihin nopeasti. Me emme tarvitse järeitä rakenteita, vaan ketterää hallintoa, joustoja ja valmiutta vastata muutoksiin. Me emme voi verrata meidän tilannettamme esimerkiksi Ruotsiin tai Saksaan. Näissä maissa tehtiin merkittäviä rakenteellisia uudistuksia paljon aiemmin, ja siksi tarvetta samanlaisille leikkauksille ei tällä hetkellä ole. Meidän täytyy löytää se tie, jolla saamme Suomen talouden nousuun.

Arvoisa puhemies! Elämme suuren muutoksen keskellä. Nyt ja etenkin nyt, kun tarvitsemme koko työvoiman käyttööme turvataksemme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan, on viimeistään purettava menneisyyden jäykät rakenteet ja lisättävä työelämän joustoja. Kuten edustaja Lepomäki täällä päivällä sanoi, työllisyysasteen nostaminen on ainoa tapa rahoittaa julkiset palvelut tulevaisuudessa. Yksikkötyökustannusten alentaminen on tärkeää, mutta samalla on työn teettämistä helpotettava ja ennen kaikkea työn vastaanotta-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

misesta tehtävä kannattavaa. Vain siten voimme myös jatkossa sanoa asuvamme maailman parhaassa maassa.

Pyörää ei tarvitse kuitenkaan keksiä uudelleen. Meillä on vireä elinkeinoelämä, jolle pitää antaa mahdollisuudet luoda uusia työpaikkoja. Muutokset tulevat tarkoittamaan myös heikennyksiä joihinkin saavutettuihin etuihin. Ne ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta saamme työn tekemisen ja teettämisen jälleen kannattavaksi ja yhteiskunnan tulot ja menot tasapainoon. Me voimme karsia turhia normeja ja vähentää kustannuksia kunnissa karsimalla lakisääteisiä tehtäviä. Me voimme yhdistää toimintoja ja karsia päällekkäisyyksiä. Tämä kaikki on tehtävissä.

On helppoa arvostella yksityiskohtia, paljon vaikeampaa on päästä yhteisymmärrykseen kokonaisuudesta. Tämä hallitus on tehnyt ohjelman, joka sisältää merkittäviä rakenteellisia uudistuksia, normien purkua ja myös suuria valtiontalouden sopeutustoimia. Näitä kaikkia tarvitaan. On myös huomattavasti helpompaa tehdä yhden puolueen vaihtoehtoinen budjetti kuin sopia siitä hallituspuolueiden kesken. Se on aina kompromissi, ja kukaan ei saa kaikkia tavoitteitaan siellä läpi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kiinnitän huomiota vielä siihen toiseen vaihtoehtoon, jota täällä meille on tänään laajalti esitelty. Se voidaan pitkälti laittaa yhden otsikon alle: veronkorotukset. Suomi on jo nyt yksi progressiivisimman tuloverotuksen maista. Kiristämällä progressiota vielä entisestään tästä esitetystä emme tee työn vastaanottamisesta kannattavampaa tai houkuttele tekemään korkean tuottavuuden asiantuntijatyötä enemmän. Meidän tulisi parantaa työn tarjontaa, ei heikentää sitä. Pääomatulojen verotuksen kiristäminen puolestaan vähentäisi kotimaista sijoitustoimintaa ja kotimaista omistajuutta ja lisäisi kannusteita kansainväliseen verosuunnitteluun. En usko, että tämä on oppositiopuolueidenkaan tavoitteissa. — Kiitos.

20.47 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelmaa on käsitelty jo varsin monesta kulmasta, mutta haluan vielä käyttää puheenvuoron tulevaisuuden näkökulmasta.

Väestöliiton 16. marraskuuta julkaiseman perhebarometrin mukaan suomalaiset haluavat yhä vähemmän lapsia, syntyvyys on laskenut ja ensimmäisen lapsen hankinta on siirtynyt myöhemmäksi. Etenkin pienituloiset ja vähemmän koulutetut ihmiset haluavat vähemmän lapsia. Tulevaisuus koetaan hyvin epävarmaksi ja yhteiskunnan perheille kohdistama tuki täysin riittämättömäksi. Onkin järjetöntä, että hallitus on valinnut tällä kehyskaudella keskeiseksi säästökohteekseen lapset, perheet ja tulevaisuuden. Hallitus tekee politiikkaa, joka ajaa jo vaikeassa asemassa olevat perheet entistä ahtaammalle. Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen, varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen kasvattaminen sekä aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan maksujen korotukset jopa kaksinkertaisiksi ovat paitsi lasten hyvinvoinnin näkökulmasta huonoja päätöksiä myös taloudellisesti järjettömiä. Varhaiskasvatuksen tukeminen puolestaan on yksi kannattavimmista investoinneista, joita voimme yhteiskunnassa tehdä, ja vastaavasti siitä leikkaaminen maksaa meille tulevaisuudessa todella paljon niin inhimillisesti kuin taloudellisesti. Eduskunnan sivistysvaliokunnan kuulemat asiantuntijat ovatkin varsin yksituumaisesti tyrmänneet hallituksen varhaiskasvatukseen kohdistamat leikkaukset.

Hallituksen esitysten ongelmallisuudesta kertoo sekin, että useat kunnat ja kaupungit, kuten Tampere, Helsinki, Vantaa, Kotka, Hämeenlinna, Pori ja Valkeakoski — ja tässä oli vain osa näistä kunnista — ovat päättäneet olla toteuttamatta näitä päätöksiä tai osaa näistä

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

päätöksistä. Esimerkiksi meillä Tampereella ryhmäkokojen kasvattamista vastustivat lähes kaikki valtuustoryhmät, myös hallituspuolueiden valtuutetut, ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausta kaatui sekin hallituspuolueiden edustajien vaa'ankeuhteluasemassa olleisiin ääniin. Edes hallituksen omat kuntapoliitikot eivät näytä uskovan hallituksen ajamaan leikkauspolitiikkaan varhaiskasvatuksen osalta, eikä mikään ihme, sillä eivät niihin usko asiantuntijatkaan.

Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta luovuttiin viime hallituskaudella, koska sillä tavoitellut säästöt todettiin pieniksi ja vastaavasti riskit taas suuriksi. Hallituksen arvovalinta leikata varhaiskasvatuksesta eli tulevaisuudesta lisää lasten eriarvoisuutta, hankaloittaa perheiden arkea, kuormittaa päivähoiton työntekijöitä sekä lapsia, lisää byrokratiaa, tulee pitkällä aikavälillä taloudellisesti kalliiksi, ja siitähän me nyt puhumme, kun me puhumme tästä koko kehyskaudesta. Hallitus on perunut tehokkaasti tekemiään päätöksiä koko lyhyen hallituskautensa ajan, mikä kertoo siitä, ettei esityksiä ole valmisteltu huolella eikä näistä ole tehty riittävän kattavia vaikutusarvioita eli arvioita siitä, mitä nämä esitykset käytännössä tarkoittavat tavallisten ihmisten ja kansantalouden kannalta. Tämä näkyy myös esityksissä varhaiskasvatukseen kohdistetuista leikkauksista. Tulevaisuudesta leikkaaminen ei ole resepti, jolla talous tasapainottuu, vaan soppa, jolla on kalliit ja kauaskantoiset seuraukset.

20.51 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä muutamalla sanalla sitä, mitä aikaisemmin tässä salissa omassa puheenvuorossani sanoin. Se on se, että yksi keskeinen julkisen talouden suunnitelman puute on se, että siinä ei arvioida laisinkaan talouden sektoreittain vuorovaikutussuhteita. Tästä myös valtiovarainvaliokunnan kuulemat asiantuntijat huomauttivat useaan otteeseen.

Fakta on kuitenkin se, että kun valtion menoja leikataan hallitusohjelmassa kuvatulla tavalla, myös valtion tulot ja verotulot heikkenevät ja talouden kasvun edellytykset supistuvat. Korkea työttömyys yhdistettynä hallituksen kiristyvään finanssipolitiikkaan heikentää kotimarkkinoiden kysyntää ja näin siis yksityissektorin kykyä työllistää ja investoida. Siitä kärsii koko Suomi.

Tänään tässä keskustelussa monet hallituspuolueiden edustajat ovat puhuneet pienten paikallisten yrittäjien puolesta. Kun miettii sitä, että valtion tulot vähentyvät, samaan aikaan myös valtion verotulot vähentyvät, tavallisilla ihmisillä on yhä vähemmän euroja laittaa siihen yksityiseen, pieneen, paikallisen yrittäjän kauppaan, se tarkoittaa suoraan sitä, että valtion menoleikkaukset ovat myös pienten paikallisten yrittäjien tulojen leikkauksia.

Toinen asia, minkä tahdon vielä nostaa esiin, on se, että valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta ei otettu huomioon talouspolitiikan arviointineuvoston tammikuussa 2015 julkaiseman raportin johtopäätöksiä. Tämä herättää syvän huolen siitä, millä tapaa kehysbudjetointia ja kehysuunnitelmaa tässä valtakunnassa toteutetaan ja tehdään. Vihreiden mielestä julkisen talouden suunnitelman kaltainen asiakirja edellyttää myös ulkopuolista, perinpohjaista, asiantuntevaa ja objektiivista arviointia, jota valtiovarainministeriö ei ole suostunut hyödyntämään.

Salissa on vielä muutama hallituspuolueen edustaja. Kysyn teiltä: miten hallitus aikoo rahoittaa nuo noin miljardin euron kärkihankkeet valtion omaisuutta realisoimalla ja osinkotuottoja kasvattamalla ilman, että EU:n kasvu- ja vakausohjelman budjetti- ja alijäämärajat rikkoutuvat? Toivon vastauspuheenvuoroja ja debattia tästä aiheesta. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

20.54 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Aallon kysymykseen en tässä nyt lähde vastaamaan mutta voin vakuuttaa edustaja Aallolle, että huoli pois, kyllä vastaukset on mietitty ja keinot on keksitty. (Naurua)

Ehkä, arvoisa puhemies, keskustelussa julkisen talouden suunnitelmasta juuri parasta onkin se, että nyt on suunnitelma julkisen talouden tasapainottamiseksi. Toivokaamme ja toimikaamme niin, että suunnitelma puree ja saamme taloutta tasapainotettua, koska vaihtoehto on todella kohtalokas ja karu. Se on karu nimenomaan niille, jotka eniten elävät julkisen talouden varassa, jotka ovat eniten riippuvaisia esimerkiksi tulonsiirroista.

Arvoisa puhemies! Olen seurannut tätä keskustelua hieman hämmentyneenä. Se hämmennys on johtunut pääosin suhtautumisesta velkaan. Osa edustajista kritisoi sitä, että valtio velkaantuu liikaa. Osa kritisoi sitä, että valtio ei velkaannu tarpeeksi. Parhaimmillaan tuntuu, että nämä molemmat näkökannat saattavat esiintyä jopa jos nyt ei aivan samassa puheenvuorossa, niin vähintäänkin saman edustajan eri puheenvuoroissa.

Toinen hämmennyksen aihe, mikä liittyy tähän velkaan, on tunne, että suhtaudutaan kevyesti velanottoon. Itse investointivelan kyllä ymmärrän hyvin — investointivelkaa olen itsekin yrittäjänä ottanut — mutta syömävelkaa ja varsinkin kevyin perustein tai kevyiden puheiden perusteella suunniteltua syömävelan ottamista, varsinkin yhteiseen piikkiin otettavan syömävelan ottamista, en oikein ymmärrä. Ehkä juuri oma kokemus investoinneista, investointien ja käyttöpääoman visusta erosta ja vastuullisesta velan hoidosta on allekirjoittaneen kypsyttänyt välttämään syömävelkaa. Valtio ei toki ole yritys, mutta kyllä syömävelka on syömävelkaa valtiollakin.

Eduskuntakeskusteluissa eri yhteydessä velkaan on viitattu niin, että ei velan määrä ole valtiolle ongelma, koska eivät valtiot tule koskaan maksamaan velkojaan pois, siksi sillä määrällä ei olisi niin kriittistä merkitystä. No, en usko minäkään, että Suomen valtio tulisi koskaan velaton olemaan, mutta uskon, että me kaikki täällä olemme sitoutuneet siihen, että ainakin velkojen korot maksamme joka vuosi. Korot tulevat nousemaan sitä enemmän, jos Suomen luottoluokitus laskee, ja mitä enemmän puhumme, suhtaudumme velkaan kevyesti, sitä varmemmin luottoluokitus tulee laskemaan ja velkojen korot nousemaan.

Arvoisa puhemies! Suomen 100 miljardin velkapotissa pienikin koron nousu on hyvin merkittävä. Me täällä eduskunnassa keskustelemme monesti värikkäästi miljoonien menolisäyksistä tai vähennyksistä, kymmenistä miljoonista tai sadoista miljoonista parhaimmillaan. Koron nousulla saattavat meidän koronhoitokulut nousta satoja miljoonia, joilla varsinaisesti emme saa mitään. Siksi suhtautuminen velkaan ja velasta puhuminen on minulle henkilökohtaisesti kriittinen aihe. Taloutta pitää tasapainottaa, ja ymmärrän, että talouden tasapainottamisen toimenpiteistä ja keinoista pitää käydä keskustelua ja taittaa peistä, mutta henkilökohtainen toiveeni on se, että ainakin tällainen kevyt suhtautuminen velkaantumiseen ja lisävelan ottamiseen, ehkä niin sanotusti velkaantumisen väheksyminen, lopetettaisiin tässä salissa. Jos ei muuten, niin sen takia, ettei ainakaan siihen luottoluokitusta la reagoita.

20.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen ei ole kyllä täällä enää paikalla, mutta olisin toivonut, että hän olisi havahtunut tähän keliakiakorvausasiaan hiukan aiemmin. Mutta toivottavasti hän saa nyt hallituksen ymmärtämään, miten järjetön asia tämä korvauksen poistaminen on. Hän on nyt niin innostunut siitä asiasta, että

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

hän vakuuttaa varmasti koko hallituksen, ja niin saamme poistettua tämän keliakiakorvauksen poistamisen kokonaan. Näin uskon ja toivon.

Edellisessä puheenvuorossani puhuin pitkäaikaistyöttömien tilanteesta ja mainitsin Lauri Ihalaisen ministerinä ollessaan käynnistämät työllisyyden kuntakokeiluhankkeet, jotka loppuvat siis tämän vuoden lopussa. Eri puolilla Suomea on saatu hyviä kokemuksia kuntakokeilun hyvistä käytännöistä. Näin esimerkiksi Pohjois-Karjalassa on pystytty pitkäaikaistyöttömiä työllistämään. Nyt olisikin tärkeää, että nämä hyvät käytännöt eivät pääsisivät lopahtamaan, sillä niiden uudelleenkäynnistäminen olisi todella hankalaa.

Näissä kuntakokeiluissa on tullut ilmi lainsäädännöllisiä esteitä, jotka hankaloittavat pitkäaikaistyöttömien työllistämistä. Monessa hankeloppuraportissa ehdotetaan kokeilulainsäädäntöä, jossa näiden esteiden poistamista voitaisiin pilotoida. Nämä ehdotukset ovat nyt työministeriössä, mutta mitä ministeri tekee? Hän päättää selvittää asiaa. Miksi ihmeessä hän haluaa selvittää, kun asia on jo kuntakokeilussa selvitetty perusteellisesti? Mitä ihmettä hallitus oikein odottaa? Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa, mutta hallitus vain selvittää asiaa, vaikka testattuja työvälineitä olisi jo olemassa pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.

21.01 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Maan hallituksella on pakkolakien lisäksi pakkomielteitä ja tyhjiä hokemia. Niitä ovat muun muassa seuraavat: Palkansaajien palkkoja ja työehtoja on pakko leikata, pakko, muuhun ei ole varaa. Julkinen sektori on paisunut, ja sitä pitää leikata. On tehtävä kipeitä päätöksiä. Nämä hokemat ovat aivopesua.

Ensiksi, on kumottava väite, että palkansaajien työehtoja ja palkkoja olisi muka pakko leikata. Tällaista pakkoa ei ole. Suomalaisten pörssiyhtiöiden tulokset ovat tänä vuonna parantuneet selvästi, ja niiden ennustetaan maksavan ensi keväänä selvästi enemmän osinkoja tähän vuoteen verrattuna, jopa 4 prosentin tasoa, joka on eurooppalaisessa vertailussa hyvin korkea taso. Osingot yltävät siis hyvin lähelle kaikkien aikojen huippuvuotta 2007. Tämä miljardien tili on aikaansaatu kustannussäästöillä eli muun muassa työntekijöitä irtisanomalla. Nämä säästöt jaetaan nyt omistajille osinkoina. Kyseessä on ahneus ja myöskin huono johtaminen. Toimitusjohtajia pitää vaihtaa, jos he eivät keksi, mihin rahat voitaisiin tuottavasti sijoittaa ja kuinka kasvattaa yritysten toimintaa. Eli kyseessä ei ole mikään taloudellinen pakko heikentää työntekijöiden työehtoja ja palkkoja vaan pikemminkin ideologinen tavoite kasvattaa toisten tilipussia ja tehdä Suomeen työssä käyvien köyhien luokka. Näinhän on jo Saksassa käynyt.

Toiseksi, on kumottava väite, että julkinen sektori olisi kasvanut. Tämähän ei pidä paikkaansa, vaan on käynyt niin, että yksityinen sektori on taantuman vuoksi pienentynyt ja näiden suhde on sen vuoksi muuttunut. Ei ihmisten peruspalveluiden tarve ole kuitenkaan mihinkään poistunut. Päinvastoin, lapset ja nuoret tarvitsevat yhä päivähoitoa ja koulutusta, vanhukset hoivaa, ja kaikki tarvitsemme sosiaali- ja terveyspalveluja ja julkista liikennettä. Näiden palveluiden toteuttamiseksi tarvitsemme motivoitunutta, hyvinvoivaa, palkallaan toimeen tulevaa henkilöstöä.

Kolmanneksi, ei tarvitse tehdä kipeitä päätöksiä, kaikkiin ei tarvitse sattua. Suomen on suojeltava heikoimpia: lapsia, nuoria, vanhuksia, pienituloisia palkansaajia, työttömiä, vammaisia ja sairaita. Niiden, joilla on varaa, on maksettava enemmän.

Arvoisa puhemies! Missään maassa ei ole leikkaamalla saatu aikaan kasvua ja työllisyyttä. Maan hallituksen kannattaisi perehtyä keynesiläiseen talouspolitiikkaan, josta jo monet talousasiantuntijat ja oppositio ovat käyttäneet väkeviä puheenvuoroja. Suomessa ja

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Euroopassa pitäisi alkaa puhua palkkavetoisesta kasvusta. Nimittäin jokaisen yrittäjän paras kaveri on ostovoimainen asiakas.

21.05 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron itse asiassa edustaja Heinäluoman innoittamana, ja siitä taitaa olla jo lähes kymmenen kohtaa aikaa. Siltä osin puutun kuitenkin vielä siihen tärkeään kysymykseen, josta edustaja Heinäluomakin puhui. Olen iloinen siitä, että edustaja Satonen saapui juuri saliin. (Arto Satosen välihuuto) — Vaadin teitä silloin osallistumaan tähän keskusteluun, mutta on hyvä, että olette nyt takaisin.

Nimittäin minusta on kyllä tärkeä arvovalintakysymys, kun puhumme koko tämän talouspolitiikan neljän vuoden keinovalikoimasta. Jostain syystä säästöjen nimissä on jouduttu tekemään vaikeita päätöksiä, ja tätä samaa mantraa olemme kuulleet myös tänään täällä salissa myös Ylen osalta. Tämä yleinen säästöpainne on johtanut siihen, että on jouduttu myöskin Ylen asioita tarkastelemaan.

Minusta on kyllä aika erikoinen väite se, että julkisen talouden suunnitelmaan hallitus yksipuolisesti haluaa ottaa Ylen siirron tämän kehyksen sisään, koska se kertoo kerta kaikkiaan siitä, että te olette itse tehneet poliittisen arvovalinnan. Poliittinen arvovalinta on se, että Makera ja Ara jäivät kehyksen ulkopuolelle. Nyt jostakin syystä olette halunneet tehdä selkeästi poliittisen arvovalinnan siinä, että te olette itse yksipuolisesti esittämässä, että tämä Ylen rahoitus siirretään kehyksen sisään. Tästä kinattiin erittäin pitkäksi 2011, ja silloin kokoomus jäi yksin alakynteen. Mutta nyt jostain syystä keskusta ja perussuomalaiset ovat muuttaneet mieltään. Minusta tämä on erittäin riskaabeli asia, että näin haluttiin yksipuolisesti toimia.

Lisäksi minä paheksun myös sitä, että olette yksipuolisesti lähteneet muuttamaan sitä koko eduskunnan yhteistyöllä tehtyä Ylen rahoituksen ja tehtävien mallia. Se johtaa tilanteeseen, jossa, kun indeksijäädetyksiä tehdään alapäässä, on sitten nostettu tätä Yle-veroa niin, että moni pienituloinen pääsee nyt ilman Yle-veroa jatkossa eteenpäin, mikä sinänsä on hyvä ja SDP:n kannattama asia, mutta se johtaa siihen, mitä varmasti myöskään edustaja Satonen ei ole ajatellut, että yläpäässä tämä johtaa aika merkittäviin Yle-veron korotuksiin. Olisi kiinnostava tietää, onko kokoomus tämän linjan ihan tietoisesti hyväksynyt.

Varmaan loppuviimeksi kaikkein olennaisin kysymys on se, että teitte yksipuolisesti ratkaisuja Yle-verotukseen, mikä ei ole ollut 70 vuoteen talon tapana. Tällä on haluttu osoittaa, että hallitus ei ole Yleisradion isäntä. Mutta te olette halunneet osoittaa, että se on. Minusta on epäilyttävää se, että käytännön politiikassa sekaannutaan Ylen johtamiseen tavalla, jota 70 vuoteen ei ole tarvinnut tehdä. Olen pahoillani siitä, että olette tällaisen arvovalinnan tehneet.

Arvoisa puhemies! Nyt kun olemme jo sillä puolella, että suositus 5 minuuttia ei ole vielä täynnä ja tässä vielä näitä minuutteja on, puhemies, käytettävissä, niin haluaisin hiukan vielä nostaa tässä keskusteluun kilpailukykyasioita. On aika kiinnostava keskustelu tänään ollut tästä kilpailukyvyistä keskusteleminen, koska tosiasiallisesti näyttää siltä, että hallituspuolueet ovat unohtaneet, mistä tämä kilpailukykyhässäkkä kaiken kaikkiaan tuli.

Kun aikoinaan Anders Borg ja Juhana Vartiainen selvittivät keinoja, millä tätä strategista tulevaisuutta voitaisiin tiekartalla hahmottaa, niin heidän lähtivät siitä, että koko kansantalouden kannalta hintakilpailukyky vuoden 2013 vertailussa aina vuoteen 2000 oli heidän näkökulmastansa yksikkötyökustannuksiltaan Saksan tasoon yli 25 prosenttia heikommalla puolella ja Ruotsin tasoon 10 prosenttia.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Nyt on kiinnostavaa se, että hallitus otti tämän selvityksen luvut ilman minkäänlaisia vaikutusanalyyssejä käyttöön ja siitä tuli tämä pääministeri Sipilän iso kilpailuloikka, johon lähdettiin laput silmillä. Tosiasiassa osoittautuikin, että Suomen hintakilpailukyvyyn suhteen, jota siis piti parantaa juuri vientiteollisuuden suhteessa, siellä puolella tullaan siihen tulokseen, että ei meillä ole sellaista vientikilpailukykyongelmaa, josta hallitus on puhunut, että tämä vientikilpailukykyongelma liittyy näihin yksikkötyökustannuksiin.

Tosiasiassa, kun asiaa on selvitetty ja katsotaan niitä todellisia, aitoja yksikkötyökustannuksia mittaavia selvityksiä, on todennettavissa, että jos me katsomme, vertaamme yksikkötyökustannuksia vuoteen 90 verrattuna, niin meidän yksikkötyökustannukset ovat nousseet Suomessa vähemmän kuin Ruotsissa ja lisäksi, jos me vertaamme vuoteen 2000, niin ainoastaan 3 prosenttia enemmän. Tämä osoittaa jo sen, että alkulähtökohta on olennainen. (Arto Satosen välihuuto)

Toinen iso juttu on se, että kun me katsomme hintakilpailukykyä, niin varmasti meistä kukaan ei oleta, että mobiilikännykät siis jäivät maailmalla myymättä siksi, että ne olivat liian kalliita. Ei kai meistä kukaan ajattele, että Nokian kännykät maailmassa jäivät ostamatta sen takia, että suomalainen työ oli niin kallista ja sen takia nämä kännykät olivat niin kalliita, vaan sen takia, että se tuote ei ollut ajan tasalla.

Tämän takia on minusta surullista, todella ikävää, kun olemme saaneet uutisia siitä, että Suomen koulutustaso tulee pysähtymään, ja kun tämä hallitus on päättänyt, että maistereitakaan ei enää tarvita, 20 prosenttia maisteriohjelmista vähennetään. On tämä vain kummallinen asia, että kyllä se hintakilpailukyky on meidän paljon pienempi murhe kuin tämä koulutuksella ja osaamisella saatava kilpailukyky, jonka me olemme menettämässä. Viidentoista vuoden päästä leikki on sitten leikitty loppuun, ja nyt seuraavat neljä vuotta olisi tätä kehitystä mahdollisuus muuttaa. Mutta te omilla toimillanne pahennatte sitä, ja se on minusta tässä kaikkein kauhein asia, että kilpailukykyä ei paranneta toimilla, jotka aidosti lisäisivät kilpailukykyä, vaan sellaisilla toimilla, jotka on käyty hakemassa EK:sta ikään kuin vain tarkoituksena laskea ihmisten palkkoja, jotka eivät vastaa siihen kilpailukykyloikkaan, joka pitäisi tehdä. Olen siitä pahoillani, että olette päätyneet sellaisiin ratkaisuihin, joissa koulutusta näin kovalla kädellä leikataan.

21.12 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Viljanen ehtikin jo salista lähteä, mutta hän herätti keskustelua tästä velkaantumisesta ja antoi ikään kuin ymmärtää, että opposition edustajat suhtautuisivat velkaantumiseen kevyesti. Voin sanoa, kuten aikaisemmassa puheenvuorossani jo totesin, että me emme suhtaudu velkaantumiseen kevyesti, mutta sen sijaan me suhtaudumme hyvin kriittisesti tähän hallituksen harjoittamaan talouspolitiikkaan.

Täällä on kritisoitu erityisesti sitä, ettei hallituksen kiristävä ja leikkaava talouspolitiikka johda velkaantumisen vähentämiseen vaan pikemminkin sen kasvuun, koska etupainotteiset ja väärin kohdennetut leikkaukset, kuten leikkaukset koulutukseen, osaamiseen ja tulevaisuuteen, mistä täällä on monta kertaa tänään puhuttu, heikentävät talouskasvua ja työllisyyttä. Eivätkä nämä ole vain opposition esittämiä huolia vaan talousinstituutioiden, kuten IMF:n, ja talousasiantuntijoiden esittämiä kriittisiä arvioita heikossa suhdannetilanteessa harjoitetun kiristävän talouspolitiikan haitallisista vaikutuksista.

Toimiva ja kestävä tapa vähentää velkaantumistamme olisi tehdä talouspolitiikkaa, joka aikaansaa kasvua ja työllisyyttä. Olen pahoillani siitä, että edustaja Viljanen ei jäänyt meidän kanssamme käymään tätä keskustelua, mutta tämä on kuitenkin siis se iso kuva, mistä

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

olemme tänään koko päivän täällä puhuneet, ja toivon, että hallituspuolueiden edustajia olisi vähän enemmänkin nyt kuuntelemassa, kun vielä kerran selvennämme sitä, että me emme suinkaan suhtaudu kevyesti velkaantumiseen vaan me suhtaudumme hyvin kriittisesti hallituksen harjoittamaan hyvin kiristävään, leikkaavaan, etupainotteisesti leikkaavaan, talouspolitiikkaan tämän kehyskauden aikana.

21.14 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Viljanen erotteli omassa puheen-vuorossaan syömävelan investointivelasta ja linjasi oman näkemyksensä niin, että hän pitää investointivelkaa oikeastaan aika perusteltuna ja syömävelkaa sitten haitallisena, myöskin silloin puhutaan valtiontaloudesta.

Minä olen edustaja Viljasen kanssa aivan samaa mieltä näistä peruslähtökohdista. Se, mitä edustaja Viljanen kuitenkin ei ymmärrä, on se, että syömävelkahan on juurikin sitä, mitä tämä hallitus nyt ottaa velkaantuessaan lisää. Eli niin kauan kuin tämä kasvukehitys jatkuu tällaisena kuin se on nyt, olematon talouskasvu, ja niin kauan kuin työttömyys jatkaa kasvuaan, valtio tulee automaattisten vakauttajien ja vähentyneiden tulojen myötä velkaantumaan.

Ne puolueet, jotka ovat puhuneet velkarahoitteen elvytyksen puolesta, ovat puhuneet nimenomaan investointivelasta ja sen käyttämisestä elvyttäviin toimiin sekä julkisinvestointien lisäämiseen. Jos nyt tarkastellaan tätä julkisen talouden suunnitelmaa, mistä me olemme tänään keskustelleet, niin minä kutsuisin tätä julkisen talouden suunnitelmaa oikeastaan syömävelan suunnitelmaksi, koska se sisältää talouskasvua leikkaavia toimia eikä mitään uskottavia keinoja työllisyyden ja talouskasvun parantamiseksi.

21.16 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Todellakin täällä edustaja Viljanen rakensi aivan klassisen olkiukon ja väitti, että muut, tarkemmin nimeämättömät tahot ja henkilöt suhtautuvat kevyesti velkaan, toisin kuin hän. Me voimme puhua täällä ihan oikeasti myös nimillä. Juuri tänäänhän hallitus on tuonut tänne eduskuntaan täydentävän budjetin 2016, joka nostaa lisävelkaantumisen jo yli puolen miljardin. Ja se on juuri sitä paheksuttua syömävelkaa. Siihen ei liity yhtään kasvun investointeja.

Täällä salissa on tänään jo monta kertaa toistettu, ja joudumme varmaan monta kertaa toistamaan, että SDP:n vaihtoehtobudjetti on ylijäämäinen. Velkaa otetaan vähemmän yli 300 miljoonaa euroa. Siitä huolimatta meidän vaihtoehdossamme on mittavat ja vaikuttavat panostukset kasvuun, työllisyyteen ja investointeihin. Se on vastuullista yhteisten varojen hoitoa, johon ei edustaja Viljasen oma puolue eikä hallitus kykene.

21.17 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Myös minä tartun edustaja Viljasen kommenttiin velka-asiasta. Oikeastaan vihreät kokee, ja myös minä koen, äärimmäistä huolta tästä velkaantumisen kovasta kulmakertomuksesta, ja juuri sen takia esitämme ajatuksia tästä kahdeksan vuoden elikkä kahden vaalikauden mittaisesta talouden tasapainottamisesta.

Mutta puhuttaessa puhtaasti velasta edelleen palaan siihen, mitä muun muassa valtiovarainvaliokunta sai Sixten Korkmanilta lausunnossaan: "Valtion velkaantuneisuuden taittaminen on tavoitteena epätarkoituksenmukainen, koska se on hyvin suhdanneherkkä ja omiaan johtamaan kovin myötäsykliseen finanssipolitiikkaan." Ja itse asiassa tahdon vielä viitata valtiovarainministeri Stubbin kuuteen kohtaan. Havainnollistan omilla kuudella kohdalla sen, miten hallituksen kiristävä finanssipolitiikka itse asiassa vain ja ainoastaan lisää

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

velkaantumista ja budjettialijäämää: 1) verotulot vähentyvät, 2) työttömyydestä aiheutuvat kustannukset kasvavat, 3) toimeentulotukimenot kasvavat, 4) kansalaisten ostovoima ja talouden kokonaiskysyntä heikkenevät, 5) kotimarkkinakysynnästä riippuvaisten yritysten kannattavuus, kyky työllistää ja investoida heikkenee, ja kohta 6) negatiivinen talouskierre vahvistaa viittä aikaisemmin mainittua trendiä.

Talous supistuu, kasvun mahdollisuudet heikkenevät. Tämä johtaa siihen, että budjettialijäämä ja velkaantuminen kasvavat. Koska olemme huolissamme velasta, koska suhtaudumme valtion velkaantumiseen hyvin vakavasti, emme kannata hallituksen politiikkaa, joka vain lisää velkaa.

21.19 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! En halua keskustelua paljonkaan pitkittää, toivottavasti, mutta ihan muutama lyhyt kommentti.

Ensimmäisenä siihen, mitä edustaja Kiuru totesi: Minä en nyt niin kauhean tavattomana sitä pidä, että jos Ylen 470 miljoonan budjetissa tulee 6 miljoonan indeksijäädytys, niin se millään ratkaisevalla tavalla vaikuttaisi Ylen toimintaedellytyksiin, puhumattakaan sen riippumattomuudesta. Mutta on tietysti hyvä, jos siitä löytyy yhteisymmärrys, ja sen takia meillä nyt on se ryhmä käynnissä, joka vuoden 2017 osalta pystyy niitä asioita katsomaan. Toivon myös, että tästä kehysasiasta tullaan siellä käymään keskustelua, mutta kun täällä oli aiemmin puhetta siitä, mikä on oikea kansantaloustieteellinen paikka mihinkin, niin kyllä minun on vaikea ymmärtää, mikä on se kansantaloustieteellinen peruste, että Ylen asiat eivät ole kehyksissä. Se on minulle ainakin jäänyt kyllä epäselväksi. Ja Makera ja Ara ovat kyllä aika lailla toisentyypisiä toimijoita kuin Yle.

Sitten vielä ihan lyhyesti parista muusta asiasta.

Tästä kilpailukykyasiasta minä toivoisin nyt, että tutustutte Suomen Pankin aivan uunituoreeseen tutkimukseen siitä, miten työajan pidentäminen parantaa Suomen kilpailukykyä ja julkista taloutta. Se ei ole keneltäkään poissa, se ei ole keneltäkään säästöä, että työaika pidennetään 40 tuntiin, mutta kansantalous voittaa siinä aivan valtavasti ja pitkässä juoksussa pelastetaan huomattava määrä suomalaisia työpaikkoja ja taataan paremmat palvelut kansalaisille.

Ja ihan viimeksi, arvoisa puhemies, aivan lyhyesti tästä investointivelka- ja syömävelkaasiasta. Niiden osalta, jotka ovat täällä uusia, sen ymmärrän, mutta me, jotka olemme olleet pidempään, tiedämme, että 2008 jälkeen, kun on paljon otettu velkaa, siinä on otettu erittäin paljon myös investointivelkaa, mutta siitä huolimatta koko ajan työllisyys on heikentynyt. Ihan muilla keinoilla tämä asia ratkaistaan.

21.21 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiitän, että sain vastauspuheenvuoron, sitä hainkin.

Minun on pakko sanoa, edustaja Satonen, teille, jos kerran te olette sitä mieltä, että Ylen riippumattomuus—riippuvuus-keskustelussa ymmärrätte niitä näkökulmia, joita on esitetty siitä, että julkisen talouden suunnitelman piirissä olette tehneet omatoimisesti ainoastaan hallituksen väellä, kolmen puolueen väellä, päätöksiä, jotka koskevat koko tätä eduskunnan konklaavia, kahdeksaa puoluetta, omissa nimissänne: Me muut olemme huolissamme siitä — kun otetaan tällainen etuharppaus eteenpäin, jossa omin toimin päätetäänkin yhtäkkiä hallituksen piirissä Ylen asioista — mihin tämä viiva sitten vedetään. Ja tosiasiassa on vain, edustaja Satonen, se, että jos kerran esitetään siitä huoli, että tämän ei pitäisi olla julkisen talouden kehysten piirissä, niin silloin ihmeellistä on se — jos te kerran olette

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

sitä mieltä, että kehyksiin pitää saada kaikki nämä finanssipoliittiset toimet, joissa merkittäviä tuloja ja menoja siirretään — miksi sitten esimerkiksi Makera ja Ara eivät tulleet kehyksen piiriin. Tätä kautta selviää, että te olette tehneet täysin poliittisen ratkaisun täysin poliittisin perustein kunnioittamatta eduskunnan pitkää työtä Yleisradion hyväksi ja sen hyväksi, että eduskunta päättää Yleisradion asioista. Minä olen siitä erittäin pahoillani, että te olette ajaneet nyt tällaiseen solmuun tämän yhdessä rakentamisen.

21.23 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Satosen puheenvuorossa tuli vähän viittauksia siihen, että tässä olisi ikään kuin harjoitettu nyt jotenkin erityisen elvyttävää talouspolitiikkaa edellisellä tai sitä edellisellä hallituskaudella. Edellinen hallitushan teki myös kiristävää talouspolitiikkaa koko hallituskautensa ajan, vaikkakin oikeudenmukaisempia päätöksiä kuin mitä tämä hallitus tekee. Siellä pyrittiin esimerkiksi siihen, että edelleen kavennetaan tuloeroja ja otetaan nämä puolet huomioon.

Mutta ehkä yksi semmoinen kohta, missä oikeasti on tehty jonkun verran elvyttävää politiikkaa kahden edellisen hallituskauden aikana ja mitä tämä hallitus edelleen esittää, ovat kolme päätöstä, jotka ovat lisänneet meidän velkaantumistamme sitä kautta, että ne ovat syöneet niitä tuloja, joita olisi ollut mahdollista saada. Eli 2010 poistettiin työnantajien Kela-maksu. Se oli aika iso menetys valtiontaloudelle, noin miljardin luokkaa, 900 miljoonaa euroa. 2014 päätettiin sitten alentaa yhteisöveroa 4,5 prosenttiyksikköä. Tämäkin maksoi valtiolle hyvin paljon tulonmenetyksinä. Ja nyt sitten tämä hallitus on esittänyt, että alennetaan tätä yksityisen työnantajan sosiaaliturvamaksua 1,72 prosenttiyksikköä. Tämäkin maksaa noin 847 miljoonaa euroa. Eli tässä mielessä voidaan sanoa, että nämä toimet ovat olleet ikään kuin tällaista velan kartuttamista ja niillä on pyritty elvyttävään politiikkaan.

Tosin nämähän eivät ole toimineet juurikaan. Me emme ole nähneet niitä asioita, mitä näiden päätösten aikaan on luvattu, eli kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja tai yritysten lisäinvestointeja, vaan onkin käynyt niin, että nämä rahat on ikään kuin annettu pois, mutta sitten näitä hyviä asioita ei ole saatu vastapainoksi. Peräänkuuluttaisinkin ehkä enemmän senkaltaista politiikkaa, että tekisimme julkisia investointeja esimerkiksi infrahankkeisiin, uusiin hankkeisiin, panostaisimme koulutukseen ja osaamiseen, panostaisimme uuteen energiatuotantoon ja ihan oikeasti (Puhemies koputtaa) loisisimme...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Pyydän puhujaa tulemaan tänne puhujajapönttöön.

...myös konkreettisia ajatuksia näiden niin sanottujen dynaamisten vaikutusten sijaan.

21.25 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Vielä ihan lyhyesti. Se oli hyvä, kun edustaja Marin mainitsi nämä infrahankkeet, kun juuri niitä on nimittäin tehty. Jos te katsotte sieltä, kun 2008 tämä taantuma alkoi, niitä ensimmäisiä budjetteja, mitä sen jälkeen tehtiin, niin oli jos minkäkinlaista elvytystä: oli homekoulujen korjaamista, ja oli vaikka mitä. Tiedän sen, kun sattumalta omassakin vaalipiirissäni oli muutama tällainen sinänsä hyvä kohde, joita saatiin silloin eteenpäin. Että hyvä asia sinällään, mutta ei niillä toimilla, mitä on tehty, ole Suomen työllisyyden virtaa käännetty, vaan koko ajan meidän työllisyys on mennyt huonompaan ja huonompaan. Nyt on ensimmäistä kertaa todellinen yritys (Krista Kiurun välihuuto) saada se muuttumaan. Siitä voidaan kiistellä, olisiko mennyt vieläkin huo-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

nompaan, jos ei olisi niin toimittu. Mutta suuntaa ei ole saatu käännettyä eikä ole saatu vientiin lisää vetoa kaikilla näillä erilaisilla yrityksillä, mitä tähän asti on ollut. Mutta yksikkötyökustannuksiin ei ole kertaakaan ennen puututtu kuin nyt vasta.

21.26 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyt kommentti liittyen tähän aikaisempien hallituskausien aikana harjoitettuun talouspolitiikkaan.

Se pitää paikkansa, että silloin finanssikriisin yhteydessä tehtiin Suomessa elvyttävää politiikkaa ja silloinen hallitus kyllä teki elvyttäviä budjetteja myöskin, ja se oli suhteellisen tehokasta, mikä näkyi siinä, että siitä huolimatta, että tuotanto romahti erittäin merkittävästi lyhyellä aikavälillä Suomessa, työllisyys ei romahtanut yhtä paljon. Eli näillä oli ihan konkreettisia positiivisia vaikutuksia myöskin. Ongelma oli tämä linjanmuutos, mikä tehtiin edellisellä hallituskaudella, jolloin tästä linjasta luovuttiin ja ikään kuin samaan aikaan, kun muualla Euroopassa alettiin harjoittaa kiristävää finanssipolitiikkaa, myös Suomen hallitus valitsi tämän menosopeutusten linjan keskellä taantumaa, ja tämän poliittisen linjan vaikutukset me näemme nyt. Se ei ole ollut tehokasta tai toimivaa työllisyyden näkökulmasta, se ei ole ollut tehokasta tai toimivaa velkaantumisen taittamisen näkökulmasta, eikä se ole ollut tehokasta tai toimivaa alijäämien supistamisen näkökulmasta. Eli ne ongelmat ovat ennen kaikkea se linjanmuutos, joka tehtiin edellisellä kaudella.

21.27 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Vuodesta 2008 lähtien on otettu lisävelkaa kovalla tahdilla, mutta työttömyysaste on korkea. Tätä ihmetellään täällä salissa jatkuvasti, ikään kuin kyseessä olisivat normaalit ajat. Mutta täytyy kai tässä nyt muistaa, että tuolloin alkoi Euroopan unionissa pisin taantumajakso, jonka moderni taloushistoria tuntee, ja koska Suomen viennistä 55 prosenttia menee EU:hun, seurauksena oli se, että Suomen tämänhetkinen taantuma on kansantuotteella mitaten pahempi kuin 90-luvun lama. Taatusti tuo taantuma toi esiin Suomen tuotannon rakenteellisia ongelmia, mutta kyllä tuntuu täysin surrealistiselta se, että täällä salissa koko ajan kiistetään, että kyseessä olisi minkäänlainen suhdanneongelma, kun kuitenkin kyseessä on taloushistorian syvin ja vaikein taantuma, joka tunnetaan.

21.28 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Vielä ihan lyhyesti. Tämä on sinänsä mielenkiintoista talouspoliittista keskustelua, ja hyvä, että tällaista käydään, mutta kun tiedän, että edustajat Harakka, Andersson ja muut täällä paikalla olijat ovat hyvin paneutuneet tähän kysymykseen, niin kysyisin teiltä, kun 2008 tuli tämä Euroopan ja maailman laajuinen lama: mitkä valtiot ovat ne Länsi-Euroopan maat, jotka ovat toipuneet siitä Suomea huonommin? Minusta se on aika hyvä kysymys, ja koska meillä ei ole saatu kilpailukykyä kuntoon, toisin kuin on Saksassa, toisin kuin on Tanskassa, toisin kuin on tehty näissä Euroopan kriisimaissa, toisin kuin on tehty Isossa-Britanniassa, sen seurauksena meidän tilanteemme on vain vajonnut ja vajonnut koko ajan huonommaksi, kun sen sijaan muualla tilanne on saatu käännettyä ja suunta on saatu muuttumaan. Tässä on nimenomaan se avainasia, että me olemme liian pitkään odottaneet, että joulu saapuu, mutta valitettavasti se ei ole tullut, vaan pitää tehdä itse sen saamiseksi aikaan.

21.29 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Vastaan mielelläni edustaja Satoselle ainakin osittain liittyen siihen, mikä erottaa Suomea ja Suomen tilannetta tilanteesta monissa muissa Länsi-Euroopan maissa. Ainakin Suomen ongelmien taustalla, mikä tekee myös-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

kin näistä ratkaisuksista monimutkaisempia, on se, että Suomi kärsii samanaikaisesti sekä suhdannepoliittisista ongelmista liittyen tähän eurokriisiin ja tähän pitkäaikaiseen taantumaa että pitkäaikaisista rakenteellisista ongelmista meidän elinkeinorakenteessamme vientisektorin puolella. (Arto Satonen: Kyllä!) Siinä se suurin muutos, mikä on tapahtunut, on se, että Suomi on menettänyt korkean tuottavuuden työpaikkoja vientiteollisuuden puolelta, ja tämä murros on ollut käynnissä 2000-luvun alusta asti.

Mutta tämä hallituksen analyysi siitä, että tämä murros johtuisi puhtaasti meidän palkkakustannuksistamme, ei pidä paikkaansa, vaan se ongelma siinä on tämä tuottavuuden muutos. Eli jos me haluamme ratkaista näitä molempia ongelmia, meidän kannattaisi tehdä sekä politiikkaa, joka huomioi tämän suhdanneproblematiikan, eli elvyttävämpiä toimia — nyt hallitus tekee päinvastaista politiikkaa — että sellaista politiikkaa, jolla me ratkaisemme näitä pitkän aikavälin ongelmia, mitä meillä on elinkeinorakenteen puolella, ja se on panostaminen tuotekehitykseen, tutkimukseen, koulutukseen, joiden kautta me pystymme tukemaan uusien laadukkaiden palveluiden ja tuotteiden kehitystä tässä maassa. Mutta tässäkin suhteessa hallitus tekee täysin päinvastaista politiikkaa. Te leikkaatte poikkeuksellisen paljon juuri näistä sektoreista.

21.31 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kyllä sillä tavalla on hyvin vaikeata, oppositiossa kun olemme, ymmärtää sitä, miksi hallitus vie väkisin eteenpäin tällaista talouspoliittista linjaa, jolla on kuitenkin asiantuntija-arvioiden mukaan hyvin vähän kannatusta. Se on tässä se erikoinen juttu.

Edustaja Satonen äsken totesi, että syystä pitää olla velkaantumisesta huolissaan. Mekin olemme velkaantumisesta huolissamme. Sen takia me otamme, niin kuin huomenna tullaan näkemään, vähemmän velkaa kuin tämä hallitus ottaa ensi vuodelle, ja tämä hallitus ottaa enemmän velkaa kuin tänä vuonna on otettu. Siltä osin nämä puheet velkaantumisesta eivät oikein täsmää niihin tekoihin, joita te teette.

Mutta tämä velkaantumisen taso on hiukan eri keskustelu. Kun me vertaamme Suomen velkaantumisen tasoa moniin muihin maihin, niin ei minusta se kärki ole niinkään siinä velkaantumisen tasossa, vaan tässä velkaantumisen nopeudessa. Ja kun me tätä velkaantumisen nopeutta tässä yhdessä murehdimme, niin lähtökohtaisesti meidän pitäisi pystyä puuttumaan niihin syihin, miksi me olemme niin nopeasti joutuneet velkaantumaan. Silloin kokonaan tämä keskustelu palaa jälleen tähän kilpailukykyteemaan, joka tässä nousi jälleen esiin. Siellä se iso ongelma on se, että vuosina 2005—2007 meillä oli poikkeuksellisen ylhäällä meidän hintakilpailukyky, koska sekä Nokian että Kiinan kaupan tuloksena me olimme paljon paremmassa hapessa kuin me olemme nyt. Nyt me olemme menettäneet yksinään elektroniikkateollisuudesta noin 10 000 työpaikkaa, ja totta kai se vaikuttaa tähän isoon kuvaan. Mutta ei meidän hintakilpailukykyongelma tule siitä, että nämä tuotteet olisivat olleet liian kalliita, vaan me olemme menettäneet jotain sellaista, mikä maailmalla myi. Ja siitä tullaan siihen lopputulokseen, (Puhemies koputtaa) että tämä on suhdannekriisi ja rakennekriisi...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän puhujaa siirtymään puhujapönttöön.

...ja molempia pitää korjata.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

21.33 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Vielä edustaja Arto Satoselle: toistan vihreiden keskeisimmän viestin talouspolitiikasta, sen, että kahden vaalikauden aikana tehdään sekä rakenne- että suhdannetekoja. Tahdon vielä siteerata aikaisemmin pitämäni ryhmäpuhetta ja Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun taloustieteen professoria Matti Pohjolaa, joka toteaa asiasta osuvasti myöskin valtiovarainvaliokuntaan tuomassaan lausunnossa: "Heikko hintakilpailukyky ei ole Suomen ongelmista suurin. Tuottavuuskasvun pysähtymisenä ilmenevä kasvukilpailukyvyn romahdus on vakavin ongelma. Julkisen talouden suunnitelman taustaoletuksena on, että tämä ongelma ratkeaa itsestään, vaikka koulutus-, tutkimus- ja kehitysinvestoinneista leikataan." Tämä on se pihvi.

Ja mitä tulee vielä itse euroalueeseen, edustaja Harakka toi hyvin esille jo aikaisemmin sen, että meillä on koko euroalueella finanssikriisin alkamisen jälkeen todella krooninen kysyntävajе. Ja se, että jossain valtiossa voidaan katsoa näkyvän pientä kasvua jossain vaiheessa, ei vielä kerro siitä, että valtio olisi ikään kuin päässyt kuiville. Jos bkt tippuu, niin on luonnollista, että nähdään tiettyä kasvukäyrää. Se on ihan luonnollista, se ei kerro siitä, että se valtio olisi päässyt eteenpäin.

Edustaja Andersson sanoi aivan oikein tuossa aikaisemmin, että Kataisen hallitusohjelmaan kirjattiin ensimmäistä kertaa tämä myötäsyklinen talouspolitiikka, eliikkä kärjistetään suhdannevaihteluja entisestään, ja se on sisäänrakennettuna myös pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmaan. Tämä on se keskeinen ongelma, mikä lisää sitä budjettialijäämää sekä velkaantumista, ja se on se kaikkein suurin ongelma.

21.35 Sirpa Paatero sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Hallituksen ajatus parantaa Suomen kilpailukykyä ja suomalaisten elämää on tässä kohtaa kyseenalaistettu aika monen asiantuntijan sanoilla kuulemisissa, ja leikkaukset ja säästötoimenpiteet tulonsiirtoihin ja julkisiin palveluihin aiheuttavat kotimaisen kysynnän ja ostovoiman heikkenemistä ja siitä johtuen kielteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja talouskasvuun. Ihan toisinpäin kuin tähän mennessä hallitus on luvannut.

Suomalaisten luottamus tulevaisuuteen ja erityisesti turvallisuudentunne syntyvät monista asioista, ja niiden pohjana on oikeudenmukaisuus, ja siksi on perätty näitä tulonjakovaikutuksia ja laskettu erilaisia tilanteita erilaisille perheille, mitenkä ihmisten elämä oikeasti muuttuisi, ja sitä varten koulutus, työllisyys ja terveyserojen kasvu ovat olleet huolenamme. Suomessa on totuttu sopimisen kulttuuriin ja on totuttu siihen, että niin työmarkkinoilla kuin politiikassa suuret asiat tehdään yhdessä, ja siitä syystä parlamentaarinen valmistelu on se, mihinkä on luotettu.

Muutama asia valiokunnista:

Ensimmäisenä suomalaisten turvallisuuteen liittyvät poliisit, joiden osalta huoli poliisien koulutuksesta on suuri. Sen takia me olemme ajatelleet, että siihen on lisättävä voimavaroja, niin koulutuspaikkoihin kuin poliisien toimintarahoihin. Tällä hetkellä eläköityy poliiseja sellainen määrä, että vain puolet viroista tulee nykyisillä koulutusmäärillä täyteen tuleville vuosille, ja kehyskauden aikana 880 poliisia vähenee kokonaisuudessaan. Ja kun tiedetään tilanne tällä hetkellä turvapaikanhakijoiden osalta, tässä terrorismin uhassa, meidän rajojen osalta ynnä muuta, niin poliisien määrää ei voi näin paljon leikata. Ja siitä syystä myöskin koulutuksen taso on pidettävä nykyisellään.

Samansisältöinen asia liittyy myöskin Tullin, Rajavartiolaitoksen ja Häätäkeskuslaitoksen toimintaan. Samalla myöskin harmaan talouden tutkinta niin poliisin puolelta kuin Tul-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

lin osalta on ollut vaarassa heiketä. Nyt tänään täydentävässä talousarviossa tuli sitten loppaus poliisien puolelle, mutta Tullin osalta tilanne on yhä edelleen kesken.

Sitten on tietysti toinen puoli, joka liittyy meidän turvallisuuteen, eli kun katsotaan kriisinhallinnan kautta. Tällä hetkellä ollaan vähentämässä kriisinhallinnan resursseja, niin että niitä paikkoja, joissa suomalaisia rauhanturvaajia on siviilikriisinhallinnassa tai sotilaallisessa kriisinhallinnassa, ei tule olemaan kuin murto-osa tämän kehyskauden jälkeen. Samanaikaisesti tasavallan presidentti on sitä mieltä, että meidän tulee olla yhä edelleen vahvasti mukana kriisinhallinnassa, ja nytkin viimeisimpänä ovat keskustelut Afganistanista, että siellä jäädään yhä edelleen turvaamaan maan oloja.

Tähän liittyvät kehitysyhteistyörahat vahvasti, sillä jos me ajattelemme, että yhteiskuntia saadaan rakennettua niissä maissa, joista sitten ihmiset turvaa lähtevät hakemaan, niin ei ole mitenkään järkevää vähentää sieltä noin puolta niistä voimavaroista Suomen talouden turvaamiseksi, sillä nämä taloudet ovat aika lailla kytköksissä toisiinsa. Ei voi ajatella niin, että leikkaamalla toisesta päästä pelkästään parannetaan sitten Suomen taloutta, sillä niillä vaikutuksilla on nopeat seuraukset myös tänne.

Sen takia toivonkin, että hallitus ymmärtää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden päälle ja tekee lisää näitä peruutuksia, jotta ensi vuodet päästään huomattavasti nykyistä suunnitelmalla paremmalla eteenpäin. — Kiitos, puheenjohtaja.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 101/2015 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 5-6/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 7/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 7/2015 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

21.41 **Touko Aalto vihr:** Arvoisa herra puhemies! Kuten tässä salissa toisen lisätalousarvion yhteydessä, kolmannen lisätalousarvion yhteydessä, niin myös tässä neljännen lisätalousarvion yhteydessä oppositiopuolueista vihreät, SDP ja vasemmistoliitto esittävät vakavan huolensa Suomen työttömyystilanteesta ja ennen kaikkea kuntien, maakuntien mahdollisuudesta vastata työttömyyden haasteeseen palkkatukirahoilla, starttirahoilla, ylipäättään työllistää ihmisiä.

Hallituksen esityksessä neljänneksi lisätalousarvioksi kuvataan hyvin talouden ongelmat ja alati paheneva työttömyystilanne. Itse lisätalousarviossa esitetään kuitenkin vain 2,8 miljoonaa euroa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli vuoden 2015 syyskuussa 225 000 ihmistä. Valtiovarainmi-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

nisteriön taloudellinen katsaus syksyille 2015 toteaa, että työttömyys lisääntyy selvästi tänä vuonna. Kuluva vuoden työttömyysasteen arvioidaan olevan 9,6 prosenttia.

Vaikka hallitus on puhunut lisätalousarvioiden yhteydessä teknisistä lisätalousarvioista, kyse on poliittisesta arvovalinnasta. Hallitus on tehnyt tietoisin valinnan siitä, sekä toisessa että kolmannessa lisätalousarviossa, että se maksaa mieluummin työttömyydestä kuin ihmisten työllistymisestä. Juuri nyt on äärimmäisen tärkeää lisätä kannustimia, tukitoimia aktiiviseen työnhakuun.

Arvoisa herra puhemies! Esitän vastalauseen lausumaehdotuksen 1: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo välittömästi eduskuntaan työllisyyttä tukevan lisätalousarvion." Ja lausumaehdotuksen 2: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu ensi vuodelle kohdistetut työllisyysmäärärahojen leikkaukset."

21.43 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu hyvin siitä, kuinka pitkäaikaistyöttömyys on Suomen työmarkkinoiden keskeisin rakenteellinen ongelma, ja näiden riittämättömien työllisyysmäärärahojen takia työttömyysjaksot tällä hetkellä pidentyvät ja myöskin aktivointiaste laskee.

Kannatan siksi edustaja Aallon tekemää ehdotusta.

21.44 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tosiaan meillä on demareiden, vihreiden ja vasemmistoliiton kanssa yhteinen vastalause, jossa on kolme lausumaa, ja teimme nyt vähän työnjakoa, ja esittelen niistä tätä kolmatta. Mutta ennen sitä totean, että yhdyin itsekin myöskin lausumaehdotuksiin 1 ja 2 sosialidemokraattien puolesta, koska tosiasia on se, että tässä edustaja Aalto hyvin kuvasi sitä, minkälaisessa tilanteessa me olemme. Tällainen työllisyyspolitiikka on vastuutonta, jossa aidosti ei tuoda tarpeellisia määrärahoja lisätalousarvioiden kautta työllisyyden hoitoon. Ja tämäntyyppinen edesvastuuttomuus näkyy nyt kentällä siinä, että meillä ei ole työllistämistoimiin riittävästi rahoitusta, ja siltä osin monet ihmiset joutuvat olemaan pitkäaikaistyöttömyyden kierteessä, koska näiden tukitoimien piiriin ei pääse, ja siitä hyvä esimerkki on oma maakuntani Satakunta.

Toisaalta myöskin yhdyin siihen vastalauseen lausumaehdotukseen 2 SDP:n puolesta, jossa me lähdemme siitä, että nämä ensi vuodelle kohdistuvat työllisyysmäärärahojen leikkaukset tulisi perua. Se ei sovi kerta kaikkiaan tähän aikaan, että jätetään tätä aktiivista työllisyyspolitiikkaa tekemättä, ja tämä passiivinen työllisyyspolitiikka johtaa tilanteeseen, jossa me käytännössä teemme ideologisen valinnan siitä, että emme puutu asioihin.

Arvoisa puhemies! Minä totean, että tämä vastalauseen lausumaehdotus 3 liittyy siihen, että hallitus on päättänyt nyt ottaa käytäntöön sellaisen menettelyn, jossa arviointimäärärahoja tutkimuksen ja tieteen osalta ajoitetaan uudella tavalla. Lähtökohta on se — silloin kun strateginen tutkimusneuvosto perustettiin ja kun sen yhteydessä tämä arviointimäärärahamenettely otettiin käytäntöön — että tämä arviointimäärärahojen menettely takaa sen, että ne eduskunnan aikaisemmin päättämät valtuudet tulevat aidosti käyttöön. Tätä kautta tärkeätä on se, että jos tutkimukselle ja tieteelle on kohdistettu tässä talossa valtuuksia, niin kyllä meidän pitää pitää huolta siitä, (Puhemies koputtaa) että nämä arviointimäärärahat riittävät. — Ja koska tämä on tärkeä asia, puhemies, tulen sitten sinne.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän puhujaa asettumaan puhujapöytäntöön. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Koska on erittäin tärkeää pitää huolta siitä, että tutkimuksen ja tieteen valtuuspäätökset pitävät, niin kesken vuoden arviointimäärärahojen ajoituksen muutos on riskaabelia siksi, että saattaa herätä epäily, muutetaanko myöhemmin tutkimuksen ja tieteen valtuuspäätöksiä ja leikataanko sitä kautta myöhemmin riittäviä arviointimäärärahoja. Tästä syystä olemme halunneet valiokunnassa kiinnittää kaikkien huomiota siihen, että nyt tehdään historiallinen päätös. Kun arviointimäärärahojen ajoitusta muutetaan, me voimme oppositiossa tämän ymmärtää, jos se perustuu siihen, että lupaus siitä pitää, että näihin valtuuksiin ei sitten tulla myöhemminkään puuttumaan. Tästä syystä olemme halunneet kiinnittää koko eduskunnan huomiota siihen, että jos tutkimukseen ja tieteeseen on tehty valtuuspäätöksiä, sitä koskevan rahoituksen osalta täytyy myöhemmin, muina vuosina arviointimääräraha-käytännön puitteissa varmistaa, että tämä raha tulee käytettyä. Tästä syystä me olemme halunneet, että huolehditaan siitä, että tuleville vuosille osoitettavat tieteen ja tutkimuksen määrärahat eivät pienene tämän lisätalousarvion teknisen päätöksen johdosta. Siksi tällaiset tekniset ajoitusmuutokset tieteen ja tutkimuksen määrärahoissa eivät voi johtaa myöhemmin valtuuksien leikkaukseen.

Nyt tässä tapauksessa luotamme hallituksen sanaan siitä, että näin ei tulla tekemään, mutta toivomme, että tämän lausumaehdotuksen 3 kautta tätä tilannetta arvioidaan myös tulevana vuosina, ja tulemme edellyttämään, että näiden valtuuksien mukaiset arviointimäärärahat varataan jatkossa niille vuosille, joihin näitä kohdennettuja hankkeita on tulossa. — Kiitos.

21.48 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Kiurun erittäin hyvin perusteltua ja esiteltyä lausumaehdotusta numero 3.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 talousarvioesityksen (HE 30/2015 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 118/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.13 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevan vuoden budjetti on paraikaa eduskunnan käsittelyssä, ja tällä esityksellä me teemme budjettiin välttämättömiä täydennyksiä. Varsinaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 2,1 miljoonaa euroa, ja määrärahojen nettomääräinen lisäys täydentävässä esityksessä on 261 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan täydentävä talousarvioesitys lisää siis valtion nettolainanoton tarvetta 258 miljoonalla eurolla.

Arvoisa rouva puhemies! Käyn lyhyesti läpi täydentävän esityksen pääkohtia.

Ensimmäisenä maahanmuutto. Suurin yksittäinen kokonaisuus on turvapaikanhakijatilanteesta aiheutuvat menot, suhteessa varsinaiseen talousarvioon ehdotamme maahanmuu-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

ton määrärahoihin yhteensä noin 450 miljoonan euron lisäystä. Nämä määrärahalisäykset pohjautuvat arvioon, jossa Suomeen saapuu tänä vuonna noin 30 000 turvapaikanhakijaa ja ensi vuonna 15 000 uutta turvapaikanhakijaa. Luvuissa ovat mukana myös kiintiöpakolaisten uudelleensijoitukset ja turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot. Turvapaikanhakijoista noin 35 prosentin arvioidaan saavan myönteisen turvapaikkapäätöksen, joten ensi vuonna noin 21 000 turvapaikanhakijan arvioidaan olevan kuntakorvauksen piirissä.

Osana kokonaisuutta vastaanottotoiminnan ostopalvelumenoihin lisätään noin 203 miljoonaa euroa ja vastaanottotoiminnan asiakkaalle maksettavaan tukeen noin 59 miljoonaa euroa. Tukitasoa ei nosteta.

Turvapaikkakäsittelyn tehokkuuden varmistamiseksi Maahanmuuttovirastolle suunnataan lisäresursseja 750 uuden käsittelijän palkkaamiseen ensi vuodelle. Poliisiresursseja lisätään noin 26 miljoonaa, Rajavartiolaitokseen 3 miljoonaa, Tulliin 0,5 miljoonaa ja tuomioistuimelle lisätään yhteensä 7,7 miljoonaa euroa, oikeusapuun 3 miljoonaa euroa.

Myös kotouttamistoimintaan panostetaan, mikä on poikkeuksellisen maahanmuuttotilanteen haltuun ottamisessa kaikkein tärkeintä. Kotouttamisen onnistumiseen vaikuttaa monta asiaa, paitsi maahanmuuttajan oma aktiivisuus ja motivaatio myös ympäröivän yhteiskunnan kotouttamiselle tarjoama tuki ja valtaväestön asenteet turvapaikanhakijoita kohtaan. Voimme itse merkittävällä tavalla vaikuttaa siihen, kuinka suuri voimavara turvapaikanhakijoista Suomelle tulevaisuudessa muodostuu.

Kuntakorvauksen määrärahaa korotetaan siis 21 miljoonaa euroa ja työvoimapalveluiden maahanmuuttajille tekemien osaamiskartoitusten, kielitestien ja muiden työllistymistä edistävien hankintojen rahoitusta lisätään 23 miljoonalla eurolla. Myös te-toimistojen henkilöstöä koulutetaan turvapaikanhakijoiden työllistämisen ja kotouttamistehtäviä varten 4 miljoonalla eurolla ja maahanmuuttajalasten perusopetuksen valmistavaan opetukseen lisätään 25 miljoonaa euroa, eli 25 miljoonan euron määräraha, ja samalla varmistetaan joustavammin, että oppilas saa resursseja, vaikkei olisi koulussa kirjoilla vielä tilastointipäivänä. Myös opettajia ja muuta opetustoimen henkilöstöä koulutetaan uuteen tilanteeseen runsaan 2 miljoonan euron määrärahalla.

Maahanmuuttomenojen kokonaisuuden osalta on huomioitava, että määrärahalisäykset ovat vasta arvioita ensi vuoden edessä olevan haasteen suuruudesta. Tilanne muuttuu nopeasti, ja tästä johtuen määrärahan tarve on vielä epävarma. Hallitus on varautunut siihen, että mahdollisia lisätarpeita katetaan sitä mukaa, kuin turvapaikkakehitys ensi vuoden osalta on paremmin tiedossamme. Hallituksen on myös työskenneltävä sen eteen, että tilanteeseen löytyy muitakin ratkaisuja. On onnistuttava kehittämään kotimaisia toimintamalleja ja turvapaikanhakijatilanne saatava hallintaan eurooppalaisin toimin.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi niin sanotut Microsoft-toimet. Eli toisena kokonaisuutena nostan esille Microsoftin kesän irtisanomistilanteesta johtuvat jatkotoimet, joiden tarkoituksena on helpottaa irtisanottujen tilannetta ja nopeuttaa heidän työllistymistään.

Tekesin avustusvaltuuteen lisätään 10 miljoonaa euroa ict-osaajien palkkaamiseksi tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotehtäviin. Finpron määrärahoja lisätään 2 miljoonalla eurolla edistämään ulkomaisten ict-yritysten sijoittumista Suomeen ja lisäksi yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin lisätään 5 miljoonaa euroa ja valtuutta nostetaan 20 miljoonaan euroon. Myös aikuiskoulutuksen määrärahaa nostetaan 10 miljoonalla eurolla. Toivomme, että tällä paketilla saamme suomalaiset huippuosaajat pian uusiin töihin rakentamaan Suomea.

Ja sitten lopuksi muita keskeisiä kysymyksiä.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Hallitus ilmoitti viime viikolla, että luovumme eläkeläisten asumistuen siirtämisestä osaksi yleistä asumistukijärjestelmää. Tästä ratkaisusta tuli meille valtava määrä palautetta, ja monet ihmiset olivat aidosti huolissaan siitä, miten muutos vaikuttaa heidän arkipäiväänsä. On hyvä asia, että budjetin täydentämisen yhteydessä olemme pystyneet löytämään korvaavat toimenpiteet säästön kattamiseksi toisaalta. Lisäksi hallitus pienentää myös lääkekorvauksiin kohdennettua säästöä puolella aiotusta. Yhteensä nämä ratkaisut lisäävät valtion menoja ensi vuonna noin 27 miljoonaa euroa. Vastaava säästö katetaan muun muassa Kelan sosiaaliturvarahastojen toimintakuluista, valtion korvauksesta terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta, rokotteiden hankintamenoista ja kärkihankkeiden määrärahojen lykkäämisestä vuosille 2017 ja 18. Vuosia 17 ja 18 koskevat säästöratkaisut tehdään kevään kehysriihen yhteydessä.

Lisäksi haluan nostaa esille vielä yhden pienen mutta tärkeän kokonaisuuden harmaan talouden torjunnan saralta. Hallitus lisää poliisin talousrikostorjunnan määrärahoja 6,4 miljoonalla eurolla, jotta talousrikostutkinta voi jatkua ensi vuonna nykytasollaan. Toivomme, että lisäys omalta osaltaan auttaa harmaan talouden ja veronkierron ehkäisyssä. Harmaata taloutta on kuitenkin torjuttava monella rintamalla ja monin erilaisin toimenpitein, eli hallitus aloittaa uuden harmaan talouden torjuntastrategian valmistelun, josta on tarkoitus tehdä edellisiä ohjelmia kokonaisvaltaisempi toimintamalli, ja siinä on tarkoitus keskittyä isoihin, aidosti vaikuttaviin torjuntahankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Tässä lyhyesti täydentävän budjettiesityksen pääkohtia. Nyt esitettyjen budjetin täydennysten jälkeen ensi vuoden jakamaton varaus on 40,2 miljoonaa euroa. Iso haasteemme ei ole poistunut mihinkään. Valtio velkaantuu ensi vuonna 5,3 miljardia euroa. Valtionvelka kohoaa 106 miljardiin euroon ensi vuoden lopussa, mikä on jo 50 prosenttia bruttokansantuotteestamme. Jos olen oikein ymmärtänyt, me ylitämme 100 miljardin euron rajapyykin torstaina kello 15.30. Vaikka ensi vuoden talousarvio sisältääkin vaikeita asioita ja todella hankalia päätöksiä, on niidenkin keskellä aina syytä pitää mielessä, miksi vaikeita ratkaisuja tehdään — tässä viitataan tuohon edelliseen keskusteluun. Niin tehdään, koska haluamme rakentaa parempaa tulevaisuutta. Emme halua jättää lapsillemme alati paisuvaa velkataakkaa, vaan tahdomme kääntää velkaantumisen laskuun ja rakentaa samalla uutta kasvua, mitä hallitus nyt tekee muun muassa työmarkkinoita ja sote-palvelurakenteita uudistamalla.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

17.20 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä täydentävässä budjettiesityksessä on todellakin eräitä erittäin tärkeitä ja sinällensä hyvin positiivisia täydennysehdotuksia. On syytä antaa hallitukselle tunnustus siitä, että se on ollut valmis myös tältä osin korjaamaan niitä virheitä, jotka varsinaiseen budjettiesitykseen ovat jääneet. Otan muutaman olennaisen asian esille.

Ensin tämä kotouttamiskysymys. Selvää on, että me olemme tässä erittäin suuren haasteen edessä. Ja tässä kysymys on ei niinkään siitä, selviämmekö tästä pakolaisten ja turvapaikkahakemusten käsittelystä, vaan enemmänkin siitä, mitä tapahtuu tällä varsinaisen kotouttamisen puolella. Uskon, että syksyn aikana tehdyt ratkaisut turvapaikanhakijoiden vastaanottamisessa ovat luonteeltaan sellaisia, että kyllä viranomaisten yhteistyö on löytänyt tässä oman suuntansa ja tämä toimii, mutta sitten suuri haaste on kyllä, miten tämä ko-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

touttaminen tehdään. Siinä ollaan todella megaluokan haasteen edessä suhteessa niihin haasteisiin, jotka hyvin äkillisesti ovat meille muilta osin viime vuosina nousseet.

Olin vähän hämmästynyt, kun kuuntelin perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoroa tuossa edellä, kun käsiteltiin tätä julkisen talouden suunnitelmaa, siinähan uhrattiin erittäin paljon aikaa tähän maahanmuutto- ja kotouttamiskysymykseen. Ja sitten, kun katsoo tätä täydentävää budjettiesitystä, täytyy sanoa, että — tämä täydentävä budjettiesitys on kuitenkin ilmeisesti, oletan niin, ministeri Stubb, yksimielinen hallituksen esitys — nämä aikaisemmin kuullut perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoron kannat eivät ole tähän täydentävään ehdotukseen vaikuttaneet.

Tässä se yksi iso asia, joka on nyt kokonaan käsittelemättä, koskee tätä asutuskysymystä. Meillä on entisestään suuria vaikeuksia kasvukeskuksissa löytää kohtuuhintaisia asuntoja, erityisesti tietysti vuokra-asuntoja, ja nyt on selvää, että meille tulee hyvin nopeaan tahtiin tuhansien ihmisten asuttamisen ja kotouttamisen tarve. Ikävä kyllä hallitus ei ole tässä vastaamassa, niin kuin olin odottanut, että tässä tulisi joitain vastauksia myös tähän asuntotuotannon nopeuttamiseen, jotta me saisimme niitä asuntoja, koska nythän tässä menee kauan aikaa ennen kuin siitä rahoituspäätöksestä lähtee ensimmäinen kuokka maahan ja ennen kuin tulevat nostokurjet paikan päälle ja alkaa se varsinainen rakennustyö. Pahaa pelkään, että tässä nyt myöhästytään kyllä tosi pahasti, kun tätä asumispuolen asiaa ei ole tässä täydentävässä ehdotuksessa mukana. Tämä koskee erityisesti näitä suuria kasvukeskuksia, aivan erityisesti tietysti täällä etelässä, mutta selväähän on ja me tiedämme, että alkuvaiheen jälkeen iso osa turvapaikanhakijoista hakeutuu sinne, missä aikaisemminkin on maahanmuuttajia ja mistä myös pakolaiset ovat löytäneet kotinsa — hakeutuvat tietysti, niin kuin mekin tekisimme, tuttujen luokse ja sinne, missä on saman kulttuurin ihmisiä.

Joten toivon, että hallitus pitäisi työlliställeen tämän laveamman kotouttamisen. Tämä asuntoasia ei ole ainut, mutta se on erittäin suuri. Jotta toimimme niin, että meille ei tule suuria vastakkainasetteluja sitten niiden osalta, jotka ovat ennestään siellä vuokra-asuntojonossa, ja sitten uusien tulijoiden osalta, niin tähän tarvitaan aivan eri luokan panostus kuin mitä nyt tässä on varauduttu tekemään. Tässä olisi hyvä ottaa koppia näistä edustaja Myllerin aikaisemmin mainitsemista Asuntorahaston rahoitusmahdollisuuksista. Siellä on kuitenkin käytettävissä kohtuullisen iso ylijäämä, jota pitäisi tässä tilanteessa käyttää. Meillähän on ammattitaitoista työvoimaa vapaana ja on myös koneita ja rakennusyrittäjiä, jotka mielellään lähtisivät tätä työtä tekemään.

Toinen asia, jonka haluan ottaa esille, koska se oli mielestäni vähän nolo eikä kunniaksi hallinnolle: Meillähän on korkeatasoinen virkakunta ja myös valtiovarainministeriössä osaava väki, samaten kuin työ- ja elinkeinoministeriössä, mutta nyt Helsingin Sanomat kertoi eilen, että tässä sinällänsä täysin tarpeellisessa, erittäin tarpeellisessa, reaktiossa näihin Microsoftin irtisanomisiin kävi sillä tavalla, että työ- ja elinkeinoministeriön tiedotustilaisuudessa ministeri Rehnin johdolla — ja myös ministeri Lindström oli paikan päällä, ja myös Salon kaupunginjohtaja oli pyydetty paikan päälle — nimenomaan salolaisille luvattiin, että tämä hätä siellä Varsinais-Suomessa otetaan todesta ja sinne tulee yli 20 miljoonan euron tukipaketti. Ja nyt sitten osoittautui, kun tämä oli julkistettu, että kuinka ollaan, siellä oli rahaa, joka olikin menossa muualle, ja että se Salon osuus tulee olemaan vain 10 miljoonaa eli puolet siitä luvatusista. Kiinnittäisin nyt hallituksen huomion sillä tavalla, että näin ei pitäisi tehdä eli ei pitäisi nostaa odotuksia ja luvata tiedotustilaisuudessa 20 miljoonaa, jolla olisi jotain merkitystä, ja sitten ottaa siitä puolet pois. Tällaista tarkkuutta toivoisin.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Lopuksi totean vielä, että ikävä kyllä tässä esityksessä sisällä on ei velanoton vähentäminen, vaan tämä tarkoittaa sitä, että hallitus tulee ottamaan yli 0,5 miljardia euroa (Puhemies koputtaa) enemmän velkaa kuin mitä tänä vuonna on. Se velkaantumiskehityksen käyrä alaspäin, mikä viime vaalikaudella saatiin aikaan, tulee siis nyt, edustaja Kankaanniemi, kääntymään ylöspäin, eli lisää velkaa.

17.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus teki erittäin hyvän ja vastuullisen päätöksen perueensa eläkkeensaajien asumistuen yhdistämisen yleiseen asumistukeen, kun tämä olisi merkinnyt leikkausta eläkeläisten asumistukiin ja sitä kautta taloudelliseen asemaan. Kun tämä asia tuli kevätkesällä esille, niin heti totesin, että tässä on erittäin huono kohde säästää. Siksi elokuussa otin yhteyttä kesken loman edustaja Lea Mäkipäähän, joka vieressäni yleensä täällä istuu, tällä hetkellä ei. Olemme ryhmämme kaksi vanhinta, ja totesin, että me olisimme sopivat ottamaan tämän asian hyvin, hyvin, erittäin hyvin vakavasti, ja niinpä sitten teimme yhteisen vetoomuksen hallituksessa oleville perussuomalaisille ministereille. Elokuun 16. päivänä 2015 kello 21.40 lähetin meidän yhteisen vetoomuksemme ministereille Soini, Mäntylä, Lindström ja Niinistö sekä ryhmäpuheenjohtaja Terholle. Tässä vetoomuksessa me toteamme — se on minulla tässä, jos joku epäilee, niin tekstin voi tulla lukemaan — että Kelan asumistukea saavat eläkeläiset ovat pienituloisia, he ovat tehneet pitkän elämäntyön yhteiskunnan rakentamisessa, osa on sairaudesta johtuvalla työkyvyttömyyseläkkeellä. Työikäisistä poiketen heillä ei ole mahdollisuuksia edes teoriassa hankkia tuloja menetysten korvaamiseksi tai edes vaihtaa asuntoa pienemmäksi. Asumistuen leikkaus johtaisi joukon eläkeläisiä jopa pysyvästi toimeentulotuen piiriin, mitä ei voi pitää kohtuullisena. Edelleen totesimme, että me allekirjoittaneet vetoamme, että te, puolueemme arvoisat ministerit, toimitte siten, että hallitus joko luopuu eläkkeensaajien asumistuen leikkautumiseen johtavasta uudistuksesta tai etsii uudistukselle mallin, joka kohtelee oikeudenmukaisesti ja kohtuudella pienituloisia eläkeläisiä. Näin vetosimme silloin ministereihimme ja sen jälkeen tiedämmekin jatkoon. Ministeri Mäntylä taisteli koko syksyn ja sai noin kuukausi sitten aikaan sen, että tätä esitystä korjattiin, niin että enimmäismenetyksessä olisi ollut eläkeläisillä 60 euroa kuukaudessa. Sekään ei tyydyttänyt meitä eikä perussuomalaisten eduskuntaryhmää, vaan vaadimme, että pitää koko uudistus jättää tekemättä, koko leikkaus pitää jättää tekemättä, ja perussuomalaisten eduskuntaryhmä oli tästä yksimielinen ja vaati tätä, ja näin sitten tapahtui, ja olen erittäin, uskallan sanoa, ylpeä siitä, että tämä muutos saatiin aikaiseksi.

Toinen tärkeä kohde meillä oli tämä lääkekorvausten leikkauksen esille ottaminen uudelleen, ja sekin otettiin niin, että se leikkaus puolitettiin. Sekin on erittäin tärkeä, koska se koskettaa sairaita ihmisiä ja juuri siitä pitää pitää huolta.

Eli tällä vain haluan todeta sen, että meidän eduskuntaryhmämme ja puolueemme vaikutti tässä asiassa todella ratkaisevasti. Kiitos sosialidemokraateille välirikityksestä, mutta se tuli niin myöhään, että sillä ei ollut tähän enää yhtään mitään vaikutusta, osoitti vain sympatiaa eläkeläisille. Mutta tähän vastustatte kaikkia leikkauksia, (Eero Heinäluoma: Ei!) ja kun te sen teette, niin silloin tietysti tällainenkin kohta hukkuu siihen vastustuksen valtamereen.

Arvoisa puhemies! Harmaa talous on tässä tarkistuksessa saamassa poliisin osalta ja syyttäjän osalta lisärahoitusta, mutta siellä on vielä tarvetta kyllä tähän tuomioistuinten ja ulosoton osalta, ja toivon, että näihin päästäisiin vielä lisäys löytämään niin, että harmaata

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

taloutta, joka on perussuomalaisten yksi tärkeimpiä asioita ajaa, vastustetaan ja löydetään siitä säästöjä, tuloja ja toisaalta rehellisyyttä tähän maahan. Tämä on tärkeä kohta.

Maahanmuutosta edustaja Heinäluoma puhui viisaita. Tämä kasautumisen ongelma tulee eteen. Ne kasautuvat näihin suuriin kaupunkeihin, ja niissä on nyt syytä kyllä kovastikin varautua siihen, että jatkossa tilanne vaikeutuu juuri näissä. Nyt olisi paikallaan — tai on paikallaan — se, että otetaan Ruotsin, Tanskan ja Norjan mallin mukaiset toimenpiteet käyttöön tässä suhteessa maahanmuuttopolitiikassa. Kiristetään sitä reippaasti ja rohkeasti, niin kuin muutkin Pohjoismaat tekevät, niin silloin saamme hallintaan tämän asian, joka myös, edustaja Heinäluoma, on syy siihen, että tämä talousarvion tarkistus (Puhemies koputtaa) sisältää velanottoa. Ei voida tällaisia välttämättömiä lakeihin perustuvia menoja kattaa muutoin...

Puhemies Maria Lohela: Aika on jo täynnä.

...kuin lisäbudjetissa ja velalla tässä vaiheessa.

17.31 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin tärkeää, että hallitus peruu nämä pätkähullut ja hyvin epäreilut päätökset, jotka olisivat tosi ikävästi iskeneet kaikkein pienituloisimpiin eläkkeensaajiin. Se oli välttämätöntä, oppositio sitä edellytti, me emme halunneet levätä ennen kuin hallitus tulee perumaan asumistukeen ja lääkekorvauksiin liittyviä päätöksiään. Kyllähän tämä päätös sitten tässä pöydälämme on, mistä tietenkin olemme tyytyväisiä. Korostamme, että kyllä tässä on hyvä esimerkki myös siitä, että oppositiosta voi vaikuttaa — tämä on tärkeä areena, missä keskustelemme, ja sitä kautta.

Mutta, arvoisa puhemies, nyt on meillä toinenkin ongelma liittyen eläkkeensaajiin, ja se on verotuskysymys. Nyt hallitus on tekemässä todella ison virheen ja epäreilun päätöksen, se on eriarvoistamassa eläkkeensaajien verotusta palkansaajaan nähden. Tämä virhe tulee myös korjata. Me olemme hyvin usein, sosialidemokraatit, vaatineet tässä salissa, että tämä päätös on peruttava, ja me emme tule luovuttamaan ennen kuin tämä päätös perutaan. Olisiko syytä nyt tehdä (Puhemies koputtaa) seuraava täydentävä esitys, jotta tämä voitaisiin korjata?

17.33 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi sanoi, että sosialidemokraatit vastustavat kaikkia hallituksen esityksiä. Eihän todellakaan näin ole. Esimerkiksi tässä täydentävässä lisäbudjetissa on paljon sellaisia esityksiä, joita oikein mielellämme kannatamme, eli kannatamme kaikkia hyvä ehdotuksia. Tässä on esimerkkinä tullut tämä eläkkeensaajien asumistukikysymys, lääkekorvauskysymys, mutta toki olemme muissakin yhteyksissä antaneet tunnustusta siitä, että hallituksessa on otettu vakavasti maahanmuutto, turvapaikanhakijakysymys, ja siihen on todella valmistauduttava hyvin. On nähtävä myöskin ne mahdollisuudet, mitä hyvin hoidettu kotouttamispolitiikka tuo tullessaan.

Edustaja Heinäluoma kiinnitti erinomaisella tavalla huomiota siihen, että ihan kaikkia asioita tässä akuutissa tilanteessa ei ole otettu huomioon, ja yksi erittäin tärkeä asia on asuminen, asuntojen riittävyys täällä pääkaupunkiseudulla, koska (Puhemies: Aika!) se on myöskin mahdollisuus sitten... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

17.34 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On syytä esittää edustaja Kankaanniemelle ja edustaja Mäkipäälle kiitos tästä heidän kertomastaan historiankirjoituksesta. On tärkeätä, että edustajat ovat reagoineet tähän ja pyrkineet vaikuttamaan omiin ministereihinsä. Tässä kokee itsekkin niin, että se työ, mitä täällä on tehty, ja nämä eläkeläismielenosoitukset eivät ole olleet turhia. Ne ovat johtaneet siihen, että on huomattu, että väärä päätös. Tietysti voisi sanoa niin, että olisihan tämän voinut huomata jo silloin, kun täällä on painettu vihreätä tälle hallituksen ohjelman tiedonannolle, jossa nämä leikkaukset olivat sisällä ja ne kertaalleen täällä hyväksyttiin.

Mutta minäkin kannustaisin jatkamaan tällä linjalla, että jos on virheellisiä ratkaisuja, niin oikaistaan niitä, ja tämä eläkeläisten verotusasia on kyllä huutava epäkohta, josta tulee terveisiä. Viimeksi tänään tuolla Kinaporissa Helsingissä olin eläkeläistilaisuudessa, ja siellä olivat kyllä ihmiset aika käärmeissään, he lauloivat siellä Arvon mekin ansaitsemme -laulua, tunnettua suomalaista laulua, ja he kysyivät, ansaitsemmeko me arvoa, kun hallitus ryhtyy tällä tavalla veroratkaisuja tekemään. (Puhemies koputtaa) Toivonkin, että edustaja Kankaanniemi voisi tehdä uuden kirjeen... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

17.35 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veropolitiikasta käytiin vilkas ja mukava keskustelu viikko sitten, joten ei nyt palata siihen enempää.

Hyvin hoidettu maahanmuuttopolitiikka ja kotoutus ovat täällä paljon esillä. Nyt on kyllä valitettavasti todettava, että missään maailman maassa ei ole onnistuttu hyvin kotouttamisessa. Epäilen, että Suomessakaan ei onnistuta siinä, jos määrät ovat sellaisia, mitä nyt tällä hetkellä ovat tänä vuonna. Hallituksen arvio tämän vuoden osalta on 30 000 ja ensi vuoden osalta 15 000. Määrät ovat niin suuria, että ongelmia tulee, ja niihin on nyt nopeasti ja voimakkaasti reagoitava. Vetosin tuossa Ruotsin, Tanskan ja Norjan ottamiin käytäntöihin, ja meillä tarvitaan myös niitä. Voi olla, että tarvitaan jopa perustuslain muutoksia, ja siinä mielessä kysyisinkin, kun sosialidemokraateilla on tämä 34 edustajan ryhmä, joka pystyy perustuslain kiireelliseksi julistamisen estämään: oletteko valmiit muuttamaan perustuslakia tarvittaessa maahanmuuttopolitiikan hallitsemiseksi?

17.36 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jotkut asiat yhdistävät vääjäämättä Heinäluomaa ja edustaja Kiurua, hallitusta ja oppositiota. On hienoa, että joistakin asioista löytyy yhteinen näkemys riippumatta näistä linjoista, joita hallituksen ja opposition välillä vääjäämättä on.

Nostan täältä yhden asian edellä mainittujen lisäksi, ja se on tämä harmaan talouden torjunta. Olemme valtiovarainvaliokunnassa ja sen hallinto- ja turvallisuusjaostossa muun muassa kuulleet sen työn tuloksellisuudesta, ja nyt tässä talousarvion täydennysosassa luvataan siihen parannusta. Tiedän, että se on yhdistänyt hallituspuolueita, se on yhdistänyt oppositiopuolueita, ja minun mielestäni se on meidän kaikkien ansiota, että se asia tässä nyt huomioidaan ja asiaa viedään eteenpäin. Se on oikeata politiikkaa.

17.37 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemi taisi sanoa, että kotoutuminen ei ole onnistunut missään päin maailmaa. Minusta tällainen lausunto on aika hämmästyttävä, jos me mietimme sitä, että muun muassa me maahanmuuttajataustaiset kansanedustajat olemme täällä ja Suomessa on monia ihmisiä, jotka ovat pärjänneet tässä yhteiskunnassa. Eli tarvitaan niitä oikeita toimia, joilla ih-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

miset pääsevät yhteiskuntaan mukaan. VATTin eli Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tekemä selvitys siitä, miten kotouttamista voidaan parantaa, on sellaista luettavaa, jota suosittelen kaikille, jotka ajattelevat samalla tavalla kuin edustaja Kankaanniemi. Hyvillä panostuksilla, muun muassa kotouttamissuunnitelmien parantamisella — eli nyt puhutaan muutaman tunnin kotouttamisohjelmista — voidaan parantaa ihmisten työmarkkinaosallistumista. (Puhemies koputtaa) Juuri näihin pitää panostaa. — Kiitoksia.

17.38 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluaisin nyt korostaa sitä tässä turvapaikkakysymyksessä, että nyt on erotettava asiat toisistaan: meillä on maahanmuuttajia, meillä on pakolaisia, meillä on turvapaikanhakijoita, meillä on työperäisiä maahantulijoita. Ei tämä ole yksi tällainen joukko, joka on yhdessä kädessä, vaan ihmiset ovat erilaisia. Ja se on erittäin hyvä asia, jos meille on tullut pakolaisena, turvapaikanhakijana ihminen ja hän on päässyt kotoutumaan niin hyvin, että on pystynyt kouluttautumaan, on saanut hyvän koulutuksen, perhe voi hyvin täällä ja hän on päässyt jopa Suomen parlamenttiin. Tämähän on aivan loistavaa, näinhän sen pitää olla. Mutta täytyy olla realisti. Eivät meidän turvapaikanhakijat, joita tällä hetkellä virtaa tähän maahan — 30 000 tämän vuoden aikana — ole niitä, jotka tulevat tähän taloon. Ensimmäinen on aika monta asiaa tehtävissä ennen sitä, ja siinä menee paljon aikaa ja paljon vuosia. Ei edes kaikista suomalaisista, kuulkaas, tule ihmisiä tähän taloon.

17.39 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen myös itse tutustunut tähän Valtiontalouden tarkastusviraston tutkimukseen, ja siellä oli myös tiettyjä ryhmiä, jotka työllistyivät tosi huonosti. Olen samaa mieltä Tolppasen kanssa siitä, että meidän pitäisi eritellä näitä ryhmiä. Meillä on tietysti maahanmuuttoa, me varmasti myös tarvitsemme maahanmuuttoa. Ei siinä mitään sinänsä ole. Mutta meidän täytyy ymmärtää se, että meillä on tällä hetkellä aikamoinen vyöry täällä ja meillä on kunnissakin jo tosi vaikea järjestää palveluita. Muun muassa meille Hyvinkäälle tuli muutaman päivän varoitusajalla yksityisen Luona Oy:n perustama vastaanottokeskus ja 41 alaikäistä. Meillä ei ole kouluissa ja päiväkodeissa välttämättä tilaa, ja sitä ei kunnalle korvata. Meillä on tosi vaikea tilanne, että kyllä kuntalaisten ja kansalaisten ihmetys tässä asiassa on valtava. Tämäkin huoli pitää ottaa vakavasti, jos me haluamme vähentää tätä vastakkainasettelua.

Ei myöskään vähätellä sitä, että kaikki eivät suinkaan työllisty suoraan, emmekä me voi odottaa, jos on esimerkiksi joku sairas ja traumatisoitunut ihminen, että hän nyt suoraan sitten työllistyisi. Jokaisesta varmaan voi tulla kansanedustaja, sitä en epäile.

17.41 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Tolppanen oli ihan oikeassa siinä, että kyllä työllistymismahdollisuuksia on. Se riippuu juuri siitä, kuinka tehokasta kotouttaminen Suomessa on. Esimerkiksi juuri siellä länsirannikolla, Vaasan seudulla, ruotsinkielisellä Pohjanmaalla on onnistuttu erittäin hyvin työllistämään maahanmuuttajia, tulivatpa he sitten mistä syystä tahansa tänne maahan.

Olen ilahtunut tässä täydentävässä talousarviossa myös siitä, että tähän sisältyy siis kaksi hallituksen epäoikeudenmukaisen päätöksen peruuttamista. Ja on tietenkin aivan sama, kuka tästä kunnian saa, että paineet ovat kasvaneet niin suuriksi, että on ymmärretty, että on tehty väärä päätös. Hämmästyttää vain se, miten järkevästi ja meidän opposition yhteistyötarjouksia torjuen niitä on kuitenkin johonkin pisteeseen ajettu.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Ja haluaisin vielä merkitä pöytäkirjaan, että ansio tästä eläkkeensaajien asumistuen leikkauksen peruuttamisesta kuuluu pitkälti Leena Pertulle, joka keräsi 55 000 nimeä. Hänellä ei ollut aikaisempaa (Puhemies koputtaa) poliittista kokemusta, mutta hallituksen epäoikeudenmukaisuus on saanut (Puhemies: Aika!) kansalaiset mielenosoituksiin ja kaduille. Ja se näkyy.

17.42 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt Suomessa tilanne on se, että ihmiset hakeutuvat Suomeen ja hakevat turvapaikkaa ja Suomen viranomaiset tekevät päätöksen, onko henkilö kansainvälisen suojelun piirissä. Tämä on ihan tällainen huomautus tähän keskusteluun.

Ja sitten se, mitä me voimme Suomea tehdä, on se, että tarjotaan ihmisille hyvää kotouttamista ja sitä kautta saadaan heitä työmarkkinoille ja tähän yhteiskuntaan mukaan. Tähän tulisi keskittyä. Minusta on kurjaa kuunnella tässä eduskunnassa, Suomen korkeimmassa päätävässä elimessä, sellaisia kommentteja, että näistä ihmisistä ei tule kasvamaan Suomeen kansanedustajia. Minä väitän toisin. Näistä ihmisistä, jos me panostamme heihin, voi kasvaa tulevia Nobel-voittajia, tulevia kansanedustajia, maajoukkueen jalkapallonpelaajia ja vaikka mitä. (Maria Tolppanen: Ei kaikista!) Keskitytään tulevaisuuteen. — Kiitos.

17.43 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä yhdyn tuohon äsken puhujan logiikkaan siinä, että hyvällä kotouttamisella jokaiselle lapselle annetaan uskomattoman hieno mahdollisuus omia kykyjään koetella, ja saman pitäisi päteä tietenkin aikuisiinkin. Nyt kun tämä täydentävä lisätalousarvio tulee meille tarkempaan käsittelyyn, se on sillä tavalla kiinnostava, että onko tähän kotouttamiseen satsattu riittävällä tavalla. Tällähän on myöskin yhtymäkohtaa meidän työllisyysmäärärahoihin.

Ihan käytännön esimerkkinä todettakoon, että meillä on tällä hetkellä Porin kaupungissa 60 maahanmuuttajaa, jotka ovat kahdella eri kielikurssilla, mutta samaan aikaan 90 pitkäaikaistyötöntä maahanmuuttajaa on ilmoittautunut tällaiselle kielikurssille, jolla sitten tarjottaisiin riittävä kielitaito työllistymiseen, ja nämä 90 maahanmuuttajaa odottavat kotona, että he saisivat tämän mahdollisuuden kielitaitoon, jota kautta he työllistyisivät.

Eli, arvoisa puhemies, tämä kotouttaminen on erittäin tärkeätä, ja siihen liittyvät myös nämä työllisyysmäärärahat ja niiden käyttö, eli palkkatukea on aivan liian vähän (Puhemies: Aika!) ja nyt 90 ihmistä odottaa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

17.44 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn tähän käsitykseen kotouttamisen merkityksestä ja riittävien resurssien ja viisaiden toimintatapojen kehittämisen tarpeellisuudesta, mitä edustaja Krista Kiuru tuossa äsken mainitsi, ja samoin yhdyn myös niihin näkemyksiin, mitä aiemmin täällä tuotiin esiin muun muassa asuntopolitiikkaan liittyen. Edustaja Myller on tässä ollut hyvin aktiivinen, ja samoin edustaja Heinäluoma viittasi näihin tarpeisiin, mitkä ovat hyvin kasvavat. Hallituksen on toden totta nyt tartuttava tähän toimeen ja lähdeittävä kokonaisvaltaisesti miettimään koko tätä asumiseen liittyvää haastetta, mikä meillä on edessämme kaiken kaikkiaan.

Puhemies! Haluan myös tässä yhteydessä todeta, että tämä on siinä mielessä hyvä täydentävä talousarvio, että tässä perutaan nyt näitä mielestäni alun perinkin täysin virheelli-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

siä hallituksen esityksiä. Kun lähdetään vaikkapa harmaasta taloudesta, jolla voisimme saada nimenomaisesti lisää voimavaroja tähän kansantalouteen ja kasvuun ja voisimme estää monia huonoja leikkauksia sillä, että meillä olisi enemmän vaurautta, niin kyllähän harmaan talouden torjunta on mitä tärkeintä. En nyt voi sille mitään, mutta tekisi mieli melkein kysyä, että miten ylipäättään voi olla tullut sellainen johtopäätös hallituksella siellä Smolnassa vai missä niitä neuvotteluja käytiin, että ikään kuin harmaan talouden torjunnasta leikkaamalla säästettäisiin jotain, kun joka ikinen tietää, että kustannus on moninkertainen. Eli sinänsä tämä oli mielestäni talouspoliittisestikin jo päähkähullu päätös, mutta hyvä niin, että se perutaan.

Mutta joskus tuntuu siltä, arvoisa puhemies, että pääsisimme hieman helpommalla tässä eduskunnassa, jos hallitus ylipäättään ei toisi näitä esityksiä, joita se sitten myöhemmin peruuttaa. Mutta tämä on hyvä merkki siitä, että nyt opposition puheet ovat voineet tähän vaikuttaa. Me olemme useaan kertaan näistä asioista puhuneet, ja tätä kautta sitten asia on edennyt, mutta totean kyllä, että kyllä se nykypäivänä hallituksen peruuttamien resurssien lisäksi tarvitsee vielä enemmänkin, ja tässä esimerkiksi sosialidemokraattien oma vaihtoehtobudjetti tulee vahvasti puuttumaan harmaan talouden torjuntaan ja samoin myös esimerkiksi siihen veronkierron ehkäisyyn ja kaikkiin näihin toimiin.

Puhemies! Sitten on pakko sanoa tästä toisesta tätäkin eduskuntaa paljon puhuttaneesta asiasta eli eläkkeensaajien asemasta ja siitä, että jo alun perinkin oli kohtuutonta, että hallitus toi esityksiä tänne siitä, että pienituloisten eläkkeensaajien asumislisää leikattaisiin. Nyt on sitten hyvä asia, että ei leikata ensi vuonna ja sitten lääkekorvauksissa myös tultiin takaisin. Sinne jää paljon ongelmia muun muassa näitten matkakorvausten suhteen ja palvelumaksujen nousujen suhteen, että vielä nämä huonot päätökset eivät ole kaikki peruttuja, mutta tämä oli hyvin tärkeää, että nämä peruttiin. Minä myös haluan sanoa kiitokseni myös eläkkeensaajille itselleen ja heidän kansalaisaktiivisuudelleen ja sille, että tässä tehtiin paljon työtä. Eivät menneet tällä kertaa mielenosoitukset hukkaan. Se on todella tärkeää, että nämä huonot päätökset peruttiin.

Mutta tämä oli mielestäni juuri sellainen asia, mihin tuossa edustaja Harakka viittasi edellä: miksi niin järeäpäisesti täytyi sitä ajaa, miksi täytyi äänestää sen puolesta jo, miksi täytyi käyttää täällä niitä puheenvuoroja, että te ette nyt ymmärrä, meillä ei ole vaihtoehtoja, talous vaatii tätä, velkaannumme ja niin pois päin — ja nyt me huomasimme, että ei se nyt ihan näin mene? Kaikki ymmärtävät, että on talouspoliittisesti hyvin epäviisasta leikata kaikkein pienituloisimpien ihmisten ostovoimasta ja se on myös inhimillisesti todella todella väärin.

Ja nyt sanon sen, mikä on tärkeää myös tähän loppua ajatellen: Arvoiset edustajakollegat, huonoja päätöksiä voi aina perua, ja kun puhumme eläkkeensaajista, hallituksen veroesityksen sisällä on nyt todella iso valuvika. Eli tällä hetkellä, vastoin kuin esimerkiksi kokoomuksen puheenjohtaja Stubb ja moni muu on luvannut vaalien alla, ollaan eriarvoistamassa eläkkeensaajien verotusta suhteessa palkansaajiin, ja se on ihan oikeasti väärin. Se on pitkäaikainen kunnia-asia ollut, että pidetään huolta, että verotus on tasapuolista, ja nyt sitten hallitus tekee tällaisen todella pahan valuvian tähän. Me olemme sosialidemokraatteina esittäneet vaihtoehdossamme, että eläkkeensaajan verotus pysyy tasa-arvoisena palkansaajaan nähden ja se myös kevenee, eli eläkkeistä jää enemmän käteen sosialidemokraattisessa vaihtoehdossa. Se on tärkeä asia ostovoiman takia ja siksi, että eläkkeensaajista on pidettävä hyvää huolta ja heidän toimintaansa ja asemaansa tässä yhteiskunnassa tulee arvostaa, ei tehdä niin kuin hallitus tekee, että todella ikävällä tavalla vaalilupauk-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

sia pettäen eriarvoistetaan tätä verotusta. Ja siksi, vaikka te olette viime perjantaina äänestäneet verolakien yhteydessä kumoon tämän meidän esityksemme — kaikki hallituspuolueet äänestivät sitä vastaan — tulee vielä ponsia, tulee vielä mahdollisuuksia. Joulukuussa, kun hyväksymme budjetin, tulemme äänestämään ponnesta, joka velvoittaa tämän suuren vääryyden korjaamiseen, ja me emme tule lopettamaan tätä puhetta. Me tulemme käyttämään täällä puheenvuoron puheenvuoron perään, kunnes hallitus perääntyy tästä päätöksestä. Toivon ja olen melkein varma, että näin tulee jossain vaiheessa tapahtumaan, ja siksi jälleen kerran haluan sanoa tämän ääneen.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Muutama vastauspuheenvuoro.

17.50 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kiitelty — ja itsekin kuulun siihen joukkoon — tästä hallituksen päätöksestä peruuttaa tämä eläkeläisten asumistukeen liittyvä leikkaus. Mutta juuri hetki sitten sain tiedon, ettei tämä nyt tainnut ollakaan ihan koko totuus, mikä meille on kerrottu. (Välihuuto) — Kyllä. — Eli tänään on valtioneuvosto pitänyt istunnon ja päättänyt tehdä eduskunnalle esityksen, jonka mukaan eläkkeensaajan asumistukeen vaikuttavat asunnon lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset, keskimääräiset asumismenot sekä asumismenojen enimmäismäärät pidettäisiin vuonna 2016 samoina kuin tänä vuonna. Sehän kuulostaa hienolta — samoina kuin tänä vuonna. Mutta sehän tarkoittaa eläkeläisten asumistuen leikkausta, koska tämä enimmäismeno tarkoittaa sitä, että vaikka asumismenot kasvavat johtuen vuokrien noususta ja kaikista näistä mainituista tekijöistä, niin siitä huolimatta eläkeläisten asumistuki ei reagoi tähän. Eli itse asiassa hallitus on sittenkin tekemässä tämän päivän päätöksellään leikkauksen eläkeläisten asumistukeen, ei tosin niin suurta kuin mitä on tässä aikaisemmin ollut, mutta leikkauksen joka tapauksessa. Pidän tätä hämmästyttävänä (Puhemies koputtaa) eduskunnan harhaanjohtamisena.

17.51 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minusta olisi reilua eduskunnan edessä, että puhuttaisiin niin kuin asiat ovat. On ollut tosi ikävää, että olemme saaneet hetken iloita siitä, että eläkeläisiä voitaisiin kohdella kuitenkin asiallisella tavalla näin vaikeina aikoina. Siltä osin on ollut hämmästyttävää, että kun tämä leikkaus kerran peruttiin ja hallituspuolueidenkin kansanedustajat ovat siitä olleet ihan aidosti iloisia, että tämä sosiaalinen oikeudenmukaisuus kuitenkin toteutuisi paremmin, niin nyt tämän päivän uutisoinnin perusteella me olemme huomanneet, että tässähän käännettiin vain takkia, vuori tuli eteen. Siltä osin taas me täällä ihmettelemme, miksi tässä näin pääsi käymään. Minusta olisi reilua, että korjattaisiin nyt näitä väitteitä, jos oppositio tässä kerran erehtyy, mutta me olemme tämän päivän tiedotuksen varassa.

Lisäksi minun täytyy todeta, että kyllä nyt pitäisi herätä siihen, että ei palkansaajia ja eläkeläisiä voi kohdella eri tavalla. Se on pitkäaikainen Suomen linja. Me sosialidemokraatit olemme pitäneet siitä kiinni, että eläkeläisiä ja palkansaajia pitää kohdella samalla tavalla, ja ihmettelemme, miksi muilla olisi varaa toimia eri tavalla. Minun mielestäni tämä epäoikeudenmukaisuus pitäisi nyt vielä korjata.

17.53 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt huoli kasvoi tässä ihan muutaman minuutin aikana. Kun äsken vielä tuolla puhujakorokkeella olin tyytyväinen siitä, että yksi kohtuuton asia, tai puolitoista kohtuutonta asiaa, on perut-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

tu, niin nytpä sitten on löytynyt huolestuttava tieto, ja oikeastaan olen hieman närkästynytkin, jos tämä tieto pitää paikkansa. Silloin kyllä on kyseessä se, että täällä tämmöinen asia on käsittelyssä, ja silloin täytyy tulla kertomaan eduskunnalle, että sen sijaan olemme tekemässä näin, mikä osaltaan sitten kuitenkin leikkaa eläkkeensaajilta. Ministeri ei ole nyt enää paikalla sitä kertomassa, että saisimme tietää, mikä tämä tilanne nyt on — mikä tämä tilanne on.

Me kuulimme juuri äsken esittelyn, ja jos hallitus on tänään tehnyt päätöksiä, jotka sitten toisella kädellä heikentävät eläkkeensaajien asemaa, niin silloinhan meillä täällä eduskunnassa myös tämän asian pitäisi olla keskustelussa. Minä kyllä haluan tähän selvitystä ja myös totean, että jos joku hallituspuolueen jäsen tästä nyt tietää, niin toivon, että käyttää tässä yhteydessä puheenvuoron, koska näin ei voi olla, että sanotaan, että eläkkeensaajien epäreiluja leikkauksia perutaan, ja sitten toisella kädellä (Puhemies koputtaa) tehdään jokin muuta.

17.54 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En osaa valitettavasti nyt vastata tähän. Haluan itsekkin perehtyä tähän. Olen kovasti iloinnut tästä asiasta.

Tässä Harakka ilmoitti vain aikaisemmin, että se on ihan sama nyt, kenelle tämä menee. Minunkin mielestäni periaatteessa tärkeintähän on se, että meidän eläkkeensaajat tässä asiassa saavat voiton. Sanotaan näin, että en haluaisi kuulla sellaista, että ihan kuin me emme oikeasti välittäisi täällä ihmisistä, että me hallituspuolueen jäsenet olemme joitain puolimielipuolia, jotka täällä eivät oikeasti mitään inhimillisyyttä koe.

Mutta sitten minun täytyy kyllä sanoa, että voi olla, että täällä Verkkouutisissa tämä on toimittajan otsikointi, eli täällä ilmoitetaan, että Pia Viitanen muistuttaa, että oppositio on saanut nämä lakimuutokset aikaan, kuten harmaan talouden muutokset. Meillä esimerkiksi työvaliokunnassa työvaliokunta lausui tästä. Olen itse siellä. Se oli työvaliokunnan lausunto. Täällä on, että oppositio on esittänyt kritiikkiä ja on saanut vahvasti aikaiseksi näitä lakien peruutuksia. (Puhemies koputtaa) En tiedä sitten, onko tämä otsikko toimittajan, mutta kyllä tästä saa semmoisen käsityksen, että SDP otti tästä itsellensä kunnian, vaikka ilmoittaa, että ei sillä ole väliä.

17.55 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti pitkäaikainen Suomen linja on ollut se, että eläkeläisten ja palkansaajien verotus ei ole ollut samanlainen, ei ole kohdeltu samalla tavalla. Samansuuruisesta tulosta eläkeläisille on jäänyt huomattavasti vähemmän käteen kuin palkansaajille. Sen lisäksi myös taitettu indeksi — en viitsi sanoa, kenen aikana se tuli, mutta kaikki te tiedätte — on ollut riesana koko tämän ajan.

Tästä eläkeläisten asumistuen leikkauksesta, mikä on peruttu... (Eero Heinäluoma: Osin!) — En tiedä, onko peruttu. (Eero Heinäluoman välihuuto) Siis olen todella surullinen, jos näin on tehty. Olen todella surullinen, jos näin on tehty, ja en missään nimessä voi hyväksyä tällaista, purematta en voi niellä tällaista. Tämä tulee minulle täysin puun takaa. Oletan, että tämä on nytten jonkun... Tuleeko tämä sosiaalisesta mediasta, vai mistä tämä tulee? Mistä tämä tieto on peräisin, haluaisin tietää ensinnäkin sen. (Timo Heinonen: Valtionneuvoston sivuilta!)

17.56 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kuten äsken sanoin, olennaista on se, että tämä hallituksen epäoikeudenmukainen politiikka on saanut aikaan aivan poikkeuksel-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

lisen jyrkän reaktion ihmisissä, tuhansissa, kymmenissätuhansissa ihmisissä, jotka eivät aikaisemmin ole osallistuneet mielenosoituksiin tai kokeneet sitä tarvetta, että he keräävät adresseja ja aktivoituvat. Se on sinänsä myönteinen ilmiö. Se kertoo siitä, että ihmiset eivät todellakaan hyväksy eivätkä nöyrästi niele niitä leikkauksia, joita hallitus annostelee näin epäoikeudenmukaisesti. Täytyy antaa heille, näille urheille kansalaisille, tunnustus siitä, että he vailla aikaisempaa kokemusta, vailla mitään tukea tekevät sellaisia urotoita, kun keräävät 55 000 nimeä. Mitä tapahtuu? Hallitus taipui ensin hiukan supistamaan sitä leikkausta ja nyt sitten mukamas kokonaan, mutta sitten se on osittain kuitenkin voimassa. Tämä ei nyt kuitenkaan näytä minusta perussuomalaisten kannalta miltään kovin suurelta saavutukselta, (Puhemies koputtaa) vaan kyllä minä sanoisin, että se paine on aiheutunut jostakin aivan muualta.

17.58 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin itsekkin siellä paikan päällä, kun oli tämä eläkeläisten mielenosoitus, ja tuntui tosi pahalta. Nyt pitäisi olla myös opposition edustajien iloisia ja tyytyväisiä, että näin kävi, että asumistuen leikkaus peruutettiin. Tämä uusi tieto, mitä edustaja Heinäluoma nyt juuri sanoi, ei ole minunkaan tiedossani, ja totta kai toivon, ettei se missään tapauksessa pidä paikkaansa vaan että se on anka.

Eläkeläiset ovat hiljainen ryhmä, joka ei ole tottunut mielenosoituksiin eikä esittämään vastakkaisuuksia. On todella tärkeää, että perussuomalaisten ajamana — ja hallituksen — tämä leikkaus ei tullut, ei oteta asumistukea pois, Meidän pitää olla siitä iloisia, ja näitten pyhimyskehien kokoaminen opposition edustajien päälle tämän takia ja siitä jankuttaminen kannattaisi jättää nyt sivuun ja katsoa tämä tilanne. Jos tämä (Puhemies koputtaa) pitää paikkansa, että leikkauksia ei tule, niin meidän pitää olla siitä tyytyväisiä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä neljä vastauspuheenvuoroa, ja he ovat edustajat Viitanen, Heinäluoma, Krista Kiuru ja Meri. Sitten mennään listaan.

17.59 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toki se on aivan oikein ja niin pitää olla, että näitä leikkauksia ei tule. Olemme siitä tietenkin tyytyväisiä, että leikkauksia ei tule, mutta samaan aikaan kyllä olemme ihmetelleet, miksi ylipäätään piti niitä tarjota ja jopa äänestää jo täällä kerran niiden leikkausten puolesta. Se oli täysin tarpeeton ja loukkasi eläkkeensaajia, ihan varmasti loukkasi. Hyvä, että nyt tässä suhteessa parannetaan, mutta kyllä tämä on jotain muuta kuin jankuttamista. Tämä on nyt aito huoli, että jos tämä tieto pitää paikkansa, että olemme jälleen joidenkin leikkausten edessä, niin se on todella väärin ja erityisesti nyt eduskunnankin kannalta, kun miettii, että jos tämä on tiedossa, niin meille ei ole siitä täällä tänään kerrottu. Tämä on vakava asia kaiken kaikkiaan.

No, mitä tulee siihen, voiko oppositio vaikuttaa, kuten täällä on sanottu, on hienoa, että täällä on kansalaisaktiivisuutta. On hienoa, että eläkkeensaajat ovat itse liikkeellä, se on tärkeää. On myös minusta tärkeää se, että oppositio on ollut tässä liikkeellä. Me olemme käyttäneet järeintä asettamme, mikä voi olla, välikysymystä, ja olemme tuoneet tämän eläkkeensaajien (Puhemies koputtaa) aseman merkittävästi esiin. On todella tärkeää, että tämä osoittaa, että oppositiostakin käsin voi vaikuttaa.

18.00 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällähän nimenomaan tämä oli näin, että annettiin kiitosta siitä, että tässä hallitus tarkistaa esityksiään ja

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

peruuttaa tämän. Sen takia tietysti yllätys on kyllä äärimmäisen suuri, kun sitten on osoitautumassa, ettei tämä nyt ollutkaan ihan koko totuus, että kyllä valtaosin se peruutetaan mutta sitten toista kautta kuljetetaan kuitenkin sisään eläkeläisten asumistuen heikennys. Tämähän on perussuomalaisten sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylän vastuulla ja hänen esittelystään tapahtuvaa päätöksentekoa, että hänellä varmasti on kaikki tähän asiaan liittyvät tiedot. Ikävä kyllä meillä ei nyt ole yhtään valtioneuvoston jäsentä, että voitaisiin sieltä suoraan kuulla asiasta. Mutta se, mitä äsken luin tästä päätöksestä, on kyllä suoraan sosiaali- ja terveysministeriön tänään antamasta tiedotteesta, eli ei tämä ole nyt tällä kertaa sosiaalisen median uutisointia — tai on kyllä sikäli, että sieltä löysin tämän tiedotteen — mutta on siis aika jännää, että meille kerrotaan, että leikkaukset on peruutettu, ja sitten samaan aikaan onkin itse asiassa toista reittiä tulossa uusi leikkaus eläkeläisten toimeentuloon, todelliseen asumistukeen, jota he saavat, ja sen lisäksi yleisen asumistuen yli 20 miljoonan euron leikkaus, joka on vielä (Puhemies koputtaa) tulossa tänne eduskuntaan. Ei hyvä.

18.01 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi tietysti reilua oppositionkin kannalta, että tiedettäisiin, mitä tämä nyt käytännössä tarkoittaa. Kyllä tämä vetää mielen monella tavalla mustaksi.

Ja kun politiikka on näitä arvovalintoja, niin piti alun perin todeta edustaja Tolppaselle, että teillähän on tämä arvovalinta tehtävänä, koska vähennysten kautta te olette ajautuneet tilanteeseen, jossa eläkkeensaajien tulot tulevat olemaan jatkossa pienemmät kuin palkansaajien, koska ette korjaa tätä asiaa omassa vähennyspolitiikassanne. Sillä tavalla on huomautettava, että viime hallituskaudella, kun vähennyksiä korjattiin, siltä osin pidettiin huolta myös siitä, että eläkeläisten ja palkansaajien verotus on samalla tasolla. Tältä osin on suuri sääli, että te ette itse halunneet pitää tätä painopisteenä. Siltä osin kyllä kokoomus on pettänyt myöskin äänestäjät, koska tämä oli teille aivan kynnyskysymys ja nyt ei näin toimitakaan. Mutta sitä pitää ihmetellä, miksi perussuomalaiset lähtivät siunaamaan (Puhemies koputtaa) tällaisen politiikan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä edustaja Meri, vastauspuheenvuoro, ja sitten mennään taas listalle.

18.03 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa Harakka ilmeisesti minulle vastasi, ja varmaan muillekin, en tiedä. Enkä minä halunnut siitä puhua, ettei se kansalaisten palaute olisi erittäin tärkeätä. Halusin vain todeta sen, kun te niin hurskaasti sanoitte, että sillä ei ole merkitystä, kuka siitä itsellensä plussat ottaa, kun kuitenkin täällä on ollut teidän toisen edustajanne toimesta kovinkin vahvasti sitä uutisointia, Verkko uutisista sen voi lukea, ja kuten sanoin, en tiedä, kuka sen otsikoinnin on tehnyt, en osaa sitä sanoa, enkä siihen nyt enempää viitsi jäädä janklaamaan.

Mutta minun täytyisi yrittää muistuttaa se, että meillä on aika vaikea tämä koko hallituskausi, ja se, että jos me emme ole perussuomalaisina saaneet täällä kaikkea läpi, ei tarkoita sitä, että me emme olisi yrittäneet. Ihan oikeasti olemme. Minä en tiedä, miksi Krista Kiuru sanoi, että mikseivät perussuomalaiset ole tätä tehneet. Tietääkseni me olemme yksi kolmasosa hallituksesta, että me emme voi täällä yksin tehdä asioita.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Sitten toisekseen en tosiaan tiedä tuosta tiedotteesta sen enempää ja olen yhtä kiinnostunut tietämään, mistä tässä on kysymys, ja aivan vilpittömästi: meillä ainakaan tämä porukka tässä emme tiedä, mistä siinä on kysymys.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä edustaja Kiuru Krista, vastauspuheenvuoro.

18.04 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiitän, että minä sain vielä todeta edustaja Merelle, että kyllä tämä tietysti on aika erikoista, että jos teillä kerran oli jo yksi kolmesta hallituskumppanista, joka ainakin julkisuudessa olleiden tietojen mukaan olisi halunnut tämän korjata — täällä valtiovarainministeri Stubbkin kertoi, että tässä hallituskoalitiossa he eivät saaneet tätä läpi — niin se olisi silloin 2—1, joten perussuomalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa ja siltä osin olitte vaa’ankielen asemassa, koska olette toiseksi suurin puolue, mutta ette halunneet vaikuttaa siihen, että eläkeläisten verotus olisi samalla tasolla kuin palkansaajien. Se on tietenkin suuri sääli, että autoveron alennus on tärkeämpää kuin eläkeläisten verotus.

Mutta haluan vielä todeta nyt, puhemies, kun sain puheenvuoron, että kyllä tämä on myös tosi iso kysymys, miten eduskuntaa pidetään tiedotettuna. Siis nyt on kysymys kuitenkin talousarvion täydentämisestä. Meillä ovat valtiovarojen jäsenet täällä käymässä keskustelua tästä, ja me emme tiedä, onko tämä leikkaus nyt peruutettu vai ei — kyllä tämä minusta tämän hallituksen toiminnan vetää erikoiseen valoon, ja pitää sanoa, että kyllä pitäisi aidosti kysyä, pitääkö tällaista (Puhemies koputtaa) asiaa edes käsitellä ennen kuin tiedetään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

18.05 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa aikaisemmassa selontekokeskustelussa käsiteltiin ja sivuttiin kehitysyhteistyön rahoitusta ja siihen kohdistuvia leikkauksia: ensi vuonna esimerkiksi — edustaja Uotilan kanssa tästä vähän keskustelimme — esitätte vaihtoehtobudjetissa 300 miljoonaa euroa lisää kehitysyhteistyöhön.

Haluaisin tässä tuoda esille semmoisen näkökulman, että kokonaisuuden kannalta, jos mietitään tällaista kansainvälistä solidaarisuutta, vastuuta siitä kaikesta, mitä maailmassa tapahtuu, me kannamme vastuuta kehitysyhteistyön kautta, vaikka sitä leikataan. Nyt tässä täydennyksesityksessä talousarvioon maahanmuuttoon esitetään lisäystä 450 miljoonaa euroa ja sen lisäksi vielä Finnfundia pääomitetaan 130 miljoonaa euroa, joka sekin kohdistuu hyvään tarkoitukseen ja kehitysmaiden hyväksi. Kannattaa tarkastella, mielestäni, kokonaisuutena tätä asiaa.

18.06 Maria Tolppanen ps: Arvoisa rouva puhemies! Me olemme puhuneet muun muassa harmaasta taloudesta tänään, harmaasta taloudesta ja sen kitkemisestä. Meillä on tässä maassa olemassa muun muassa laki konserniavustusten verotuksesta, kopsakka laki, mutta se on, arvoisa ministeri — joka valitettavasti ei ole nyt paikalla — ajalta ennen pääomien vapaata liikkuvuutta Euroopassa, ja tuo laki on jo vuodelta 1986. Jos tämän lain yhden pykälän yhdessä momentissa oleva elefantinmentävä porsaanreikä purettaisiin ja tukitaisiin, saataisiin valtion kassaan vähintään miljardi euroa — miljardi. Se on todella niin iso raha, että se kortti kannattaisi käyttää. Tein tuosta asiasta viime kaudella lakialoitteen,

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

se ei mennyt läpi, oppositiosta kun tuli. Nyt olen uudistanut ja entisestään parantanut tuota lakiehdotusta, toivon todella, että se menee nyt läpi. Mutta se tulee myöhemmin käsitte-
lyyn.

Toinen asia, mihin nyt olisi hyvä kiinnittää myös meidän hallituksen huomiota, on ve-
ron tarkastaminen. Verontarkastajia on maasta vähennetty ja samalla on menetetty mittava
määrä nimenomaan verotuloja harmaalle taloudelle. Tämä asia pitäisi saada kuntoon, ni-
mittäin verovirkailijoiden omien laskelmien mukaan yksi verotarkastaja tienaa vuodessa
oman palkkansa kymmenkertaisena. Tämä on aikamoinen määrä myös, joka voitaisiin hy-
vin harmaasta taloudesta ottaa yhteiseen käyttöön.

Kolmantena asiana otan esille maahanmuuttopolitiikan, jossa on paljon tekemistä.
Meistä on tällä hetkellä tullut kallis, kallis pussinperä. Nyt uutta rahaa annetaan 0,5 miljar-
dia, jotta tästä ongelmasta ja tästä kriisistä selvitäisiin jollakin tavalla. Tämä 0,5 miljardia
ei kuitenkaan tule riittämään. Tähän se ei tule valitettavasti jäämään. Henkilökohtaisesti pi-
dän todella kummallisena sitä, että ihminen, joka saapuu vaikkapa huulet kiinni ommeltui-
na, ilman papereita ja lupaa jollekin rajanylityspaikallemme ja sanoo yhden sanan, "asy-
lum", "asyl" tai "turvapaikka", saa tuosta vaan parin vuoden täysylöspidon Suomessa,
myös siinä tapauksessa, että hänelle ei turvapaikkaa myönnetä. Onneksi tässä asiassa
olemme saamassa läpi nyt sellaista asiaa, että tätä pitkää ja hankalaa prosessia nopeutetaan
ja että kolmen tuomarin sijasta käännytyspäätöksen tai epäämispäätöksen loppujen lopuk-
si voi tehdä kaksi tuomaria. Se säästää jonkin verran rahaa mutta ei tarpeeksi. Tämä on vai-
kea asia, mutta tästä asiasta täytyy silti uskaltaa puhua.

Meidän pitää pystyä nyt tekemään päätöksiä myös pikakäännetyksistä, silloin kun tulija
on mitä ilmeisimmin matkassa muunnelluin totuuksin ja silloin kun hän tulee toisesta tur-
vallisesta maasta. Meidän pitää ottaa ne yhteiset säännöt käyttöön, mitä meillä Euroopassa
on olemassa. Meidän on uskallettava tehdä se. Meillä on vain 5,5-miljoonainen kansa, ja
tällä hetkellä jo, ennen tätä kriisiä, olemme olleet Euroopan neljänneksi paras maa otta-
maan tulijoita vastaan. Tämä pitää muistaa. Meidän rahat eivät valitettavasti riitä, prio-
risointeja on pystyttävä tekemään. Vielä kysyn sitä, että sitten jos meillä tehdään käänn-
tyksiä tai tehdään näitä karkotuspäätöksiä, niin onko todella niin, että tarvitaan kolme neljä
ihmistä saattelemaan yhtä ihmistä lentokoneella pois. Se on kyllä niin kallista touhua, että
siihen eivät kenenkään rahat riitä. Että tähän täytyisi yhdessä löytää joku ratkaisu, että mitä
sille tehdään.

Ja sitten tämä inhottava asia: Kempele, Kempeleen raiskaus. Onko meidän todella hy-
väksyttävä tällaisten ihmisten tuleminen maahan? Teko on iljettävä, halpamainen ja alhai-
nen. Pitäkö tekijöille antaa kansainvälistä suojelua Suomessa? Minä haluan tähän vas-
tauksen.

Sen lisäksi myös poliisi on pulassa. Viime hallituskaudella poliisin resursseja jo leikat-
tiin, ja nyt heillä ei ole väkeä. Kuulemma 56 poliisia on nytten valmistumassa, mutta heille
on sanottu, että työpaikkoja ei ole. Ja kuitenkin näitä poliiseja koulutettiin tarpeeseen. Nyt
meillä perustellaan vastaanottokeskuksia ilmoittamatta siitä poliisille. Poliisi on kummis-
saan, koska ei pysty resursoimaan sinne, mutta ehkä olisi vaikea resursoida, vaikka tietäi-
sikin sen, milloin vastaanottokeskus perustetaan.

Ja sen lisäksi vielä eilinen uutinen: Wärtsilä irtisanoo toistasataa ihmistä Suomessa.
Pörssi-yhtiö Wärtsilällä menee hyvin. Se on saanut isoja pienten moottoreiden tilauksia, to-
della mittavia, miljardiluokkaa. Ongelma on siinä, että moottoreita ei enää tehdä Vaasassa
eikä koko Suomessa. Moottoreiden tekeminen on viety rajojen ulkopuolelle.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Ja lopuksi: Mitä pitää tehdä? Se on se suuri asia. Meidän on pystyttävä kotouttamaan (Puhemies koputtaa) ulosliputettu työ, ja meidän pitää pystyä työllistämään omat työttömämme etnisestä taustasta riippumatta. (Puhemies koputtaa) Tässä kohdassa on oltava itsekäs ja etusija on annettava Suomessa asuville ihmisille. Kertokaa minulle, miten se tehdään.

18.12 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Pidän puheenvuoron täältä paikalta, kun olen aika monia asioita tuonut jo esille.

Erittäin hyvänä pidän sitä, että tähän talousrikostutkintaan tuli lisärahaa. Me kuulumme työ- ja tasa-arvovaliokunnassa asiantuntijaa, joka kertoi, että yksi henkilötyövuosi tuottaa itsensä takaisin muistaakseni yli 50-prosenttisesti, eli sieltä saadaan todella hyvää tulosta ja saadaan torjuttua harmaata taloutta. Edustaja Kankaanniemi toi esille sen seikan, että siitä huolimatta me varmasti tarvitsemme myös tuomioistuimiin ja syyttäjille lisäresursseja, koska silloin kun poliisi saa näitä hyvin tutkittua, niin totta kai ne myös tulevat syyttäjille ja sitten tuomioistuimiin. Tapasin tässä eräänä päivänä erään käräjätuomarin täältä Uudeltamaalta, joka istuu hyvin paljon näitä talousrikosjuttuja, ja hän sanoi, että niitä ei tällä hetkellä tule kauheasti tuomioistuimiin, ainakaan hänen rooteliinsa — hän on tuolla Tuusulassa. Elikkä epäilen, että siellä joko poliisilla tai syyttäjällä on nyt jonkinlainen pussi, niin että sieltä ei päästä eteenpäin. Että todella, todella ilahtunut olen tästä lisärahasta.

Ja vaikka minä tiedän, että ihmiset eivät aina kauheasti haluaisi keskustella tästä maahanmuutosta, meidän on myönnettävä tämä tosiasia: meillä esimerkiksi on nyt sotessa ajatuksena saada 3 miljardin säästöt niihin menolisäyksiin, ja jos meillä menee miljardi, puolitoista, 2 miljardia vuodessa tähän asiaan, niin me syömme sen säästön. Meidän on pakko ratkaista tämä jollain tavalla. Kun me puhuimme tänään erilaisista keinoista työllistämiseen ja muuhun, niin meidän pitäisi ratkaista se, miten me autamme niitä ihmisiä, jotka ovat avun tarpeessa, ja kuinka me sitten hoidamme sen ongelman, ettei niitä ihmisiä, jotka oikeasti eivät ole avun tarpeessa, sitten jää rasittamaan sitä kulurakennetta. Kaikki ihmiset ovat tärkeitä, mutta se täytyy huomioida, että meillä ei ole mahdollisuutta ottaa tänne kymmeniä-, kymmeniä-, kymmeniätuhansia ihmisiä. Minä haluan auttaa niitä ihmisiä, jotka ovat avun tarpeessa, mutta meillä on 50—70 prosenttia ehkä niitä, jotka kuitenkin eivät ole. Että se on nyt se ongelma — tässäkin pitäisi puhua eri asioista. Me olemme tämän asian kanssa tosi vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Ja eivät ne pikakäännytykset olisi mikään huono asia (Puhemies koputtaa) tuossa Ruotsinkaan rajalla, kannattaa niitä miettiä.

18.14 Kari Uotila vas: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan on aika hyvä, että hallitus teki sellaisen liikkeen, että se perui aktiivisen katumisen lain ja tällä tavalla ei päästänyt pälkähästä aikoinaan verorahoja ulkomaille piilottaneita, ja sitten ryhtyi itse tekemään katumusharjoituksia ja katumuspäätöksiä, kuten täällä on tuotu esille. Erittäin hyvä juttu, että eläkeläisten asumistuen leikkaus peruutettiin ja lääkekorvauksien leikkauksia puolitettiin, harmaan talouden poliisimäärärahat palautettiin ja nähtävästi on ihan oikeasti luvattu myöskin tehdä harmaan talouden torjuntaohjelma. Tietysti on aivan pöyristyttävää, mikäli tämä eläkeläisten asumistuen leikkauksen peruminen nyt sitten paljastuukin jonkinlaiseksi huijaukseksi, että haetaan kuitenkin heidän taskustaan sitten jollakin muulla tavalla rahaa pois. Tämä vaatii todella selvitystä hyvin pikaisesti.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Turvapaikanhakijoiden tilanne on sellainen, joka tulee rasittamaan meidän julkista talouttamme, ja mitä paremmin me kotouttamisen hoidamme, sitä pienemmäksi kokonaiskustannukset pitemmällä aikavälillä jäävät, ja pystytään myöskin saamaan niitä positiivisia mahdollisuuksia näkyviin ja kansantaloudellisia, myönteisiä vaikutuksia, jos asiat oikein hoidetaan.

Tässä julkisen talouden suunnitelman selontekokeskustelussa todettiin, että valtiovarainvaliokunnan mietinnössä oli myöskin kohta, jossa todettiin, että kun nämä turvapaikanhakijat ja tämä tilanne monia Euroopan unionin jäsenmaita nyt rasittavat erityisesti, niin pitäisi myöskin näissä Emu-kriteereissä eli joustomekanismeissa, muun muassa alijäämäkriteerissä, huomioida tällainen poikkeuksellinen tilanne. Muutoinkin olen sitä mieltä, että Suomen pitäisi olla aktiivisempi vaikuttamaan näihin kriteereihin, jotka aikoinaan hyvin sattumanvaraisesti tulivat, varsinkin tämä 60 prosenttia bruttokansantuotteesta, tämä julkisen talouden velkaantumiskriteeri. Ei sille mitään taloustieteellistä tai mitään muuta perustelua ollut. Se oli silloin, kun euroalue muodostettiin, sattumalta keskimääräinen julkisen talouden velkaantumisaste. Elikkä tämä oli myöskin aivan kriteeri. Näitä ja näiden toimivuutta pitää kyseenalaistaa.

Ja aiemmin viittasin esimerkiksi tähän nettovelka—bruttovelka-käsitteeseen. Uskon, että tämä julkisen talouden arviointineuvosto, joka on valmistelemassa seuraavaa raporttiaan, tulee käsittelemään myös tätä kysymystä, koska Suomen kannalta katsottuna olisi huomattavasti tarkoituksenmukaisempi ja myös oikeudenmukaisempi tapa käsitellä nettovelka-astetta kuin bruttovelka-astetta, koska olemme, niin kuin tuossa aiemmin täällä totesin, seitsemänneksi vähiten velkaantunut maa ja meillä on itse asiassa 50 prosenttia vähemmän julkista velkaa suhteessa bruttokansantuotteeseen kuin esimerkiksi Saksassa. Nettovelalla mitattuna julkisen talouden velka on 25 prosenttia yli bruttokansantuotteen. Elikkä pitää rohkaista hallitusta myöskin tältä osin käymään tuolla EU-tasolla keskusteluja, että näihin saataisiin parempaa.

Mutta toivottavasti näitä katumusharjoituksia tulee hallitukselta lisää. Ja kun täällä puhuttiin myöskin opetukseen ja yliopistoihin kohdistuvista leikkauksista, niin erityisen kiireellistä on nyt saada seuraava katumus päätös näiden yliopiston tutkimuksen ja koulutuksen leikkauspäätösten peruuttamisesta, ainakin pahimmilta osin. Esimerkiksi apteekkikompensoinnin kohdistaminen valtaosaltaan ainoastaan Helsingin yliopistoon ja hyvin pieneltä osalta, 1 miljoonan osalta, sitten muualle on ihan kohtuuton Helsingin yliopiston osalta, ja toivon katumusharjoitusta pikaisesti tältä osin.

18.19 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä huomauttaisin sosialidemokraateille, että siihen se vastuun pakoi lu johtaa, että voi vain valittaa ja hurskastella eduskuntasalissa, kun esimerkiksi edustaja Kankaanniemi ja muut perussuomalaiset vaikuttavat asioihin ministeriensä kautta. Ei niitä asioita mielenosoituksissa tai oppositiosta päätetä, ei millään määrällä suunsoittoa. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Ei päätetä harmaasta taloudesta, ei päätetä aktiivisesta katumisesta, ei päätetä eläkeläisten asumistuen leikkauksen peruuttamisesta, mistään näistä ei päätetä oppositiosta. Sillä ei ole mitään vaikutusta, mitä te sanotte. (Susanna Huovinen: Me ollaan kansanedustajia!)

Mutta varsinaiseen asiaan. Perussuomalaiset ovat ainoana puolueena kantaneet kaiken aikaa huolta maahanmuuton kustannuksista sen muiden haittavaikutusten ohella. On ras-kasta perustella ihmisille sopeutustoimien välttämättömyyttä, kun samaan aikaan olemme hyväksymässä puolta miljardia pelkästään ensi vuoden tarpeisiin lisää turvapaikanhakijoi-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

den kustannuksiin. Pelkään, ettei tämä puolikaan miljardia riitä. Tuossa summassa eivät ole vielä kotoutumisen kustannukset, jotka tulevat olemaan miljardin luokkaa senkin pienen vähemmistön osalta, joka oikeasti on oikeutettu turvapaikkaan. Jokainen suomalainen vauvasta vaariin osallistuu tähän maahanmuuttoon noin 100 eurolla ensi vuonna. Nelihenkinen perhe maksaa 400 euroa, jokaista työtöntä kohti se tekee 1 000 euroa, jokaiselle kodittomalle voisi lähes rakentaa kodin sillä summalla.

Arvoisa puhemies! Tuntuu, että tässä salissa ei monikaan ymmärrä, millaisista summista tässä puhutaan. On vaikea herätellä ihmisiä kriisitietoisuuteen taloutemme ja kilpailukykyimme ongelmista, kun niistä tehtävät säästöt, kipeät leikkaukset ovat pikkurahoja näiden maahanmuuttoon menevien summien ohella. (Susanna Huovinen: Kuka vaikuttikaan hallituksessa?) Vasemmisto-oppositio on epäilemättä tyytymätön tähänkin. Mikään summa ei ole heille liian suuri, kun maahanmuutosta puhutaan. Maahanmuutto työllistää mutta vain veronmaksajan laskuun. Hallitukselle sanoisin, että jatkossa tämä kustannustaso turvapaikkakuluille ei kelpaa. Hakijoiden sosiaaliturvaa täytyy alentaa ja yksikkökustannuksia laskea muuten. Hyväksytyjen hakemusten määrää on saatava alaspäin, ja hylättyjen palautuksia on tehostettava. Tämä menoerä sopii hyvin normienpurun kohteeksi.

Arvoisa puhemies! Maamme on niin kovassa paikassa taloudellisesti, että olisi reilua ihmisille, että todella kerrottaisiin maahanmuuton kustannukset niin, että ne on helppo hahmottaa. Yksi ratkaisu voisi olla maahanmuuttovero tai turvapaikkaveron tai joku vaikka, mikä punavihreillekin kelpaa, kansainvälisen taakanjaon vero. Tuosta verosta maksettaisiin kaikki turvapaikkakäsittely ja kotoutuminen — selkeää ja läpinäkyvää, siihenhän kaikessa hallinnossa pyritään.

18.22 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun hallituksen ensi vuoden talousarvion täydentämisestä kertovaa asiakirjaa tutkii, niin ei voi olla vakavoitumatta. Suomen talouden tilanne on vakava. Tässä todetaan, että bkt:n kasvu on lähellä nollaa, työttömyys kasvaa ja työttömyysjaksot pitenevät ja taantumien jälkeenkin kasvu näyttää jäävän kituliaaksi.

Euroalue on kasvanut nyt noin 1,5 prosentin kasvua lähinnä kotitalouksien kulutuksen vetämänä. Ensi vuonna euroalueella kasvun odotetaan leviävän myös yritysten investointeihin, ja kasvu voisi olla jotain noin 1,8 prosentin luokkaa. Meidän bruttokansantuottemme junnaa kuitenkin lähes nollak kasvussa, vaikka tässä hallituksen esityksessä arvioidaan, että hienoista kasvua voisi ensi vuonna olla luvassa.

Tosiasia on sekin, että taloutta nyt tervehdyttävät toimet näkyvät ja vaikuttavat viiveellä. Mutta kaikista tärkeintä on nyt kuitenkin saattaa niitä vaikeita ja kipeitäkin päätöksiä maaliin ja saada talous lopulta tasapainoon ja myös kasvu-uralle. (Eero Heinäluoma: Kennelle kipeitä?)

Aika oleellista tässä keskustelussa on, niin kuin Eduskunnan pankkivaltuuston kertomuksen talousvaliokunnan mietinnössä todetaan: "Suomea ajatellen EKP:n toimien kestoilla saattaa olla merkittävä vaikutus. Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että Suomen talouskehitys jää yhä kauemmaksi euroalueen kasvusta. On vältettävä tilanne, jossa muun euroalueen kasvun myötä rahapolitiikkaa ryhdytään kiristämään ilman, että Suomi on saanut taloutensa nostettua kilpailukykyiseen kuntoon." Eli kyse on hyvin pitkälle siitä, missä kunnossa me olemme siinä vaiheessa, kun Euroopassa talous alkaa muualla elpyä reippaammin, ja olemmeko me mukana ja päässeet kiinni tähän imuun vai olemmeko siinä tilanteessa, että jäämme muusta EU:sta perään. Olen varma siitä, että Eurooppa ei jää

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

meitä odottamaan esimerkiksi talouspolitiikan isoissa linjauksissa. Niillä voi olla erittäin iso merkitys myös meidän taloudellemme. (Eero Heinäluoma: Totta!)

Pidän myönteisenä sitä, että eläkeläisten asumistuen leikkaus korjattiin. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Pitää olla rohkeutta jossain vaiheessa tehdä myös tämän suuntaisia liikkeitä. Mutta on myös tarpeen se, että samaan aikaan etsitään uusia säästöjä niin, että kokonaisuus ja tavoite pysyvät kiinni otettavissa. Se on erittäin tärkeää.

Arvoisa puhemies! Maahanmuutosta on tänään puhuttu varsin paljon, ja tässä täydenyöksessä osoitetaan maahanmuutosta aiheutuviin kustannuksiin merkittävää lisäystä. Poliisin voimavarat ovat tällä hetkellä vahvasti sidottuja näihin tehtäviin ja monet perinteiset tehtävät jäävät osittain hoitamattakin. Myös meidän oma lainsäädäntömme laahaa. Me tarvitsemme verkkotiedustelulainsäädäntöä. Ja pitää myös rehellisesti todeta se, että tämän pakolaisvirran mukana myös Suomeen on tullut terroristeja, ja nyt ensimmäiset sotarikos epäilytkin näiden osalta ovat tutkinnassa. Nämä ovat vakavia viestejä, ja sen takia meidän pitää pitää huolta myös sisäisestä turvallisuudesta.

Tänään myös poliisiylijohtaja vahvisti, että useilla paikkakunnilla turvapaikanhakijoiden harjoittama seksuaalinen häirintä on lisääntynyt. Nämä ovat vakavia viestejä, ja ymmärrän, että ne huolestuttavat monia suomalaisia tällä hetkellä. Meidän pitää yhdessä toimia määrätietoisesti sen eteen, että sisäinen turvallisuus ei järky. Kun Euroopan ulkoraja ei pidä, on pohdittava myös sisärajojen tarkastuksien väliaikaista käyttöönottoa.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Pidän myös myönteisenä sitä, että poliisin harmaan talouden torjunnan menoihin ehdotetaan suunnattavaksi lisärahaa 6,4 miljoonaa euroa, josta 3,2 miljoonaa euroa ehdotetaan myönnettäväksi lisäyksenä talousarvioesitykseen nähdessä. Samaa aikaan meidän pitää huolehtia siitä, että poliisien määrä ei lähde tällaisessa nopeasti muuttuneessa turvallisuustilanteessa, sisäisen turvallisuuden tilanteessa, laskemaan, vaan mieluummin lähdemme samalle linjalle, mitä muut Pohjoismaat ovat jo pidempään noudattaneet. Se vaatii koulutusta. Haluan antaa myös ministeri Petteri Orpolle kiitosta siitä, että hän tällaisessa tilanteessa perui esimerkiksi Poliisihallituksen suunnitellemat Riihimäen ja Heinolan poliisiasemien lakkautussuunnitelmat. (Puhemies koputtaa) Niihin ei turvallisuustilanteessa ole varaa.

18.27 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Haluaisin jatkaa oikeastaan tuota turvapaikanhakijakeskustelua siltä osin, että on puhuttu lähinnä noista määrärahoista ja tämäläisyyksistä asioista ja muutenkin oikeastaan enemmän keskustellaan nyt talousasioissa nimenomaan tästä rahasta mutta ei niinkään juuri siitä, miten sitä käytetään. Haluaisin kyllä nostaa esille nimenomaan nämä uudet toimintatavat, mitä meidän pitää kyllä joka sektorilla tehdä, että sama tai oikeastaan pienempi raha käytetään jatkossa eri tavalla.

Puheenjohtaja! Jos saan mainita esimerkkinä, varmaan olette monet kuulleet hyvänä esimerkkinä tämän Kauhavan toiminnan nimenomaan näitten turvapaikanhakijoiden keskuudessa ja nimenomaan juuri sen, että ei säilötä ihmisiä näihin vastaanottokeskuksiin vaan annetaan heille mahdollisuus heti osallistua siellä ylläpitämään sitä omaa vastaanottokeskustoimintaa. Siellä on ravintolatoimintaa, on koulut perustettu, ala- ja yläkoulut ovat olemassa, siellä on ammattiopettajat jo käytössä. Oikeastaan mitä toivoisin siinä huomattavan, niin keskeistä on nimenomaan se hyvä johtaminen, ja sitä toivoisin kyllä määrätietoisesti tehtävän joka sektorilla, missä nyt voitotellaan sitä, että rahat ovat vähissä ja jatkossa on vielä vähemmän rahaa käytössä, siinä, miten me voisimme uudistua yhdessä ja uusia toimintatapoja ottaa käyttöön.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Tässä kotoutumisessa ennen kaikkea, kun me varmasti olemme kaikki huolissamme siitä, minkälaiset kulut sitten turvapaikanhakijoista aiheutuvat, toivottavasti sitten siellä saa myös semmoisia turvapaikanhakijoita, jotka voivat olla jatkossa rakentamassa meidän yhteiskuntaamme, ovat yrittäjinä, ovat opettajina, ovat toivottavasti lääkäreinäkin jatkossa, ja me saisimme tehokkaammin Suomessa myös hyödynnettyä sen panoksen, mitä he voivat Suomelle antaa. Mutta on tietenkin myös sitten huolehdittava siitä, että kansalaiset ovat aidosti ja aiheesta huolissaan siitä, mitä tämä kaikki tuo, kun on tämä keskustelu menossa, minkälaista väkeä tulee maahan. Siihen on laitettava resursseja, mutta ennen kaikkea meidän pitää katsoa sitä, ketkä ihmiset siellä johtavat tätä järjestelmää, kun he tulevat meidän maahan, ja aloitetaan (Puhemies koputtaa) nopeasti se kotoutuminen, kun emme tiedä, kuka tänne lopulta jää.

18.30 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Microsoftin viime vuosien laajoista irtisanomisista pitkälti johtuvaan, pääosin korkeakoulutettujen työttömyyden kasvuun vastataan tässä talousarvion täydennysesityksessä mielestäni aivan oikealla tavalla lisäämällä 10 miljoonaa euroa Tekesin avustusvaltuuteen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotehtäviin palkkaamiseksi. Kentien tämä summa olisi voinut olla hieman isompikin, mutta näin tiukan talouden oloissa on toki hyvä näinkin. Tällähän helpotetaan irtisanottavien työntekijöiden korkean koulutuksen ja osaamisen säilymistä ajantasaisena, kun he nyt pääsevät työelämään päivittämään osaamistaan. Kuten yleisesti tiedetään, vanhenee ICT-alalla osaaminen erittäin nopeasti, mutta näillä määrärahoilla palkattavien osalta se ei nyt onneksi pääse vanhenemaan.

Arvoisa puhemies! Tämän täydentävän esityksen moraalisesti eittämättä merkittävin päätös kohdistuu mielestäni, kuten täällä monet muutkin ovat tänään todenneet, tähän eläkkeensaajien asumistuen leikkauksen peruuttamiseen. Perustan nyt tämän arvion tähänastiseen viralliseen tietoon. No, joka tapauksessa suuressa kuvassa tämä peruutus päätös on täysin oikea erityisesti siltä kannalta katsottuna, että eläkeläisten on äärimmäisen vaikea kasvattaa itse tulojaan. Kiitänkin hallitusta vilpittömästi siitä, että se on vetänyt tämän esityksen takaisin. Toki ehkä tämä alkuperäinen esitys olisi saanut jäädä kokonaan tekemättä, se myönnettäköön.

18.32 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että olin kyllä tavallaan pettynyt tuohon edustaja Heinosen puheenvuoroon. Hän ei ottanut kantaa tähän eläkeläisten verotusasiaan, ja kun tässä on puhuttu siitä, että virheellisiä päätöksiä oikaistaan, niin pidän kiistatta virheellisenä sitä, että hallitus esittää, että eläkeläiset asetetaan verotuksessa eri asemaan kuin palkansaajat. Se ei vastaa kansalaisten oikeudentuntoa, enkä ole kuullut kenenkään palkansaajan tai työssä olevan tällaista vaativan. Kyllä kaikki hyväksyvät sen, että samoista tuloista maksetaan samalla tavalla, varsinkin kun tiedetään, että tämä on pieni- ja keskituloisille eläkeläisille aika iso asia myös toimeentulon kannalta. Toivon, että tämä päätös vielä oikaistaisiin, mutta kiirehän tässä kiistatta tulee.

Kun edustaja Mäkelä sanoi, että ei oppositiosta voi vaikuttaa, että ei ole mitään valtaa, niin nyt on kyllä tullut valtiosääntövirhe tähän edustaja Mäkelän puheenvuoroon. Ei valta ole hallituksella, vaan valta on valtiopäiville kokoontuneella eduskunnalla. Kyllä kaikki valta on täällä, ja se, mitä hallitus tekee, riippuu siitä, mihin eduskunta antaa hyväksynnän, että jokainen hallituksen täälläkin puheena oleva linjaus vaatii tämän talon hyväksynnän, ja siihen vaikuttaa täällä jokainen kansanedustaja. Oli sitten oppositiosta tai hallituksesta,

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Helsingistä tai Kaakkois-Suomesta tai Lapista, niin samoilla oikeuksilla täällä äänestetään ja otetaan kantaa ja myös puhutaan.

Lopuksi sanon, että kyllä tämä on erittäin hämmentävä tilanne, että nyt ei vieläkään tiedetä, mikä on tämä eläkeläisten asumistuen peruutuspäätös: onko se tehty, vai onko niin, että kun yksi leikkaus on peruutettu, niin on pantu sinne sisään toinen, vähän pienempi, jolla jatketaan? Pelkään pahaa, että nyt on tehty niin, että koko totuutta ei ole eduskunnalle kerrottu, vaan tässä on tällainen osatotuus, ja sitä on nyt vaikea tietää, kun ei täällä ole paikalla ministeri Stubb, joka varmastikin tämän asian valtiovarainministerinä tietää, ei myöskään tästä asiasta vastaava sosiaali- ja terveysministeri Mäntylä. Hyvin hämmentävä tilanne on. Ovatko kiitokset menneet ihan turhaan?

18.34 Susanna Huovinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensin täytyy todeta ainakin joillekin täällä tänään puheita käyttäneille perussuomalaisille, että ehkä se ongelma siinä hallituksen linjassa, kun me täällä niin kovasti yritämme sitä oikoa, johtuu osittain siitä, että kansalaiset ovat myös meille päin viestineet siitä, että tästä linjasta, jota perussuomalaiset nyt hallituksessa ovat edustaneet, ei ollut tietoaakaan kaupan kulmalla viime keväänä. Tämä on se ongelma, josta moni sanoo, että on ymmärtänyt täysin väärin sen, mitä siellä kaupan kulmalla on kerrottu teidän toimestanne, ja nyt tämä todellisuus onkin jotain aivan muuta. Tämä on se ongelma, ja tätä olemme yrittäneet peräänkuuluttaa, mihin tämä muutos teidän kannoissanne perustuu.

Puhemies! Sitten toteaisin vielä tästä keskustelusta, jota täällä on käyty, että todellakin näyttää siltä, että on hyvä, että hallitus peruuttaa näitä epäoikeudenmukaisia päätöksiä muun muassa eläkkeensaajien asumistuen ja harmaan talouden osalta. Mutta kyllä arvioni oli valiokunnassa se, että kyllä tämä aiheuttaa harmaita hiuksia aika paljon myöskin virkamieskunnalle. Paljon parempi tapa olisi se, että valmisteltaisiin huolella ja päätettäisiin jo siinä vaiheessa prosessia, mitä oikeasti aiotaan tehdä, eikä sitten myöhäsyksyllä ruveta tuomaan tänne aivan uutta tavaraa, jossa eduskuntakin on myös menettelytapojen osalta hyvin erikoisessa tilanteessa.

Nyt meillä ei ole siis tietoa, puhemies, siitä, mikä on tämä tänään tehty päätös hallituksen esityksestä asumistukea koskien. Ainakin itse katson, että minulla ei ole edellytyksiä olla kannattamassa tämän asian valiokuntaan lähettämistä, jollemme me saa täällä selvitystä, ja kun ei ole ministereitä paikalla, niin emme saa, ja sen vuoksi, puhemies, esitän, että tämä asia jää pöydälle torstaina käytävään istuntoon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kun edustaja Huovinen on pyytänyt asian pöydällepanoa, jää asia pöydälle. Onko muita ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta?

18.37 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Emmekö me voi jättää tämän pöydälle seuraavaan täysistuntoon?

18.37 Krista Kiuru sd: Puhemies! Tässä edustaja Huovinen teki ehdotuksen, jota kannatan.

18.37 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Niin ikään kannatan edustaja Huovisen esitystä, ja mitä tulee ajankohtaan, niin nimenomaan nämä ovat sellaisia kysymyksiä, että näitä pitäisi käsitellä päivänvalossa, silloin kun ministeri on paikalla. Olen ymmärtänyt, että esi-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

merkiksi huomenna on opposition vaihtoehtobudjetti käsittelyssä ja siksi tämä jäisi väkisin jälleen kerran sitten sinne istunnon loppuvaiheeseen. Siksi minusta torstai kyselytunnin jälkeen on hyvin perusteltu ajankohdaksi.

18.38 **Kauko Juhantalo kesk:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Heinosen tekemää ehdotusta. Tämä asia kyetään kyllä selvittämään seuraavaan täysistuntoon mennessä ja saadaan se käsiteltyä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoiset edustajat! Koska on tehty kaksi kannatettua ehdotusta, joutuisimme äänestämään. Onko mitään mahdollisuutta päästä sovintoon? — Ei oikein taida löytyä sellaista yhteistä.

Arvoiset edustajat! Pidetään pieni tauko, 10 minuuttia, selvitetään, miten kannattaa edetä, ja sen jälkeen jatketaan. — Kiitos.

Asian käsittelyä jatkettiin klo 18.48.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Tehdyistä ehdotuksista äänestetään.

Keskustelussa on Susanna Huovinen Krista Kiurun kannattamana ehdottanut, että asia pannaan pöydälle ensi torstaina 26.11.2015 pidettävään täysistuntoon. Timo Heinonen on Kauko Juhantalon kannattamana ehdottanut, että asia pannaan pöydälle seuraavaan, huomenna 25.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Selonteko hyväksyttiin.

Timo Heinosen ehdotus "jaa", Susanna Huovisen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 9, ei 14; poissa 176 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi Susanna Huovisen ehdotuksen.

Asia pantiin pöydälle 26.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 tuloveroasteikkolaiksi sekä laeiksi eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2015 vp

Lakialoite LA 2, 9-10, 25/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

21.49 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Verotus on keskeinen väline yhteiskunnallisen tulonjaon oikeudenmukaistamiseksi, ja oikeudenmukaisuus onkin vasemmistoliitolle

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

aivan keskeinen yhteiskunnallinen arvo ja tavoite. Siksi haluan tehdä pöydälle jaetun mukaisen lausumaehdotuksen tämän asian yhteyteen.

21.49 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Anderssonin tekemää esitystä.

21.49 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Esitän eduskunnan hyväksyttäväksi vastalauseen 1 mukaiset lausumat, joista ensimmäinen koskee kiinteistösijoitusyhtiöiden korkovähennyksen rajaamista. Tämä on porsaanreikä, joka mahdollistaa ulkomaisten tai ulkomaille perustettujen kiinteistöyhtiöiden rajoittamattoman korkovähennyksen ja näin ollen aggressiivisen verosuunnittelun. Tähän on osa nykyisistä hallituspuolueista oppositioaikanaan vaatinut korjausta. Toinen lausuma koskee miljoonaperintöjen verotuksen kiristämistä.

Mutta haluaisin käyttää tämän tilaisuuden kiinnittääkseni huomiota erittäin suureen periaatteelliseen ongelmaan, joka liittyy hallituksen lakiesitykseen luonnollisen henkilön lahjoitusvähennyksistä. Sinänsä kiistattoman hyvään tarkoitukseen tehty laki rikkoo vakavasti verotuksen periaatteita ja ainakin välillisesti kansalaisten yhdenvertaisuutta. Hyvän verotuksen periaatteisiin kuuluu selkeys ja läpinäkyvyys, eli muiden kuin tulonhankkimiseen liittyvien vähennysten määrää on viime vuosina pyritty vähentämään. Miksi lahjoitusosoikeus halutaan palauttaa, ei ilmene hallituksen esityksestä. Se toimisikin hallituksen yliopistoilta tekemien leikkauksien osittaisena mutta vaatimattomana kompensaationa, joten on selvää, että korkeakoulujen rahoituksen kannalta paras ratkaisu on peruuttaa leikkaukset eikä jättää rahoitusta hyväntekeväisyyden varaan.

Näiden verovähennysten määrälliset rajat on asetettu aina varsin mataliksi. Silloin erityistä huomiota herättääkin se, että lahjoitusvähennyksen ylärajaksi on määritetty 500 000 euroa vuodessa. Taso poikkeaa täysin muista vähennyksistä ja myöskin aikaisemmista määräaikaista laeista taikka voimassa olevasta yhteisöjen vähennysoikeuden enimmäismäärästä. Se on kaksinkertainen ilman perustelua. Enimmäismäärän korotus on sitäkin oudompi, kun maksimivähennystä voisi hyödyntää varsin harva luonnollinen henkilö. Suomessa oli vuonna 2013 Verohallinnon tilaston mukaan 4 100 henkilöä eli promille tulonsaajista, joiden verotettava tulo ylitti 300 000 euroa. Vähennyskelpoisuuden ylärajaan — siis tähän kaksinkertaistettuun ylärajaan — oikeutettuja lienee enintään satoja, ehkä vain kymmeniä, huippurikkaita henkilöitä. Kun siis vähennyskelpoisuuden ylärajaa nostetaan voimakkaasti, tätä elementtiä voi pitää vain rikkaimmalle eliitille suunnattuna ja siten jopa kansalaisten yhdenvertaisuutta heikentävänä.

Kiinnitän huomiota myös siihen, että lakiesitystä ei ole rajoitettu Suomeen, vaan sen voi tehdä mille tahansa korkeakoululle Eta-alueella. Näin avataan tilaisuus, että suomalainen miljonääri rahoittaa vaikka Oxfordia tai Cambridgέα tai muuta huippuyliopistoa, jossa oma jälkikasvu sattuu opiskelemaan. Ehkä lahjoituksia vastaan löytyy myös helpommin opiskelupaikka. Samaan aikaan suomalaisissa korkeakouluissa yt-neuvottelut jatkuvat ja koulutuksesta leikataan lisää. Yli 100 000 euroa ansaitsevat ovat myös koulutusasemastaan johtuen sekä verosuunnittelun osaamistason osalta todennäköisimpiä lahjoitusvähennyksen käyttäjiä. Tämä 1,5 prosentin osuus tulonsaajista maksaa ansioveroista 29 prosenttia. Kaikkien veronmaksajien osalta suuri veronmenetys on varsin teoreettinen mutta varakaimpien osalta jopa todennäköinen, ja teoreettinenkin mahdollisuus veronsa ohjaamiseen kokonaan haluamalleen taholle on torjuttava. Lahjoitusveron ennakoitu veronmenetys on

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

vain tuhannesosa sen mahdollistamista veronmenetyksistä. Jos verovelvollinen voi suunnata kaikki tai huomattavan osan verotettavista tuloistaan itselleen tärkeän tarkoituksen hyväksi, suomalaisen verotuksen periaatetta rikotaan räikeästi. Jos tämä eettinen muutos hyväksytään, mikään ei sen jälkeen estä laajentamasta lahjoitusvähennystä kaikille muillekin aloille. Pysyvä korkeakoululahjoitusten verovähennys esitetyllä tavalla on askel à la carte -verotukseen, jossa varsinkin suuria veroja maksavat määräävät itse, mitä rahoittavat. Se vähentää rajusti demokraattisesti valittujen päätöksentekijöiden toimintaa, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja julkisten palveluiden järkevää rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Mikään ei myöskään perustele sitä, miksei lahjoitusvähennyksen alaraja voisi olla vaikkapa 100 euroa, koska haluaisimme laajentaa lahjoitusvähennystä myös pieni- ja keskituloisiin. Olen esittänyt nämä vakavat veroperiaatteelliset huomautukset sekä valtiovarainvaliokunnassa että sen verojaostossa. Haluan kirjata ne nyt myös täysistunnon pöytäkirjaan. Toivon, että emme joudu palaamaan tähän puheenvuoroon, kun laki osoittautuu täysin epäonnistuneeksi ja epäoikeudenmukaiseksi.

21.55 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Harakan tekemää vastalause-esitystä ja myös toista vastalause-esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

21.55 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on kyllä opiskelijoiden ja koko opiskelijaliikkeen näkökulmasta erittäin surullinen. Opintotuen indeksisidonaisuuden poisto tarkoittaa, että me Suomessa palaamme tilanteeseen, jossa opiskelijat on ainoa väestöryhmä, jonka ensisijaiseksi tulonlähteeksi tarkoitettu etuus ei seuraa elinkustannustason muutosta. Eli palataan tilanteeseen, jossa opintotuen reaaliarvo ja ostovoima jatkuvasti laskevat, näin kurjistaen jo valmiiksi pienituloisten suomalaisten taloudellista tilannetta entuudestaan.

Näistä syistä esitän, että tämä lakiesitys hylätään.

21.56 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Anderssonin tekemää hylkäyksesitystä.

21.56 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys opintotukilain muuttamisesta on kyllä äärimmäisen valitettava. Olen itsekin opiskelijana aikoinaan ollut vaa-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

timassa opintotukea indeksiin, ja se on pitkän taistelun jälkeen saavutettu. Nyt tätä ollaan viemässä pois, mikä on erittäin surullinen asia. Tämä kuvastaa sitä tietämättömyyttä tavallisten opiskelijoiden arjesta, mitä oikeasti on elää erittäin pienillä tuloilla. Erityisen ongelmallista on, että näitä tuloja ei ole ollenkaan tarkistettu hyvin pitkään aikaan ja ne eivät ole todellakaan seuranneet asumiskustannusten nousua eivätkä muiden elinkustannusten nousua. Tämän vuoksi monet opiskelijat ovat pakotettuja tekemään esimerkiksi töitä opiskelujen ohessa.

Meidän pitäisi parantaa opiskelijoiden toimeentuloa, ei heikentää sitä, sillä toimeentulon taso on todella pieni, ja tämä hallituksen esitys kyllä johtaa nyt aivan päinvastaiseen lopputulokseen, eli ollaan viemässä tämä pitkään taisteltu, vihdoinkin saavutettu indeksisidonnaisuus pois, mikä on todella todella kurja asia monen opiskelijan näkökulmasta ja myös tulevien sukupolvien näkökulmasta. Todella toivon, että hallitus tästäkin asiasta vetäytyisi. Kun nyt olemme nähneet näitä tällaisia tehokkaan katumisen viikkoja näistä hallituksen esityksistä, niin toivon, että tässä olisi seuraava tehokkaan katumisen kohde.

Itse kyllä kannattaisin (Puhemies koputtaa) myös tätä edustaja Anderssonin tekemää esitystä.

21.58 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn tähän edellisten puheenvuoron käyttäjien erittäin tärkeään huomioon. Voin vain hämmästellään seurata, kun hallitus esittää opintorahan poistamista kansaneläkeindeksistä, sillä hallitus siis leikkaa jo tällä hetkellä köyhyysrajan alapuolella olevilta ihmisiltä ilman, että hallitus on pystynyt perustelemaan, mitä tämä esitys tarkoittaa koulutuksen tasa-arvolle, mitä tämä esitys tarkoittaa koulutuksen saavutettavuudelle. Näistä syistä kannatan myös edustaja Anderssonin tekemää esitystä.

21.59 Marisanna Jarva kesk: Puheenjohtaja! Kun täällä on nyt ilmeisestikin keskusteltu opintotuen poistamisesta tästä kansaneläkeindeksistä, niin on varmasti nyt sitten hyvä muistaa se, miten se indeksi on kehittymässä ensi vuonna — eli muuttumassa miinusmerkiseksi — ja sehän tarkoittaa konkreettisesti opintotuen aivan todellisen rahasumman muuttumista, eli opiskelija saisi ensi vuonna vähemmän rahaa tililleen, jos pitäisimme tämän opintotuen edelleen sidottuna tähän indeksiin. Eli lyhyellä aikavälillä nimenomaan pidämme kiinni nyt siitä nykyisestä opintotuen tasosta. Se, mikä sitten yhteisesti pitää vielä keskustella ja käydä läpi myöhemmin, on nimenomaan se, mikä on oikea indeksimuoto tälle opintotuella. Jos ja kun tämä nykyinen taloustilanne on hyvin pitkään näin huono, ennen kuin hallituksen esitykset rupeavat pureutumaan tähän taloustilanteeseen ja saamaan kansantaloutta nousuun ja indeksin plusmerkkiseksi, silloin pitää katsoa, sidotaanko opintotuki tähän indeksiin sitten takaisin, ja tähän voidaan tarkistaa sitten jokaisen talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Mutta mikä keskustelu pitää myös käydä tämän opintotuen kehittämisen myötä, on keskustelu tästä perustulosta. Sitähän hallitus aikoo kokeilla tällä vaalikaudella, ja näen, että kyllä opintotukikin olisi syytä muuttaa tähän perustulomalliin, jotta se kannustaisi opiskelemaan, myös työllistymään, siinä voisi paremmin opiskelija yhdistää erilaiset elämäntilanteet, sen opiskelun ja mahdollisen työssäkäynnin ja perheen. Olen ymmärtänyt, että lähes kaikissa puolueissa on vahvaa tukea tälle perustuloon siirtymiselle tai ainakin sen kokeilemiselle.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Mutta tällä erää tämä opintotukiesitys (Puhemies koputtaa) itse asiassa pitää opintotuen määrän samalla tasolla. Tämä on opiskelijoille myönteinen esitys.

22.01 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon yhtyen lyhyellä tähtäimellä tosiaan tämä indeksin leikkaus ei sinänsä suoraan ainakaan huononna opiskelijoiden tilannetta. Toki samaan hengenvetoon täytyy myöntää, että opiskelijoiden taloudellinen asema on monesti erittäin vaativa eli nämä opintotuet eivät ole vuosikymmenien aikana juurikaan nousseet — lieneekö 20 vuoden aikana nousua ollut karkeasti arvioituna noin prosenttiyksikön verran vuodessa, en nyt varmoja lukuja tähän osaa esittää.

No, joka tapauksessa omana opiskeluaikanani havaitsin monesti sen, että työssäkäynti ei ollut hirvittävän kannustavaa opintojen aikana, koska opintotuen tulorajat olivat hyvin tiukat. Käytännössä monesti kävi niin, että noin 600 euron lisätuloista aiheutui noin 300—400 euron leikkaus opintotukeen asumislisineen. Eli itse katsoisin kyllä hyvänä vaihtoehtona jatkossa, että kun tätä opintotuen kokonaisuudistusta tehdään, niin kiinnitettäisiin huomiota näihin opintotuen tulorajoihin siten, että ne toimisivat kannustavina työnteekoon ja toisivat siten myös opiskelijoille työkokemusta, mikä olisi jatkossa tärkeää opintojen jälkeen työelämään siirryttäessä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle tuomioistuinmaksulaiksi sekä laeiksi hallinto-oikeuslain 12 a §:n ja riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 29/2015 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

22.03 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tuomioistuinmaksujen korotuksessa on kyse periaatteellisesti erittäin merkittävästä asiasta. Ihmiset ovat perustuslain mukaan yhdenvertaisia lain edessä. Yhtäläinen oikeusturva on jokaisen perusoikeus. Niin kuin jo viime viikon puheenvuorossani toin esille, tuomioistuinmaksujen korotukset ovat todella merkittäviä ja korotusten vaikutuksia ihmisten oikeusturvaan ei ole kunnolla selvitetty. Viime viikolla myös korkeimman oikeuden uusi presidentti Timo Esko oli huolissaan köyhien oikeusturvasta. Hän sanoi Ylen haastattelussa seuraavasti: "Kyllä varakkaan mahdollisuudet käydä oikeutta ovat köyhää paremmat. Ei siitä mihinkään pääse." Tähän on helppo yhtyä.

Tilanne on siis oikeusturvan toteutumisen kannalta epäreilu jo nyt, ja maksujen korotukset vain pahentaisivat tilannetta. Miksi hallitus haluaa entisestään heikentää pienituloisten oikeusturvaa? Esitys ei myöskään paranna pienten yrittäjien asemaa, sillä erityisesti mark-

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

kinaoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta 2 000 euron oikeudenkäyntimaksu saattaa olla erityisesti heille suhteellisen korkea.

Edellä mainituilla perusteilla teen vastalauseen numero 2 mukaisen esityksen, että lakiehdotukset hylätään.

22.05 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Hännisen tekemää esitystä.

22.05 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! Myös minä haluan kannattaa edustaja Hännisen tekemää esitystä. Tämä on ollut meillä lakivaliokunnassa käsittelyssä, ja nämä maksujen korotukset ovat todella suuria verrattuna tähän edelliseen tasoon, ja me olemme siellä yhdessä sitten tästä asiasta tehneet vastaesityksen, joka ei menestynyt, mutta nyt kannatan edustaja Hännisen tekemää esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle Aasian infrastruktuuri-investointipankin perustamissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 57/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2015 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Ensin päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 9/2015 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 57/2015 vp tarkoitetun perustamissopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 57/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 54/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 9/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 54/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2015 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 71/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 22/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 6/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 22/2015 vp sisältyvät 1.—9. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 8/2015 vp

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 95/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

Hallituksen esitys HE 87/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 87/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 97/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 97/2015 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

17. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä

Hallituksen esitys HE 91/2015 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2015 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Nyt päätetään työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön TyVM 1/2015 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 91/2015 vp tarkoitetun sopimuksen. Asian käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle kansainvälisestä tieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 8/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 85/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi paikkatietoinfrastruktuurista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 83/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansainvälisen viinijärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen irtisanomisesta ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 5/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 104/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 6/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 42/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 25.11.2015 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 22.10.

Pöytäkirja PTK 69/2015 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen